

NATIONALE BANK
VAN BELGIË

DIENST
• voor
Economische Studiën

TIJDSCHRIFT

voor Inlichting en Documentatie

Verschijnt maandelijks

XIIIe Jaar, IIe Band, N^r 5

November 1938.

Dit tijdschrift wordt als objectieve documentatie uitgegeven.

De artikels geven de opvatting van de schrijvers weer, onafhankelijk van de meening der Bank.

INHOUD : Financiering van den Belgischen Uitvoer, door M. B.-S. Chlepner. — De algemeene toelichting op de begrooting voor dienstjaar 1939. — Economische toestand van België (Augustus-September 1938). — Geld- en bankwezen. Financiële berichten. — Industriele en handelsberichten. — Wettelijke berichten. — Doorlopende maandstatistieken.

FINANCIERING VAN DEN BELGISCHEN UITVOER

door M. B.-S. CHLEPNER,

Hoogleraar aan de Universiteit van Brussel.

In België, is het probleem van den uitvoer steeds aan de orde van den dag geweest. Het stelde zich reeds vóór 1830. Van oudsher, voerde de aloude vlasnijverheid, de bijzonderste in den lande, wegens het aantal werklui die er hun bezigheid bij vonden, een groot gedeelte harer voortbrenging uit.

Na 1830, werd het probleem der afzetgebieden de nachtmerrie van 's lands bestuur, tengevolge van de inkrimping van de nationale markt. Het volstaat de parlementaire debatten er op na te slaan, of de bladen uit de jaren 1830-1850, of nog de handelsenquêtes uit dienzelfden tijd, om vermeld te staan over de veelvoudige klachten uitgaand vooral van de vlas- en katoenindustrie die haar productie niet meer aan den man kon brengen. Men begrijpt derhalve hoezeer dit probleem een kwelling des geestes was.

Wat men vooral verlangde, waren duurzame afzetgebieden. De beschermingspolitiek toenmaals in zwang bij al de buurstaten en de tijdens het Fransche en het Hollandsche regime aangenomen gewoonten, toen onze producenten over een ruime nationale markt beschikten, werkten zoodanig op de nijverheidsmilieu's in, dat er maar alleen redding werd verwacht van een stelsel dat hun een markt zou geven, duurzaam en voldoende ruim.

Nergens elders dan hierin moet de hoofdreden worden gezocht van het aanhouden der orangistische

sympathieën niet alleen te Gent, maar ook te Luik b. v., waar men toch geen gevoelsneigingen ten overstaan van Nederland zal gaan zoeken. 't Is om dezelfde reden dat in tal van nijverheidsmilieu's zoo hard om tolnie werd geroepen of met Frankrijk of met het Deutsche Zollverein.

Ten slotte moeten aan deze zelfde bezorgdheid om afzetgebieden voor de productie, de toenmalige colonisatiepogingen worden vastgeknoopt, pogingen die trouwens alle schipbreuk hebben geleden : Brazilië, Guatemala, Nieuw-Guinea, enz. Zelfs een Belgische consul werd naar Abessinië, op exploratiereis, gezonden.

Tegelijkertijd werd een reuzenkrachtsinspanning gedaan om rechtstreeksche betrekkingen met de overzeesche landen tot stand te brengen. Vooral de onrechtstreeksche handel werd gecritiseerd, t.t.z. het feit dat de Belgische uitvoer hoofdzakelijk naar de aangrenzende landen ging, vanwaar onze goederen verder werden doorgezonden. Daarbij kwam dat ons transport over schepen ging die niet eens aan België toebehoorden, en evenmin eigendom waren van het vreemde land : dat der bestemming noch dat der verzending. Tot dezen gang van gedachten, behooren de talrijke pogingen tot het oprichten van een koopvaardijvloot, pogingen in het werk gesteld hetzij door

de Regeering, hetzij door gesubsidieerde maatschappijen, doch ook alle schipbreuk leden.

Eindelijk en vooral het groote redmiddel, reeds zeer op prijs gesteld in het begin van de XIXe eeuw en honderd jaar lang in de mode gebleven, was het oprichten van Belgische kantoren in het buitenland, vooral in de landen van overzee. In het algemeen ging de voorliefde naar kantoren opgericht door uitvoermaatschappijen, ja zelfs door een groote nationale maatschappij (1).

Aan deze kwestie der compagnieën, moet worden toegevoegd deze van het crediet aan den uitvoer, doch, hoe zonderling het ook moge schijnen, haar invloed was van weinig of geen tel, ten minste in de eerste decades van 's Lands onafhankelijkheid.

Overloopen we vlug de enkele pogingen die gewaagd werden in het oprichten van groote uitvoercompagnieën en de rol daarbij gespeeld door de credietkwestie.

In 1835, creëerde de *Société Générale* — zij heette toen officieel « Algemeene Maatschappij tot Bevordering van den Volksvlijt » — twee « algemeene maatschappijen » zooals men die toen betitelde, de *Société de Commerce de Bruxelles* en de *Société Nationale pour Entreprises industrielles et commerciales*. Beide hadden een zeer uitgebreid programma, met inbegrip o.a. van « den uitvoer van landbouwproducten en van producten der nationale nijverheid ». In den beginne, deden deze instellingen enkele verzendingen naar het buitenland, doch beide keerden zich weldra naar de finacie en werden portefeuillemaatschappijen.

Eveneens onder de auspiciën van de *Société Générale*, werd, in 1837, de *Société du Commerce de Bruges* opgericht, ten kapitale van drie millioen. Haar doel was eerst « uitvoer van 's lands producten, rechtstreeksche invoer van koloniale waren uit de produceerende landen en nl. de exploitatie van den handel in Brazilië » en daarenboven « het beleenen van koopwaar die haar in bewaring zal worden gegeven ». Haar bestaan was van korten duur : tien jaar, en naar het schijnt haar bedrijvigheid klein.

Uitermate kenschetsend is ook de *Société de l'Industrie Cotonnière* opgericht begin 1834. De Gentsche katoennijverheid, waarvan, na 1830, de jammerklachten, tientallen van jaren lang, de kamerverslagen en de perskronieken hebben bestreken, deed bitter haar beklag over de verdwenen koloniale markt en eischte voor haar het absolute monopolie der binnenlandsche markt op. Menigmaal had de Regeering getracht ze van haar overproductie te ontdoen, door middel van toekenning van rechtstreeksche of onrechtstreeksche premies aan den uitvoer. De *Société de l'Industrie Cotonnière* was uitslui-

tend opgericht om aan uitvoer te doen. Ze deed echter niets voor eigen rekening en trad alleen op als lasthebster van uitvoerders, die, in grondbeginsel slechts haar aandeelhouders konden zijn. Aan de uitvoerders verschoot ze niettemin 90 pCt. der waarde van de verzonden goederen, op voorwaarde dat ze tegelijk aandeelhouders waren.

Het aandeelenkapitaal van deze vennootschap, groot drie millioen, mocht alleen door katoenfabrikanten worden onderschreven. Gestort werd het echter niet, en moest alleen als waarborg dienen voor de gebeurlijke verliezen. De noodige gelden werden voorgeschoten door de *Société Générale*, die daarenboven nog fr. 350.000 kosteloos ter beschikking van de *Société* stelde. De *Société Générale* speelde hier echter maar den strooman; de echte schenkster was de Regeering. In December 1834, kende deze laatste aan de *Société Cotonnière*, daarbuiten nog een nieuwe subsidie van fr. 50.000 toe.

Een ander zonderling voorbeeld uit dienzelfden tijd, wordt ons aan de hand gedaan door de *Banque de l'Industrie d'Anvers*, opgericht begin 1838. Financiering van de nijverheid die toen een hooge vlucht begon te nemen, doch vooral door de Brusselsche banken werd gefinancierd, was niet haar doel, ondanks haar naam. 't Was een bank, of eerder een uitvoermaatschappij. Haar voorwerp was eerst : « verzenden, voor rekening van derden, naar de koloniën of naar het buitenland van alle gefabriceerde goederen en andere, mits provisie »; de « voorschotten op de proportioneele waarde dezer verzendingen » kwamen daarna.

We zijn tamelijk goed ingelicht nopens deze bank die slechts enkele jaren heeft stand gehouden. Omstreeks eind 1839, kreeg ze van de Regeering opdracht de katoen- en vlasnijverheden van een voorraad koopwaar te ontdoen ter waarde van twee millioen frank. De Staat schoot anderhalf millioen aan de bank voor en bleef daarenboven nog borg voor de gebeurlijke verliezen, tot een bedrag van fr. 240.000. Bovendien werd haar nog fr. 10.000 beloofd voor beheerskosten. Deze zaak is trouwens op een ramp uitgedraaid. Er werd naderhand, tusschen de Bank en den Staat, zeer lang en druk onderhandeld, en gedisussieerd tot in het Parlement toe.

In wat voorafgaat, hebben wij slechts gesproken van de projecten die ten minste een begin van uitvoering hebben gehad. Daarbuiten zijn er tal van andere opgeborgen in de kartons van de administratie of van het Parlement. Het meest karakteristieke is dat over het oprichten van een groote exportmaatschappij, ter Kamer ingediend in November 1846. Deze maatschappij, met een kapitaal van 15 millioen, moest vooral aan lijnwaaduitvoer doen; 't was een der maatregelen overwogen ter bestrijding van de vlascrisis die toentertijd Vlaanderen teisterde. De Regeering stond borg voor een aandeeldividend van 5 pCt. en schreef zelf, bij de kapitaalsvorming, voor fr. 2 millioen in. Daarenboven beloofde zij nog een tusschenkomst van

(1) Van tijd tot tijd nochtans stonden zakenmensen op of schrijvers, die uiting gaven aan hun vrees voor monopolisatie vanwege de compagnieën en die liefst private handelshuizen in het buitenland gevestigd zagen. In dien zin prak reeds, in 1831, FR. DE POUHON, die later directeur van de Nationale Bank werd. Zie zijn werk : *La Belgique en septembre 1831, Coup d'œil sur son avenir politique et commercial*.

fr. 60.000, in de kosten van installatie der kantoren in het buitenland. De middenafdeeling der Kamer bracht gunstig advies uit, schoon een sterke oppositie het ontwerp heftig had bestreden. 't Is overigens een doodgeboren kind geweest.

Kortom, men mag wel zeggen dat de enkele pogingen van credietverleening aan den uitvoer, die uit de periode van 1830 tot 1850 konden worden opgediept, eerder te beschouwen zijn als premiën of als subsidies, dan als credietoperaties.

Hieraan kan worden toegevoegd, dat de credietkwestie geen vooraanstaande plaats bekleedde onder de beslommingen van hen die zich met het probleem van den uitvoer bezighielden. Zij zochten inzonderheid en vóór alles, in het buitenland, uitvoermaatschappijen en kantoren te zien tot stand komen, om des te gemakkelijker de cliënteel rechtstreeks te kunnen bereiken. Ten hoogste, werd het crediet beschouwd als een bijkomende functie van een exportmaatschappij (2).

Waarom dan was het crediet aan den uitvoer onbekend of werd het veronachtzaamd? In het algemeen speelde, in de economische bedrijvigheid, het crediet een zeer beperkte rol, ten minste in België, en zelfs op het heele vasteland.

Banken waren luttel in getal en het nijverheids- of handelscrediet was nog in zijn beginstadium. De industrieelen werkten bijna uitsluitend met eigen kapitaal, soms geholpen door commanditair geld. Anderzijds ging de uitvoer naar de overzeesche landen hoofdzakelijk, zooniet uitsluitend, langs den weg der consignatie bij buitenlandsche correspondenten, wat niet van aard was om de moeilijkheden van het normale handelscrediet te verminderen.

* * *

Van af de tweede helft van de verleden eeuw en tot omstreeks 1880, kwam er meer klaarheid in het probleem van den uitvoer. Zeker, spreekt, in 1860, de kroonprins, de toekomstige Leopold II, in den Senaat, nog een ophefmakende rede uit over de noodzakelijkheid de afzetgebieden steeds verder en verder te gaan zoeken. In den loop van hetzelfde jaar, werd, met officieele hulp, een *Compagnie Belgo-Américaine pour le commerce direct avec le sud des États-Unis* opgericht, maatschappij die trouwens kort nadien met verlies wordt geliquideerd. En toch was, over 't algemeen, het probleem der afzetgebieden niet meer zoo geestkwellend als vroeger.

De wereld beleefde toen een tijdperk van groote expansie, de algemeene rijkdom groeit aan, het ruil-

(2) Om dit te verduidelijken, zullen wij slechts een kenschetsend voorbeeld aanhalen. Het werk van den heer CLOUET (*Études sur l'industrie, le commerce, la marine et la pêche nationale en Belgique*, Brussel, 1842) bestudeert, in Hoofdstuk II, den binnenlandschen handel; schrijver critiseert de organisatie van het crediet en betreurt het niet bestaan van een speciale bank voor disconto en crediet op korten termijn. In Hoofdstuk III, heeft hij het over buitenlandschen handel, en betreft namelijk de afwezigheid van Belgische huizen in het buitenland en stelt de oprichting voor van een « Société Générale pour l'Exportation », doch van crediet geen sprake.

verkeer wordt drukker, dank zij den vooruitgang der industrie en der transportmiddelen en den triomf eener betrekkelijk liberale politiek.

De uitvoerende industriele gewesten zijn nog niet talrijk; België wordt bij de meest bevoordeelde gerekend en zijn uitvoer neemt een merkwaardige vlucht. Men begrijpt dus dat het probleem der afzetmarkten niet meer van zoo groot belang is. Dit wil echter niet zeggen dat het heelemaal in het vergeetboek geraakt is, doch daar waar men er nog aandacht aan schenkt, wordt, zooals vroeger, de kwestie van het crediet, onopgemerkt voorbijgegaan (3).

Omstreeks 1880, staat het uitvoerprobleem wederom op het voorplan der beslommingen. Ontwerpen, studiën over de afzetgebieden en de middelen om ze uit te breiden, komen te voorschijn. Commissies en groepeeringsen allerhande wijden er hun besten tijd aan.

Wat is er dan gebeurd? Wel, ziehier. Sedert 1875 ongeveer, bevond zich de wereld in een periode van depressie waarvan de bijzonderste kenmerken waren: daling der prijzen, werkloosheid en inkrimping van den uitvoer. Voor landen als België en Engeland, werd de toestand al maar door meer ingewikkeld, tengevolge van de concurrentie der landen die zooals Duitschland en de Vereenigde Staten nieuwelingen in het vak zijn.

Omstreeks 1880, zal het crediet stilaan een rol gaan spelen in de beslommingen van dien tijd. En nochtans, in Juli 1881, op het *Congrès industriel et commercial de Liège*, dat zich alleen met den uitvoerhandel bezighield, is er vrijwel van niets anders sprake dan van Belgische firma's in het buitenland en vooral van een ontwerp dat de oprichting beoogt van een groote uitvoermaatschappij. Wel is er de kwestie van het crediet te berde gekomen, — door toedoen van de Gentsche afgevaardigden — doch alleen terloops.

Nochtans zal het probleem van het crediet aan den uitvoer zich langzamerhand aan de aandacht gaan opdringen. Het zal zoover komen dat het zal beschouwd worden als een der fundamentele middelen ter verovering van afzetgebieden. En toch was het niet opgelost toen, in de laatste jaren van de verleden eeuw, een nieuwe periode van internationalen voorspoed op den depressietijd van vroeger volgde, en de Belgische uitvoer een nieuwe bloeiperiode intrad.

Meer en meer, zal er niet alleen op organisatie van het crediet aan den uitvoer worden aangedrongen, maar men spreekt ook duidelijker over de noodwendigheid van het oprichten van Belgische banken in het buitenland, en in dien zin zal meer en meer worden geageerd. Dit vraagstuk zal nl. een ruime plaats inne-

(3) In de uiteenzetting over den toestand van het Koninkrijk 1850-1860, gepubliceerd door de « Commission centrale de Statistiques », komt een bijzonder paragraaf voor waarin behandeld wordt over de instellingen die de ontwikkeling van België's buitenlandschen handel voor doel hebben (T. III, H. III, § II). Andermaal wordt de afwezigheid van Belgische huizen in het buitenland betreurd, doch van crediet aan den uitvoer evenmin sprake.

men in de werkzaamheden van de *Fédération pour la Défense des Intérêts belges à l'Étranger* (4).

Niet zoodra is de oorlog voorbij, of de kwestie verschijnt weer op de orde. Een koninklijk besluit van 9 Juli 1919, stelt een commissie in om de middelen op te sporen die ter bevoordeeling van den Belgischen handel in het buitenland, het best geschikt worden bevonden. In haar verslag, dat, Augustus 1920, in het licht werd gezonden, wijdt de commissie een bijzonder hoofdstuk aan de kwestie van het crediet, hoofdstuk dat sluit met volgenden wensch: « De Belgische banken in het buitenland uitbreiding zien nemen zoo in getal als in zetels. »

« De Nationale Bank van België machtiging zien verleen om tot het disconto te mogen toelaten de wissels op langen termijn, getrokken ter gelegenheid van afgehandelde invoer- of uitvoerverrichtingen. »

In 1922, zal er, op het Congres van den Uitvoerhandel, aangedrongen worden op de belangrijkheid van de reeds bestaande organismen en betreurd dat de exporteurs niet genoeg gebruik maken van de faciliteiten die hun door de bankinstellingen worden geboden.

De verslaggever van de credietafdeeling zei evenwel op de algemeene vergadering: « Zonder den sedert twintig jaar door de Belgische bankorganisatie buiten de grenzen gedanen vooruitgang te versmaden, is de heele afdeeling het eens om te wenschen dat die organisatie nog meer zou uitgebreid worden, hetzij door het oprichten van bijbanken ter aanvulling van de reeds bestaande, hetzij door het oprichten van gespecialiseerde bankhuizen. »

De Nationale Commissie voor de Nijverheidsproductie, opgericht bij koninklijk besluit van 1 December 1924, toont zich op de kwestie van het crediet, grooter optimiste.

In haar slotverslag, verschenen in 1927, wordt er over het crediet aan den uitvoer met geen woord gerept, doch men leest o. a. het volgende: « Onze bankorganisatie beschikt, in haar huidige structuur, over al de instellingen noodig voor de mobielmaking van de handelscredieten. »

In 1927, publiceerde ook het Nationaal Comité voor den Buitenlandschen Handel, een bericht waarin n. l. werd gezegd dat een diepgaand onderzoek in zake het probleem van crediet aan den uitvoer, gezegd comité tot de volgende conclusie heeft geleid: « De organismen die er noodig zijn om crediet aan den uitvoer te kunnen verleen, bestaan; hun middelen volstaan om aan de noodwendigheden van den Belgischen buitenlandschen handel te kunnen voldoen, en de financieringsmethodes zijn zelfs beter dan vóór den oorlog. Er werd alleen ondervonden dat tal van belanghebbenden niet op de hoogte zijn van die methodes, noch weten hoe ze, met kans van slagen, bij die organismen moeten aankloppen. »

(4) Zie namelijk de publicaties van die « Federation »: P. BURE.

Deze toon klinkt heel wat optimistischer dan alles wat vroeger uit dergelijke publicaties werd vernomen.

* * *

Vooraleer de bespreking aan te vatten van den recenten toestand en na te gaan of hooger bedoeld optimisme gewettigd is, kan het zijn nut hebben eenige opmerkingen van algemeenen aard nopens de hier behandelde kwestie naar voren te brengen. Belichten wij eerst de vraag wat er door financiering van den uitvoer moet worden verstaan. De voorwaarden die hem ten grondslag liggen zijn zeer verscheiden en zijn financiering gebeurt onder tal van vormen.

De uitvoerhandel zou in twee groote categorieën onderverdeeld kunnen worden: de eerste, financiering langs het bankwezen om, de tweede, door de middelen der finantie, t. t. z. beroep doen op de effectenmarkt. Verklaren wij ons nader.

Onder de goederen welke, door een land als België, worden uitgevoerd, onderscheiden wij eerst dit soort koopwaar die zoo vlug mogelijk in het bezit van den buitenlandschen verbruiker moet worden gesteld; onder het woord verbruiker verstaan wij evengoed den uiteindelijke consument, zoo het zich handelt om gefabriceerde producten of om dadelijk te verbruiken artikelen (weefsels, huiskolen, enz.) als den buitenlandschen industrieel die de halffabricaten of de ruwe uit België komende stof moet verwerken (spinsels, staal, cokes, enz.). Wat er ook van zij, dergelijke waar wordt tamelijk vlug afbetaald.

Voor de financiering van zulken uitvoer, zal dus kort crediet volstaan, schoon echter de termijn over enkele maanden, ja zelfs over één jaar, kan gaan.

Dit crediet zal door het bankwezen kunnen worden verstrekt. Hier dient echter onderscheid gemaakt tusschen crediet toegestaan aan den Belgischen uitvoer, door een Belgische bank, of ten minste door een in België gevestigde bank — en dan is dat een crediet aan den uitvoer eigenlijk gezegd — en een crediet verstrekt door den bankier van den buitenlandschen koper, en in dit geval hebben wij te doen met een crediet aan den invoer.

In dit tweede geval, kan de bank die het crediet toestaat, een huis van het invoerende land zijn — b. v. een Amerikaansche bank die, aan een Amerikaanschen handelaar, crediet verstrekt voor het aankopen van Belgische producten —, of een bank van een derde land, b. v. een Engelsche, die een crediet toestaat aan een Argentijnschen of een Chineeschen invoerder, om in België gekochte koopwaar te dekken. In dit laatste geval, zal het gebruikte procédé meestal een acceptcrediet zijn: de Belgische uitvoerder trekt een wissel op de bank of op het Engelsch *acceptance house*; dan staan we vóór het klassieke bankrembours.

Stellen we even dit onderscheid op zij. Van belang was alleen te doen uitschijnen, dat deze credieten, welkdanig hun technische modaliteit ook was (discon-

teering van een documentairen wissel, voorschot in rekening-courant, trekking op den bankier, enz.) door banken konden worden verstrekt.

De tweede categorie van uitvoer omvat hoofdzakelijk machinerieën of uitrustingsmateriaal, zooals : machines, locomotieven, schepen, spoorwagens, bruggen, elektrische of andere installaties, enz... enz...

Hier is de koper gewoonlijk een buitenlandsche regeering of een buitenlandsche maatschappij. In zekere gevallen, is hij in staat dadelijk of na korten tijd te betalen. Doch meestal moet de koper zijn toevlucht nemen tot een combinatie waarbij hij kapitaal op langen termijn zal kunnen hebben. Hier kan het bankcrediet niet tusschen beide komen. Er zal dus beroep moet worden gedaan op de effectenmarkt, hetzij door middel van een leening, t. t. z. uitgifte van obligaties — eenig mogelijke uitweg als het om overheids machten gaat — hetzij nog door middel van aandeelen, als de besteller een naamloze vennootschap is.

Het is niet volstrekt noodzakelijk dat de financiële verrichting in het uitvoerende land wordt gedaan. Vóór den oorlog, zag men niet zelden een regeering of een maatschappij uit Zuid-Amerika of den Balkan, b. v. obligaties of aandeelen uitgeven in Frankrijk en materiaal bestellen in een ander land.

Over dit punt stappen we nu heen. Wij wilden er alleen op wijzen dat zekere categorieën van uitvoer, welker rol juist grooter wordt, ondenkbaar zijn dan, zoo door middel van financiële operaties, het invoerend land buitenlandsch kapitaal verkrijgt. Wat, met andere woorden, eigenlijk zeggen wil dat invoer van zulke producten als hooger bedoeld, gelijk staat met invoer van buitenlandsch kapitaal. Zoo niet noodzakelijkerwijze dit kapitaal uit het land moet komen dat de outilleering en de producten voor uitrusting exporteert, toch blijft het waar dat, om den afzet van zijn productie vooruit te helpen, bedoeld land genoopt is een politiek te volgen van belegging in het buitenland.

Daarvan is o. a. het voorbeeld van België een doorslaand bewijs. Omstreeks 1855-1860, hadden, in België, de metaal- en de machinebouwnijverheid, een zoo hoogen graad van ontwikkeling bereikt, dat de binnenlandsche markt zoodanig verzadigd was dat afzetgebieden in het buitenland moesten worden gezocht.

We beleven alsdan een uitermate zonderling verschijnsel : zekere Belgische maatschappijen verkopen locomotieven of spoorwagens aan buitenlandsche vennootschappen (vooral van Zuidelijk Europa) en nemen ter betaling door deze laatste uitgegeven obligaties aan. Om aan haar geld te geraken — dat ze niet konden missen om haar bedrijvigheid voort te zetten — gingen de uitvoerende maatschappijen een akkoord aan met haar bankiers om die obligaties aan den man te brengen. De gewezen *Banque de Belgique* deed zulke verrichtingen op groote schaal, daarbij steeds een deel der stukken onder zich houdend.

Hier komt dus duidelijk naar voren het rechtstreeksche verband tusschen belegging van kapitaal in het buitenland en uitvoer van de nijverheidsproductie. Aan dergelijke operaties werd vooral gedaan in 1857-1859, met het gevolg evenwel dat zoowel de nijverheidsmaatschappijen als de *Banque de Belgique* er duchtig bij verloren.

Later zullen wij een zoo rechtstreeksch verband tusschen uitvoer en buitenlandsche beleggingen niet meer terugvinden, want de nijverheidsmaatschappijen namen, ter betaling van haar leveringen, geen obligaties meer aan; desniettemin blijft België zijn financiële expansie in het buitenland op groote schaal en ononderbroken uitbreiden, expansie die een der hoofdelementen is van de handhaving van zijn uitvoer.

Inderdaad, het systeem der uitgiften, in België, van de aandeelen of de obligaties van de buitenlandsche maatschappijen neemt al maar door uitbreiding. Bovendien worden hier te lande maatschappijen opgericht waarvan het bedrijf in het buitenland gevestigd is. Deze financiële verrichtingen loopen meestal uit op bestellingen van outillage en vooral van spoorwagemateriaal. Hier de tendenzen van deze financiële expansie uiteenzetten, zou voor deze bijdrage een al te groote ruimte vergen (5).

Om een der zijden — de belangrijkste — van deze Belgische expansie in het buitenland nader toe te lichten, halen wij graag een detail aan : naar de opgave door den heer commissaris der munten in 1914 opgesteld, was het kapitaal van de maatschappijen in België gedurende de jaren 1910-1914 opgericht, en haar bedrijf in het buitenland uitoefenend, hooger dan het kapitaal van de Belgische maatschappijen opgericht tijdens dezelfde periode en hebbende haar bedrijfszetel in België (6).

Voegen wij daar nog aan toe, dat, in het algemeen, er geen rechtstreeksch verband was tusschen het financieel fenomeen (plaatsing van buitenlandsche effecten in België) en het industrieel fenomeen (uitvoerhandel). Vaak was er nochtans een onrechtstreeksch verband. Aldus zien we, dat, herhaaldelijk, de uitgifte van buitenlandsche effecten of zelfs de oprichting van buitenlandsche maatschappijen uitgingen van Belgische banken welke op die manier de bestellingen zochten te bemachtigen voor de Belgische nijverheidsmaatschappijen die ze patroneerden. Voorbeelden van een dergelijk optreden, vinden wij in de geschiedenis van de *Société Générale*, vanaf de introductie, in samenwerking met de *Banque de Belgique*, van de aandeelen en de obligaties van den spoorweg Noord-Spanje, in 1859, tot het bouwen van de spoorbaan in China, in het begin dezer eeuw.

(5) Zie ons werk : *Le marché financier belge depuis cent ans*, Brussel, 1930, blz. 49 en volg., 77 en volg., waar deze kwestie in haar breede lijnen wordt behandeld.

(6) Zie *Rapport du Commissaire des Monnaies* over 1913. De voornaamste cijfers zijn in hooger bedoeld werk, blz. 86, opgenomen.

Anderzijds kwam ook het verband tot stand door het feit dat de industrieelen of de financiers oprichters van Belgische voor het buitenland werkende maatschappijen, meestal genoopt waren hun materiaal in België te bestellen, te meer daar ze vaak bij de Belgische maatschappijen geïnteresseerd waren en deze laatste (nl. de metaalindustrie) soms zelf aan die oprichting medewerkten.

Zooals wij er reeds op wezen, kwam het ook wel eens voor dat er geen enkel, zelfs onrechtstreeksch, verband tusschen den kapitalen uitvoer en den industrieelen uitvoer tot stand kwam. Een regeering of een buitenlandsche maatschappij gaven in België obligaties uit, om elders materiaal te bestellen, in Duitschland b. v. Daar werd dan ook tegen opgekomen en gevraagd dat door wettelijke interventie het plaatsen van buitenlandsche effecten zou worden verboden zoo naderhand het materiaal niet in België wordt aangekocht. Een belangrijke groepeerings van industrieelen, de *Fédération des Constructeurs*, had nl. herhaaldelijk in dien zin aangedrongen.

Bij deze kwestie, stelt zich het heele probleem van de kapitaalbelegging in het buitenland, probleem dat we hier niet kunnen uitdiepen. We wilden alleen aantoonen hoe deze plaatsing de klassieke methode geweest is voor het financieren van den uitvoer van zekere categorieën van productie.

Tusschen beide typen van uitvoer in, waarvan het eene kort, het ander lang crediet onder vorm van financieele operaties vordert, kan er een tusschentyper ingeschakeld worden vergende crediet op halflangen termijn. Veronderstellen wij, dat een regeering of een buitenlandsche maatschappij materiaal bestellen betaalbaar in vijf of tien annuïteiten, ofwel betaalbaar in één maal na vijf of tien jaar. Zulke operatie zou een uitgifte van obligaties niet billijken, vooral niet als de bestelling b. v. maar enkel eenige millioenen frank bedraagt. Zulke uitvoer kan soms door gewone banken worden gefinancierd, vooral zoo de regeering van het uitvoerend land er voor borg stond; dergelijke methodes zijn eerst na den oorlog in zwang gekomen. In 't algemeen nochtans, zullen zich de handelsbanken slechts schoorvoetend in een operatie op een zoo langen termijn wikkelen. Ook wordt dit slag uitvoer gemakkelijker gefinancierd, zoo het exporteerende land een bijzondere organisme bezit dat zich vooral met de kwestie van het crediet op halflangen en op langen termijn inlaat.

* * *

Nu we het onderscheid hebben vastgesteld tusschen financiering langs de effectenmarkt om, en financiering door bemiddeling der banken, zullen wij onze aandacht wijden aan deze laatste die een vorm van crediet aan den uitvoer zijn, in den engsten zin van het woord.

Zelfs genomen in den engsten zin van het woord zooals daareven gezegd, is het crediet aan den

uitvoer een veel meer ingewikkeld fenomeen dan men op het eerste zicht zou denken. Eerst en vooral : waar begint het crediet aan den uitvoer? Een voorbeeld zal de zaak verduidelijken.

Als een exportfirma van Antwerpen aan het buitenland goederen verkoopt, betaalbaar op drie of zes maanden en een bank een op den koper getrokken documentairen wissel ter discontoeering opneemt, is dat natuurlijk uitvoercrediet onder zijn zuiversten vorm, doch wellicht ook de minst gebruikte. Zoo de uitvoerende firma, in overleg met haar bank, op deze laatste een wissel trekt waarop de handelsclausule voorkomt (« ter vertegenwoordiging van de koopwaar verzonden met schip..., enz. »), dan hebben we te doen met een bankaccept dat op zijn beurt crediet aan den uitvoer vertegenwoordigt, ofschoon, in dit geval, het verband met den uitvoer soms wel min of meer dubbelzinnig kan zijn, vooral zoo de handelsclausule ontbreekt.

Doch, hier volgen andere voorbeelden, waar het rechtstreeks verband tusschen het crediet en den uitvoer zoek is en nochtans staan we onbetwistbaar vóór verrichtingen die den uitvoer financieren.

Niet zelden ontvangt een fabriek een bestelling uit het buitenland, b. v. van machines, te leveren binnen twee jaar; of krijgt ze opdracht in het buitenland bijzondere installaties te gaan doen, werk dat insgelijks, zeggen wij, twee jaren zal in beslag nemen.

Om het hoofd te kunnen bieden aan uitgaven voor de uitvoering der bestelling, zal de fabriek van een of andere bank een voorschot bekomen dat meestal « fabricagecrediet » zal worden genoemd.

Eens de machines geleverd of de installatie voltooid, zal de buitenlandsche client wellicht dadelijk het verschuldigde bedrag betalen. Op die manier, kan er bezwaarlijk van eigenlijk uitvoercrediet worden gesproken. En nochtans, zoo de fabriek het « fabricagecrediet » niet had gekregen, zou ze waarschijnlijk de bestelling niet kunnen aanvaarden hebben. Er is dus wel degelijk crediet aan den uitvoer geweest, althans onrechtstreeks.

En in dit voorbeeld, is het verband tusschen het crediet en den uitvoer zichtbaar. Soms zal de bank zelfs eischen dat het leveringscontract haar worde overgelegd; wat er ook van zij, er is wel gespecificeerd dat het crediet geopend is ter financiering van een duidelijk omschreven verrichting. Doch het gebeurt ook wel dat een bank aan een nijverheidsonderneming een crediet toestaat in rekening-courant, of een kasvoorschot verstrekt zooals men dat zegt, zonder bepaald gebruik te specificeren. Het crediet dient alleen ter verruiming van het bedrijfskapitaal der onderneming. De bank zal er dan maar alleen voor te zorgen hebben, dat het toegestane crediet niet wordt besteed aan immobilisaties; daarbuiten kan de begunstigde er naar goeddunken over beschikken.

Indien nu de fabriek in kwestie, een groot deel harer productie aan het buitenland verkoopt, dan zal er nog

kunnen worden beweerd dat het kwestieuse voorschot nog gedeeltelijk financiering van den uitvoer is.

Wij hebben deze voorbeelden beklemtoond, ten eerste, omdat een groot deel van den Belgischen uitvoer op die manier gefinancierd wordt, ten tweede omdat ze duidelijk aantoonen dat het niet steeds gemakkelijk is de credieten aan den uitvoer los te maken van de gezamenlijke credietverrichtingen.

* * *

Wij hebben hooger gezegd, dat, sedert het einde der vorige eeuw, de organisatie van het crediet aan den uitvoer, al meer en meer werd beschouwd als een volgestrekte noodzakelijkheid, wil men den afzet der Belgische producten in het buitenland, in de hand werken.

Men moest inderdaad het hoofd bieden aan een al maar door toenemende concurrentie op de internationale markt. De uitvoerlanden werden al talrijker en talrijker en om de cliënteel naar zich toe te halen — vooral deze van de economisch weinig ontwikkelde landen — trachtte men haar de beste condities te maken, niet alleen in zake prijzen of kwaliteit, maar ook in zake gemak van betaling en duur van het crediet. Er zijn landen waar de koper veel meer voelt voor den duur van het crediet, dan voor de kwaliteit der waar.

Wij hebben eveneens gezegd, dat de organisatie van het crediet aan den uitvoer beschouwd werd als moettende uitloopen op creatie van Belgische banken in het buitenland. De Belgische opinie was vooral getroffen door de hooge vlucht van de Engelsche en vooral de Duitsche banken die in het buitenland opbloeden, en door den machtigen steun dien ze aan de exportnijverheden van haar respectievelijke landen verleenden (7).

In België stonden de eenen de oprichting voor van een speciale bank voor den buitenlandschen handel, bank die, in het buitenland, agentschappen zou hebben opgericht, terwijl anderen voorstander waren van een vlugger middel: oprichting van buitenlandsche agentschappen door de groote banken van Brussel. Wat ook de gevolgde methode zij, zeker is dat bankagentschappen oprichten in het buitenland, van het hoogste nut is voor een uitvoerhandel. Zulke agentschappen verstrekken voordeelen die hier wel eens mogen worden aangehaald.

Eerst en vooral, kunnen in het buitenland gevestigde bankagentschappen het gebruik van het crediet aan den uitvoer aanzienlijk vooruithelpen, vermits de Belgische bank die om een zulk crediet wordt verzocht, des te gemakkelijker inlichtingen kan inwinnen nopens de solvabiliteit van de buitenlandsche debiteuren, nopens den graad van het geloopte risico, enz.

(7) Ook andere landen, bij voorbeeld Frankrijk, maakten zich om dat probleem bezorgd. Denken we maar aan den grooten bijval geogost: is de franschsprekende landen, door het werk van G. DIOURTCH: *L'expansion des banques allemandes à l'étranger*, Parijs en Berlijn, 1909; zie eveneens G. VALLIEN: *Les banques d'exportation à l'étranger et en France*, Grenoble, 1911; M. GAULEZ: *L'organisation du crédit au commerce extérieur en France et à l'étranger*, Parijs, 1923.

Het bestaan van bankagentschappen in het buitenland, kan aan den uitvoerhandel de grootste diensten bewijzen, zelfs buiten de credietkwestie. Bij ontstentenis van zulke agentschappen, kunnen de financieele relaties tusschen den Belgischen exporteur en zijn cliënt over een buitenlandsche bank gaan. Dit kan echter bezwaren hebben, zelfs al ging het maar alleen om het eenvoudig incasseeren der wissels of hun voorlegging ter acceptatie. Inderdaad, meestal is de tusschenkomende bank geen bank uit het invoerland, maar een Europeesche, herkomstig uit een concurrerend land.

't Is te zeggen, dat de Belgische exporteur een documentairen wissel naar Zuid-Amerika zond, of naar 't Verre-Oosten, of naar den Balkan, langs een Engelsche of een Duitsche bank om. Het verkeerde daarvan was echter, dat hij aldus het geheim van zijn handelsrelaties leverde aan een bank die misschien, in haar land van herkomst, onder haar cliënteel en vrienden, concurrenten van onzen uitvoerder telde.

Dit is niet alles. Een in het buitenland gevestigd bankagentschap kan, voor zijn land van herkomst, een centrum worden van industriele en financieele uitstraling. Daar het betrekkingen aanknoopt met de inlandsche zakenlui, zal het vlug over nieuwe zaken worden ingelicht en van de besloten of ontworpen openbare werken op de hoogte gebracht. Is er sprake van het aanleggen van een nieuwe tramlijn, van het bouwen van een brug, van een electriche centrale, enz., kan het daarover de moederbank verwtigten; men zal nagaan of men geen deelgenoot in de zaak kan worden en vooral trachten bestellingen van materiaal los te krijgen. Hetzelfde geldt voor de leveranties aan de overheidsmachten, waarbij het agentschap een handje kan toesteken door het verstrekken van inlichtingen, door zijn betrekkingen, zijn tusschenkomst voor de borgtochten, enz.

Kortom, goedgeleid, kan een dergelijk bankagentschap, in de streek waar het gevestigd is, het voornaamste instrument worden van de industriele en financieele expansie van het moederland.

Waarom dan bezat België nagenoeg geen bankagentschappen in het buitenland? Op velerlei gebieden, hebben onze landgenooten bewijzen van initiatief gegeven, het risico schrikte hen niet af; hoe komt het dat deze bedrijfstak aldus verwaarloosd is geweest?

De fundamentele reden ligt hem aan de uitermate groote moeilijkheden waarop elke poging tot oprichten van Belgische bankagentschappen in het buitenland moest stuiten. Deze buitengewoon groote moeilijkheden vloeien hieruit voort dat de Belg niet uitwijkt en dat er in het buitenland bijna geen « Belgische kolonies » zijn. Men vindt er wel is waar in zekere buurlanden, doch voor deze studie interesseeren ze ons niet, vermits die landen voldoende ontwikkelde bankstelsels bezitten.

Een Engelsche of een Duitsche bank die zich in een buitenlandsch centrum ging installeren, vond er, gewoonlijk, een heele groep landgenooten aldaar

gevestigd als handelaars, commissionairs, technici, enz... enz... Dank zij deze kolonie, kon het Engelsch of Duitsch agentschap gemakkelijk, met de inlandsche milieus, relaties aanknoopen; de bank verkreeg aldus een massa reguliere operaties waarmede zij een deel harer bedrijfskosten kon dekken. De Belgische bank die zich in het buitenland ging vestigen, mocht zich in zulken steun niet verheugen. Betrekkingen aanknoopen met de imheemsche bevolking, ging des te moeilijker, daar de plaats bezet was, het meest door Engelsche of Duitse banken.

Om dezelfde reden — onvoldoende Belgische uitwijking — stuitte de voorgenomen oprichtingen van Belgische bankagentschappen in het buitenland op dezen anderen struikelblok: moeilijkheid om de hand te leggen op bekwame elementen voor de directie. Er moesten, inderdaad, mannen worden gevonden die in het buitenland geleefd hadden, die over menschen en dingen van de landen waar men zich vestigen wou, ervaring hadden opgedaan. Dergelijke elementen waren echter zeldzaam.

Hier dient aan toegevoegd, dat zoo onze landgenooten, naar verre landen uitweken, zij dit meer deden als technici — een tramlijn aanleggen en uitbaten, een metaalfabriek, enz. — dan als handelaars. Edoch, 't is vooral een « kolonie » van handelslui, welke voor een bank die zich buiten het land wil gaan vestigen, nut oplevert, zoo voor het aanwerven van besturend personeel als voor het aanknoopen van relaties met den inlander.

Vaak werd beweerd dat de Belg veel aanleg heeft voor de productie, doch luttel voor den handel. Hier hebben wij een gevolg daarvan.

Ten slotte, moet niet uit het oog worden verloren dat het grootste gedeelte van den Belgischen export naar de buurstaten gaat; wat overblijft gaat zoo een beetje overal. En daar België een klein land is, zoo spruit daaruit voort, dat zijn handel met elk vreemd land, de aanpalende uitgezonderd, betrekkelijk gering is, zoodat zijn financiering onvoldoende zou zijn om de kosten van een agentschap te dekken. Dit laatste zou dan, in het land zelf, extrazaken moeten trachten te doen en... we hebben zoopas gezien hoe moeilijk dit is.

* * *

Desniettemin, is in de laatste decade vóór den oorlog, een loffelijke poging gedaan geweest voor bankexpansie in het buitenland.

De *Banque Sino-Belge*, opgericht in 1902, met een kapitaal van 1 millioen, was aanvankelijk een zeer bescheiden instelling, die in 1903, haar kapitaal op 2 millioen bracht, twee jaar later op 15 millioen, en ten slotte op 30 millioen, in 1913. Op den zelfden datum werd haar firma veranderd in *Banque Belge pour l'Etranger*, en werd zij dochtermaatschappij van de *Société Générale*. Hetzelfde jaar nam zij de *Anglo Foreign Banking Corporation* over, welke talrijke betrekkingen in de Balkanlanden onderhield.

Kort vóór den oorlog, had de *Banque Belge pour l'Etranger* een agentschap te Londen, twee in China en twee in Egypte. Na den oorlog, heeft zij het aantal harer agentschappen in deze landen vergroot en zich daarenboven in Turkije en Roemenië gevestigd; tevens nam zij deel aan de oprichting van de *Banque Franco-Belge de Bulgarie* en knoopte daarenboven vriendschappelijke relaties aan met de in verschillende gewesten van Centraal en Oostelijk Europa gevestigde banken.

Vanaf 1929-1930, liet de *Banque Belge pour l'Etranger* nochtans haar agentschappen grondig hervormen. Deze in China kwamen onder een afzonderlijke vennootschap, *Banque Belge pour l'Etranger (Extrême-Orient)*, terwijl deze te Londen en New-York, door een vennootschap onder Engelsch recht werden opgenomen: *Banque Belge pour l'Etranger (Overseas) Ltd.* Ook het agentschap te Parijs, werd omgevormd tot een vennootschap onder Fransch recht, en heet sindsdien *Banque Belge pour l'Etranger Paris*. Deze beide laatste organismen zijn dus, juridisch gesproken, geen Belgische vennootschappen, wat niet belet dat zij alle drie hun exclusief Belgisch karakter hebben bewaard en nog steeds als het ware de nationale vlag voeren.

Daarentegen zijn in Egypte en in de Balkanlanden gevestigde agentschappen overgegaan in handen van banken met internationaal karakter, namelijk de *Banque Belge et Internationale d'Egypte* et la *Banque Franco-Belge et Balkanique*. Deze laatste omvormingen kunnen voor een goed deel worden verklaard door de moeilijkheden die de volledig vreemde bankorganismen ondervinden in landen waar niet alleen in de politiek het nationalisme hoogtij viert; maar ook in de economie. De moeilijkheden zijn minder groot wanneer de buitenlandsche organismen vervangen zijn door een internationale maatschappij, waarin het binnenlandsch element is vertegenwoordigd.

Geweten is, ten slotte, dat, in 1935, de *Banque Belge pour l'Etranger*, die haar kapitaal, geleidelijk tot 200 millioen heeft laten opvoeren, opgeslorpt werd door de *Société Générale*, die aldus al de belangen van eerstgenoemde, in het buitenland, heeft overgenomen.

Per slot van rekening, blijft de vertegenwoordiging van het Belgisch bankwezen in China onveranderd, terwijl, in de Balkanlanden en Egypte, zij zich nog enkel, onder den vorm van deelneming in internationale banken, voordoet.

Vermelden wij verder de oprichting, te Antwerpen, in 1911, van de *Banque Brésilienne-Italo-Belge*, sedert 1913 de *Banque Italo-Belge*. De voornaamste onderteekenaars waren diverse Belgische banken (namelijk de *Société Générale*, de *Banque Centrale Anversoise*, enz.), sommige Belgische financieele groepeerings, en het *Credito Italiano*. Het kapitaal aanvankelijk ten bedrage van 20 millioen, werd, in 1913, op 25 millioen gebracht, op 50 millioen in 1919 en op

100 miljoen in 1927. Bij het uitbreken van den oorlog, bezat zij vier agentschappen in Zuid-Amerika. Thans heeft zij er zes, plus deze van Londen, Parijs en Le Havre (8).

Volledigheidshalve, dient ook de bankexpansie in Belgisch-Congo vermeld; één onzer « Congoleesche » banken, de *Banque Belge d'Afrique*, is daarenboven door agentschappen vertegenwoordigd op drie plaatsen van Fransch Equatoriaal Afrika, alsmede op één plaats in Fransch West-Afrika.

In haar geheel, zijn thans de Belgische bankrelaties in het buitenland, heel wat meer ontwikkeld dan vóór den oorlog. Men kan nochtans niet beweren dat het verlangen naar het bezit van een bankagentschappen-net in het buitenland, werkelijkheid is geworden, ver van daar. Doch het dient gezegd dat de oprichting ervan, thans op nog veel grootere moeilijkheden stuit dan vóór den oorlog.

In eenzelfde gedachtengang, tamelijk nauw verwant aan den vorigen, is nog te vermelden de veelvoudigheid der agentschappen van buitenlandsche banken, in België. Vóór den oorlog, hadden wij hier als buitenlandsche banken, vooral de agentschappen van enkele Fransche en Duitsche banken. Deze laatste zijn na den wapenstilstand verdwenen, doch agentschappen van Engelsche en Amerikaansche banken zijn bijgekomen. Oogenschijnlijk, werd de aard harer verrichtingen gewijzigd naar gelang van den tijd. Het schijnt echter wel dat ze een zekere rol hebben gespeeld bij het financieren van den handel tusschen België en haar moederland, schoon haar bemiddeling wellicht meer merkbaar is in onzen invoer dan in onzen uitvoer.

Als nieuwigheid, na den oorlog, moeten we nog de oprichting melden van de Nationale Maatschappij voor Krediet aan de Nijverheid. Men weet dat deze instelling — het eerste parastatale organisme van na den oorlog — opgericht werd, in 1919, ten behoeve der verdeling van het lang en halflang crediet. Ziehier hoe haar oorspronkelijke statuten haar maatschappelijk object omschrijven. « De vennootschap heeft tot doel het verlenen van voorschotten en het uitvoeren van alle verrichtingen van aard om de herinrichting, de verbetering, de verandering en de uitbreiding van de Belgische nijverheids-, landbouw- en handelsondernemingen te bevorderen. Zij heeft nl. ook voor doel de mobielmaking van haar schuldverordeningen op langen of op halflangen termijn te vergemakkelijken. »

De laatste zinsnede doelde o. a. op de credieten op den uitvoer. Gedurende meer dan een halve decade na haar oprichting, heeft de Nationale Maatschappij voor Krediet aan de Nijverheid zich vooral bezigge-

(8) Merken wij aan dat zoo de *Banque Italo-Belge* er in geslaagd is, in tal van Zuid-Amerikaansche centra, agentschappen op te richten en tot bloei te brengen, dit vooral te danken is aan de aanwezigheid aldaar van zeer talrijke Italiaansche « kolonies » die de eerste kern van haar cliënteel werden. Dit bevestigt wat we hooger zegden nopens de rol gespeeld in de ontwikkeling der bankagentschappen, door in het buitenland gevestigde landgenooten.

houden met de financiering van den wederopbouw der nijverheid, inzonderheid onder den vorm van voorschotten op « oorlogsschadevergoedingen ». Vanaf 1926-1927, ter gelegenheid van het budgetair en financieel herstel, kon ze zich al meer en meer met het eigenlijke nijverheidscrediet onledig houden. De rechtstreeksche financiering van den uitvoer, heeft evenwel in haar bedrijvigheid slechts een uitermate onbeduidende rol gespeeld. Bij enkele gelegenheden, is het wel eens gebeurd, dat ze bijzondere credieten toestond om duidelijk omschreven exportoperaties te financieren, b. v. het aankopen van spoorwegmaterieel door een buitenlandsche regeering. Dergelijke verrichtingen waren echter groote uitzondering.

Dit wil nochtans niet zeggen, dat de bedrijvigheid van de Nationale Maatschappij voor Krediet aan de Nijverheid, den uitvoer heelemaal niet ten goede is gekomen. De balans per 31 December jl., wijst een bedrag aan voorschotten uit van nagenoeg 700 miljoen frank. Onder de begunstigten van deze credieten, zijn er heel wat die voor den uitvoer werken, althans gedeeltelijk. Doch in enkele bijzondere gevallen, waarvan wij even gewag hebben gemaakt, werd geen enkel crediet toegestaan voor specifieke uitvoeroperaties. Het gaat er steeds om credieten aan de cliënten, gelet op het ensemble van hun verrichtingen en van de geleverde waarborgen, zonder beperking van het crediet tot een op zichzelf beschouwde operatie. Hier hebben we dus een voorbeeld van de onrechtstreeksche financiering van den uitvoerhandel volgens hooger aangewezen mechanisme.

Een ander parastatale instelling, van jongeren datum, dient hier eveneens nog vermeld. Wij bedoelen het Herdisconteering- en Waarborginstituut, opgericht in 1933, nl. om aan de banken en andere ondernemingen toe te laten « de mobielmaking van haar schuldverordeningen en de bevrediging van haar speciale behoeften aan crediet ».

De hoofdfunctie van het Instituut, is dus de mobielmaking in de hand werken van de bankactiva, die niet bestaan uit bij de Nationale Bank van België herdisconteerbare wissels. Zoo we er hier belangstelling voor toonen, dan is het omdat zijn bestaan een factor is van hulp aan de gewone banken bij het toekennen van credieten op halflangen termijn, credieten die dikwerf rechtstreeks of onrechtstreeks op financiering van den exporthandel uitloopen.

Hooger hebben wij het voorbeeld aangehaald van een bank die « fabricagecrediet » toestaat, crediet dat, per slot van rekening, een immobilisatie voor één of twee jaren ja, zelfs meer, beteekent. Welnu, niet zelden zal de bank maar het verlangde crediet verlenen, indien het Herdisconteering- en Waarborginstituut er in toestemt haar een mobilisatiecrediet te openen.

* *

Uit hetgeen voorafgaat blijkt, dat sedert den oorlog de organisatie van het Belgisch bankwezen aanzien-

lijken vooruitgang heeft gemaakt op het stuk van financiering van den uitvoer. Wij zullen ons niet uitspreken, althans nu niet, over de vraag of deze organisatie adequaat is en voldoende, doch wij kunnen vaststellen, dat, ten opzichte van het kort en halflang crediet, onbetwistbare vorderingen werden gemaakt: « bankfaciliteiten » zooals de Engelschen dat noemen, kunnen gemakkelijker worden verkregen dan inder-tijd.

Waar staan we nu, in zake « financieele faciliteiten »?

Hier is de toestand volkomen in de war; de mogelijkheid beroep te doen op de effectenmarkt om den uitvoer van outilleering of van duurzame goederen te financieren, is vrijwel volledig uitgeschakeld, vooral sedert de crisis van 1929-1931.

Hooger hebben wij gememoreerd, hoe de uitgifte van buitenlandsche fondsen in België, of de oprichting van in het buitenland werkende maatschappijen, een deel van onzen uitvoer financierde. De belegging van Belgisch kapitaal in het buitenland, was inderdaad een der merkwaardigste feiten van de financieele geschiedenis, ja, zelfs van de algemeene economische geschiedenis van België in den loop van de halve eeuw die in Augustus 1914 een einde nam.

Wat is de toestand sedertdien veranderd! Voor-eerst dient vermeld een wijziging van juridischen aard: voorheen was het uitgeven van buitenlandsche waarden volkomen vrij; sedert 1918, dient daarvoor machtiging gevraagd aan het Ministerie van Financiën.

Doch, dit is slechts van bijkomstige beteekenis. Heel wat belangrijker is de verandering die onder economisch oogpunt is ingetreden. Niet dat het plaatsen van buitenlandsche waarden, in België, volledig is stopgezet, neen, maar de belangrijkheid is weggevallen en vooral de aard ervan is veranderd. Voorheen, werd het plaatsen van buitenlandsche fondsen vooral waargenomen door de banken die de publieke emissies organiseerden. De tweede modaliteit waarvan we hooger gewag hebben gemaakt — oprichting van Belgische maatschappijen met werkring in het buitenland — liep eveneens uit op publieke emissies onder dezelfde voorwaarden.

Zeker, het uitgeven van die stukken was over het algemeen door een bank gepatroneerd, of door een financieele groep, of zelfs door een industrieele groep, en juist aan deze omstandigheid was het te danken, althans in vele gevallen, dat er verband tot stand kwam tusschen de financieele verrichtingen en de bestellingen van materieel, machines, enz.

Dat alles is sedert den oorlog veel veranderd. Om politieke en tevens economische redenen, is het getal maatschappijen opgericht om in het buitenland werkzaam te zijn, bespottelijk laag gevallen, vooral sedert 1930. De maatschappijen van dien aard, welke sedertdien werden opgericht, kunnen op de vingers worden geteld.

Evenzoo, zijn er zeer weinig emissies van buitenlandsche fondsen, door de banken of de financieele maatschappijen georganiseerd geworden. De mone-taire en financieele ontwrichting van de jaren 1918-1926, evenals de economische crisis, de autarkische bestrevingen en de politieke onvastheid sedert 1929-1931, zijn ter verklaring van deze feiten ruim voldoende. Daaruit vloeit voort, dat voor zooveel het Belgisch publiek nog buitenlandsche stukken aankocht — en soms kocht het er veel — dit vooral gebeurde rechtstreeks langs de buitenlandsche beurzen om, hetzij bij de bankhuizen of wisselkantoren, die er niets anders in zagen dan een louter financieele verrichting.

Feitelijk dus is de aard der kapitaalbeleggingen in het buitenland gevoelig veranderd. Voorheen stond hij in verband, althans voor een deel, met de industrieele expansie en vergemakkelijkte hij den afzet van zekere Belgische producties. Thans is dat verband sterk verslapt, zooniet verbroken.

Dit verschijnsel is trouwens niet eigen aan België. Sedert den oorlog, is het geheele internationale kapitaalverkeer in de war, en sedert ruim een halve decade, is de stagnatie vrijwel algeheel. Het gaat natuurlijk om kapitaal op langen termijn, m.a.w. om beleggingskapitaal. Wij laten van kant het kort kapitaal, dat in hoofdzaak van het eene land naar het andere vlucht en waarvan het volume uitermate groot is geworden; het interesseert ons niet voor deze bijdrage.

* * *

De ontstentenis van de kapitaalmarkt, bij het uitgeven van buitenlandsche fondsen, is een der oorzaken geweest van de ontwikkeling van het « regeeringsdelcredere » bij den uitvoer. De andere reden ligt hem hierin dat, onmiddellijk na den oorlog, de regeeringen van de industrielanden, inzonderheid aan het terugkrijgen van de buitenlandsche afzetgebieden, haar beste krachten hebben besteed.

Deze manier van borg staan voor den goeden afloop der uitvoerverrichtingen, is opgedoken in Engeland dadelijk na het stopzetten der vijandelijkheden (9). België is dezen weg opgegaan met de wet van 7 Augustus 1921, die, later, menigmaal is gewijzigd geworden. Hier de werking uiteenzetten van den Nationalen Delcrederedienst, zou ons te ver leiden, te meer daar zij voldoende gekend is (10). Het volsta te zeggen dat het principe van het stelsel bestaat in het garandeeren, aan de exporteurs, onder zekere voorwaarden, van de betaling der schuldvorderingen voortkomend van den uitvoer, met dien verstande echter, dat de regeeringsgarantie een zekere fractie van de vordering niet zal mogen overschrijden: maximaal 72 pCt. van het definitieve netto-verlies.

(9) Zie bijdrage over den uitvoerhandel van Groot-Brittannië en zijn financiering, in het vorige nummer van het *Tijdschrift*.

(10) Een beschrijving ervan is te vinden in de bijdrage van den heer Directeur van den Dienst, V. LEBRUNE, in het Novembernummer 1937 van de *Revue Economique Internationale*.

Ten onrechte wordt dit systeem vaak gelijkgesteld met credietverzekering. Feitelijk heeft, in België evenmin als in het buitenland, het Regeeringsdelcredere weinig met een werkelijke verzekering te maken. Trouwens, de opgelegde premies zijn zeer laag en zelfs wanneer ze betrekkelijk hoog zijn, zijn ze nog ver van een werkelijke financieele dekking van de risico's te zijn.

Het regeeringsdelcredere is dus niet anders te beschouwen dan als een systeem *sui generis* gesproten uit de speciale na-oorlogse toestanden die de regeeringen der industrielanden er toe aanzetten een deel der risico's die uit de exportcredieten voortvloeiden, voor eigen rekening te nemen.

Practisch werd op het officieel delcredere vooral beroep gedaan voor de aan de regeeringen en aan de publieke instanties van vreemde landen toegestane credieten op langen termijn. Daaruit volgt, dat, bij dit stelsel, vooral de nijverheden baat hebben gevonden die spoorwegmaterieel en outilleering uitvoeren. Van 1922 tot eind 1937, had de Regeering borg gestaan voor 528 verrichtingen omvattend samen een uitgevoerd volume ter waarde van 1.592 miljoen; t.t.z. dat gemiddeld elke transactie meer dan 3 miljoen frank beliep. Dit is, weliswaar, slechts een gemiddelde en toch liepen zekere garanties over heel wat hogere bedragen.

Op een totaal van 1.592 miljoen, beloopt het gegarandeerde bedrag 884 miljoen. Bij indeeling van de transacties naar den aard van het uitgevoerde materieel, bekomt men het volgende :

1. Vast spoorwegmaterieel	435 miljoen, of	27,3 %
2. Rollend spoorwegmaterieel	661 " "	41,5 %
3. Textielnijverheid	174 " "	11,0 %
4. Constructies en diverse	332 " "	20,2 %

1.592 miljoen, of 100,0 %

Tot dusver zijn de lasten welke deswege de Staat te dragen heeft gehad, eerder gering geweest. Het schijnt wel dat in zake credieten op langen termijn, van middelmatige grootte, het regeeringsdelcredere waarlijk doelmatig is geweest en het voortaan moet worden beschouwd als integreerend deel van het systeem dat de financiering van den uitvoer ten grondslag ligt.

* * *

De lezer verwacht er zich aan dat ter voltooiing van deze bijdrage, wij hem een beeld zouden geven van de financiering van den Belgischen uitvoer ten huidigen dage. Helaas, dit is vrijwel onmogelijk. Gewis, we zijn dienaangaande niet zonder inlichtingen; hier en daar hebben we kunnen peilen, doch zooals de documentatie zich thans voordoet, kan ze ons onmogelijk een juiste beschrijving leveren, kan niet een nauwkeurige tabel worden opgemaakt.

In wat volgt, zal het dus enkel gaan om algemeene opmerkingen, ja, zelfs om indrukken. Een eerste

opmerking zal slaan op de industriele concentratie, die zich na den oorlog heeft voorgedaan. In de metaalindustrie, in de chemische industrie, de glasfabricage, enz., staat, industrieel en financieel gesproken, menige firma sterker dan vóór twintig jaar. Daaruit volgt, dat zij, door kapitaalsverhoogingen en obligatie-uitgiften, haar permanente hulpmiddelen veel gemakkelijker kunnen opvoeren. Het schijnt derhalve wel, dat zekere sterke maatschappijen bij machte zijn zelf haar uitvoerhandel te financieren, t.t.z. dat, dank zij haar ruime kasgelden, zij het vaak zonder bankcrediet kunnen stellen.

De toestand verandert al naar de firma's en zelfs voor een bepaalde firma, volgens het tijdstip. Deswege kan dan ook geen nauwkeurige aanduiding worden gegeven. Van belang is echter te memoreeren dat een fractie van onzen uitvoer — veranderlijk naar de firma's en naar den tijd — niet door credietinstellingen hoeft gefinancierd.

Anderzijds, zijn niet alleen de nijverheidsondernemingen, in tal van takken, aanzienlijker geworden, doch er is eveneens een uitgebreide beweging ontstaan voor kartelvorming en verstandhouding op allerlei gebied, die haar beslag heeft gekregen in het oprichten van organismen voor gemeenschappelijken verkoop. Dank zij deze laatste, is de financiering van den uitvoer, voor de betrokken takken, gemakkelijker geworden; bedoelde organismen bekomen gemakkelijker crediet en inzonderheid tegen gunstigere voorwaarden dan de alleenstaande ondernemingen.

Andere opmerking die helaas evenmin op nauwkeurigheid mag bogen. Het schijnt wel dat onze uitvoer grootendeels in het land zelf gefinancierd wordt. Hier is onze documentatie bijzonder tekortschietend, vooral onder retrospectief oogpunt. Nochtans, kan aan de hand van een aandachtig onderzoek, van de bankstaten en van zekere gegevens verstrekt door de betrokken milieu's, worden nagegaan dat, zooals wij het hoogen zegden, de Belgische markt zelf grootendeels haar uitvoerhandel financiert. Dienaangaande kan nog worden gemeld, dat de wisselbrief op Londen, voor rekening van den buitenlandschen koper, — het klassieke bankrembours van vóór den oorlog — thans vrij zeldzaam geworden is. Wat trouwens de van tijd tot tijd door de Engelsche economische tijdschriften verstrekte inlichtingen over de inkrimping van de Londensche acceptmarkt, bevestigen.

Gezien van uit den hoek der nationale economie, zouden wij dezen toestand bijna als « autofinanciering » kunnen betitelen. Dit kan worden verklaard in het licht van de werkmiddelen waarover de bankhuizen in den loop van deze laatste twintig jaren beschikt hebben, van de gewichtigere rol door de groote ondernemingen in den uitvoerhandel gespeeld, en vermoedelijk ook van het sedert enkele jaren meer en meer in zwang komende gebruik in belga's te factureren.

Te dien opzichte dient te worden genemoreerd, dat elke uitvoerverrichting gepaard gaat met een wisselcoersprobleem. Vóór den oorlog, waren al de geldeenheden vast; de Belgische uitvoer naar de overzeesche gebieden, werd vooral in pond sterling gefactureerd; voor den exporteur evenals voor den disconteerenden bankier, was het valutarisico feitelijk nul.

Sedert den oorlog, hebben het meerendeel der ruilmiddelen perioden van onvastheid doorgemaakt; zoodat bij de keuze van basisruilmiddel voor het opmaken der contracten en de mobielmaking der schuldvorderingen, de exporteurs met tal van verwikkelingen af te rekenen hadden.

Doch sedert den oorlog, is het factureren in belga's om zoo te zeggen gewoonte geworden, zoodat het probleem der financiering de eenvoudigheid zelf wordt.

Het factureren in pond sterling, heeft evenwel de overhand bewaard en practisch is het de eenige methode in gebruik bij de bedrijfstakken welke meer met handel dan met nijverheid te doen hebben. Aldus de doorvoerverrichtingen op de grondstoffen, als wol- en ledersoorten, voor dewelke Londen de groote internationale markt blijft. In deze bedrijfstakken trouwens, wordt de operatie nog vrijwel altijd door wisselbrieven op Londen gedekt of althans door domiciliatie op Londen.

Wat de methodes betreft, naar dewelke uitvoercrediet wordt toegestaan, dient te worden vermeld dat tot in de jongste tijden, de voorschotten in rekening-courant het disconto hebben verdrongen. In dit opzicht, zien we, bij het exporteredit, dezelfde evolutie op den voorgrond treden, als deze welke zich, sedert twintig jaar, bij het bankerediet, in al zijn aspecten, voordoet. Wel is waar, is in België, deze evolutie slechts tijdens de eerste decade van na den oorlog merkbaar geweest: 't is dan dat de voorschotten veel vlugger oplicpen dan de disconteerings. Sedert de crisis van 1929-31, zijn de rekeningen-courant leeggelopen. Nochtans speelt bij het bankwezen in zijn geheel genomen, het stelsel der voorschotten in rekening-courant, heden ten dage, een grootere rol dan vóór den oorlog.

Gaat men nu het geheele credietstelsel na, dan komt men tot het besluit dat de ontwikkeling van het voorschottensysteem ten nadeele van het disconto, vooral te verklaren is aan de hand van economische structuurwijzigingen: de diverse ondernemingen van nijverheids- en handelsconcentratie hebben, bij eenzelfde onderneming, verrichtingen ondergebracht welke voorheen tusschen verschillende alleenstaande firma's werden verdeeld en werd aldus het trekken van wisselbrieven onmogelijk gemaakt.

Uit het oog mag evenwel niet worden verloren, dat deze opbloei van het voorschottensysteem, ook, gedeeltelijk het resultaat is van de na-oorlogsche inflatie en van de al te groote geldruimte, zoodat de banken minder belang zijn gaan hechten, dan voorheen, aan het probleem der mobielmaking van hun activa.

Zoodat de betrekkelijke vermindering der voorschotten in rekening-courant, welke zich sedert enkele jaren voordoet, gedeeltelijk overeenstemt met de saneering van het banksysteem. Sedert het experiment van 1933-34, en de reorganisatie van gezegd systeem, hebben trouwens de credietinstellingen hun geweer van schouder veranderd: zij trachten zooveel mogelijk, het disconto in de gunst te brengen om te gepasten tijde over ruime mobilisatiemogelijkheden te kunnen beschikken.

Meer inzonderheid in zake uitvoerhandel, dient ook rekening te worden gehouden met de economische en politieke onvastheid, alsmede met valutareglementering, clearingen, enz. De datum voor de betalingen, welke vroeger in de betrekkingen met sommige landen, niet steeds vast bepaald was, is nog minder zeker geworden. Derhalve is het logisch, dat de exporteur de verrichtingen veeleer door het voorschot zoekt te verzilveren dan door het disconto.

Grootendeels is het eveneens deze omstandigheid welke, in den loop dezer laatste jaren, de ontwikkeling in de hand heeft gewerkt van de exportfinanciering door middel van bankaccepten. Verklaren wij ons nader. Vóór den oorlog, bezat Antwerpen een vrijwel aanzienlijke acceptmarkt (11). Maar, het ging er om operaties welke den Belgischen import moesten financieren. De wissels waren, op de buitenlandsche verkoopers getrokken en, naar de instructies van de Belgische koopers, door de Antwerpsche banken geaccepteerd; ze vallen buiten beschouwing, vermits, in deze bijdrage, alleen de export wordt besproken. De hier bedoelde modaliteit — de bankacceptatie ter financiering van den uitvoer — is, nog niet zoo heel lang in gebruik. Van het traditioneel bankrembours onderscheidt ze zich dus hierin dat ze niet op den door den koper aangewezen buitenlandschen bankier getrokken is, maar op den Belgischen bankier van den exporteur. Welnu, dit accept vertoont dezelfde kenmerken als een gewoon handelswissel, als het werkelijk beantwoordt aan een op zichzelf staande en wel bepaalde uitvoerverrichting. Er is, in dit geval, een « valeur faite » zooals vroeger werd gezegd, een waarde vertegenwoordigd door werkelijk verkochte koopwaar, en door welker tegenwaarde de bank, op den vervaldag, zal worden gedekt.

In bepaalde gevallen laten de banken zich betrekken, niet terwille van de mobielmaking eener bepaalde verrichting, doch tot beloop van een aangegeven bedrag dat ongeveer overeenstemt met het bedrag van den uitvoer over een gegeven periode. Hier heeft de toestand een heel ander uitzicht. Indien het waar is dat sommige firma's gewetensvol het principe huldigen slechts wissels te trekken als tegenwaarde van werkelijke uitvoerverrichtingen, moet anderzijds wor-

(1) Cf. P. BONVOISIN, *Le marché des acceptations de banque sur la place d'Anvers* (Bulletin de l'Institut des Sciences Economiques de Louvain, Augustus 1935).

den toegegeven, dat andere minder nauwgezet waren, zoodat, in sommige gevallen, een soortgelijk crediet veeleer het voorschot in rekening-courant benaderde.

Dit is slechts een voorbeeld van de ingewikkeldheid der credietverrichtingen in zake uitvoer, en van de geboden strenge waakzaamheid vanwege de betrokken bank. Daarenboven, hebben wij reeds gezegd dat het uitvoercrediet zeer dikwijls met andere credietvormen verward is.

* * *

Schenkt de huidige toestand van de exportfinanciering bevrediging? Op het eerste gezicht zou men geneigd zijn kordaat « ja » te antwoorden. Is, doorheen de economische en politieke moeilijkheden, ondanks de sedert een eeuw herhaaldelijk geuite klachten, België er niet in geslaagd zijn afzet uit te breiden en zich op een eervolle plaats onder de uitvoerlanden te handhaven? Bekend moet inderdaad worden, dat klachten en kritieken vaak overdreven waren, en tevens aangenomen dat, sedert twintig jaar, in het mechanisme van de exportfinanciering onbetwistbaar vooruitgang werd gemaakt.

Kan nu worden gezegd, dat alles om ter best gaat op de best mogelijke wereld? Zoover zullen wij het niet drijven, of beter wij zullen geen formeele conclusies trekken en ons bij één of twee opmerkingen beperken, welke wellicht tot praktische besluiten konden leiden.

Vaststellen, dat ondanks alle moeilijkheden, België niettemin zijn uitvoer handhaaft, volstaat niet; daarbij komt onvermijdelijk de vraag of het er wel al het nut uit trekt dat het, te recht, er mag van verwachten en indien, gelet op de tegenwoordige omstandigheden, er niet nog grotere krachtsinspanning van noode is, om de verworven positie te handhaven, ja, te versterken.

Wij zullen hier het invoerprobleem niet in zijn geheel aanvatten, en bij de financiering ervan blijven. Welnu, in dit opzicht, is het optimum bereikt, wanneer de algeheele financiering door het land zelf wordt gedragen, tegen een prijs, — d. w. z. interestvoet — zoo laag mogelijk.

Den alleenstaanden exporteur, kan het onverschillig zijn, vanwaar de geldmiddelen tot financiering van zijn verrichtingen komen. Hoofdzaak voor hem is crediet verkrijgen zoo gemakkelijk, vlug, en goedkoop mogelijk. Anders is de toestand voor het land in zijn geheel, en wel onder opzicht van zijn betalingsbalans. Onbetwistbaar is het voordeelig, dat de financiering binnen het land zelf geschiedt, met dien verstande echter dat er, voor den exporteur, geen bijkomende last uit volgt, m. a. w., dat voor hem, de prijs van deze financiering niet hooger zij dan deze, welken hij zou betalen met zich tot het buitenland te wenden.

Wij hebben, wel is waar, gezegd, dat oogenscheinlijk, het grootste deel van de financiering thans binnen het land gebeurt. Dit is slechts een indruk.

Nadere documentatie hieromtrent ware nochtans hoogst wenschelijk. Wij zijn overtuigd van het groot nut, dat een eventueele enquête omtrent de acceptfinanciering zou opleveren. Nuttig ware het enkele bronnen waaruit zij put, nader te omschrijven, maar ook de gevolgde methodes en de uitkomsten van elkeen dezer. Een dergelijke enquête kan natuurlijk, niet door een particulier worden ingesteld. Om tot een werkelijk bevredigend en niet fragmentarisch resultaat te komen, zou zij moeten ondernomen worden door onze Centrale Bank, in samenwerking met de betrokken instanties als daar zijn: Association des Banques, Kamers van Koophandel, Comité Central Industriel, Vlaamsch Economisch Verbond, Association des Exporteurs, enz. Een dergelijke enquête zou een essentieel practisch karakter moeten hebben: vaststellen hoe de exportfinanciering thans werkt en eventueel noodige verbeteringen opsporen, rekening houdend met de mogelijkheden tot onmiddellijke of toekomstige verwezenlijking.

Men zou dus vermijden problemen aan te vatten, hoe belangrijk ook, waarvan de oplossing in een onmiddellijke toekomst niet waarschijnlijk blijkt. Bij voorbeeld, het probleem van de bankvertegenwoordiging in het buitenland waarvan wij het belang hebben aangetoond, doch ook de moeilijkheden waarop zij stuit. Ongetwijfeld, zullen in deze richting nieuwe verwezenlijkingen moeten worden betracht, maar het oogenblik is werkelijk niet gunstig. Om dit probleem practisch ter hand te nemen, zullen minder beroerde tijden moeten worden verbeid, tijden van minder vergedreven autarkische en isoleeringspolitiek.

Hetzelfde geldt, helaas, voor de exportfinanciering door beroep op de kapitaalmarkt. Hier is de toestand zelfs ingewikkelder en nog meer afhankelijk van den internationalen toestand, waarop, helaas, België geen invloed kan uitoefenen. Deze kwestie raakt het grootere probleem van de buitenlandsche beleggingen en van het internationaal kapitaalverkeer. Welke ook de vormen zijn, welke dit verkeer in de toekomst zullen aannemen, blijft het zeker dat het niet weer op kracht zal komen, zoolang, in Europa en de wereld, de onzekerheid en de huidige verwarring blijven voortbestaan. Daarenboven, indien de tendenzen van autarchie en leven op eigen krachten, scherper vormen zouden aannemen en in een groeiend aantal landen triomfeeren, zouden, klaarblijkend, de kansen van een heropleving van de internationale kapitaalmarkt, meer en meer twijfelachtig worden.

De voorgestelde enquête zou dus moeten beperkt blijven tot de onmiddellijke problemen. Er zou moeten begonnen worden met een relevé van de feiten; nader omschrijven wat de juiste toestand is onder opzicht van het volume der financiering, haar bronnen, haar methodes en respectieve voordeelen. Daarna zou kunnen worden gezien of nieuwe maatregelen, hervormingen, verbeteringen noodig blijken, en zoo ja, hoe ze tot stand gebracht.

Ziehier nochtans een punt dat nu reeds onder de aandacht kan worden gebracht van al wien dit probleem interesseert. Gemeld werd, dat ten overstaan van de buitengewone moeilijkheden van den strijd op de wereldmarkten, de Nationale Bank van België, voornemens is, tegen een gunsttarief, credieten toe te staan, voor de uitvoerverrichtingen bestaande in den verkoop, in het buitenland, van in België vervaardigde producten.

De eventueele gevolgen van een dergelijken maatregel, zouden evenwel niet mogen worden overschat. Het rentetarief der bankcredieten is een zeer klein element in den industrieelen kostprijs. De vermindering van dit rentepercentage, zou dus, voor den uitvoer, maar een zwakke prikkel zijn; wat echter geen reden zijn tot verwaarloozing. Wat betreft de verrichtingen van den exporteerenden koopman of van den commissionair, speelt daarenboven de interestvoet natuurlijk een veel grootere rol. De voorgenomen maatregel verdient dus goedkeuring. De verwezenlijking van een dergelijken maatregel, zou de medewerking vorderen van de Nationale Bank, van de parastatale credietinstellingen en van de particuliere banken. De methodes van deze samenwerking zijn te onderzoeken, evenals de toepassing van dezen maatregel op verschillende credietmethodes.

Wat namelijk de Nationale Bank betreft, zou een principieele opwerping kunnen worden gemaakt.

Haar discountvoet, zal worden gezegd, is afhankelijk van de algemeene conjunctuur van het land en van dezès toestand op de internationale valutamarkt; derhalve, zal worden bijgevoegd, zoo, uit hoofde van den markttoestand, de Nationale Bank tot verhooging van haar discountvoet genoopt wordt, zou er dan geen tegenstrijdigheid zijn, zoo voor bepaalde categorieën van verrichtingen, een gunsttarief wordt in stand gehouden?

De bedenking zou nochtans maar waarde hebben, zoo de verhouding der credieten met gunsttarief zoo aanzienlijk was, dat dit gunsttarief en niet de officieele rentevoet, een effectief tarief zou worden. Zoo, daarentegen, het gunstregime slechts aan een gering deel van de gezamenlijke credieten, met voldoende contrôle, wordt toegestaan, dan zou dit in niets de geldpolitiek van de circulatiebank belemmeren.

* * *

Men begrijpe ons niet verkeerd. De financiering is niet het grondprobleem van den uitvoer. De prijs der producten en hun qualiteit zijn, ten slotte, de beslissende elementen in den strijd om de afzetgebieden. Men vergete dit nooit. Wat niet belet dat, groote financieringsfaciliteiten niet te versmaden zijn, verre van daar. In dit opzicht, verdient dus het probleem de grootste aandacht.

ALGEMEENE TOELICHTING OP DE BEGROOTING VOOR HET DIENSTJAAR 1939.

De algemeene toelichting bij de begrooting der ontvangsten en uitgaven voor het dienstjaar 1939, omschrijft als volgt den begrootingstoestand van 1935 tot 1938 (in millioenen franken) :

DIENSTJAAR	Ontvangsten	Uitgaven	Verschillen
1935 (1).....	10.014	9.911	+ 102
1936 (2).....	10.624	10.504	+ 120
1937 (2).....	11.082	11.072	+ 10
1938 (3).....	11.543	12.297	- 754

(1) Definitieve rekening.

(2) Toestand van de Schatkist, per 1 Januari 1938.

(3) Voorloopige cijfers.

De stijgende lijn der uitgaven is opvallend. Rekening gehouden met de bijkomende credieten voor uitgaven over het dienstjaar 1938, bedraagt de verhooging 2.116 millioen in drie jaar. De onderlinge vergelijking der cijfers van 1935 en 1938, geeft geen nauwkeurig juiste uitkomst, vermits rekening moet worden gehouden met de zoeven vermelde credieten. Doch de beraming is voldoende om van de voorgekomen wijzigingen een rangorde te geven. Dit accres is voor 2.014 millioen, het gevolg van de uitgaven der departementen, waarvan 761 millioen voor personeeluitgaven (waarbij dient gevoegd 120 millioen, om reden dat de wedden voor 94 pCt. op de begrooting van 1938 voorkomen, terwijl ze in werkelijkheid, gedurende elf maanden, op de basis van 110 pCt. uitbetaald zullen geweest zijn), 190 millioen uitgaven voor materieel, 699 millioen voor pensioenen : burgerlijke, militaire, ancienniteit, invaliditeit, overleving, minderjarigen en ouderdom, en 204 millioen voor werkloosheidsvergoedingen.

Gaat men de vermeerdering van de eigenlijke administratieve uitgaven naar een andere onderverdeling, na, rekening houdend met haar voornaamste oorzaken, dan komt men tot de volgende cijfers :

	In millioenen franken
1° Invloed van de stijging van het indexcijfer op de uitgaven voor personeel, pensioenen en materieel.....	939
2° Reglementaire weddeverhoogingen, en bijzondere lasten in verband met het inrichten van nieuwe diensten en het uitbreiden van reeds bestaande	471
3° Verhooging der pensioenen	393
4° Uitbreiding der sociale politiek	297

De helft van den tijdens deze laatste jaren vastgestelden aangroei, spruit voort uit de schommelingen van het indexcijfer. De tusschen de economische politiek en den toestand van onze openbare financiën

bestaande band krijgt aldus een bijzondere beteekenis, zoodra de Regeering maatregelen van protectionistischen aard neemt; 't is om zoo te zeggen automatisch dat deze maatregelen zeer snel een gevaar worden voor het begrootingsevenwicht.

In de 471 millioen voortkomend van reglementaire weddeverhoogingen, en van lasten in verband met de uitbreiding der diensten, komt de landsverdediging voor 215 millioen tusschen, waarvan 184 millioen voor de vergoeding der militairen van ondergeschikten rang, wegens de ruime toepassing van het stelsel der bezoldigde vrijwilligers.

De verhooging der pensioenen is indrukwekkend, temeer daar zij 393 millioen bedraagt, na uitschakeling van de variaties voortkomend van het indexcijfer. De gezamenlijke pensioenen beloopt 2.742 millioen, of 22,3 pCt. van het totaal der voor 1938 voorzien uitgaven, tegen 2.043 millioen in 1935, t.t.z. 20,6 pCt. der uitgaven voor 1935. De last der pensioenen wordt buitengewoon zwaar. Afgezien van de politieke en sociale oorzaken welke dit percent nog kunnen opjagen, vormt het verouderen der bevolking een factor van bestendige verzwarening. Men bedenke even dat het geboortecoëfficiënt gedaald is van 18,71 t.d. in 1930, tot 15,26 t.d. in 1937, terwijl het sterftcijfer op zijn beurt vermindert : 13,28 t.d. in 1930, 12,75 t.d. in 1936 en 13,05 t.d. in 1937.

De ontvangsten hebben geen gelijken tred gehouden met de uitgaven. Van 1935 tot 1938, wijst het totaal der belastingen op een verhooging van 1.609 millioen, rekening houdend met de vermoedelijke opbrengsten van de nieuwe belastingen gestemd eind Juni 1938.

Deze verhooging vertegenwoordigt voor het geheel der belastingen, 19,3 pCt. t.o.v. 1935, en werd geleverd door :

1° De directe belastingen, voor 789 millioen of 30 pCt.;

2° De douane- en accijsrechten, voor 262 millioen of 9,3 pCt.;

3° De registratie (waarin begrepen : de eigenlijke registratierechten, de successierechten en opbrengsten van het zegelrecht en de met het zegel gelijkgestelde belastingen, enz.), voor 558 millioen of 19 pCt.

Op de twee referentietijdstippen, zijn de vigeerende fiscale stelsels nagenoeg gelijkwaardig. Aangenomen mag dus worden dat geen enkele systematische oorzaak de algemeene vergelijking van de twee rendementen komt verstoren.

DE ONTVANGSTEN.

TABEL I.

a) Vergelijking tusschen de begrotingsvoorstellen van 1938, de waarschijnlijke opbrengst der ontvangsten van 1938 en de ramingen voor dienstjaar 1939. (In duizendtallen frank.)

AANWIJZING DER OPBRENGSTEN	DIENSTJAAR 1938		DIENSTJAAR 1939 Begrotings- voorzichten	VERGELIJKING TUSSEN DE RAMINGEN VAN 1938 EN VAN 1939	
	Goedgestemde begrooting	Waarschijnlijke ontvangsten bij het afsluiten van het dienstjaar		Meer voor 1939	Minder voor 1939
I. — GEWONE ONTVANGSTEN.					
A. — BELASTINGEN.					
1° Directe belastingen :					
Cedulaire belastingen :					
Grondbelasting fr.	362.500	362.500	372.500	10.000	—
Bedrijfsbelasting	875.000	1.000.000	810.000	—	65.000
Mobilienbelasting	725.000	700.000	625.000	—	100.000
Totaal Cedulaire belastingen	1.962.500	2.062.500	1.708.500	10.000	165.000
Aanvullende personeele belasting	280.000	300.000	300.000	—	20.000
Nationale crisisbelasting	—	475.000	600.000	—	600.000
Bijzondere belasting op het jacht-, visch- of volgelvangstrech	1.500	1.500	1.500	—	—
Belasting op de autovoertuigen	185.000	190.000	205.000	—	20.000
Belasting op de vertooningen of vermakelijkheden	50.000	47.500	47.500	—	—
Belasting op het spel en de weddenschappen	70.000	70.000	75.000	—	2.500
Openingsbelasting op de slijterijen van gegiste of sterke dranken	35.000	35.000	35.000	—	—
Diverse ontvangsten	260.000	217.500	213.500	—	46.500
Totaal der directe belastingen : (1°) fr.	2.844.000	3.399.000	3.285.000	655.000	214.000
2° Douanen en accijnzen :					
Douanerechten en statistiekrecht fr.	1.650.000	1.540.000	1.557.000	—	93.000
Accijnzen en bijzondere verbruiksbelastingen	1.430.000	1.500.000	1.620.000	190.000	—
Eventueel saldo op de met het Groothertogdom Luxemburg gemeenschappelijke ontvangsten (accijnzrechten op den alcohol)	—	—	—	—	3.010
Diverse belastingen en opbrengsten	13.903	13.903	10.893	—	—
Totaal der douanen en accijnzen : (2°) fr.	3.093.903	3.053.903	3.187.893	190.000	96.010
3° Registratie :					
Registratie en overschrijving fr.	515.000	500.000	500.000	—	15.000
Successierechten	200.000	245.000	300.000	100.000	—
Zegel en met het zegel gelijkgestelde belastingen	3.225.000	2.700.000	2.900.000	—	325.000
Andere opbrengsten	27.000	41.000	41.000	14.000	—
Totaal der Registratie, enz. : (3°) fr.	3.967.000	3.486.000	3.741.000	114.000	340.000
TOTAAL DER BELASTINGEN : A (1° + 2° + 3°) fr.	9.904.903	9.938.903	10.213.893	959.000	650.010
B. — TOLGELDEN (Totaal) fr.					
	485.330	485.045	512.247	—	—
C. — KAPITALEN EN INKOMSTEN.					
Domeinen (kapitale waarden) fr.	12.000	14.000	14.500	—	—
Boschen	16.000	18.000	16.000	2.500	—
Diverse en toevallige opbrengsten (registratie en domeinen)	22.000	24.000	24.000	—	—
Inkomsten uit de domeinen	19.000	19.000	18.000	2.000	—
Bruto-opbrengst der belasting op de radio- ontvangtoestellen	62.100	64.100	89.193	—	1.000
Aandeel van den Staat in de winsten van de Nationale Bank	11.600	11.600	11.600	27.093	—
Inkomsten uit het actief van het Bureau voor de Kleine Spaarders	11.500	11.500	11.700	—	—
Opbrengst van de dotatie van het Bureau voor Crisiskredietleningen	23.000	23.000	27.000	200	—
Opbrengst van de beschikbare gelden van het Muntfonds	—	8.000	10.000	4.000	—
Verrichtingen van de Belgisch-Luxemburgsche Commissie	62.000	52.000	70.000	10.000	—
Opbrengst van de belastingen op invoervergun- ningen	—	—	30.000	8.000	—
Renten van de obligatiën van den Belgischen Staat verkregen door het Regularisatiefonds der Staatsfondsenmarkt	10.000	—	—	30.000	—
Opbrengst van de gelden der Deposito- en Consignatiekas	10.600	10.600	11.100	—	10.000
Kanselarij-, consulaatrechten en visa der pas- poorten	8.000	8.000	10.000	500	—
Andere ontvangsten	54.680	53.879	59.610	2.000	—
TOTAAL VAN DE KAPITALEN EN INKOMSTEN : C fr.	322.480	317.679	402.703	4.930	11.000
				Vermeerdering : 308.99	
				26.917	
				Vermeerdering : 26.917	
				91.223	
				Vermeerdering : 80.223	

TABEL I (vervolg).

AANWIJZING DER OPBRENGSTEN	DIENSTJAAR 1938		DIENSTJAAR 1939 Begrootings- voorzichten	VERGELIJKING TUSSCHEN DE RAMINGEN VAN 1938 EN VAN 1939	
	Goedgestemde begrooting	Waarschijnlijke ontvangsten bij het afsluiten van het dienstjaar		Meer voor 1939	Minder voor 1939
D. — TERUGBETALINGEN.					
Terugbetaling door de gemeenten van haar aandeel in de kwade posten van de belastingen.	12.500	12.500	15.000	2.500	—
Ontvangsten betreffende de rust- en overlevings- pensioenen	71.040	73.040	72.143	1.103	—
Inningskosten van provinciale en gemeentelijke inkomsten	22.350	22.350	20.750	—	1.600
Terugvordering van voorschotten gedaan door verschillende Departementen (Registratie)....	9.000	11.000	12.000	3.000	—
Terugbetaling van prestaties en cessies (Lands- verdediging)	11.763	11.763	12.823	1.060	—
Terugbetaling van de uitgaven gedaan voor rekening van andere besturen (C. B. D.) ...	35.500	35.500	30.400	—	5.100
Terugbetaling van de uitgaven gedaan voor rekening van andere besturen (Posten)....	17.750	17.750	19.212	1.462	—
Diverse en toevallige ontvangsten (Thesaurie) .	35.000	45.000	48.000	13.000	—
Annuititeit van de Nationale Maatschappij voor Goedkope Woningen	30.695	33.695	36.900	6.205	—
Opbrengst van de Regie van het Staatsblad	11.000	11.000	11.000	—	—
Stortingen te doen door de N. V. I. H.	13.500	13.500	13.500	—	—
Gelden teruggevorderd inzake werkloosheid ...	101.500	131.500	5.000	—	96.500
Invorderingen inzake tegemoetkomingen voor werkloosheidsverzekering	—	—	10.000	10.000	—
Andere terugbetalingen	44.092	42.889	47.166	3.074	—
TOTAAL VAN DE TERUGBETALINGEN : D.	415.690	461.487	353.894	41.404	103.200
				Vermindering : 61.796	
TOTAAL VAN DE GEWONE ONTVANGSTEN I (A + B + C + D)	11.128.403	11.203.114	11.482.737	1.118.544	764.210
				Vermeerdering : 354.334	
UITZONDERINGSONTVANGSTEN (Totaal) II.fr.	10	10	5	—	5
				Vermindering : 5	
III. — COMPENSATIEONTVANGSTEN.					
Aandeel van de Regie van Telefoon en Telegraaf in de lasten van de Schuld	81.787	81.767	77.463	—	4.304
Opbrengst van de reserve voor terugbetaling van de 6 ½ % leening van 30.000.000 dollar	10.000	10.000	10.000	—	—
Last van de Naamlooze Maatschappij der Belgische Spoorwegen voor rente van haar aandelen	30.070	30.070	29.859	—	211
Markenovereenkomst	75.000	87.000	50.000	—	25.000
Aandeel van de Kolonie in de lasten van de 5 % lotenleening van 1 milliard frank van 1932	16.220	16.220	16.203	—	17
Aandeel van de Kolonie in de lasten van de 5 ½ % buitenlandsche leening van 1932	11.301	—	—	—	11.301
TOTAAL DER COMPENSATIEONTVANGSTEN : III fr.	224.358	225.057	183.525	—	40.833
				Vermindering : 40,833	
IV. — HERSTELONTVANGSTEN.					
Diverse herstelopbrengsten (Overeenkomst Tar- dieu-Jaspar)	2.000	74.000	500	—	1.500
Opbrengst van de uit te geven titels	30.000	30.000	26.000	—	4.000
Andere herstelontvangsten	7.550	11.050	7.250	—	300
TOTAAL DER HERSTELONTVANGSTEN : IV.fr.	39.550	115.050	33.750	—	5.800
				Vermindering : 5.800	
TOTAAL VAN DE RIJESMIDDELEN (I + II + III + IV)	11.392.321	11.543.231	11.700.017	1.118.544	810.848
				Vermeerdering : 307.696	

Voor de directe belastingen, is in evenredigheid de vermeerdering veel hooger geweest dan voor de andere inkomstenbronnen.

De verbetering is het sterkst merkbaar bij de mobiliënbelasting, de bedrijfsbelasting en de aanvullende personeele belasting.

De mobiliënbelasting die in 1935, ca. 455 miljoen heeft opgebracht, zal waarschijnlijk in 1938 meer dan het dubbel van deze som opbrengen.

De bedrijfsbelasting wordt beïnvloed door de vermeerdering van 's Lands inkomen tusschen de twee data; van 379 miljoen ongeveer in 1935, zal haar rendement waarschijnlijk tot 700 miljoen rijzen in 1938, wat evenwel beneden de aanvankelijke budgettaire vooruitzichten blijft.

De oorzaken waardoor de opbrengst van deze twee belastingen werd beïnvloed, hebben natuurlijk op dezelfde manier ingewerkt op de aanvullende personeele belasting, waarvan de ontvangsten van 184 miljoen tot ca. 300 miljoen zullen gaan. Deze belasting

werd begunstigd door de toegenomen opbrengst van de grondbelasting en door het feit dat de inning van deze laatste geleidelijk beter is geworden.

Wat de in 1938 wederingevoerde nationale crisisbelasting betreft, van haar wordt verwacht dat ze 475 miljoen zal opbrengen tegen 501 miljoen in 1935.

Zonder de in Juni 1938 nieuw gestemde rechten, zou voor gezegd jaar, de opbrengst van douanen en accijnzen nagenoeg even groot geweest zijn als die van 1935. Afgezien van de tariefwijzigingen, werkte de achteruitgang van den invoer bijna evenredig in op den loop van de douaneontvangsten.

* * *

In de begrootingsramingen voor 1939, komen 11.700 miljoen ontvangsten voor en 11.583 miljoen uitgaven; het voorziene overschot, t.t.z. 117 miljoen, is onmiddellijk tot 17 miljoen teruggebracht geworden, tengevolge van een amendement betreffende wedden en pensioenen.

TABEL II.

	1935	1936	1937	1938 (1)	1939
Rijksschuld	4.107.168.974,68	3.928.455.536,70	2.443.529.172,02	2.684.401.634,24	2.425.677.782,92
Pensioenen	—	—	2.464.190.934,—	2.673.673.383,—	2.632.016.690,—
A.	4.107.168.974,68	3.928.455.536,70	4.907.720.106,02	5.358.075.017,24	5.057.694.472,92
Dotatiën	44.818.259,93	45.492.031,96	46.876.762,16	48.491.157,—	48.753.150,—
B.	44.818.259,93	45.492.031,96	46.876.762,16	48.491.157,—	48.753.150,—
Justitie	273.557.380,65	289.509.345,77	297.817.073,85	314.752.412,85	314.637.904,—
Buitenlandsche Zaken en Buitenland-					
schen Handel	80.414.111,78	92.272.092,—	94.507.333,02	103.126.257,41	86.232.137,25
Binnenlandsche Zaken	86.283.761,—	101.954.337,—	66.522.934,—	70.616.611,—	187.193.888,—
Volksgesondheid	—	—	57.570.896,64	66.285.149,—	—
Openbaar Onderwijs	983.158.399,36	1.159.783.470,—	1.161.033.565,—	1.216.680.028,—	1.234.960.374,—
Landbouw	41.355.187,20	46.188.840,67	68.589.229,97	87.061.766,30	—
Openbare Werken en Werkverschaffing	223.784.643,—	258.827.592,—	273.620.086,60	291.016.043,—	288.511.820,—
Economische Zaken	37.709.221,70	31.634.672,25	39.849.350,19	39.042.324,35	148.754.660,—
Arbeid en Sociale Voorzorg	1.554.877.684,—	1.589.156.215,—	795.693.203,15	1.076.582.680,90	691.155.153,—
Koloniën	184.214.142,—	169.998.986,—	91.046.117,—	11.975.092,—	11.938.793,—
Landsverdediging	783.772.243,—	925.740.325,—	1.004.354.758,—	1.123.440.176,90	1.222.490.836,—
Rijkswacht	119.120.936,—	135.596.717,—	143.510.715,—	154.864.070,—	149.188.700,—
Financiën	361.000.409,09	447.342.939,69	425.187.178,71	424.524.180,87	430.884.149,—
Verkeerswezen	148.593.662,30	162.816.255,25	190.757.847,18	221.978.507,77	602.597.334,—
Posterijen, Telegrafien, Telefonen ...	329.320.130,38	356.841.768,44	373.093.077,33	392.915.973,97	—
C.	5.207.161.911,46	5.767.661.556,07	5.083.153.365,64	5.694.861.274,32	5.368.545.748,25
A + B + C	9.359.149.146,07	9.741.609.124,73	10.037.750.233,72	11.001.427.448,56	10.474.993.371,17
Kwade posten en terugbetalingen ...	1.028.175.197,50	1.201.479.614,52	1.198.903.394,32	1.255.490.159,70	1.108.067.600,—
ALGEMEEN TOTAAL ... fr.	10.387.324.343,57	10.943.088.739,25	11.236.653.628,04	12.256.917.608,26	11.583.060.971,17

(1) Met inbegrip van de bijkredieten opgenomen in document nr 245 van den Senaat.

Deze begroting wijst op den wil tot breken van de stijgende lijn der openbare uitgaven. Alle voorstellen der departementen zijn aandachtig herzien geweest. Opdat in den loop van het dienstjaar de geopende credieten niet zouden overschreden worden, is de Regeering voornemens hun een werkelijk beperkend karakter te geven.

Geen enkele nieuwe uitgaaf werd toegestaan, behoudens deze welke aan vroegere beslissingen van de Regeering beantwoorden.

Bij het ramen der ontvangsten, werd eveneens rekening gehouden met het vermoedelijk verloop van den economischen toestand van het land in 1939. De opbrengst van de mobiliënbelasting is geraamd geworden op 19 pCt. beneden het niveau van het vorige jaar en deze van de bedrijfsbelasting, op 11 pCt. beneden hetzelfde peil. De nationale crisisbijdrage staat opgeschreven voor 600 miljoen, dan wanneer dit cijfer reeds 450 miljoen zal bedragen voor de tweede helft van het loopend jaar.

Aan sommige in andere tijden voorziene procédés van buitengewone amortisatie, waarin het Amortisatiefonds middelen vond welke het krachtens koninklijk besluit n° 166 van 11 Mei 1935, aan buitengewone delgingen zou besteed hebben, werd verzaakt. Voor de begrooting over 1939, wordt het voordeel op 100 miljoen geraamd.

De Regeering wijst eveneens op de besparingen welke het eerlang van kracht wordend regime van de verplichte werkloosheidsverzekering voor de Schatkist zal uitwinnen. De voorziene lastenvermindering bedraagt 310 miljoen, cijfer dat thans zeer betwist wordt. Berekeningen waarvan de uitkomst aan de Kamers zal worden voorgelegd, wijzen op volledig tegenovergestelde uitkomsten.

De Regeering is van zins maatregelen te nemen om de wedden en pensioenen tijdelijk te regelen naar het beschikbaar saldo van de personeelscredieten, zoo, in 1939, het prijsverloop aanleiding is tot uitgaven hooger dan de voorziene credieten, tenzij de financiële toestand er anders liet over beslissen.

Deze maatregelen zijn evenwel voor het verzekeren van het begrootingsevenwicht niet voldoende geweest.

Bijgevolg heeft de Regeering de nieuwe benodigde ontvangsten gezocht op een gebied dat niet tot de eigenlijke belasting behoort.

De in de Begrooting opgenomen aanvullende ontvangsten zijn :

De verhooging van 4,40 pCt. op 15 pCt. van de belasting op voetbalpronostieken : 10 miljoen;

De vermeerdering van de taxe op de radiotoestellen van 60 frank op 78 frank : 20 miljoen;

De verhooging van de posttarieven, waarbij het briefport van 70 op 75 centimes wordt gebracht en het port der briefkaarten van 35 op 40 centimes : 20 miljoen;

Een speciale vergunningstaxe, slaande vooral op degenen die begunstigd werden met invoervergunningen toegestaan aan handelaars die het voorrecht hebben van de verdeling der beperkte contingenten : 50 miljoen.

In 1939 zullen deze vier inkomstbronnen te zamen vermoedelijk honderd miljoen opbrengen.

Volgen thans enkele nadere gegevens betreffende de begrooting van de publieke schuld :

TABEL III.

Stand van de Openbare Schuld
(in millioenen franken).

	31-12-27	31-12-28	31-12-29	31-12-30	31-12-31	31-12-32	31-12-33	31-12-34	31-12-35	31-12-36	31-12-37	31- 8-38
A. Binnenlandsche schuld :												
a) Geconsolideerde (gevestigde)	22.312	22.189	22.029	23.695	25.128	26.086	27.417	27.263	31.584	32.366	34.851	34.665
b) Op halflangen termijn	3.387	2.336	2.304	770	770	1.079	1.080	1.680	1.431	1.431	700	1.300
c) Op korten termijn	609	1.030	32	—	—	358	250	50	—	—	500	405
	26.308	25.555	24.365	24.465	25.898	27.523	28.747	28.993	33.015	33.797	36.051	36.370
B. Buitenlandsche schulden :												
a) Geconsolideerde (gevestigde) ...	12.113	11.836	11.351	10.506	8.974	9.765	8.676	9.039	7.751	6.625	6.267	5.965
b) Vlottende	162	—	—	—	—	499	705	967	1.209	775	—	734
	12.275	11.836	11.351	10.506	8.974	10.264	9.381	10.006	8.960	7.400	6.267	6.699
	38.583	37.391	35.716	34.971	34.872	37.787	38.128	38.999	41.975	41.197	42.318	43.069
c) Schulden tegenover de Regeer- ingen van de Vereenigde Staten en Engeland	16.347	16.330	16.147	16.132	15.533	15.547	10.332	9.486	13.214	13.206	13.139	13.174

De schommelingen van de Rijksschuld van 1927 tot 1938, kunnen worden nagegaan, aan de hand van tabel III. Het valt op, dat de omvang van onze schuld rechtstreeks onder den invloed staat van de economische conjunctuur en van de monetaire gebeurtenissen. Van 1927 tot einde 1930, neemt door het spel der gewone aflossingen, onze buitenlandsche schuld evengoed als onze binnenlandsche, geleidelijk af. Daarenboven zijn nog buitengewone aflossingen gedaan geweest op de binnenlandsche schulden en, in 1930, werd de in de Vereenigde Staten geëmitteerde 7,5 pCt. schuld globaal afgelost.

De daling van het pond sterling in 1931, heeft een zoodanigen rechtstreekschen invloed op het totaal van onze buitenlandsche schuld, dat deze laatste met meer dan twee milliard Belgische franken afneemt. Daarentegen neemt de binnenlandsche schuld toe met het

bedrag van de uitgegeven 5 pCt. leening, groot 1 milliard frank.

Reeds het volgend jaar moet opnieuw beroep op de kapitaalmarkt worden gedaan, ten gevolge van de economische depressie.

In 1933, wordt de buitenlandsche schuld van 25 tot 19 milliard herleid, door de depreciatie van den dollar. De binnenlandsche gevestigde schuld stijgt met 1,2 milliard ten gevolge van de emissie van een nieuwe lotenleening.

In 1934, blijft het loopend bedrag van onze verbintenissen stationnair.

Daarentegen ondervindt, in 1935, onze buitenlandsche schuld den rechtstreekschen terugslag van de economische crisis en de devaluatie van den belga, terwijl de binnenlandsche en meteen ook de buitenland-sche de inwerking van de conversie aanvoelen.

Rijksschuld. — Toestand op 31 Augustus 1938.

TABEL IV.

AANWIJZING DER SCHULDEN	BUITENLANDSCHE SCHULDEN BETAALBAAR IN :						SCHULD OP 31 AUGUSTUS 1938	
	Fransche frank	Ponden sterling	Dollars V. S.	Guldens N. Crt.	Zweedsche kronen	Zwitsersche frank	Binnenlandsche schulden	Tegenwaarde derbuitenlandsche schulden
A. — GECONSOLIDEERDE SCHULD.								
a) <i>Binnenlandsche rechtstreeksche :</i>								
2 ½ % Schuld	—	—	—	—	—	—	219.959.631	—
3 % Schuld (1 ^e reeks)	—	—	—	—	—	—	392.231.775	—
3 % Schuld 2 ^e reeks	—	—	—	—	—	—	2.212.157.782	—
3 % Schuld (3 ^e reeks)	—	—	—	—	—	—	183.629.200	—
3 % Schuld. Militaire servituten	—	—	—	—	—	—	1.108.591	—
5 % Schuld. Premieleening van 1920 (tot 1995)	—	—	—	—	—	—	9.703.000	—
Geïnificeerde 4 % Schuld, 1 ^e reeks	—	—	—	—	—	—	8.296.289.777	—
Geïnificeerde 4 % Schuld, 2 ^e reeks	—	—	—	—	—	—	8.319.355.425	—
Geïnificeerde 4 % Schuld, 3 ^e reeks, niet aflosbaar	—	—	—	—	—	—	334.652.000	—
3 ½ % Schuld	—	—	—	—	—	—	2.516.404.000	—
5 % Leening van 1931 van 1.000.000.000 frank	—	—	—	—	—	—	1.403.000	—
Schuld aan de Nationale Bank van België voor het intrekken der marken	—	—	—	—	—	—	500.000.000	—
Lotenleening van 1932 van 1.000.000.000 frank	—	—	—	—	—	—	1.037.735.475	—
Lotenleening van 1933 van 1.500.000.000 frank	—	—	—	—	—	—	1.557.070.250	—
b) <i>Binnenlandsche onrechtstreeksche :</i>								
Preferente aandelen van de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen	—	—	—	—	—	—	4.853.572.000	—
Annuliteiten voor naasting van spoorwegen (kapitalisatie). Annuliteiten te betalen aan het Gemeentekrediet (kapitalisatie)	—	—	—	—	—	—	264.394.875	—
6 % Gemeentekredietleening van 300.000.000 frank	—	—	—	—	—	—	582.316.229	—
« Lloyd Royal Belge » (obligatiën 4 %)	—	—	—	—	—	—	291.035.000	—
4 % Lotenleening der Verwoeste Gewesten (1921)	—	—	—	—	—	—	19.392.000	—
Lotenleening der Verwoeste Gewesten (1922)	—	—	—	—	—	—	989.690.000	—
Lotenleening der Verwoeste Gewesten (1923)	—	—	—	—	—	—	1.039.863.775	—
6 % leeningen der Nationale Vereeniging van Nijveraars en Handelaars	—	—	—	—	—	—	1.042.882.550	—
							575.000	—
c) <i>Buitenlandsche :</i>								
3 % Schuld, 4 ^e reeks (tot 1939)	—	669.120	—	—	—	—	—	96.282.186
6 ½ % Leening van \$ 30.000.000 (1 September 1949)	—	—	9.214.000	—	—	—	—	273.172.065
6 % Leening van \$ 50.000.000 (1 Januari 1955)	—	—	10.848.200	—	—	—	—	321.622.010
7 % Leening van \$ 50.000.000 (1 Juni 1955)	—	—	9.945.000	—	—	—	—	294.844.387
Schuld aangegaan gedurende den oorlog tegenover de Regeering der Vereenigde Staten	—	—	161.780.000	—	—	—	—	4.796.372.550
Schuld aangegaan na den wapenstilstand tegenover de Regeering der Vereenigde Staten	—	—	238.900.000	—	—	—	—	7.082.787.750
5 ½ % Leening van 800.000.000 Fransche frank van 1932	Fr. fr. goud 332.650.000	—	—	—	—	—	—	650.912.887
5 ½ % Leening van 600.000.000 Fransche frank van 1934	Fr. fr. goud 572.680.000	—	—	—	—	—	—	1.120.591.590
5 % Conversieleening van 475.000.000 Fransche frank	466.160.000	—	—	—	—	—	—	376.191.120
Engelsche kredieten voor Nationale Wederopbeuring	—	9.000.000	—	—	—	—	—	1.295.043.750
3 ½ % Leening van 48.000.000 Guldens N. Crt. van 1937	—	—	—	47.602.000	—	—	—	767.998.768
4 % Conversieleening 1936, van £ 8.600.000	—	8.334.200	—	—	—	—	—	1.199.239.291
4 % Conversieleening 1936, van Zw. Kr. 20.000.000	—	—	—	—	19.520.000	—	—	144.887.200
4 % Leening 1937 van £ 5.000.000	—	5.000.000	—	—	—	—	—	719.468.750
TOTALEN ...	Fr. fr. goud 905.330.000 466.160.000	23.003.320	430.687.200	47.602.000	19.520.000	—	34.665.421.335	19.139.414.304
							53.804.835.639	

TABEL IV (vervolg).

Rijksschuld. — Toestand op 31 Augustus 1938.

AANWIJZING DER SCHULDEN	BUITENLANDSCHE SCHULDEN BETAALBAAR IN :						SCHULD OP 31 AUGUSTUS 1938	
	Fransche francs	Ponden sterling	Dollars V. S.	Gulden N. Crt.	Zweedsche kronen	Zwitsersche francs	Binnenlandsche schulden	Tegenwaarde der buitenlandsche schulden
B. — SCHULD OP KORTEN EN HALFLANGEN TERMIJN.								
a) <i>Binnenlandsche</i> :								
2 1/2 % Schatkistbons op 5 jaar (1937-1942)	—	—	—	—	—	—	700.000.000	—
2 1/2 % Schatkistbons op 2 jaar (1938-1940)	—	—	—	—	—	—	600.000.000	—
Schatkistoertificaten	—	—	—	—	—	—	405.000.000	—
Dotatie der Oud-Strijders	—	—	—	—	—	—	298.605.000	—
b) <i>Buitenlandsche</i> :								
Schatkistbons in Gulden N. Crt.	—	—	—	35.000.000	—	—	—	564.681.250
Schatkistbons in Zwitsersche francs	—	—	—	—	—	25.000.000	—	169.000.000
TOTALEN...	—	—	—	35.000.000	—	25.000.000	2.003.605.000	733.681.250
							2.737.286.250	
TOTAAL VAN DE SCHULD...	Fr. fr. goud 905.330.000 466.160.000	23.003.320	430.687.200	82.602.000	19.520.000	25.000.000	36.669.026.335	19.873.095.554
							56.542.121.889	

Wisselkoers per 31 Augustus 1938.

Fr. fr. = 0,1614	belgas = fr. 0,807	N. G. = 3,2267 1/2	belgas = fr. 16,13375
£ = 28,77 7/8	belgas = fr. 143,89375	Zw. kr. = 1,4845	belgas = fr. 7,4225
\$ = 5,9295	belgas = fr. 29,6475	Zwit. fr. = 1,352	belgas = fr. 6,76

De jaren 1936 en 1937 zijn kennelijk aan de toenmaals gevoerde politiek van terugbetaling, conversie of repatriëring van de onereuse buitenlandsche schulden. De gevolgen ervan laten zich veel meer gevoelen in de vermindering van de lasten der Schuld, dan in het totaal van haar loopend bedrag in hoofdsom, vermits dit laatste per 31 December 1935 en per 31 December 1937, nagenoeg hetzelfde is.

Ten slotte, zijn, tijdens de eerste maanden van het jaar 1938, uitgiften van nieuwe schuldbrieven op korten termijn noodzakelijk geworden, ten gevolge van den budgetairen en financieelen toestand; zij verklaren de verhooging welke 31 Augustus 1938, waar te nemen is.

Wat den last betreft van onze publieke schuld, die 2.824 miljoen bedroeg in 1928, 2.632 miljoen in 1934, en 2.408 miljoen in 1937, deze werd het jaar daarop tot 2.586 miljoen verhoogd en bedraagt nog slechts 2.421 miljoen voor 1939.

De evolutie van de Rijksschulduitingaven werd, evenals die van het volume der schuld in hoofdsom, beïnvloed door de algemeene op den budgetairen toestand inwerkende economische conjunctuur, door de muntdevaluaties in binnen- en buitenland, door de groote conversie van 1935 en, naderhand, door de politiek van terugbetaling, van conversie of van repatriëring van de buitenlandsche schulden.

Op te merken valt, dat in de lasten voor 1939 begrepen is 505 miljoen, bestemd voor de contractueele aflossingen; voor 1938 was het overeenstemmend bedrag 598 miljoen. Het verschil ligt vooral in de delging van de 3 pCt. schuld, 4^e reeks, uitgegeven te Londen in Februari 1914.

* * *

Uit de begrooting van buitengewone ontvangsten en uitgaven voor 1939, blijkt eveneens hoe krachtdadig er gepoogd werd de overmatig stijgende lijn van onze openbare uitgaven te breken; daarvan getuigt duidelijk volgende tabel.

Voor 1938, heeft de Regeering 2.612 miljoen voorgesteld, doch dit cijfer werd verlaagd tot 2.209 miljoen. Inmiddels heeft zij, 30 Juli 1938, bij den Senaat een ontwerp ingediend, waarbij een heele reeks bijko-

mende credieten werden gevraagd; sindsdien is gebleken dat er nog drie aanvullende zouden moeten bijgevraagd worden.

	In miljoenen franken
1930	792
1931	1.092
1932	443
1933	850
1934	1.139
1935	1.561
1936	2.486
1937	2.877
1938	2.573
1939	1.610

Het economisch resultaat dat normaal van de groote door den Staat of door openbare gemeenschappen uitgevoerde werken moet kunnen verwacht worden is, in ruime mate, afhankelijk van de voorwaarden waaronder deze werken gefinancierd worden, of zullen moeten worden.

Aan deze financiering, die normaal gebeurt door leeningen op langen termijn, werd in de laatste jaren een saldo van 2.852 miljoen besteed, dat beschikbaar gebleven was op de 4.352 miljoen van de herwaardeering van den goud- en deviezenvoorraad van de Nationale Bank.

Volgt thans de omzet van het herwaardeeringsfonds; hieruit blijkt, dat tot 19 Mei 1938, 2.062 miljoen frank voor begrootingsdoeleinden werden aangewend :

	Afgenomen	Wedersa- mengesteld	Saldo	Stand op 31/12
In den aanvang	—	—	—	(2.852)
1935	302	302	—	2.852
1936	1.694	842	852	2.000
1937	3.733	3.101	632	1.368
1938	1.920	1.342	578	790
	7.649	5.587	2.062	(op 19 Mei)

De bedragen welke door de Nationale Bank van België, krachtens de wet van 30 Maart 1935, aan den Staat afgedragen zijn geweest, werden vanaf 1935 in de buitengewone begrooting in ontvangst geboekt. De bijzondere lichten op deze bedragen, werden in dezelfde buitengewone begrooting in uitgaaf gebracht.

ECONOMISCHE TOESTAND VAN BELGIË

(Augustus-September 1938)

ALGEMEEN OVERZICHT.

De overzichtsperiode strekt zich uit over de maand Augustus (een maand van vacantie en betaalde verlofdagen) en September, waarin zich de bekende internationale politieke crisis voordeed.

Het economisch leven van het land kwam aldus te staan onder diverse uiteenlopende invloeden, met een uitzonderlijk karakter en waarvan de eene tijdelijk sommige activiteiten hebben geprikkeld, de andere de koopers tot terughoudendheid hebben aangespoord, verder de uitvoering van bepaalde bestellingen geschorst. Pas omstreeks medio October, is de toestand normaler geworden.

Berichten, verschenen in onze nummers van September en October, hebben ons gelegenheid gegeven de houding van onze markt van kortlopend geld, in Augustus en September, te beschrijven, alsmede de evolutie van de wisselmarkt. Men heeft daar kunnen vaststellen, dat, zelfs op het oogenblik van de sterkste internationale spanning, de belga zeer vast is gebleven en ononderbroken toevloeiing van goud werd geregistreerd, welke toevloeiing trouwens in October is blijven aanhouden.

Op de geldmarkt duurde de in Juni ingetreden ontspanning tot half-September voort, oogenblik waarop, zoo bij het publiek als bij de ondernemingen, de buitengewone omstandigheden een ongewone behoefte aan liquiditeiten deden ontstaan. Na aanvankelijk met eigen middelen aan de vraag te hebben voldaan, hebben de banken zich, omstreeks het eind der maand, nieuwe kasmiddelen moeten aanschaffen, en hebben daarom hun toevlucht genomen tot herdiscontoeering en tot het beleenen van publieke fondsen bij de Nationale Bank. Deze laatste heeft de gewenschte hulp verleend, wetende dat de omstandigheden het vereischten. Overigens, eens de spanning voorbij, heeft zich een omgekeerde beweging voorgedaan. De discontoportefeuille en de voorschotten van de Nationale Bank, die een maximum van respectievelijk fr. 2.740 miljoen en fr. 896 miljoen per 29 September hadden bereikt, waren, 27 October, tot fr. 2.100 miljoen en fr. 240 miljoen teruggekomen. Trouwens de wisselportefeuille zal des te vlugger weder afnemen, naarmate de vervaldagen aanbreken. De biljettencirculatie die een maximum van fr. 25.498 miljoen had bereikt, was één maand nadien op fr. 22.712 miljoen teruggevallen.

De rentestand van het geld, vast in Augustus, was onregelmatiger in September, met, tegen het eind van de maand, een geprononceerde zeer verklaarbare spanning. Het *call-geld* werd verhandeld tot 2 pCt. en het particulier disconto, zoowel voor handelspapier als voor accepten, is gestegen tot 4,5 pCt., op het eind der maand. De — zeer scherpe — reactie deed zich reeds vanaf de eerste dagen van October voor: het *call money* is teruggekomen op 3/4 pCt., en het acceptdisconto deed tusschen 3 en 3 1/4 pCt.

Gevreesd had kunnen worden, dat de aanbesteding van Schatkistcertificaten zeer onereus zou uitvallen en zelfs, dat het bedrag der inschrijvingen, beneden het aangeboden bedrag zou gebleven zijn. Te Londen geschieden, tijdens de critische week, de veilingen van Schatkistbons tegen den gemiddelden rentevoet van £ 1.5.1,42 pCt., of ruim het dubbel van een maand tevoren. Bij ons daarentegen, geschieden de toewijzingen op zeer bevredigende wijze; de spanning van de markt liet zich, wel te verstaan, gevoelen, maar de gemiddelde rentevoet, zoowel voor inschrijvingen als toewijzingen, heeft 2,80 pCt. niet overschreden en het bedrag der intekeningen is steeds boven het aangeboden gebleven. Zoo men rekening houdt met de inkrimping der liquiditeiten in de banken, ten gevolge van de terugtrekkingen der deposito's, dan is dit een bewijs dat het Schatkistcertificaat een zeer regelmatig vorm van belegging op korten termijn is geworden.

Zoo de monetaire markt zich goed heeft gehouden, is de financiële daarentegen weinig actief geweest, zonder nochtans overdreven zwak te zijn. Algemeen waren de transacties weinig talrijk. De obligatiemarkt werd het meest getroffen: ons indexcijfer der vastrendeende fondsen, dat 1 Augustus, 119,7 bedroeg, is 3 October, tot 117,7 gedaald. Het indexcijfer der Belgische renten vertoont eenzelfde daling met 2 punten; het bedroeg 114,4, tegen 116,9. Het indexcijfer der fondsen met veranderlijk rendement, dat begin September van eenige zwakte getuigde, bedraagt, 3 October, opnieuw 38,5, of ongeveer het niveau van begin Augustus.

Tijdens de maand Augustus, zijn — zooals later zal blijken — de industriële markten algemeen zonder animo, gebleven, doch hebben naderhand een meer gunstig verloop gehad, vooral omstreeks eind September en begin October. De verbetering werd bijzonder aangevoeld in de ijzer- en staalindustrie en

in het papier- en glasbedrijf. Op de kolenmarkt is de stemming eveneens verbeterd. In de textielindustrie, daarentegen, wordt onregelmatig gewerkt en blijft de toestand weinig bevredigend.

De statistieken van de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen weerspiegelen deze lichte verbetering in de bedrijvigheid van een zeker aantal industrieën. Het aantal geleverde spoorwagens, bij het vertrek uit Belgische stations, voor het vervoer van goederen, stijgt van 358,683 in Juli, tot 377,312 in Augustus en 399.858 in September. Een goed deel van deze verhooging is te wijten aan de grooter behoefte aan wagens voor in dezen tijd steeds drukker zijnde brandstoffenvervoer. Het is inderdaad de tijd dat de groote voorraden huiskolen worden opgeslagen. Niettemin komen de verschillende andere vervoersoorten, voor ongeveer de helft, in de vermeerdering van het verkeer tusschen.

Zooals wij hooger in de gelegenheid waren te onderlijnen, steekt onze buitenlandsche handel gunstig af bij dezen van vele andere landen. Het totaalvolume van onze ruilbetrekkingen blijft, voor de eerste negen maanden van het loopend jaar, beneden dit van het voorafgegane, doch de achteruitgang is minder scherp dan elders. Van Januari tot September, hebben wij voor 17.429 millioen frank ingevoerd en vóór 15.778 millioen uitgevoerd, wat een invoeroverschot van 1.651 millioen laat. Zoo deze cijfers minder gunstig zijn dan voor 1937, moeten wij nochtans vaststellen dat zij hooger zijn dan de van 1935 en 1936. Tijdens de eerste drie kwartalen, hadden wij respectievelijk voor 12.104 en 15.345 millioen ingevoerd en voor 11.300 en 14.049 millioen uitgevoerd.

Deze achteruitgang schijnt trouwens sedert September gestuit.

Het indexcijfer van het verbruik over September, schijnt te bevestigen dat bij de algemeene economische voorwaarden, een zekere verbetering is ingetreden. Maar benevens de normale seizoensstijging van huisraad, meubileringsvoorwerpen en kleedingsstukken, dient rekening gehouden met de crisis van eind September, die velen heeft aangespoord tot aankopen boven hun normale behoeften. Dit verklaart namelijk de verhooging, met 32,3 punten, van het indexcijfer der voedingswaren, afgezet door de coöperaties.

De personeelbezetting bleef gunstig tijdens Augustus en zoo, omstreeks eind September, de werkloosheid grooter is geworden, is dit vooral het gevolg van het binnenroepen van arbeiders bij het leger toen het op versterkten vredesvoet werd gebracht, waardoor zekere firma's werden gedwongen niet-opgeroepen arbeiders tijdelijk af te danken, zooals de opeisching der vervoermiddelen enkele ondernemingen belet heeft door te werken. Ook de bedrijvigheid van de bouwindustrie heeft vertraging gekend, doch hier was het slecht weder oorzaak.

Deze enkele feiten en cijfers laten geen vaste conclusie toe. Wegens de uitzonderlijke gebeurtenissen die wij beleefd hebben, is het natuurlijk moeilijk den huidige toestand der algemeene bedrijvigheid in België, alsmede de mogelijkheden voor een duurzaam herstel, nader te bepalen; vastgesteld moet echter worden dat onze toestand thans gunstig kan worden vergeleken bij dezen van vele andere continentale landen.

STEENKOLNIJVERHEID.

Niet vóór 1 September begon de kolenmarkt eenig animo aan den dag te leggen; op het eind van de maand trad er een betere tendenz in. In Augustus en de eerste helft van de daaropvolgende maand, was het uitzicht van markt strak gebleven: vraag naar huisbrand was er in voldoende maat, vooral naar magere soorten en anthraciet, doch de industriesoorten werden in den steek gelaten daar de fabrieken bij mondjesmaat kochten, en geen contracten van belang aangingen.

De uitwerksels van de verbeterde metaalmarkt kwamen met vertraging. Alleen de seizoensverzendingen voor rekening der gasproducenten en elektrische centrales, hernamen geleidelijk.

Onze uitvoer naar Frankrijk werd moeilijker tengevolge van het aldaar genomen besluit houdende verhooging van de opdelvingen, besluit dat zich zal omzetten in een productievermeerdering van 2 millioen ton op zes maanden. Het gevolg daarvan is geweest, dat met ingang van October, de geautoriseerde Belgische invoercontingenten teruggebracht zijn geworden van 80 op 65 pCt. van de referentieperiode, hetzij het bedrag van de ingevoerde hoeveelheid in 1936. Vóór 1 Mei, was het contingent 90 pCt., wat een idee geeft van den achteruitgang onzer mogelijke verzendingen naar Frankrijk, dat steeds onze beste cliënt was geweest. Dat getuigt onze totale uitvoer van steenkool die, in 1937, voor 80 pCt. naar Frankrijk ging en onze uitvoer van cokes, die voor 50 pCt. denzelfden weg ging.

De zaken hernemen eenigszins met Italië, dat in 1935 en 1936, een interessant afzetgebied was geweest.

Ten gevolge der hernieuwing der Nederlandsch-Belgische overeenkomst, is er meer drukte in de verzendingen naar het land onzer noorderburen.

Het invoerrecht op de brandstof, die we in onze jongste kroniek als op komst zijnde hebben aangekondigd, is 1 October van kracht geworden. Ze bedraagt fr. 15 per ton voor huisbrand, fr. 10 voor industriekolen en -cokes, en fr. 5 voor fijne cokeskolen. Het provenu van die taxe zal geschonken worden aan de producenten die gedwongen zijn de conventionele loonsverhoging te handhaven om thans de loonen onaangeroerd te laten. Bovendien zullen de ingevoerde kolen belast worden met een taxe van

2 pCt. *ad valorem*, zoo de Regeering besluit ze voor fiscale redenen op al de aan vergunning onderworpen producten te heffen.

Deze maatregel werd fel gecritiseerd in zekere milieu's, die oordeelen dat de economische politiek van de Regeering al meer en meer van het interventionisme en het protectionisme uitgaat.

Een ministerieel Comité gaat voort met het instudeeren van het kolenprobleem, waarvoor een oplossing in zijn geheel wordt gezocht. Diverse ontwerpen werden reeds onder het oog genomen, doch vooralsnog is er blijkbaar geen enkel dat algemeen kon worden bijgetreden.

De oprichting van een Internationaal Kolenkartel wordt overwogen, doch ze schijnt niet gemakkelijk op dreef te komen, wegens het groot aantal betrokkenen, de veelvuldigheid der kolensoorten, de gebruiksverschiedenheid van al die soorten en het groot aantal in de zaak betrokken markten. Zouden er vermoedelijk deel van uitmaken: Engeland, Duitschland, België, Frankrijk, Polen en Nederland, alle landen die ongeveer de helft van de wereldproductie aan kolen opdelen; de andere producenten zijn de Vereenigde Staten, Rusland en Japan.

Twee essentiële kwesties zouden onder bevoegdheid van het nieuwe organisme vallen: het vaststellen der prijzen op de uitvoermarkten en de quota's die, aan elk van de bij het Kartel toegetreden landen, voor den uitvoer, zouden worden toebedeeld. Ernstige meeningsverschillen doken onmiddellijk op zoodra de verdeeling der quota's onder de toegetreden ter sprake kwam. Engeland zou de helft van den totalen uitvoer willen; daartegenover stelt Duitschland voor het jaar 1937, dat voor dit land zeer gunstig was geweest, tot referentieperiode te nemen. Duitschland heeft trouwens, sedert enkele jaren, een ruim deel van de internationale markt voor zich genomen. Zijn prijzenpolitiek en nl. het subsidieeren van zijn uitvoer, hebben het zoover gebracht dat het vasten voet heeft gekregen in Italië, in Spanje en in verscheidene andere landen, ten nadeele van Nederland en Polen.

In afwachting van een algemeen kartel waarvan de oprichting niet van een leien dakje zal loopen, mag men zich verwachten aan gedeeltelijke akkoorden die reeds heel wat nu zouden opleveren.

Sedert ettelijke maanden, gaat de Belgische productie achteruit. De opdelving volgt de volgende lijn:

April (25 werkdagen)	2.501.000 ton
Mei (25 werkdagen)	2.463.000 »
Juni (25 werkdagen)	2.405.000 »
Juli (25 werkdagen)	2.233.000 »
Augustus (26 werkdagen)	2.234.000 »

Bij het nagaan van deze cijfers, dient buiten de gedeeltelijke werkloosheid, rekening te worden gehouden met den invloed, in Juli en Augustus, van de betaalde verlofdagen.

Voor 26 werkdagen, bedroeg, in September, de productie 2.387.000 ton, dus iets meer dan in de twee

voorafgelane maanden. Doch een werkelijke voor-sprong is dat eigenlijk niet, wijl, om de hooger aangehaalde redenen, dit cijfer lager is dan dat over de maand Juni, die maar 25 werkdagen telt.

Sedert Maart, werd vastgesteld dat het gemiddelde rendement, per arbeider, aanhoudend achteruitging; dit degelijksch nuttig effect dat, per ondergrondschen en bovengrondschen arbeider samen, 772 kg. was, is geslonken tot 756 kg. in April, 752 kg. in Mei, 750 in Juni en 743 in Juli, om opnieuw te stijgen tot 748 kg. in Augustus. Dit rendement, vergeten wij het niet, was 820 kg. in December 1936, laatste normale maand van het achturenstelsel.

Ondanks den achteruitgang van de productie, zijn, tot in Augustus, de voorraden al maar door grooter geworden. Van 676.000 ton in December 1937, gaat het naar 1.572.000 ton in Maart 1938, 2.207.000 ton einde Juni, 2.292.000 ton per ultimo Juli en 2.380.000 ton einde Augustus. Einde September brengt ze terug tot 2.351.000 ton.

De gezamenlijke voortbrenging der cokesfabrieken en deze van de cokesovens der metaalfabrieken waren, in Juli, met 15.000 ton gestegen. De maand Augustus brengt een daling van circa 12.000 ton.

De productie van briketten en eierkolen was eveneens afgenomen. Van 164.000 ton in Maart, viel ze op 125.000 ton in Augustus. Ze is een weinig hooger in September en bereikt 139.000 ton.

Sedert lang reeds, houdt de reorganisatie van den kolenhandel, de bezorgdheid gaande der vereenigingen van groot- en kleinhandelaars. Onder andere wordt gestreefd naar afschaffing van den rechtstreekschen verkoop der mijnen aan den verbruiker, naar afschaffing ook van de voorkeurtarieven op den spoorweg, naar het aanleggen van een kolenhandelsregister en naar beperking van hun aankopen van brandstof voor de coöperaties en de economaten.

Omstreeks medio-October, werd op de Kolenbeurs van Brussel, de Federatie der Beroepsvereenigingen der Belgische groothandelaars in steenkolen opgericht.

Dit organisme, dat burgerlijke rechtspersoonlijkheid heeft, zal trachten den groothandel te concentreeren en daarenboven zich vooral bekommeren om de relaties met de overheids machten anderzijds.

DE METAALNIJVERHEID.

Gewoonlijk is, tijdens de vacantieperiode, de metaalmarkt niet bijzonder levendig. Augustus bracht echter, na deze van Juli, nieuwe verbetering in de bestellingen bij de IJzer- en Staalkantoren. De vooruitgang groeit nog aan in September, wat voor een groot deel te wijten is aan de plotselinge toeneming van de orders op het einde der maand. Het buitenland heeft, bij voorkeur, ten onzent besteld en niet bij de burens, omdat, naar algemeen vermoeden, ons land buiten het conflict zou blijven. Het spreekt vanzelf, dat, bij dezen toestand, onze fabrieken ruimschoots baat hebben gevonden. Een andere gunstige

factor is de retrocessie geweest van een bepaalde tonnemaat door de buitenlandsche groepen, die op de Belgische en ten haren nadeele, een zekeren voor-sprong hadden genomen.

De bestellingen bij *Cosibel*, zijn in September gestegen tot 151.500 ton, tegen 101.000 in Augustus en 99.000 in Juli.

Tijdens de eerste dagen van October, was de tendenz eenigszins weifelend, wegens de speculatieve aankopen van eind September. Men kon bezwaarlijk aannemen dat de vooruitgang op hetzelfde tempo zou blijven, ofschoon geweten was dat de behoeften groot zijn.

In October ontving *Cosibel* (het Belgisch Staalverkoopkantoor) voor 148.000 ton bestellingen. Dit cijfer benadert dat van September, opgedreven voor de redenen die men kent. Wanneer men bedenkt, dat, in Februari en Maart, die bestellingen ca. 50.000 ton bedroegen, dan zal men zich een idee kunnen maken van den afgelegden weg.

Van September af, is er in de verdeling der bestellingen tusschen de binnenlandsche en de buitenland-sche markt, duidelijk verbetering waar te nemen. Nog in Augustus, won de tonnemaat voor het binnenland het van deze bestemd voor het buitenland. In September, zijn de 151.500 opgenomen ton te verdeelen in . 98.500 ton voor den uitvoer en 53.000 voor het binnenland, d.w.z. dat ditmaal de verhoudingen beter zijn dan de klassieke van 60 en 40 pCt.

De totale productie van ruw staal blijft niettemin teleurstellen. Voor Augustus, is ze 176.000 ton en 180.000 voor September. Dit cijfer dat maar ongeveer de helft is van de overeenkomstige productie in 1937, beteekent geen belangrijke verhooging t.o.v. het gemiddelde over het eerste halfjaar van 1938.

In zake prijzen, streeft de kartelpolitiek naar handhaving van de officieel vastgestelde. In Augustus werd nochtans hier en daar wat geajusteed, al naar de toestand het vereischte. Zoo is namelijk vermindering te melden op de staven en het profielijzer voor Noorwegen, om met Zweden te kunnen concurreren; in Canada, om de Amerikaansche mededinging te kunnen keeren; in Zuid-Afrika, waar voor diverse fabricaten de prijzen eveneens werden verlaagd, omdat de mededinging van de Amerikaansche *outsiders* er zich hard liet aanvoelen. Men weet dat één jaar geleden, het Staalkartel en de Engelschen in contact zijn getreden met de leiders van de Zuid-Afrikaansche metaalindustrie die, ter onderlinge verdeling van de markt, in de *South African Iron and Steel Industrial Corporation* zijn vereenigd. Minimaprijzen zijn vastgesteld geworden die stilaan werden uitgeschakeld en, in gemeenschappelijk overleg, werden geleidelijk hogere bijdragen geëischt, zoodat, per slot van rekening, de Amerikaansche concurrentie mogelijk werd al respecteerde zij de minimaprijzen, concurrentie die al driester en driester oprad na de verlaging der vrachten tusschen Amerika en Zuid-Afrika. In Sep-

tember nochtans, en vooral omstreeks het einde der maand, scheen die mededinging van de Amerikaansche *outsiders* als van zelf te willen wegvallen, tengevolge van de verbetering die zich voordeed op de Amerikaansche binnenmarkt welke toegenomen behoeften de tusschenkomst van de plaatselijke producenten meer in beslag nemen.

Sedert begin September, zijn de prijzen vaster geworden, in dezen zin dat men zich thans vrijwel goed aan de noteeringen houdt, terwijl tot dusver onderduimsche reducties vrijwel gewoonte waren geworden.

Ten opzichte van onzen uitvoer, waren, zooals wij het hooger hebben gezegd, in Augustus de opdrachten niet zoo overvloedig. Alleen met Nederland en de Noordelijke landen, was het zakencijfer nog tamelijk hoog. Met het Verre Oosten was het daarentegen volledige kalmte en het schijnt wel dat ook daar de Vereenigde Staten er in slagen met het Kartel te concurreren. Er wordt, sedert enkelen tijd, vernomen dat de kartellanden steeds en meer en meer met de mededinging van Zweden te worstelen hebben. Vooral de Nederlandsche markt voelt ze, naar het schijnt, reeds sterk aan. Omstreeks eind September, kwam er ernstige verbetering in de opdrachten voor het buitenland, vooral uit Latijnsch Amerika, het Naburige Oosten en Egypte. Helaas, ontmoetten de exporteurs nieuwe moeilijkheden, die, hoe kortstondig ook, zeer onaangenaam aandeden. De verzekeringsmaatschappijen hadden inderdaad zoo pas besloten dat de algemeene polis de oorlogsrisico's ongedekt zou laten, en dat deze moesten verzekerd worden door een bijzondere hooggetarieeerde polis.

Naar gietijzer is er meer vraag sedert Augustus, en in September ging het nog beter. In het licht dezer verbetering heeft het Fransch-Belgisch-Luxemburgsch Gietijzerkartel zijn prijzen geleidelijk van fr. 450 op fr. 500 per ton kunnen verhoogen. Vergeten wij echter niet dat, in Januari, de ton fr. 800 genoteerd stond.

Het *Internationaal Draadkartel* is, na langgerekte onderhandelingen, kunnen hernieuwd worden. De Unie der Staaldraadtrekkerijen, waaronder het Fransch kartel wordt verstaan, was niet meer verlengd geworden toen ze, eind 1936, verviel, wat nochtans geen beletsel is geweest voor de hernieuwing van het internationaal kartel. Daar nu de Fransche groep het aangeboden contingent aanvaard heeft, blijft nog alleen de verdeling te maken.

Anderzijds, werd het *Internationaal Blikkartel* dat, 30 Juni 1938, ten einde liep, hernieuwd voor een periode van drie jaar. Zijn daarbij aangesloten Groot-Brittannië, de Vereenigde Staten, Duitschland, Frankrijk en Italië.

Bij de constructiewerkplaatsen, verandert de toestand merkbaar van het eene atelier tot het andere, ten opzichte van de huidige personeelbezetting en de belangrijkheid van de ontvangen opdrachten. Voor

het rollend materieel, kunnen onze fabrieken het hoofd bieden aan de al maar door scherper wordende buitenlandse mededinging, doch de winstmarge is klein en groote zaken blijven zeldzaam. In Augustus mochten drie Belgische firma's een opdracht van 600 spoorwagens voor Brazilië opnemen. Over 't algemeen zijn de nieuwe bestellingen die, sedert nieuwjaar 1938, zijn binnengekomen, opvallend lager dan deze van de overeenkomstige periode in 1937. Het verschil in minus bedraagt vrijwel één derde.

In zake mechanische constructie in eigenlijken zin, blijven de betrokken firma's tamelijk goed van orders voorzien en daar het hier meest om werken van langen adem gaat, draaien de fabrieken nog op zeer bevredigend tempo.

In bruggen- en gebintbouw verwacht men zich aan verslapping wegens het afnemen, in belangrĳheid, van de nieuwe openbare werken waarmede eerlang moet worden begonnen.

Ook de bedrijvigheid der boutenfabrieken is eenigszins achteruitgegaan; ten overstaan van het voorafgegane jaar, bedraagt haar activiteit nog ca. 60 pCt. van de vroegere.

De plaatwellerijen en smelterijen uit de streek van Hoei, zien haar afzet eveneens vertragen.

De scheepsbouw ziet geen verandering in zijn toestand intreden. Nieuwe opdrachten zijn er niet of weinig en de reparaties blijven nagenoeg uit. Ook is de werkloosheid nog steeds aanzienlijk.

De aanmaak van oorlogswapens en munitie blijft in volle bedrijvigheid. Belangrijke bestellingen wachten op uitvoering en verzekeren arbeid voor een nog langen tijd. In jachtwapens gaat het niet zoo druk; ook staat deze nijverheidstak ver van zijn vroegeren bloei af. Men spant zich thans geweldig in om de faam hoog te houden van een alouden en vermaarden tak van de Luiksche industriele bedrijvigheid.

De zink- en loodnijverheid heeft, in September, betere dagen beleefd. Het walswerk dat, sedert Augustus, gedeeltelijk stillag, om stockeering te vermijden, kon den arbeid weder opnemen. De prijs van ruw zink ging naar omhoog; gemiddeld werd, in September, £ 14.2.11 per ton betaald, tegen £ 13.11.5, in Augustus. Lood gaat eveneens naar omhoog en schrijdt van £ 14.8.6, gemiddelde prijs in Augustus, tot £ 15.6.6, gemiddelde prijs in September.

Men spreekt opnieuw van de heropinrichting van het Internationaal Zinkkartel, dat, in 1934, was uiteengevallen.

Gemakkelijk zal dit echter niet gaan, wegens het feit dat zekere groote verbruikslanden tegelijkertijd voortbrengers zijn en dat ze slechts schoorvoetend een akkoord zullen bijtreden waarvan het doel verlaging hunner productie beteekent, productie die ze integendeel wenschen op te voeren. Bovendien hebben zekere landen, zooals Duitschland, Italië en Japan, onlangs hun voortbrenging verhoogd en zullen geenszins voor inkrimping te vinden zijn. De Belgische raffinadeurs

die, in de jongste tijden, reeds tot vertraging van bedrijvigheid werden genoopt, zullen eveneens een nieuwe inkrimping met leede oogen aanzien. Blijkbaar hebben de wederoprichters van het kartel, maar alleen kans van slagen, zoo de productie ten minste op haar huidig peil kan worden gehouden. En daarvoor zou het verbruik moeten toenemen.

STEENGROEVEN, AARDEWERK. BOUWBEDRIJF.

Aan het beeld dat wij vóór twee maanden van den toestand der porfiergroeven van Lessen hebben geschetst, valt niet veel te wijzigen. De omstreeks medio Maart begonnen staking in de groeven van Mouplon, duurt steeds voort. 19 Augustus is een andere staking uitgebroken in de groeven van Quenast, wegens het aannemen van een stukloonstelsel. In het begin van October, werd een voorloopige regeling getroffen, zoodat het werk kon worden hervat.

Om reeds genoemde redenen, blijft de verkoop van straatsteenen nog steeds moeilijk: buitenlandse mededinging en steeds groeiende gunst der betonbekleedingen voor de groote verkeerswegen.

De zandsteengroeven uit de omstreken van Hoei, zijn steeds ruim van werk voorzien. Naar wordt vernomen, gaat het werk goed en is er geen werkloosheid. De groeven van klein graniet, daarentegen, hebben hun bedrijvigheid moeten vertragen, daar de zaken, vooral deze met het binnenland, zeer kalm waren geworden. Enkele steenzagers zijn werkloos.

De kalksteengroeven melden een middelmatige bedrijvigheid. In Augustus, werden bevredigende verkoopen in Nederland geboekt, tegen vastere prijzen, en enkele bestellingen uit Duitschland zijn binnengekomen. In September, hebben de verzendingen te water vijf à zes dagen stilgelegen, ten gevolge van de daling van het Maaspeil als gevolg der werken aan de sluzen.

In het marmerbedrijf worden de orders steeds zeldzamer wegens de vertraging in het bouwbedrijf. Er wordt nog gewerkt voor het voltooiën der in opbouw zijnde gebouwen, doch de vooruitzichten voor den winter en zelfs voor het volgend jaar, zijn eerder mager. In sommige steengroeven, wordt vrijwel niets opgedolven, en in enkele zagerijen werd, tijdens de maand Augustus, niet gewerkt. Nochtans hebben, in de omstreken van Philippeville, de groeven waar het werk in September stil gelegd was geworden, hun bedrijvigheid hernomen. Zij produceeren een zeer mooie marmersoort die gemakkelijk afzet vindt.

De cementindustrie ondergaat de gevolgen van een goed merkbare vermindering van het binnenlandsch verbruik en de voortbrengers voorzien nog inkrimping voor het volgend jaar, tengevolge van de begrootingsrestricties. Ook bij den uitvoer, gaat de verkoop moeilijker en blijven de prijzen weinig bevredigend, ze bedragen gemiddeld zoowat fr. 100 per ton, terwijl ze op de binnenlandsche markt fr. 150 belooopen.

GLAS EN SPIEGELGLAS.

De vroeger gemelde gunstige toestand der glasfabrieken is, tijdens de maanden Augustus en September, heel weinig veranderd. De prijzenstrijd duurde voort en was voor de markt een nieuwe oorzaak van zwakte. Enkele buitenlandsche bestellingen kwamen nochtans, op eind Augustus, binnen, nl. uit Nederland en Noord-Amerika.

Begin October, teekent zich een vrij duidelijke kentering af. De vraag naar vensterglas neemt opvallend toe, niet enkel voor het binnenland, maar ook voor het buitenland. De herneming is zelfs zoodanig dat men een gedeelte der voorraden kan afzetten en zekere ondernemingen er aan denken stilgelegde afdelingen opnieuw in bedrijf te nemen.

De buitenlandsche bestellingen komen vooral uit Engeland en Australië.

Deze herneming wordt ten deele toegeschreven aan het feit dat, sedert de Septembeergebeurtenissen, de Tsjecho-Slowaaksche glasfabrieken zich uit de markt hebben teruggetrokken.

Inzake tafelglas, werd de terughoudendheid der cliënteel duidelijk aangevoeld; oorzaak: de onzekerheid in den gemeenen toestand.

De groepeerings der Belgische tafelglasfabrieken heeft evenwel niet officieel tot een nieuwe vermindering der productie besloten. Een voornaam producent heeft nochtans zijn fabricage stopgezet. In den zin der productiebeperking werd tot zekere aanpassingen besloten.

Nadat, einde September, de oorlogsvrees geweken was, is er een goed stel orders binnengekomen en gehoopt wordt dat de kentering van blijvenden aard zal zijn. Er dient nochtans rekening te worden gehouden met het feit dat, voor het tafelglas, het tijdvak October-December gewoonlijk een periode van groote bestellingen is.

De uitvoermoeilijkheden blijven integraal gehandhaafd.

De pogingen in het werk gesteld door de groepeerings om onzen uitvoer naar de Vereenigde Staten te verhoogen, hebben, vooralsnog, de gehoopte uitslagen niet opgeleverd. Daarenboven stuiten wij thans op de Marokaansche markt — vroeger een goed afzetgebied — en op de groeiende mededinging der Chineesche producten.

Een glasfabriek van het Centrum is in liquidatie. Het meerendeel der aandeelen waren aangekocht geweest door de groepeerings der tafelglasfabrieken, die, met het oog op de saneering van de markt, aldus een producent heeft uitgeschakeld.

HOUT- EN MEUBELBEDRIJF.

De houtcampagne eindigt omstreeks eind September. Zij is dit jaar niet zeer bevredigend geweest. De prijzen zijn zeer laag gebleven en hebben veelal slechts de helft van deze van het vorige jaar bereikt. Oorzaak

van de baisse waren vooral de uitbaters die, tegen elken prijs, hadden moeten verkoopen om kasgeld te vormen. Omstreeks eind September, is de markt meer normaal geworden.

De domaniale herfstverkoopen hebben een aanvang genomen. In het Oosten van het land, zijn de uitslagen weinig bemoedigend geweest. Op verschillende plaatsen wordt gemeld dat het aanbod de domaniale raming niet heeft bereikt en dat dienvolgens talrijke partijen uit de markt werden teruggetrokken. In Henegouwen, gingen de verkoopen vlotter en een groot deel der partijen kon worden toegewezen.

In mijnhout zijn, in Augustus en September, de zaken zeer kalm gebleven. De steenkolenmijnen hebben vrijwel geen voorraden, doch wetende dat de handelaars zelf zeer ruim voorzien zijn, bestellen zij « bij mondjesmaat » en pogen zoodoende de prijzen te drukken. Bij de stijgende Septemberverkoopen, zijn de aangeboden partijen niet toegewezen geworden, daar de door het boschbouwbeheer voorziene prijzen niet waren bereikt. Dit besluit zou tot versteviging der prijzen kunnen bijdragen.

In de meubelnijverheid, blijft de toestand onveranderd, t.t.z. weinig gunstig in het Mechelsche en zeer precair in de streek van Aat (Ath) waar gebogen hout wordt bewerkt.

TEXTIELBEDRIJF.

't Is ontegensprekelijk het textielbedrijf dat het meest moeite heeft om uit de depressie te geraken. De groote krachtsinspanning die ter gelegenheid van het jongste Nationaal Textielsalon gedaan werd « tijdens de crisis, ondanks de crisis, tegen de crisis » zooals de algemeene Commissaris, de heer BRAUN, aan de persvertegenwoordigers verklaarde, getuigt nochtans dat de leiders van deze industrie naar middelen zoeken om zich uit deze moeilijkheden los te werken.

Trouwens worden van overal pogingen in dezen zin vernomen. In de streek van Ronse namelijk, leggen de ondernemers hun individualisme af voor den gemeenschappelijken wensch naar overeenkomst. Het tijdschrift *Textilis* weet te melden dat sommigen bedacht zijn op het inrichten van gemeenschappelijke verkoopskantoren in het buitenland en anderen, met het oog op den uitvoer, de oprichting voorstaan van een studiesyndicaat.

Want in den uitvoer ligt de redding. Hij blijft noodzakelijk, onmisbaar zelfs ondanks den verwezenlijkten vooruitgang in het verzekeren van de ruimste plaats, op de binnenlandsche markt, aan onze producenten. Thans moet de Belgische textielindustrie voor nagenoeg de helft van haar productie buitenlandsche koopers vinden. Om daartoe te geraken volstaat het niet dat de outilleering den technischen vooruitgang bijhoudt, dat de productie wordt verbeterd, dat

nieuwe artikelen worden aangeboden, dat grootere specialisatie wordt nagestreefd, maar ook dienen bevredigende kostprijzen te worden bekomen en mag men niet worden gehinderd door tolbelemmeringen zooals dit in deze laatste jaren maar al te vaak het geval was; men mag evenmin worden overgeleverd aan een teugellooze mededinging van nieuwe geïndustrialiseerde landen. In deze omstandigheden, kan men oordeelen hoezeer deze nijverheid afhankelijk is van de economische en politieke wisselvalligheden der wereld.

Katoen.

Sedert verschillende maanden, maakt de katoenmarkt een ernstige crisis door, ten deele te wijten aan overproductie van ruwe katoen en aan onderconsumptie ten gevolge van verminderde industriële bedrijvigheid in alle landen. Daarenboven wordt, volgens de laatste schatting, de Amerikaansche katoen oogst op 12.217.000 balen geraamd, hetzij een bedrag dat aanmerkelijk hooger is dan werd voorzien. De markt is dan ook gedaald.

Volgens de nieuwe schatting, zou met de 13 miljoen overgebleven balen van de vorige productie, de gezamenlijk beschikbare voorraad ruim 25 miljoen balen bedragen, een recordcijfer, dat meer dan twee jaar verbruik vertegenwoordigt. Deze situatie moet noodzakelijkerwijze nog langen tijd op de prijzen drukken, vermits zelfs een substantieele vermindering van het rendement van den volgenden oogst, geen rechtstreekschen markanten invloed zou kunnen hebben, daar voor talrijke maanden in de behoeften is voorzien.

In Februari 1938, werd in Amerika een wet gestemd die contingentering van de beteelde oppervlakte toeliet. Uit kracht van dezen tekst, heeft de administratie de beteeldbare oppervlakte voor het volgende seizoen op 26,9 miljoen acres teruggebracht, hetzij 22 pCt. minder dan in 1937-38. Men vraagt zich nochtans af of deze verplichting tot inkrimping van hun bezaaiingen, de landbouwers niet tot verhooging van het rendement bij verbetering der teeltprocedés zal aanzetten. In dit geval zou het niet uitgesloten zijn dat de volgende Amerikaansche oogst niet belangrijk beneden dezen van het loopend jaar zal blijven.

Na een zeer kalme Augustusmaand, hadden, in de eerste drie weken van September, de katoenspinnerijen haar activiteit kunnen hernemen. Maar thans is deze bedrijvigheid onderbroken geworden, de uitvoeren zijn practisch stopgezet en, ten aanzien van deze omstandigheden, hebben sommige spinnerijen het tweeploegenstelsel afgeschaft.

De weverijen zijn er niet beter aan toe en, in het Gentsche, werkten zij, in Augustus, op 50-60 pCt. van haar productievermogen. Haar toestand bleef, in

September, ongewijzigd. In deze omstandigheden, hebben bijnaal overal de industrieelen de tweeploegenarbeid verzaakt.

In het Dendermondsche, waar vooral katoenen dekens en dweilen worden vervaardigd, zijn de bestellingen zeldzaam en wordt voorraadwerk verricht om werkloosheid te voorkomen. De touwslagerijen, die artikelen van gewone hoedanigheid voortbrengen, zijn eveneens zwaar getroffen en het éénploegenstelsel is er algemeen. Daar de uitvoer zeer beperkt blijft en de Fransche markt vrijwel als verloren wordt beschouwd, zien de fabrikanten de toekomst niet optimistisch tegemoet.

Wol.

Voor het wolbedrijf, is de maand Augustus een tusschenseizoen. Samenvallend met de verlofperiode, treedt dan een rusttijdperk in tot wanneer het nieuwe seizoen te Sydney, op het eind van de maand, wordt geopend. De wolwereld wacht op de eerste koersen dezer Australische verkoopen. De opening geschiedde tegen noteeringen dichtbij de laagste niveau's van de voorgaande campagne. Daarna gingen, in September, de veilingen normaal verder, bij vrijwel gelijken prijs.

Te Verviers en omstreken, werd de seizoensherneeming van September slechts matig aangevoeld, ten gevolge van de stoornis in den arbeid teweeggebracht door de politieke gebeurtenissen die ook de herneeming hebben gedwarsboomd.

De kamwolspinnerij heeft steeds gebrek aan orders. Dit is te wijten zoowel aan het feit dat op dit oogenblik de mode vooral kaardwol begunstigt, en dat, inzake kamwol, de Fransche mededinging steeds sterker wordt aangevoeld.

De kaardwolspinnerijen en de weverijen werden goed van orders voorzien, doch komen niet tot gebruikelijke seizoensactiviteit.

In de streek van Ronse, werd de seizoensherneeming die zeer bescheiden had ingezet, ook tijdelijk onderbroken door de politieke omstandigheden.

Te Eekloo, Roeselare, Doornik, is de toestand er niet op verbeterd. De markttenz blijft zwak en de noteeringen zijn zoo laag gevallen dat, naar men verzekert, een nieuwe daling uitgesloten is.

Vlas.

De vlasmarkt die, omstreeks eind Juni, enigszins was verbeterd, is tijdens de twee overzichtsmaanden vast gebleven. Deze vastheid ligt aan verschillende factoren: de geringe hoeveelheid uit Rusland aangevoerd vlas; de geringe toevoer van gezwingeld vlas op het eind van het zomerseizoen, het merendeel der arbeiders op den akker zijnde; ten slotte de belangrijke bestellingen uit Frankrijk en Engeland, welke landen zich kennelijk van grondstoffen hebben voorzien, wegens de internationale gebeurtenissen.

Eind September nochtans, heeft de cliënteel van meer terughoudendheid blijk gegeven, maar ondanks een zekere onthouding vanwege de spinners, zijn de noteringen vast gebleven en zelfs naar hausse geïntendeerd. Weliswaar, zijn, om hooger aangehaalde redenen, de beschikbare hoeveelheden weinig belangrijk.

De volgende oogst zal van goede hoedanigheid zijn.

De sedert geruimen tijd weinig benijdenswaardige situatie der vlasspinnerijen, is er niet op verbeterd. In het Gentsche zouden ze, naar schatting, op 30 à 50 pCt. van haar capaciteit werken. Bovendien het gebrek aan bestellingen, heeft dit bedrijf te lijden onder den hoogen prijs van de grondstof, terwijl de prijs der garens al te laag blijft.

De weverijen werden iets beter bedeed, ofschoon ook hier de toestand weinig gunstig blijft. Begin September, kwamen bij de fabrieken van Roeselare, enkele bestellingen uit Amerika binnen. Sedertdien zijn de orders wederom zeldzamer geworden.

Jute.

De prijzen van ruwe jute zijn vast gebleven, ofschoon de omzet vrij gering was. De garenprijs daarentegen blijft zwak wegens te groote voorraden.

Er worden nog wel eenige zaken afgehandeld, doch altijd voor prompte levering, en bij beperkte hoeveelheden.

De toestand der jutespinnerijen blijft slecht. Er wordt met verlies gewerkt. De Fransche en Spaansche markten zijn voor onze garens gesloten gebleven. Daarenboven hebben, tijdens de jongste gebeurtenissen, de invoerders van jute — t.t.z. de spinners — af te rekenen gehad met een stijging van den prijs der ruwe stof, onder den vorm van een verhooging der transportprijzen. De Indische expediteurs hebben inderdaad gemeend hun verschepingen tegen oorlogs-

risico's te verzekeren. De verzekeringspremiën hebben geschommeld tusschen 3 en 15 pCt., wat den juteprijs van ca. £ 20 op £ 23 heeft gebracht.

Thans wordt wel eenigszins gehoopt dat weldra een deel der productie en der voorraden in de Vereenigde Staten zal kunnen worden afgezet. De *Indian Jute Association*, een organisme van spinners en wevers, heeft inderdaad het meerendeel der *outsiders* voor zich weten te winnen en is er in geslaagd hun een beperking der werkuren op te leggen. Voorheen werkten deze *outsiders* 108 uren per week. Voortaan zullen zij nog 54 uren werken, terwijl de oude leden van de *Association* nog slechts 45 uren per week zouden werken. De Amerikaansche markt, waarop het grootste deel dezer productie terecht kwam, zou aldus minder overladen zijn en hopen onze spinners er vasten voet te krijgen.

Breigoed.

In de breigoedindustrie is de toestand vrij onregelmatig geweest, in dezen zin dat, al naar de streek, de seizoensherneming zeer verschillend werd aangevoeld.

Te Leuze, is zij plots ontwikkeld in Augustus en, op zekere oogenblikken, kon de fabricage de vraag naar enkele artikelen niet bijhouden.

Elders waren, voor het seizoen, de orders weinig belangrijk en de prijzen bleven zeer betwist. Over 't algemeen, werd, bij voortduur, met twee ploegen gewerkt, doch in vrij vertraagd productietempo.

Omstreeks het einde der maand, zijn de bestellingen verminderd ten gevolge van de gebeurtenissen en werden naderhand slechts voor kleine partijen hernomen.

De Belgische breigoedindustrieën ondergaan ook den terugslag van den maatregel genomen, door de Fransche Regeering, ingevolge de klachten van de Fransche textielindustrie en waarbij tijdelijk contingentteering van bepaalde categorieën katoenen en wollen stoffen werd ingevoerd.

GELD- EN BANKWEZEN. FINANCIËELE BERICHTEN

INHOUD : België : De wisselmarkt in October 1938. — De markt van het kortlopend geld in October 1938. — Lotenleening van 1938, groot één milliard frank. — De levensverzekeringsmaatschappijen.

Frankrijk : Monetaire en financiële toestand van Frankrijk.

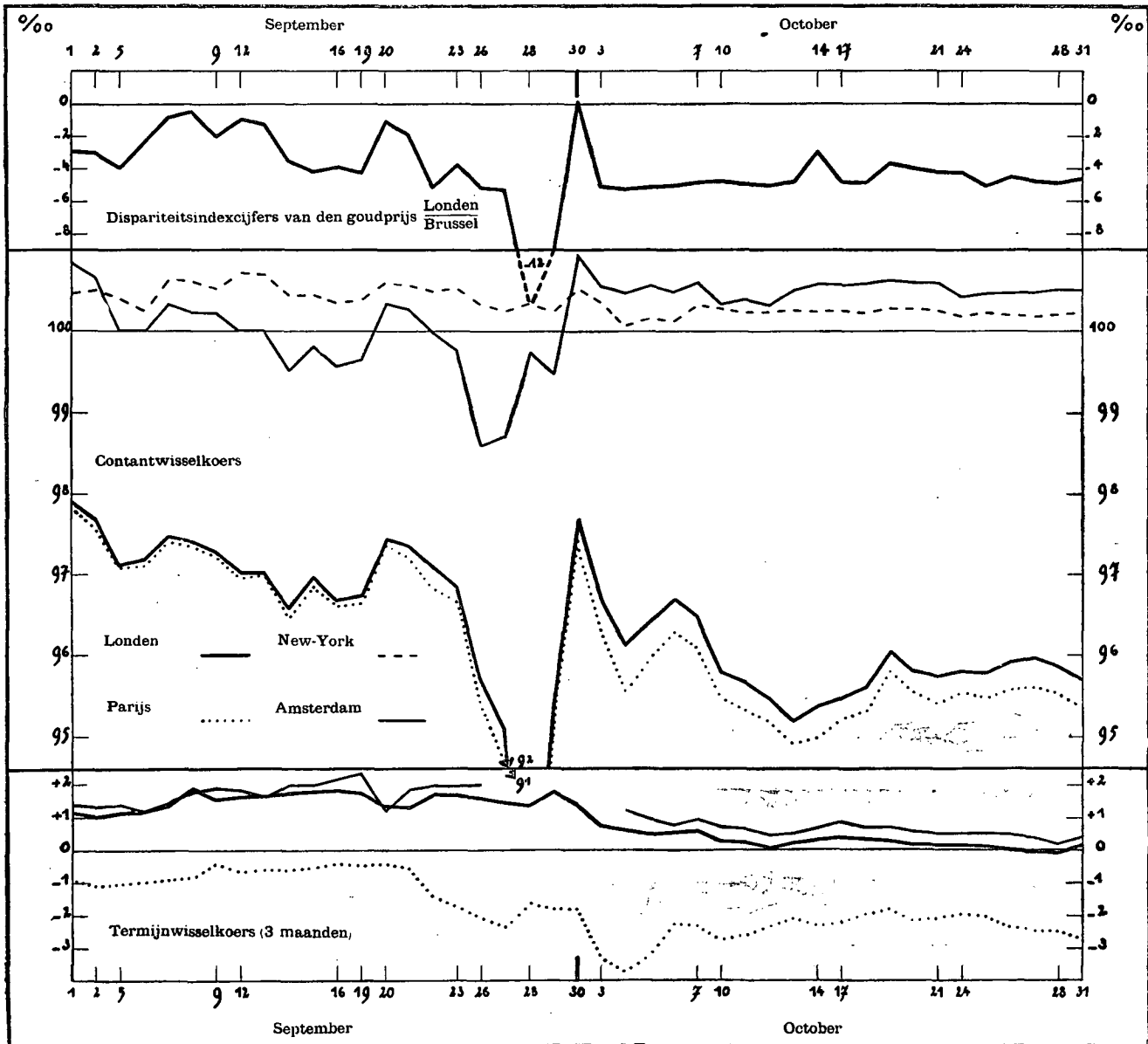
Zweden : Industriële crisisfondsen in Zweden.

BELGIË

De wisselmarkt in October 1938.

Gedurende de geheele referentieperiode, is de belga bij voortduur gevraagd geweest tegen goud. De weekstaten van de Nationale Bank, wijzen onafgebroken op aangroei van den goudvoorraad, dewelke met fr. 688.309.000 is verrijkt.

Indexcijfers van de wisselkoersen in September en October 1938 (1).

(1) Het dagelijksch dispariteitsindexcijfer van den goudprijs te Londen en te Brussel wordt berekend volgens onderstaande formule :

$$\frac{\text{Sterlingprijs van één kg. fijn goud te Londen} \times \text{Pondenkoers te Brussel}}{\text{fr. 33.183,50}}$$

De indexcijfers van den contantwisselkoers worden op willekeurige basis berekend.

De indexcijfers der termijnwisselkoersen op drie maanden worden berekend in procenten van den contantwisselkoers.

Aldus is de verhouding van den voorraad geel metaal, tot de opeisbare verbintenissen, gestegen van 60,33 tot 65,96 pCt. De post « Buitenlandsche deviezen en goudwaarden » is met 625 miljoen afgenomen.

Betrekkelijk stabiel in de eerste week van October, werd het pond sterling opvallend flauwer tot omstreeks medio der maand; vervolgens trad eenigszins beterschap in. De Fransche franc heeft een nagevoeg gelijklopende evolutie doorgemaakt. Eerst zwakker, heeft de gulden een deel van zijn verlies ingewonnen. De Zwitsersche franc begaf bijna gelijktijdig en heeft zich door den Nederlandschen gulden laten voorbijstreven. De dollar werd gemiddeld bg. 5,91 1/2 betaald.

Volgende tabel geeft van deze deviezen de evolutie aan, van 3 tot 31 October 1938 :

	Koers per 3 Oct.	Koers per 31 Oct.	Hoogste	Laagste
			tusschen beide data	
Fransche franc ..	15,8875	15,7375	15,8875	15,6625
Pond sterling....	28,4225	28,1375	28,43	27,9925
Dollar	5,92125	5,91375	5,91975	5,9035
Gulden.....	321,80	321,65	322,05	321,05
Zwitsersche franc	134,825	134,15	134,875	134,—

Ultimo October, stond de Reichsmark bg. 237, komende van bg. 237,15 in het begin der maand, na verhandeld te zijn geweest tegen bg. 236,75 (minimum) en bg. 237,30 (maximum). De Zweedsche, Noorweegsche en Deensche kronen hebben de schommelingen van het pond sterling gevolgd. Van de eene maand op de andere, zijn ze achteruitgegaan van resp. bg. 146,50, 142,80 en 126,90 tot bg. 144,95, 141,40 en 125,625. De Italiaansche lira schommelde tusschen bg. 31,1042 en bg. 31,1526. De escudo is van bg. 25,80 op bg. 25,545 gevallen. De Tsjechoslowaaksche kroon is op bg. 20,50 gebleven tot 11 October, om daarna op ± bg. 20,37 te blijven staan.

Gevallen van bg. 5,88 1/4 op bg. 5,83, tijdens de eerste helft van de maand, is daarna de Canadeesche dollar weer gestegen tot bg. 5,87377. De zloty, teruggelopen van bg. 111,70 tot bg. 110,60, steeg terug tot bg. 111,35. Zooals voorheen, is de Roemeensche leu steeds « geen omzet » genoteerd geworden, bg. 4,37.

De deviezen die op de termijnmarkt hooger genoteerd zijn geworden dan op de contantmarkt, hebben geleidelijk hun agio zien verminderen. Het agio op het pond sterling, daalde van bg. 0,09 tot bg. 0,015 voor één maand, en van bg. 0,30 tot bg. 0,05 voor drie maanden. Tijdens dezelfde periodes, is het agio op den dollar, den gulden en den Zwitserschen franc nog gevoeliger afgenomen. In verhouding tot den koers per 1 October, stelt het z'ch als volgt :

		1 October	31 October
Dollar	op één maand.....	Bg. 0,03	Bg. 0,006
	op drie maanden.....	Bg. 0,086	Bg. 0,26
Gulden	op één maand.....	Bg. 1,80	Bg. 0,50
	op drie maanden.....	Bg. 5,—	Bg. 1,40
Zwits. franc	op één maand.....	—	Bg. 0,20
	op drie maanden.....	—	Bg. 0,80

Erratum. — Lees, in onze voorafgegane kroniek, § 5 : « De Italiaansche lira gold minimum bg. 31,2744... » in plaats van bg. 27,44.

De markt van het kortlopend geld in October 1938.

Voor de tweede maal, in den loop van het jaar, is er op de geldmarkt een zeer sterke ontspanning ingetreden. Naarmate de internationale politieke crisis van einde September haar oplossing naderde, is de markt geleidelijk tot grootere liquiditeit teruggekeerd, daarbij geholpen door regelmatig terugkeer van kapitaal, dank zij de vastheid van den belga zoo op de contant- als op de termijnmarkt.

Deze evolutie vertolken duidelijk de weekstaten van de Nationale Bank.

Van een maximum van fr. 25.498 miljoen op 29 September, is de biljettenomloop teruggekeerd tot 22.712 miljoen op 27 October, of een vermindering met 2.786 miljoen. Terwijl de kasbehoefden van het publiek afnamen, heeft de terugkeer der deposito's in de banken, geleidelijk de liquide middelen van deze laatste verhoogd, zooals blijkt uit de beweging der diverse rekening-courantsaldi welke, van een minimum van 826 miljoen op 29 September, zijn gestegen tot 2.246 miljoen op 13 October en tot 2.170 miljoen op 27 October. Deze cijfers zijn aanmerkelijk hooger, èn dan het gemiddeld bedrag van deze rekeningen in April jl. op den vooravond van de monetaire Meicrisis, èn dan de karakteristieke cijfers van eind Augustus, op het oogenblik dat de gevolgen van deze muntercrisis als volledig uitgewischt konden worden beschouwd.

Gebruik makend van de zeer groote geldruimte op de markt, is de Regeering overgegaan tot de emissie van een leening van 1 milliard. Ten gevolge van deze verrichting, is, ten koste der biljettencirculatie en het banktegoed der Centrale Bank, de rekening-courant van de Schatkist gestegen, van 175 miljoen op 13 October, tot 1.148 miljoen op 20 October. Het tegoed van de Schatkist werd naderhand gedeeltelijk in goud omgezet, wat de vermindering van het activa van de buitenlandsche deviezen en goudwaarden verklaart, portefeuille welke van 5.263 miljoen op 20 October, tot 4.513 miljoen op 27 October is gedaald.

Op het activa, is de goudvoorraad van de eene maand tot de andere, met fr. 690 miljoen verrijkt. De wisselportefeuille op België is teruggekomen van het maximum van 2.740 miljoen op 29 September, tot

2.100 miljoen op 27 October, terwijl de voorschotten op publieke fondsen, ten bedrage van 240 miljoen op dezen laatsten datum, ten overstaan van het 29 September bereikte maximum, met 656 miljoen zijn geslonken, wat nagenoeg overeenstemt met het bedrag waarmede deze voorschotten in September waren toegenomen.

Ten beloope van 25.150 miljoen, wijzen de gezamenlijke opeisbare verplichtingen van de Nationale Bank, op een vermindering met 1.206 miljoen, ten overstaan van 29 September. De circulatie — ofschoon aanmerkelijk gedaald — blijft niettemin op een vrij hoog peil, blijkbaar niet gewettigd door de behoeften van de economische bedrijvigheid.

De markttenenden kwamen sterk tot uiting in de rentenoteeringen.

Het *call-geld*, dat eind September 2 pCt. had bereikt, werd, in den loop van de tweede helft van October, tegen circa 1 pCt. verhandeld, om tegen het eind van de maand tot 0,625 pCt. te dalen. In de verrekamers bleven de percentages iets hoger; 1 pCt. in den loop van de tweede helft van October.

Het particulier disconto voor handelspapier en bankaccepten, is geleidelijk teruggekeerd van het maximum van 4 3/8-4 1/2 pCt. — noteering van eind September — tot 3 3/8 pCt. tijdens de eerste helft van October, tot 3 1/8 pCt. in de derde week van de maand, om per ultimo October, tot iets meer dan 2 pCt. te dalen.

Op 27 October, is het wisseldisconto voor accepten en warrants, van 3 tot 2,5 pCt. verminderd. Het disconto voor niet-geaccepteerde wissels en promessen, evenals dit voor beleeningen op publieke fondsen, is onveranderd gebleven: respectievelijk op 3 1/2 en 4 pCt. Het disconto voor niet-geaccepteerde bij een bank gedomicilieerde wissels, evenals de rentestand voor aankoop- en verkoopverrichtingen op het buitenland, zijn daarentegen van 3 pCt. à 3 1/2 pCt. verhoogd geworden. Ten slotte, overweegt de Nationale Bank de mogelijkheid om, tegen lagere voet, handelspapier te disconteerden dat verkoop in het buitenland van in België gefabriceerde producten vertegenwoordigt.

In den loop van October, hebben voor rekening van de Schatkist, drie aanbestedingen van Schatkistcertificaten plaats gehad. Voor de eerste aanbesteding,

beperkt tot 20 miljoen en tot 35 miljoen voor de twee daarop volgende, zijn de aangeboden hoeveelheden ruim volteekend geworden. Het rentepercentage is belangrijk verminderd, zooals blijkt uit bijgaande statistische tabellen.

De eveneens bijgaande grafiek geeft een synthetisch beeld van het verloop der geldrente op de Belgische markt, sedert ongeveer één jaar.

Het *call-geld*, ten bedrage van 0,5 pCt., tijdens de eerste drie kwartalen van 1937, stijgt in de eerste helft van October tot 0,875 pCt., om per ultimo der maand tot 0,75 pCt. te dalen en tot 0,65 pCt. per einde November, rentestand die zich tot het eind van het jaar handhaafde. Het noteert naderhand 0,5 pCt. tot aan den vooravond der monetaire Meicrisis, tijdens dewelke het tot 4 pCt. stijgt om op eind dezer maand opnieuw tot 2 pCt. te dalen. Eind Juni, kwam het terug tot 1,375 pCt. Het daalt tot 1 pCt. in Juli en tot 0,75 pCt. in Augustus. Vanaf de tweede helft van September, treedt een zekere spanning in; op ultimo dezer maand, bereikt de rentestand 2 pCt. In October teekent zich een snellen achteruitgang af, die het *call-geld* tot 5/8 pCt. terugbrengt.

Schatkistbons van de Kolonie (1).

In omloop zijnde bedragen
op het eind van iedere maand.

DATUM	Belgisch Congo	Ruanda-Urundi	Te zamen
1938 September	442.004.400	142.000.000	584.004.400
October	445.504.400	142.000.000	587.504.400

(1) De vlottende Schuld van de Kolonie omvat Schatkistbons uitgegeven door rechtstreeksche onderhandelingen of bij aanbesteding.

In omloop zijnde Schatkistcertificaten en Schatkistbons geplaatst bij aanbesteding.

DATUM	Staat	Kolonie	Totaal
1938 5 September	405.000.000	25.000.000	430.000.000
12 September	475.000.000	25.000.000	500.000.000
19 September	475.000.000	25.000.000	500.000.000
26 September	475.000.000	25.000.000	500.000.000
3 October	485.000.000	25.000.000	510.000.000
10 October	500.000.000	25.000.000	525.000.000
17 October	500.000.000	25.000.000	525.000.000
24 October	500.000.000	25.000.000	525.000.000
31 October	500.000.000	25.000.000	525.000.000

Aanbesteding van Schakistcertificaten in den loop van de maanden September en October 1938.

DATUM DER AANBESTEDING	Voor rekening van	Aangeboden bedrag	Looptijd	Ontvangen intekeningen	Verhouding van ingeteekend tot aangeboden bedrag	GEMIDDELDE RENTEVOET	
						der intekeningen	der toewijzingen
1938 2 September ..	Staat	50.000.000	3 maand	81.000.000	1,6	2,777	2,74
9 September ..	"	50.000.000	"	85.000.000	1,7	2,764	2,69
16 September ..	"	50.000.000	"	75.000.000	1,5	2,791	2,725
23 September ..	"	50.000.000	"	67.000.000	1,3	2,745	2,7075
30 September ..	"	40.000.000	"	42.000.000	1,05	2,78	2,75
7 October	"	20.000.000	"	55.000.000	2,75	2,795	2,6875
14 October	"	35.000.000	"	81.000.000	3,83	2,63	2,61
28 October	"	35.000.000	"	134.000.000	3,63	2,29	2,18

Het particulier disconto der bank geeft blijk van dezelfde tendenzen. Nominaal genoteerd tegen 1 pCt., in de eerste drie trimesters van 1937, stijgt het, in October 1937, om omstreeks medio November, 1,875 pCt. te bereiken. Het valt naderhand geleidelijk tot 1,6875 pCt. in December, 1,5625 pCt. in Januari 1938 en 1,5 pCt. in Februari. In Maart herstelt zich het disconto tot 1,625 pCt., bereikt 1,8 pCt. in April en stijgt tot 4,5 pCt. tijdens de Meicrisis. In Juni, bedraagt het 3,25 pCt. en liep naderhand tot 2,75 pCt. in Juli. Sedert Augustus doet zich een zekere spanning gelden, die het disconto tot 2,875 pCt. doet stijgen. In September stijgt het geleidelijk, om per ultimo der maand, 4,25 pCt. te bereiken. De weken daaropvolgende zijn gekenmerkt door een snelle ontspanning, en in October noteert de rente beneden 2 pCt.

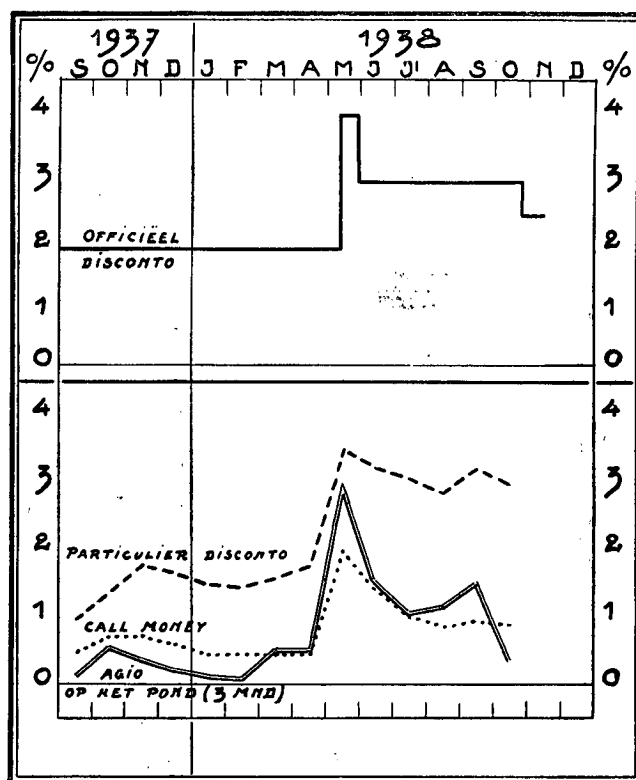
Om diverse redenen kunnen de uitslagen der wekelijkse aanbestedingen van Schatkistcertificaten niet als kenmerkend worden beschouwd voor de tendenzen der geldmarkt in de overzichtsperiode. In het eerste kwartaal van 1938, schijnen de rentepercentages lichtjes naar baisse georiënteerd, doch vanaf Maart doet zich een kentering voor. De geleidelijke afneming der crisis van Mei, heeft daarin geen beterschap gebracht: de gemiddelde rentepercentages der toewijzingen gaan tot 2,7-2,8 pCt., peil waarop ze tot einde September zijn gebleven, terwijl de verhouding der gevraagde bedragen ten opzichte van de aangeboden, vergeleken met wat ze was in het begin van het jaar, vermindert. In October teekent zich een duidelijke ontspanning af, welke de gemiddelde rentevoeten tot ongeveer 2 pCt., per 4 November, terugbrengt, terwijl de verhouding der gevraagde tot aangeboden Schatkistcertificaten beter wordt.

Vergeleken met deze der markten van Londen, Amsterdam en New-York, heeft, tijdens de geheele overzichtsperiode, de geldmarkt, in België, vrij hoge rentepercentages gekend. In dit opzicht, verdient de enge correlatie tusschen de bewegingen der geldnoteringen en deze der termijnwisselkoersen wel eenige aandacht.

De toestand van den belga, die, begin 1937, op termijn op de andere valuta's opgeld deed, heeft zich, omstreeks het einde van het eerste semester van het

loopend jaar, gewijzigd. Neemt men het pond sterling als criterium, en slaat men alleen acht op de maandgemiddelden der noteringen, dan stelt men, in de maand October 1937, een eerste spanning van het agio op het pond sterling vast. Deze top wordt, in den loop der volgende maanden tot Februari, geleidelijk weggewerkt. In Maart en April, ontstaat een nieuwe spanning die in Mei culmineert. Daarop volgt gedeeltelijke achteruitgang; het minimum van Juni teruggebracht tot den contantwisselkoers, vertegenwoordigt nog nagenoeg 4,5 pCt. 's jaars voor den termijnwisselkoers op drie maanden. Nieuwe top in September, terwijl in October een zeer duidelijke ontspanning intreedt.

Officieel disconto van de Nationale Bank. — Maandgemiddelden van het particulier disconto voor handelsaccepten, van de callgeldnoteringen en het agio op driemaandsponden (1).

(1) Het agio is uitgedrukt in procenten van den contantkoers op de basis van drie maanden.

Vergelijkende rentestanden van het geld van enkele buitenlandse plaatsen t. o. v. de Belgische rentepercentages.

TIJDVAK	CALL-MONEY			BANKACCEPTEN OP 3 MAANDEN				GEMIDDELTE TOEWIJZINGSRENTEVOET VAN SCHATKISTCERTIFICATEN OP 3 MAANDEN			
	Brussel	Londen	Amsterdam	Brussel	Londen	New-York	Amsterdam	Brussel	Londen	New-York	Amsterdam
	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
1937 September	—	0,50	0,25	1,—	0,56	0,4375	0,20	0,615	0,503	0,530	—
October	0,875	0,50	0,25	1,385	0,56	0,4375	0,20	1,015	0,529	0,409	—
November	—	0,50	0,25	1,7825	0,59	0,4375	0,24	1,504	0,585	0,161	0,1875
December	0,750	0,50	0,25	1,7187	0,75	0,4375	0,24	1,737	0,707	0,114	—
1938 Januari	0,500	0,50	0,25	1,57	0,54	0,4375	0,1875	1,560	0,504	0,092	—
Februari	0,500	0,50	0,25	1,5182	0,5319	0,4375	0,1875	1,330	0,504	0,084	0,125
Maart	0,500	0,50	0,25	1,5046	0,5469	0,4375	0,1875	1,380	0,503	0,074	—
April	0,500	0,50	0,25	1,50	0,5469	0,4375	0,1875	1,515	0,511	0,096	—
Mei	—	0,50	0,25	—	0,5469	0,4375	0,1875	1,872	0,511	0,028	—
Juni	1,453	0,50	0,25	3,25	0,59	0,4375	0,1875	2,625	0,693	0,023	0,125
Juli	1,102	0,50	0,25	3,12	0,53	0,4375	0,1875	2,594	0,519	0,043	—
Augustus	0,885	0,50	0,25	2,889	0,53	0,4375	0,1875	2,837	0,506	0,050	0,125
September	1,038	0,50	0,25	3,255	0,90	0,4375	0,307	2,722	0,880	0,100	—
October	0,870	0,50	0,25	3,—	0,69	0,4375	0,2884	2,492	0,679	0,025	—

Lotenleening van 1938, groot één milliard frank (1).

Deze leening is vertegenwoordigd door 2,000,000 obligatiën van 500 frank elk, gegroepeerd voor de uitlotingen in 200,000 reeksen van 10 obligatiën, aflosbaar binnen zeventig jaar, uitsluitend bij uitloting tegen 500 frank per stuk,

Of door loten van :

- Drie miljoen frank;
- Twee miljoen frank;
- Eén miljoen frank;
- Vijfhonderd duizend frank;
- Tweehonderd vijftig duizend frank;
- Vijf en twintig duizend frank,

toegekend aan de geheele reeksen van tien obligatiën volgens het onderstaand trekkingsplan, zoodat de loten bij gelijke deelen worden verdeeld onder de tien obligatiën van elke bij loting bepaalde reeks.

Stukken. — De obligatiën zijn aan toonder en elk nominaal groot vijfhonderd frank.

Er zullen ook effecten worden uitgegeven, groepeerend de tien obligatiën van vijfhonderd frank eenzelfder reeks.

Rentegenot. — De rente op de obligatiën gaat in met 15 October 1938; de eerste coupon zal op 15 October 1939 worden uitbetaald.

Rente. — Gedurende de eerste tien jaren bedraagt de rente 3 1/2 pCt. 's jaars en zal daarna op 4 pCt. 's jaars worden gebracht.

Belastingvrijdom. — Zoolang de leening duurt, zullen rente, terugbetalingspremie en loten vrij zijn van alle huidige of toekomstige werkelijke belastingen ten behoeve van Staat, provinciën en gemeenten.

Op de loten geschiedt derhalve geen afhouding.

Inschrijvingsbulletijns, ontvangstbewijzen of recepten, en, in het algemeen, alle akten of schrifturen gedaan of gesteld ter gelegenheid van de uitgifte, de betaling of de inruiling van de effecten van de leening zijn vrij van het zegelrecht en van de registratieformaliteit. De aflevering van de effecten aan de inschrijvers is vrij van de belasting op de beursverrichtingen.

Aflossing en uitloting. — De leening is aflosbaar bij uitloting binnen zeventig jaar, overeenkomstig het aflossingsplan, dat op de definitieve effecten zal worden afgedrukt.

Gedurende de eerste tien jaren, gaat het slechts om trekkingen van loten.

Vanaf het elfde jaar, worden de obligatiën terugbetaald met 500 frank, zegge het pari, of met een van de loten, aangegeven in onderstaand trekkingsplan.

De al dan niet met lot uitgekomen obligatiën zijn terugbetaalbaar den 15^{en} October volgende op de uitloting. Zij hebben recht op de op dien datum vervalende coupon.

(1) *Moniteur*, 10-11 October 1938, blz. 6071.

Uitbetaling van coupons en à pari terugbetaalbare obligatiën, geschiedt aan de loketten van de Nationale Bank van België en van haar agentschappen.

De terugbetaling van de met lot uitgekomen obligatiën, geschiedt uitsluitend aan de Staatskas te Brussel, mits voorafgaand visa door het Ministerie van Financiën.

De levensverzekeringsmaatschappijen in 1936.

Overeenkomstig artikel 45 van de wet van 25 Juni 1930, houdende contrôle op de levensverzekeringsmaatschappijen, heeft zoo pas de Minister van Arbeid en Sociale Voorzorg aan de Wetgevende Kamers een vierde jaarverslag overgelegd handelend over de bedrijvigheid van bedoelde ondernemingen tijdens het bedrijfsjaar 1936. Evenals de voorafgegane verslagen, omvat hooger bedoeld eveneens twee deelen. Het eerste gaat over de werking van den contrôledienst; het tweede handelt over de resultaten der tijdens de referentieperiode afgesloten levensverzekeringen.

* * *

Op het eind van het bedrijfsjaar 1936, waren de levensverzekeringen welke bij de wet van 25 Juni 1936 tot uitoefening van haar bedrijf geautoriseerd waren, ten getale van 81, waaronder 46 Belgische en 35 buitenlandsche.

Vastgesteld kan worden, dat de ondernemingen, gezamenlijk genomen, een aanmerkelijke verhooging van haar zakencijfer hebben kunnen boeken, doch deze verhooging is duidelijker, zoo in absolute als in betrekkelijke waarde, voor de buitenlandsche maatschappijen.

Volgende tabel geeft een kijk op den stijgenden vooruitgang bij de Belgische en buitenlandsche ondernemingen, terwijl ze ook wijst op de relatieve belangrijkheid van haar verrichtingen.

MAATSCHAPPIJEN	1933	1934	1935	1936
Belgische.....	69,8	66,3	64,3	63,0
Buitenlandsche.....	30,2	33,7	35,7	37,0
TOTAAL...	100,0	100,0	100,0	100,0

In absolute cijfers is de netto verhooging, in 1936, ongeveer dezelfde voor de beide soorten ondernemingen: Belgische en buitenlandsche. En zoo de algeheele balans lichtjes in het voordeel der Belgische overhelt, dan is dit te danken aan de bedrijvigheid van een groote in volksverzekeringen gespecialiseerde Belgische coöperatie. De recente ontwikkeling van de volksassurantie in België, is aanzienlijk, wat niet belet dat het ministerieel verslag op eenige vertraging wijst in het tempo dezer ontwikkeling.

In zake individueele kapitaalverzekeringen in buitenlandse munt, is de verhouding 5,4 pCt. van het

totaal effectief der individueele assuranties van Belgische kapitalen bij de buitenlandsche maatschappijen en 0,69 pCt. bij de Belgische. Niet zonder eenige verbazing, is een vrijwel aanzienlijke vermindering vast te stellen van het bedrag der contracten, in vreemde munt, van de buitenlandsche maatschappijen, hetzij 12,6 pCt., terwijl het corresponderende bedrag van de Belgische maatschappijen daarentegen met 7,7 pCt. gestegen is. Dit verschil laat zich gedeeltelijk verklaren door de liquidatie der verrichtingen van een groote buitenlandsche maatschappij in den loop van het bedrijfsjaar 1936 en vooral door de inwerking van de valutacrisis op de Belgische markt. Het schijnt wel, dat over 't algemeen, de contracten in buitenlandsche munt uitzondering geworden zijn.

ALGEMEENE BALANS

	1935	1936
ACTIVA		
Borgtochten fr.	14.689.083,90	16.925.589,10
Onroerende goederen	202.376.330,69	221.303.612,42
Meubilair, materiaal, oprichtingskosten	2.544.254,42	1.639.969,98
Voorziene provisies	19.916.693,25	20.150.993,35
Hypotheekleningen	532.543.846,11	528.438.532,80
Beleeningen op fondsen	1.515.439,96	—
Beleeningen op polissen	102.842.150,17	113.890.140,24
Vruchtgebruik en naakte eigendom	1.723.909,68	1.612.503,89
Niet genoteerde fondsen	81.286.247,45	75.594.673,70
Genoteerde fondsen	1.191.932.764,22	1.467.968.712,63
Bank, postcheekrekening, te innen wissels	82.499.101,49	60.811.491,62
Agentschappen	34.525.878,04	28.153.911,80
Herverzekeringssaldo	5.213.720,37	13.158.696,75
Te ontvangen interesten en huurgelden	14.422.847,14	19.108.117,66
Vervallen en niet geïnde premies	13.934.167,78	12.405.535,40
Andere activa	231.508.169,95	173.027.052,84
Debetsaldo	14.367.783,22	17.397.910,69
	2.547.852.448,34	2.771.587.444,87
PASSIVA		
Vereischte borgtocht	11.910.059,96	13.605.646,88
Netto wiskundige reserve	2.233.810.410,11	2.513.279.827,31
Reserve voor te vergoeden rampen	9.280.810,25	9.123.916,70
Technische deelnemingsreserve	7.011.462,82	7.486.650,30
Waarborgreservefonds	13.063.850,99	2.964.000,02
Herverzekeringssaldo	14.655.603,42	5.913.967,17
Reserven voor winsten uit te keeren aan deelnemende verzekerden	5.906.809,55	3.743.284,05
Andere passiva	216.761.864,30	186.116.215,56
Creditsaldo	35.451.676,94	29.373.936,88
	2.547.852.448,34	2.771.587.444,87

ALGEMEENE WINST- EN VERLIESREKENING

	1935	1936
DEBET		
Uitbetaalde kapitalen	101.616.217,59	99.470.558,37
Achterstallige renten	34.996.773,90	39.182.420,86
Uitbetaalde terugkopen	73.877.707,15	54.921.383,78
Algemeene onkosten	107.595.956,44	125.470.112,83
Vermeerdering van wiskundige reserves	327.802.155,02	284.609.260,84
Afschrijvingen	7.553.310,24	6.054.846,04
Diverse	291.804.599,40	307.841.446,56
Creditsaldo	35.451.676,94	29.373.936,88
	980.698.396,68	946.923.966,16
CREDIT		
Vervallen premies	554.620.565,79	512.614.316,49
Rendement der beleggingen	108.555.096,55	114.055.140,63
Vermindering van wiskundige reserves	4.932.217,63	2.215.663,55
Diverse	298.222.733,49	300.640.934,80
Debetsaldo	14.367.783,22	17.397.910,69
	980.698.396,68	946.923.966,16

Evenals de voorafgegane verslagen, behelst het hier besprokene een algemeene balans van de ondernemingen bedoeld door de wet van 25 Juni 1930.

Hierboven de algemeene vergelijkende balansen over 1935 en 1936.

Uit deze gegroepeerde balansen treedt duidelijk naar voren de steeds groeiende belangrijkheid van het zakencijfer der assurantemaatschappijen.

Volgende tabel geeft een kijk op de totale ontvangsten van de Belgische en de buitenlandsche maatschappijen.

Geïnde gelden (in duizenden franken).

	Belgische maatsch.	Buitenl. maatsch.	Totaal
1933	257.812	121.968	379.780
1934	280.621	140.929	421.550
1935	304.802	153.106	457.908
1936	321.592	174.484	496.074

Zoodat mag worden gezegd, dat de Belgische maatschappijen en de in België werkzame buitenlandsche, te zamen, nagenoeg een half-milliard frank incasseeren.

Deze ontvangsten worden ten deele besteed aan het aanleggen van de wiskundige reserves en van de reserves voor nog te regelen uitbetalingen.

De verhooging van de netto wiskundige reserves sedert het van kracht worden der wet van 25 Juni 1936, zooals ze voorkomt in de gegroepeerde balansen ondergebracht in de verslagen over de jaren 1933 tot 1936, stelt zich als volgt :

Netto wiskundige reserves.

		Verschillen
1933	1.724.198.528,—	—
1934	1.923.417.505,—	+ 199.218.977,—
1935	2.233.810.410,—	+ 310.392.905,—
1936	2.513.279.927,—	+ 279.469.417,—

Deze cijfers toonen het gewicht aan van de bedrijvigheid der levensverzekeringsondernemingen op de geldmarkt.

Hieronder een tabel met de verdeling, in 1936, van de beleggingen der gelden voor de wiskundige reserves :

AARD DER BELEGGINGEN	BELGISCHE MAATSCH.		BUITENL. MAATSCH.		TE ZAMEN	
	Duizenden franken	%	Duizenden franken	%	Duizenden franken	%
Genoteerde fondsen	960.975	55,6	606.904	68,3	1.467.969	59,4
Hypotheekleeningen	478.093	27,7	50.346	6,8	528.439	21,4
Gebouwen	122.677	7,1	98.626	13,3	221.303	9,0
Polisbeleeningen	69.012	4,0	44.878	6,0	113.890	4,6
Niet genoteerde fondsen	63.622	3,7	11.973	1,6	75.595	3,1
Banken, postchèquerekening, kas, te innen wissels	31.484	1,8	29.327	4,0	60.811	2,5
Vruchtgebruik, naakte eigendom	1.372	0,1	241	—	1.613	—
TOTAAL...	1.727.235	100	742.385	100	2.469.620	100

Uit deze cijfers blijkt al dadelijk dat de beleggingen in fondsen de meest aanzienlijke zijn. Daarna komen de beleggingen in hypotheekleeningen en vervolgens deze in onroerende goederen.

In dit opzicht verdient de sedert 1933 gevolgde evolutie alle aandacht. Volgende cijfers wijzen op de betrekkelijke belangrijkheid van deze drie categorieën beleggingen in de samenstelling van de globale activa der Belgische en buitenlandse maatschappijen.

BELG. MAATSCHAP.	1933	1934	1935	1936
Genoteerde fondsen	39,6	47,6	50,8	55,6
Hypoth. leeningen	41,6	33,3	30,7	27,7
Gebouwen	7,7	7,4	7,4	7,1

BUITENL. MAATSCHAP.	1933	1934	1935	1936
Genoteerde fondsen	54,9	60,1	63,0	68,3
Hypoth. leeningen	13,0	11,3	8,2	6,8
Gebouwen	19,1	16,5	13,6	13,3

Bovenstaande cijfers wijzen aan, dat, in het geheel vermogen der ondernemingen, de belangrijkheid van de beleggingen in fondsen, gestegen is ten koste

van de beleggingen in hypotheekleeningen en gebouwen. De fondsenmarkt ondergaat thans, zoals geweten, een diepgaande vervorming. De gebouwen verliezen des te vlugger aan waarde, daar de groote bouwmaatschappijen, met haar specialisatie in het bouwen van huurhuizen, steeds talrijker worden, terwijl zij het tempo van het bouwen al maar door verhoogen. Zijn de verzekeringsondernemingen in staat met hooger bedoelde maatschappijen te concurreren en is het wenschelijk dat zij het doen? Het is blijkbaar niet onmogelijk, dat, t.o.v. de uitbreiding van dezen nieuwen beleggingsvorm en op voorwaarde dat rentabiliteit bewezen zij, de verzekeringsondernemingen nieuwe beleggingsmogelijkheden vinden in deelnemingen bij maatschappijen ter exploitatie van onroerende goederen. Wat er ook van zij, de beleggingen in fondsen maken thans meer dan de twee derden uit van het activa der buitenlandse maatschappijen en meer dan de helft van het activa der Belgische.

In den loop van het bedrijfsjaar, is de samenstelling van de fondsenportefeuille welke in het activa van de maatschappijen voorkomt, inclusief de fondsen behorende tot de borgtochten, niet opvallend vermindert.

Ziehier de onderverdeling :

FONDSEN	Belgische Maatsch.	Buitenl. Maatsch.	Totaal
	(duizenden franken)		
Staatsfondsen en door den Staat gewaarborgde	622.428,—	347.969,—	970.397,—
Obligatiën van het Gemeentekrediet, van de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen, van de Nationale Maatschappij voor Krediet aan de Nijverheid, van de Belgische provinciën en gemeenten	204.399,—	128.244,—	332.643,—
Genoteerde obligatiën	33.772,—	16.485,—	50.257,—
Genoteerde aandelen	108.803,—	22.490,—	131.293,—
Niet genoteerde stukken	63.607,—	11.973,—	75.580,—
TOTAAL...	1.033.009,—	527.161,—	1.560.170,—

Onder de fondsen, beliepen, in 1936, deze uitgegeven door Belgische Overheids machten of door hen gegarandeerd, 49,8 pCt. van het totaal bedrag der waarden aangekocht ter vertegenwoordiging van de wiskundige reserves, tegen 44 pCt. in 1935, 42 pCt. in 1934 en 34 pCt. in 1933.

Uit hoofde van de belangrijkheid van haar beleggingen in fondsen, moeten de verzekeringsonderne-

mingen bestending open oog hebben voor de schommelingen van de rente op de kapitaalmarkt. De levensverzekeringsmaatschappij is tot naleving van haar verbintenissen niet in staat, zoo de kapitalisatievoet van de fondsen waarin de wiskundige reserves belegd zijn, niet ten minste gelijk is aan den rentevoet waarop haar schuld tegenover haar verzekerden wordt geschat, andere technische bases niet meegeteld. De

onderneming welke, met te veel optimisme, de economische omstandigheden heeft beoordeeld, loopt gevaar in het nauw te worden gedreven.

Gemiddelde interestvoet (pCt).

AARD DER BELEGGING	GEMIDDELTE INTERESTVOET (pCt.)			
	1933	1934	1935	1936
Gebouwen	3,4	3,1	3,3	3,2
Hypotheekleeningen	6,5	5,7	5,8	5,6
Polisbeleeningen	4,7	5,7	5,2	5,1
Genoteerde fondsen	5,0	4,9	5,6	5,2
Niet genoteerde fondsen	5,1	5,0	4,4	4,2
Publieke fondsen	6,1	6,3	4,8	4,1
Tegoed in banken	1,9	2,1	1,1	0,1
TE ZAMEN...	5,6	5,5	4,8	4,6

De gegevens vervat in het ministerieel verslag over het rendement der diverse soorten beleggingen van de

levensverzekeringsondernemingen, zijn in dit opzicht, uitermate interessant. Bovenstaande tabel geeft den gemiddelden interestvoet aan volgens den aard der beleggingen.

In het ensemble wijzen die cijfers op een daling van den gemiddelden interestvoet. Deze daling is vooral opvallend bij de publieke fondsen en de hypotheekleeningen.

Stellig, is die daling blijven aanhouden in de eerste maanden van het jaar 1937. Later is ze gestuit geworden. Anderzijds is, in 1937, eveneens een sterke neiging naar daling ingetreden bij de noteringen der publieke fondsen en der effecten in het algemeen. Met belangstelling zal bijgevolg worden uitgezien naar het volgende ministerieel verslag over de verrichtingen van de levensverzekeringsmaatschappijen in 1937, verslag dat den invloed zal weergeven dien de gebeurtenissen van het jaar op haar beheer zullen hebben uitgeoefend.

FRANKRIJK

Monetaire en financieele toestand van Frankrijk.

DE GELDMARKT.

Wanneer, begin Mei, de Fransche franc andermaal was gedevalueerd geworden, en wel met 10 pCt., teekende zich een beweging tot repatriëring van kapitaal af. De ingekrompen geldmarkt herwon haar ruimte, wat de rentevoet van het kort geld beïnvloedde. Het particulier disconto en de bankaccepten, de beweging volgend van het officieel disconto van de Banque de France, dat van 3 op 2,5 pCt. teruggebracht was geworden, werden eveneens met een half pCt. verminderd. Het daggeld, dat, begin Mei, tot 3 à 3 1/4 pCt. werd verhandeld, daalde tot 1 pCt. op 9 Mei en werd naderhand, gedurende het overige deel der maand, tegen 1/4 en 3/4 pCt. verhandeld. De prolongatierente voor de liquidatie van het einde der maand in het « parquet », bedroeg 3/4 pCt., tegen 3 7/8 pCt. eind April.

In de balans van de Banque de France, kwam deze terugvloeiing van kapitaal tot uiting in een aanmerkelijke vermindering van het bedrag der gediscoteerde wissels op het binnenland, der — minder sterke — vermindering der beleeningen op effecten, en in een inkrimping der voorschotten, op dertig dagen, op publieke fondsen.

Deze toestand wordt in Juni bevestigd.

Daaruit volgt, voor de Schatkist, verbetering van haar toestand, terwijl de inschrijving op Schatkistbons en Bons voor de Nationale Verdediging vlotter van stapel loopt.

De valutamarkt wijst nog slechts op vrij zwakke variaties. De gemiddelde sterlingkoers, gestegen van 160,54 in April, tot 176,25 in Mei, bedraagt 178,17 in Juni en zal zich gedurende de volgende maanden tusschen 178,5 en 179 handhaven. De dollarkoers, 32,23 in April en gestegen, in Mei, tot 35,47, daalde nog slechts lichtjes en vestigde zich op 35,93 en 36,13 in Juli.

Gemiddelde maandelijksche wisselnoteringen te Parijs.

	April	Mei	Juni	Juli	Augustus	September	October
1 Dollar	32,23	35,47	35,93	36,13	36,57	37,17	37,51
1 Pond sterling	160,54	176,25	178,17	178,13	178,52	178,40	178,81
100 Zwitsersche frank	739,25	809,80	822,47	826,96	837,45	839,19	851,88
100 Belga	543,04	597,15	609,41	611,34	617,34	627,52	534,32
100 Gulden	1.792,78	1.964,40	1.989,07	1.989,36	1.997,72	2.006,17	2.040,74

Verwacht werd, dat onder begunstiging van de ingetreden kalme op valutagebied, er een volledig plan tot herstel der publieke financiën en ter heropbeuring der economie, zou worden opgemaakt en uitgewerkt, doch de tijd verliep zonder dat maatregelen werden genomen.

Ondertusschen versomberde de internationale horizon, wat reeds vanaf Augustus, aanleiding was tot nieuwe spanning op de geldmarkt, spanning die zich, eind September, zal verscherpen, wanneer de politieke crisis haar hoogtepunt zal bereikt hebben.

Met verzwakking van het pond, wordt gelijktijdig duidelijker zwakte bij den Franschen franc merkbaar. De dollarkoers bereikt op zeker oogenblik 36,75. Het kapitaal sluipt weg, doch dit maal is er opotting ter plaats en niet in het buitenland. Oorlogsvrees is hier determineerend en mogelijk volgen moratoriummaatregelen.

Paniek is er echter niet, noch overmatige nervositeit.

De spanning op de geldmarkt veroorzaakt omstreeks medio Augustus, een stijging van den rentestand.

Deze toestand komt tot uiting in de balans van de Banque de France : tusschen de weekstaten van eind Juli en eind Augustus, alsmede van den post « in Frankrijk gekocht verhandelbaar papier » die gaat van 261 tot 528 millioen, wordt verhooging van de handelsportefeuille met 1 milliard genoteerd. Daar de openmarktverrichtingen in dezen post worden geboekt, kan worden vastgesteld dat de bank reeds poogt steeds zelfzamer wordende liquide middelen aan de markt te leveren.

Weekstaten van de Banque de France (laatste balans van elke maand)
(In millioenen francs).

1938	Einde Mei	Einde Juni	Einde Juli	Einde Augustus	Einde September	Einde October
Binnenlandsche wisselportefeuille	9.320	5.673	7.221	8.241	20.935	16.243
Beleeningen op effecten	3.454	3.614	3.544	3.544	4.362	3.865
In Frankrijk aangekocht verhandelbaar papier	299	275	260	528	1.211	1.232
Voorloopige voorschotten aan den Staat.	40.134	40.134	40.134	40.134	50.134	48.134
Bankbiljetten in circulatie	98.923	102.087	101.116	99.064	124.428	110.446
Rekening-courant (creditsaldi)	20.773	16.014	17.342	20.574	21.418	27.469
Dekkingspercentage	46,62 %	47,25 %	47,11 %	46,65 %	38,27 %	40,47 %

In September, naarmate de buitenlandsche politieke spanning toeneemt, wordt de toestand erger en scherper en scherper werkt hij op de geldmarkt in.

De rentestand nochtans voelt maar matig den invloed aan en de Banque de France zelve verhoogt, 27 September, haar disconto slechts met 1/2 pCt., zoodat het 3 pCt. wordt. Het particulier disconto is ongeveer in dezelfde verhouding gestegen.

Van week tot week, weerspiegelen de balansen van de Banque de France de uitwerkselen van de crisis. Het toppunt ligt in deze van 29 September, dewelke een biljettencirculatie aangeeft van 124,5 milliard en gezamenlijke opeisbare verplichtingen van 145,8 milliard. Op het activa, zwelt de portefeuille tot nagenoeg 21 milliard aan, tegen minder dan 8 milliard vier weken vroeger. Evenzoo is het bedrag van het in Frankrijk aangekocht papier verdubbeld en zijn de beleeningen op effecten met circa 700 millioen toegenomen. Ten slotte, zijn de voorloopige voorschotten aan den Staat, welke, sedert April, ongewijzigd op 40.134 millioen waren gebleven, tot 50.134 millioen gestegen.

Deze bewegingen zijn het gevolg èn van de buitengewone behoeften van de Schatkist èn van geldterugnemingen uit de particuliere banken, waardoor zich deze laatste verplicht hebben gezien — om haar kasmiddelen op peil te houden — een belangrijk deel van haar portefeuille bij de Banque de France te herdisconteeren, en haar effectenportefeuille naar verhouding te laten beleenen.

De Schatkist was genoodzaakt, bij de Banque de France, voorschotten te bevragen wegens het niet hernieuwen van de vervallen Schatkistbons, alsmede wegens de voorschotten welke zij, in deze omstandigheden, zelf aan zekere publieke organismen had moeten toestaan. Bij deze verarming aan kasgelden,

kwamen nog de in verhouding minder belangrijke uitgaven veroorzaakt door de gedeeltelijke mobilisatie van het leger.

De terugtrekkingen van gelden uit de banken zijn zeer aanzienlijk geweest en overtreffen vermoedelijk de verhooging van de portefeuille en van de voorschotten der Banque de France, hetzij zowat 15 milliard.

Ook uit de spaarkassen zijn belangrijke bedragen teruggehaald geworden. Uit de gegevens van het *Bulletin de la Statistique Générale de France* blijkt dat de verrichtingen, over September, van de Caisse des Dépôts, met de gewone spaarkassen, een overschot aan uitbetalingen laten van 1.089 millioen, en de verrichtingen van de Caisse Nationale d'Epargne met de cliënteel, een zelfde overschot van 2.395 millioen. Aan de hand van deze cijfers, kan de drukking worden gemeten welke, evenals elders trouwens en gelijktijdig, op het Fransch bankstelsel uitgeoefend is geweest.

In den loop van October, treedt een ontspanning in welke nochtans den vroegeren toestand niet volledig herstelt. Het disconto van de Banque de France blijft 3 pCt., en de rentestand van het kort geld hoog; het maandgemiddelde van het particulier disconto, stond 2,80 pCt. en de prolongatierente bij de liquidatie van eind October in het « parquet », bedroeg 3 5/8 pCt., tegen 3 1/4 pCt. bij de halfmaandelijksche liquidatie, en 4 pCt. bij deze van eind September.

Op de wisselmarkt, doet zich een zekere spanning voor, zonder nochtans tot een belangrijken kapitaaluitvoer te leiden.

FINANCIEELE MARKT.

Behalve voor Staatsfondsen, bleef, op de Beurs van Parijs, sedert de maand Mei, de tendenz vrijwel ononderbroken naar baisse gericht bij overigens steeds

geringere omzetten. Het indexcijfer van drie honderd fondsen met veranderlijk rendement, dat in Mei, 1938 was, is trapsgewijze gedaald tot 195 in September.

In tegenstelling met de algemeene marktstemming, is gedurende deze periode, de vastheid het hoofdkenmerk van de rente geweest. De vastrendeerende fondsen hebben bij deze gunstigere stemming baat gevonden en zijn in veel mindere mate dan deze met veranderlijk rendement gedaald.

	Juni	Juli	August.	Sept.	October
Noteering der fondsen : met veranderlijk rendement (1) (2)	213	207	204	195	205
met vast rendement (3)	77,2	76,5	76,6	75,6	78,3
Gemiddeld rendement der niet-vastrendeerefondsen (3) :					
aandeelen	43	37	26	36	37
obligatiën en renten	80	84	77	83	96

(1) Over 300 fondsen (algemeen indexcijfer, basis 1913 = 100).
 (2) Op het eind der maand.
 (3) Indexcijfers, basis 1931 = 100; maandgemiddelde.

De percentages van het rendement der aandeelen en obligatiën zijn vrij hoog gebleven, zooals blijkt uit onderstaande tabel :

	Juni	Juli	August.	Sept.	October
Gemiddeld netto rendement: Vast-rendeereende fondsen	6,18	6,24	6,26	6,45	6,05
Fondsen met veranderlijk rendement	4,27	4,39	4,34	4,47	4,28
Gemiteerde obligatiën (1)	7,36	7,10	—	—	7,40
Rendement van de 3 % rente	4,03	3,96	4,—	3,98	3,78

(1) Is over Augustus en September niet berekend geworden wegens onvoldoende gegevens.

Wat de emissies betreft, deze zijn, tot October, steeds minder en minder talrijk geworden. De publieke gemeenschappen hebben zelfs van alle beroep op de markt afgezien. Volgende tabel geeft een beeld van de emissies in miljoenen franken.

	Juni	Juli	August.	Sept.	October
Aandeelen :					
Oprichtingen van vennootschappen	1	—	3	—	1
Kapitaalsverhoogingen	187	99	35	11	86
Obligatiën van vennootschappen	58	505	6	1	20

OPENBARE FINANCIËN.

De laatst gepubliceerde toestand van de Schatkist (Juli 1938), wees op een tekort van ruim 26 milliard, waarvan hierna de onderverdeling :

Deficit van de gewone begrooting van 1938	4.141	millioen
Deficit voor de bijkomstige periode van de begrooting van 1937	2.574	»
Door leening gefinancierde uitgaven .	11.138	»
Waarbij dienen gevoegd de leeningen toegestaan aan diverse organismen en gemeenschappen	8.478	»

Hetzij een algeheel totaal van 26.331 millioen

In zijn radiorede van 13 November 1938, uitgesproken op het oogenblik dat de wetsdecreten tot herstel gingen worden afgekondigd, heeft dh. Paul Reynaud vooral nadruk gelegd op de vrees dat in 1939 de Schatkist gedwongen zou kunnen worden, 60 milliard te leenen, om te voorzien in het tekort der begrotingsontvangsten, zoo geen enkel ernstige verbetering aan den toestand werd gebracht.

Wel te verstaan, het gaat hier niet alleen om het deficit van de gewone en buitengewone begrooting, maar om het gezamenlijk deficit dat, ten slotte, de Staat moet aanvullen en waarin begrepen zijn het deficit van de groote overheidsdiensten (incl. dit der spoorwegen) de uitgaven der plaatselijke gemeenschappen en der overheidsinstellingen van het moederland en van het overzeesch Frankrijk, evenals de uitgaven van de Autonome Delgingskas.

In het Algemeen Verslag van den heer Daladier, Voorzitter van den Raad, en van den heer Paul Reynaud, minister van Financiën, aan den President van de Fransche Republiek, omtrent de wetsdecreten genomen in uitvoering van de wet van 5 October 1938, werden de gezamenlijke Staatslasten als volgt geraamd.

a) Staatsuitgaven.

1) De gezamenlijke lasten van de gewone begrooting beloopt 64.500 millioen. Dit cijfer sluit alle oprichting van nieuwe diensten uit en werd vastgelegd met de grootst mogelijke rechtzinnigheid bij het ramen. De openbare schuld (15.100 millioen), de lijfrenteschuld (13.500 millioen) en de uitgaven van het burgerlijk personeel (9.315 millioen) dewelke 60 pCt. van de gezamenlijke begrooting bedragen; de militaire uitgaven 22 pCt., wat de gezamenlijke onmogelijk in te krimpen uitgaven op 82 pCt. brengt, in de veronderstelling van een financieel en administratief statu quo. De andere uitgaven, t. t. z. 18 pCt. van de begrooting, zijn voor het meerendeel van verplichtenden aard, of het zich handele om toelagen of om onderhoudswerken. Vernoemen wij maar alleen de werkloosheidstoelagen (1.100 millioen), het aandeel van den Staat in de uitgaven voor ondersteuning (1 milliard), onderhoud van het wegnnet, enz.

2) De buitengewone begrooting bevat 25 milliard uitgaven voor de uitvoering van het bewapeningsprogramma, waarbij komt 3,5 milliard voor de burgerlijke

uitgaven van het plan, op langen termijn, voor groote werken, en 1.100 miljoen voor de begroting van eerste instelling, het post-, telegraaf- en telefoonbeheer.

3) De lasten van de Autonome Delgingskas, — uiteraard niet met deze van de eigenlijke begroting verschildend —, komen de gezamenlijke Staatsuitgaven aandikken. Zij worden geraamd op 7,5 milliard voor 1939, waarvan 6 milliard voor den dienst van de openbare schuld.

b) *Uitgaven van de plaatselijke gemeenschappen en openbare diensten.*

Bestaan hoofdzakelijk uit :

1° De uitgaven der departementen en gemeenten, welke voor 1939, op 24 milliard worden geraamd;

2° Het deficit van en de instellingswerken voor de industriele openbare diensten, en wel van de spoorwegen, voor dewelke het totaal 6 milliard belooft;

3° De uitgaven voor groote werken der gemeenschappen en koloniën, of zoowat 5,5 milliard.

Aldus moeten, in 1939, de openbare uitgaven in Frankrijk, een totaal van 37 milliard bereiken, als volgt onderverdeeld :

Algemeene Staatsbegrooting	64.500	miljoen
Buitengewone begrooting	29.500	»
Autonome Delgingskas	7.500	»
Gemeenschappen	24.000	»
Deficit en instellingswerken spoorwegen	6.000	»
Groote werken van de plaatselijke gemeenschappen en koloniën.....	5.500	»

Totaal : 137.000 miljoen

Daar nu volgens de meest optimistische berekeningen, het nationaal inkomen op 250 milliard wordt geschat, overtreffen de openbare lasten ruim de helft van dit inkomen.

Ten aanzien van dit cijfer van 137 milliard, stelt de heer Paul Reynaud vast, dat, in den huidige toestand van de Fransche economie, het niet mogelijk is, langs zuiver fiscalen weg, de openbare lasten in evenwicht te brengen. Hij schat de gewone inkomsten van den Staat en openbare gemeenschappen, voor 1939, op de volgende wijze :

Fiscale ontvangsten van den Staat...	47.200	miljoen
Niet-fiscale ontvangsten	8.800	»

Totaal : 56.000 miljoen

Autonome Delgingskas	7.500	miljoen
Plaatselijke gemeenschappen	22.000	»

Algemeen totaal : 85.500 miljoen

Er is dus een tekort van 51,5 milliard, dat zou moeten geleend worden, en dit cijfer stijgt zelfs tot 55 milliard, uit hoofde van een reeks andere uitbetaalingen die mogen voorzien worden.

Aldus, volgens de heer Reynaud, de inventaris van Frankrijks financieelen toestand.

Hieronder een samenvatting van het algemeen actieplan, door hem, in overleg met de heer Daladier, opgemaakt, om dezen toestand te verhelpen.

HERSTELPLAN.

1° *Maatregelen*

tot het verzekeren van het economisch herstel.

Het algemeen verslag aan den Voorzitter van de Republiek bevat, onder twee hoofdstukken, de maatregelen op economisch gebied :

1° Organisatie van den arbeid;

2° Organisatie van de productie en van het crediet.

Wat betreft de organisatie van den arbeid, is een inschikkelijkheid voorzien voor de 40-urige werkweek. De arbeid zal, in het vervolg, over zes dagen per week worden verdeeld en het zal den industriehoofden toegelaten zijn over alle voor de productie noodige overuren te beschikken. Deze zullen zelfs worden vergoed op grond van het tarief der normale uren vermeerderd met een zekeren toeslag die nochtans niet prohibitief op het gebruik dezer overuren mag inwerken.

Wat betreft productie en crediet, is de algemeene richting van de politiek gesteund op vrij kapitaalverkeer, t. t. z. dat elke wisselcontrôle uitgesloten is.

2° *Financieel programma.*

Benevens de maatregelen van algemeenen aard, gaat de zorg van de Regeering naar het verzekeren van het evenwicht van de gewone begroting, en naar ernstige verbetering van den financieelen toestand der openbare gemeenschappen en der groote openbare diensten. Daarom zal de krachtsinspanning twee richtingen uitgaan :

1° Inkrimping der openbare uitgaven door besnoeiing van bepaalde dotaties voorzien voor werken waarvan de uitvoering, of de afwerking niet van hoogdringende noodzakelijkheid is, en door reorganisatie van bepaalde diensten, ten einde den aangroei van het aantal ambtenaren te stuiten, ja zelfs dit laatste te verminderen;

2° Verhooging der fiscale ontvangsten, door verhooging van bepaalde directe en indirecte belastingen en stemming van een buitengewone belasting, met een algemeen karakter, op alle loonen en beroepsinkomsten, belasting die 2 pCt. zal bedragen en geen enkel rabat aan de basis zal omvatten.

Gehoopt wordt, dat aldus zoowat 5 milliard uitge-spaard en 10 milliard meer ontvangen zal kunnen worden. Van de economische hervorming wordt verwacht dat de Staat zoowat 5 à 6 milliard meer zal mogen innen, wat 20 milliard van het verwachte deficit zou opvangen en toelaten, in den loop van het volgend jaar, het Fransche spaarwezen, hetzij op korten of op langen termijn, slechts aan te spreken voor een bedrag dat belangrijk lager zou zijn dan wat gevreesd werd gevraagd te zullen moeten worden en daarenboven essentieel aan de uitvoering van het bewapenings-programme besteed zou worden.

* * *

In zake openbaar crediet en Schatkist, vertoont dit gedeelte van het programma een bijzonder belang. Het slaat op de herwaardeering van den goud- en deviezenvoorraad van de Banque de France.

Deze herwaardeering is het voorwerp van een — 12 November 1938 — tusschen het Ministerie van Financiën en den gouverneur van de Banque de France gesloten overeenkomst, waarvan hierna de voornaamste schikkingen.

De goudvoorraad en het beschikbaar tegoed in buitenlandsche deviezen van de bank, worden geherwaardeerd op grond van een gewicht aan goud van 27,5 milligr. met een gehalte van 900/1000 fijn, wat thans met een pondenkoers van ongeveer fr. 170 overeenstemt.

De meerdere boekwaarde van deze verrichting, is integraal besteed geworden aan de terugbetaling, tot het behoorlijk bedrag, van de provisoire voorschotten, welke sedert 1936, door de Banque de France aan den Staat toegekend zijn geworden.

Het saldo dezer voorschotten werd op een nieuwen voorschottenpost geboekt, waarvan de terugbetaling gegarandeerd is door het eventueel provenu van de later uit te werken definitieve herwaardeering van den goudvoorraad, evenals door het saldo in specie, dat de liquidatie van het Egalisatiefonds en van het Fonds tot ondersteuning van de Rentemarkt, waartoe zal worden overgegaan zoodra deze organismen overbodig zullen geworden zijn, zal laten. Anderdeels zal nog enkel blijven bestaan een post van permanente voorschotten ten bedrage van den in het begin der vorige eeuw geopenden post. In 1928, was deze laatste op 3.200 millioen vastgezet geworden, en om hem aan het volume van de begrooting, aan het prijsniveau en de muntwaarde aan te passen, zal hij voortaan 10 milliard bedragen. Aldus verzekert zich de Staat een winstsaldo van circa 6 milliard, waarmee hij aan de

momentane behoeften van de Schatkist het hoofd zal kunnen bieden.

De weekstaat van de Banque de France per 17 November, wijst de uitwerksels van de overeenkomst aan en is bij dien per 10 *dito* als volgt te vergelijken :

**Voornaamste posten van de weekstaten
van de Banque de France.**

RUBRIEKEN	STAAT PER	
	10 November 1938	17 November 1938
	(Millioenen franken)	
Goudmunt en -muntmateriaal	55.808	87.264
Verhandelbaar papier en andere korte beleggingen in het buitenland	725	850
Beschikbare gelden in het buitenland	12	13
Renteloze voorschotten aan den Staat	3.200	10.000
Voorloopige renteloze voorschotten aan den Staat :		
a) Overeenkomst van 18 Juli 1936, art. 1 en 2.	12.084	—
b) Overeenkomst van 18 Juni 1936, art. 3.	10.000	—
c) Overeenkomst van 30 Juni 1937, 22 Maart 1938 en 14 April 1938	26.050	—
	48.134	
Voorloopig voorschot aan den Staat terugbetaalbaar overeenkomstig artikel 8 van de overeenkomst van 12 November 1938	—	20.627
Biljettencirculatie	108.771	107.349
Creditsaldi in rekening-courant :		
Rekening-courant van de Schatkist	1.237	3.892
Rekening-courant Autonome Delgingkas ..	2.311	2.290
Rekeningen-courant deposito-rekeningen ...	23.322	31.492
Andere opeisbare verplichtingen	117	111
Totaal der opeisbare verplichtingen	135.758	145.134

Tengevolge van deze veranderingen, stijgt de verhouding van den voorraad geel metaal tot de opeisbare verbintenissen, van 41,11 pCt. tot 60,13 pCt.

De goud- en deviezenvoorraden, aanwezig 12 November 1938, in de Circulatiebanken van Algerië, de koloniën en de protectoraten, zullen op dezelfde basis geherwaardeerd worden als de voorraad van de Banque de France.

* * *

Een ander decreet beperkt het bedrag van het individueel tegoed in de spaarkassen tot fr. 20.000. Deze schikkingen zijn genomen geworden omdat vastgesteld werd, dat aan deze instelling niet enkel spaargelden werden toevertrouwd, maar ook gelden die stellig als kasgelden te beschouwen waren, een gebruik dat niet strookt met de principes welke ten grondslag liggen aan de oprichting der spaarkassen welke vooruit en vooral inrichtingen moeten blijven ter aansporing van den spaarzin der bevolking.

Aldus, in groote trekken, de essentiele maatregelen, welke de Fransche Regeering ter bevordering van de heropbeuring van 's lands economie en ter sanering van de openbare financiën, heeft genomen.

ZWEDEN

Industriele crisisfondsen in Zweden.

Overeenkomstig de door het Parlement goedgekeurde economische politiek, heeft de Zweedsche Regeering zoopas een besluit uitgevaardigd krachtens hetwelk de naamloze vennootschappen en de economische organismen geautoriseerd zijn, bij hun fiskale verklaringen, in zake regeling hunner belastingen aan den Staat en andere plaatselijke machten, om vermindering van aanslag te verzoeken op hun reserves die, onder den naam van nijverheidscrisisfonds, speciaal gecreëerd werden met het oog op investeringen in tijden van crisis.

Bedoeld besluit dat eigenlijk een nieuwsoortig experiment is, zal, 1 Januari 1939, voor een periode van drie jaar, in werking treden. Het onderkent tweeërlei soorten van fondsen die beide van de in zwang gebrachte fiskale maatregelen kunnen genieten, t. w. de fondsen voor het bouwen en de fondsen voor de uitrusting en het opslaan van voorraden. Het bedrag dat uitgetrokken mag worden om, in den loop van een bepaald financieel bedrijfsjaar, ontheffing van aanslag te bekomen, mag 10 pCt. van de jaarlijksche winst niet overschrijden, of 2 pCt. van het aandeelenkapitaal voor de eerste categorie fondsen, en 20 pCt. niet van de winst en ook niet 4 pCt. voor de tweede categorie.

Daar die gelden besteed moeten worden aan het nivelleeren van de economische schommelingen, naar een door de overheids machten ontvouwen programma, is er voorzien, dat het kapitaal waarop een belastingreductie wordt toegestaan, niet belegd zal mogen worden dan tijdens de financieele bedrijfsjaren die de Regeering zal aanwijzen. Regeeringstoestemming zal worden verleend, voor ten minste twee achtereenvolgende bedrijfsjaren.

Zoo binnen de zes jaar volgend op het financieele bedrijfsjaar tijdens hetwelk de reserve werd aangelegd, de betrokken onderneming de gelden niet aan hun voorwerp heeft besteed, dan zal ze de achterstallige op die gelden te betalen belasting, moeten afdragen. Die Staats- en andere plaatselijke belastingen zullen dan te betalen zijn op den voet die eischbaar zou geweest zijn tijdens de financieele bedrijfsjaren gedurende dewelke de reserve is aangelegd geworden, vermeerderd met de rente tegen 3 pCt., gedurende zes jaar. Zoo de onderneming de gelden niet heeft kunnen beleggen bij gebrek aan de vereischte machtiging van den Staat, dan zal de rente op het achterstallige berekend worden tegen 2 pCt. De door de Regeering aangewezen financieele bedrijfsjaren kunnen verschillen al naar gelang de betrokken nijverheidstakken, dit om rekening te houden met het feit dat de economische schommelingen niet onvermijdelijk in al die takken op een zelfde oogenblik voorkomen.

Onder economisch oogpunt, laat dit regeeringsinitiatief toe aan de ondernemingen credieten te openen, tegen een vastgestelden rentevoet, ter gelegenheid van het betalen der belastingen op een fractie van de winst verwezenlijkt in een tijdsverloop van zes jaar of een kortere periode naar belofte en ze — die ondernemingen — van alle remboursverplichting te ontslaan zoo de kwestieuze beschikbare gelden besteed worden aan beleggingen tijdens zekere crisisjaren.

Bedoeld initiatief blijkt wel een zeer origineele vorm van samenwerking te zijn tusschen overheids machten en het privaat initiatief, ter verleening van steun aan de economische bedrijvigheid in tijden van inzinking en, in de mate van het mogelijke, ter afwering van opdagende crises.

INDUSTRIEEL EN HANDELSBERICHTEN.

INHOUD : Algemeenheden : De beweging van den wereldhandel over het derde kwartaal van 1938. — Het probleem van den afzet der graangewassen.
België : Groot- en kleinhandelsprijzen over October 1938.

ALGEMEENHEDEN

De beweging van den wereldhandel over het derde kwartaal van 1938.

Naar luid van de statistische gegevens uitgaande van den Volkenbond, komt in verhouding tot het gemiddelde voor 1929, het indexcijfer van de goudwaarde van den wereldhandel over het derde kwartaal van 1938, op 38,6. Dit cijfer was 39,3 voor het tweede kwartaal van 1938 en 46,6 voor het derde van 1937.

Daar van het tweede tot het derde trimester, de goudprijzen blijkbaar lichtjes zijn gerezen, — met 2,5 pCt. ongeveer — mag worden aangenomen, dat het indexcijfer van de goudprijzen, hetwelk, op de basis van 1929, 46 was voor het tweede trimester, waarschijnlijk gestegen is tot omstreeks 47 voor het derde.

Aldus, zou het volume van den wereldhandel, over het derde kwartaal van dit jaar, op het cijfer 82,5 komen, tegen 85,4 over het tweede. Voor het derde kwartaal van 1937, stond het op coëfficiënt 96,1, zoodat van het eene jaar op het andere, de achteruitgang zoo ongeveer 14,2 pCt. is.

Driemaandelijksch indexcijfer van de beweging van den wereldhandel (1).

Basis : 1929 = 100.

	Goudwaarde	Goudprijzen	Quantum (*)
1937 :			
3 ^e kwartaal	46,6	48,5	96,1
4 ^e kwartaal	48,2	48,0	100,4
1938 :			
1 ^e kwartaal	41,9	47,5	88,2
2 ^e kwartaal	39,3	46,0	85,4
3 ^e kwartaal	38,6	—	—

(1) Naar het *Maandelijksche Statistische Bulletin van den Volkenbond*, November 1938.

(*) Goudwaarde gedeeld door goudprijs.

Het probleem van den afzet der graangewassen.

Naar luid van de gegevens verzameld door het Internationaal Landbouwinstituut, heeft dit jaar de Europeesche graanoogst een recordcijfer bereikt.

Ofschoon de beteelde oppervlakte van 76 miljoen 100.000 acres, dezelfde was als die van het voorafgegane jaar, loopt de jongste raming van den oogst,

welke grooter is dan alle vroeger gepubliceerde, over 1.765 miljoen bushels; zij overtreft met 222 miljoen bushels, den oogst van het vorige jaar, die 1.543 miljoen bushels bedroeg. Zelfs het record van den oogst van 1933 (geteeld op een areaal van 77.900.000 acres), is met 20 miljoen bushels verbeterd geworden. Het rendement per acre gaf een maximum van 23,2 bushels in 1937, en 18,9 bushels in 1936.

De graanoogst is bijzonder overvloedig geweest in de Europeesche uitvoerlanden — de Donaulanden, Polen, Litauen, enz. De andere belangrijke producerende streken van het noordelijk halfrond, wijzen echter ook op een sterke toeneming t.o.v. het vorige jaar.

De jongste ramingen geven, voor Noord-Amerika, een totaal van 1.310 miljoen bushels aan, tegen 1.073 miljoen het vorige jaar; voor Azië, 690 miljoen bushels, tegen 632 miljoen; voor Afrika, 120 miljoen bushels, tegen 121 miljoen. Voor het gezamenlijk noordelijk halfrond — excl. de Sovjet-Unie en China — vertegenwoordigt de graanoogst 3.885 miljoen bushels, tegen 3.369 miljoen bushels in 1937. De gezamenlijke beteelde oppervlakte van 1938, wordt op zoowat 275 miljoen acres geschat, tegen 265 miljoen het vorige jaar en 210 miljoen vóór den oorlog.

De rogge-, tarwe- en gerstooogsten zijn eveneens veel rijker geweest in 1938.

De roggeoogst wordt op 1.030 miljoen bushels geraamd, tegen 586 miljoen het vorige jaar.

Deze hoeveelheid wordt als volgt over de verschillende streken verdeeld : Europa, 945 miljoen; Noord-Amerika, 65 miljoen; Azië en Noord-Afrika, 20 miljoen bushels.

De gerstooogst, groot 1.460 miljoen bushels in 1938, overtreft 1937 met 138 miljoen bushels. Ruim de helft van den gerstooogst, t.t.z. 767 miljoen bushels, werd in Europa gewonnen, 363 miljoen in Noord-Amerika, 248 miljoen in Azië en 92 miljoen in Noord-Afrika.

De haverooogst gaf 3.334 miljoen bushels, tegen 3.162 miljoen het vorige jaar. Van dit cijfer komen

1.833 miljoen bushels voor rekening van Europa en 1.454 miljoen werden geteeld in Noord-Amerika.

Deze graanoogstoverschotten hebben de markten ongunstig beïnvloed.

In de Vereenigde Staten, heeft de aanhoudende zwakte der graanmarkt, in den loop van dit jaar, de toepassing uitgelokt van de verschillende financiële schikkingen, voorzien bij het *Agricultural Adjustment Act (A. A. A.)*, wat nochtans niet heeft kunnen beletten dat bepaalde noteringen lager gevallen zijn dan deze uit den tijd dat de eerste *Agricultural Adjustment Act* in zwang werd gebracht, hetzij in Mei 1933. Daarvan getuigen de enkele onderstaande gegevens :

DATUM	TARWE HARDW. n°2 cents per bushel (Chicago)	ROGGE cents per bushel (Chicago)	GERST cents per bushel (Winnipeg)	MAIS n° 2 Mix. cents per bushel (Chicago)
6 Mei 1932 ...	55 3/16	38 3/8	38 7/8	29 3/4
5 Mei 1933 ...	73 13/16	52	35 3/8	41 1/4
30 October 1936	113 11/16	82 3/4	58	94
29 October 1937	96 1/16	73 3/4	61 3/8	58
28 October 1938	65 1/16	42 1/4	36 3/8	45 1/8

Voor de tarwe, doet zich de toestand als volgt voor. De oogst wordt geraamd op 940 miljoen bushels, waarbij voorraden van 150 miljoen bushels dienen gevoegd. Het verbruik daar te lande, wordt op 700 miljoen bushels geraamd en laat dus een voor den export beschikbaar saldo van 394 miljoen bushels. Daar voor de gezamenlijke exportlanden, de beschikbare hoeveelheid wel het dubbel der behoeften blijkt te beloope, wordt het door sommigen zeer betwijfeld of de Vereenigde Staten wel meer dan 100 miljoen bushels op de wereldmarkt zullen kunnen afzetten. Aldus zou de in de Vereenigde Staten op het einde van dit seizoen, beschikbare voorraad, ten beloope van 300 miljoen bushels, ongeveer verdubbeld zijn.

Ten einde de koopkracht der landbouwbevolking te steunen en de marge tusschen vraag en aanbod eenigzins te doen krimpen, heeft de Federale Regeering drie soorten maatregelen ingevoerd.

Allereerst, is, door het terugloopen der noteringen, het stelsel der oogstenbeleening automatisch in werking getreden. Deze beleeningen bedragen gemiddeld 20 cents per bushel, op de hoeve, en gaan tot 72 en 77 cents op de eindmarkten van Kansas City en Chicago. Om verschillende redenen en schoon over 't algemeen, de prijzen beneden het peil van deze beleeningen zijn gebleven, kon een naar verhouding kleine hoeveelheid van den oogst door deze methode worden geïmmobiliseerd : niet veel meer dan 26 miljoen bushels per eind October.

Daar oogenshijnlijk deze leeningen de noteringen niet beïnvloedden, — deden zij het wel, dan konden zij slechts den uitvoer remmen en zouden aldus de ophooping van voorraden binnenslands in de hand

hebben gewerkt — heeft de Regeering een stelsel van exporttoelagen uitgewerkt, in de hoop dat aldus een honderdtal bushels op de wereldmarkt zouden kunnen worden afgezet vóór de aankomst van den Argentijschen oogst ter plaatse.

Dit ontwerp heeft aan de verwachtingen niet beantwoord. Wel heeft het de binnenlandsche koersen helpen steunen, doch de wereldmarkt werd er door terneergedrukt. Bij het begin van het seizoen, was er tusschen de noteringen van Kansas City en Liverpool een afwijking van 15 cents, wat voldoende was om de vervoerkosten te dekken. Per eind October, was het verschil nog slechts 1 cent, en de Regeering bood doorlopend 20 cents toelage per bushel aan. Zeifs tegen dezen prijs, daagden niet voldoende koopers op; deze waren trouwens van oordeel dat ze op dit tijdstip, alleen met een verschil van 30 cents, met het aanbod op de wereldmarkt konden concurreren. Medio November, waren 43,2 miljoen bushels uitgevoerd geworden, waarvan 19 miljoen gesubsidieerd waren geweest. Het verlies op deze laatste uitvoeren, beliep gemiddeld 12,5 cents per bushel.

De derde maatregel van de Federale Regeering, bestond in een beperking van de betaalde oppervlakte voor 1939, tot een zoo laag mogelijk cijfer en in een verhooging van de premiën aan de landbouwers die zich naar deze voorschriften zouden schikken : met 12 cents per geogsten bushel, tot 26-30 cents per bushel voor den komenden oogst. Om deze premiën te bekomen, zullen de landbouwers de betaalde oppervlakte met zoowat 31 pCt. moeten verminderen. Betwijfeld wordt of het verhoopte resultaat zal kunnen worden bereikt, in weerwil van de aantrekkelijkheid der premiën.

In Argentinië bedraagt de graanoogst 240 miljoen bushels. 15 November, werd, bij decreet, een minimumprijs van 7 peso per centenaar onder regeeringsgarantie, vastgesteld. Begin November, bleven de koersen beneden 6 peso. Deze beslissing is genomen geweest nadat, 7 November, een decreet was afgekondigd waarbij de officieele verkoopprijs van den sterlingkoers, van 16 op 17 peso werd verhoogd. Voorzien wordt, dat evenals tijdens de periode 1933-36, de winsten afgeworpen door de marge van 2 peso per pond sterling, tusschen den officieelen verkoopprijs en den *dito* aankoopprijs van sterlingponden, gedeeltelijk zullen worden besteed aan het dekken der verplichtingen van de Regeering inzake de minimaprijzen, welke zij aan de landbouwers heeft gewaarborgd.

Begin November zijn, in Canada, op de markt van Winnipeg, de graanprijzen op het peil der noteringen van de jaren 1932 en 1933 gevallen. De door de Regeering gewaarborgde minimumprijs van 80 cents per bushel tarwe n° *Northern*, schijnt zoowat 8 miljoen pond sterling te zullen opsloppen.

BELGIË

Groot- en kleinhandelsprijzen over October 1938.

Verscherping der baissebeweging is, in den loop der maand October, het kenmerk geweest van de evolutie der grondstoffenmarkt voor voedingswaren, dierlijke en plantaardige, verscherping die echter werd opgevangen door een eenigszins vaste markt voor de nijverheidsproducten, eveneens dierlijke en plantaardige, alsmede van de delfstoffen.

Alles samen genomen, en van de eene maand op de andere, wijst het indexcijfer van de goudprijzen der grondstoffen een lichte daling uit.

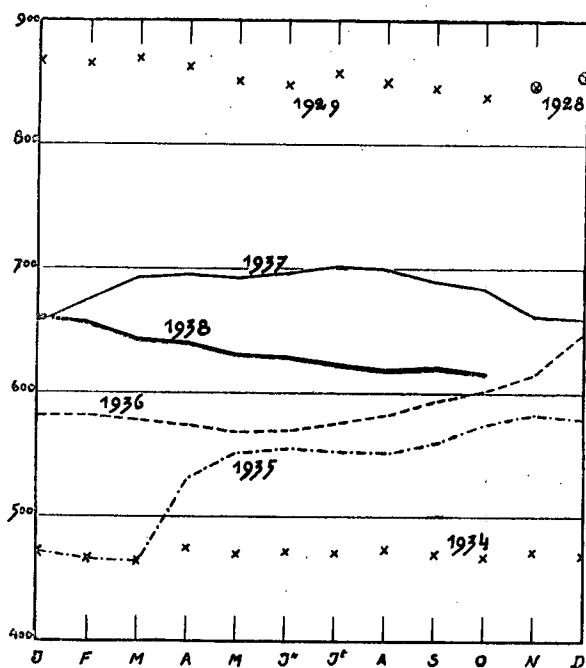
Goudindexcijfers der wereldprijzen.

Basis : 1929 = 100.

	1 October 1938	29 October 1938
Plantaardige en dierlijke producten voor voeding	37,3	34,4
Delfstofproducten voor industrie	35,1	35,7
Delfstofproducten	49,7	50,7
Samen : 22 grondstofsoorten	41,1	40,6

Onder den invloed van de industriële herneming in de Vereenigde Staten, alsmede van de stijgende behoeften van Europa voor herbewapeningsdoeleinden, zijn koper- en tinprijzen aanmerkelijk gestegen, schoon in September de voorraad is aangegroeid. De kopervoorraden zijn daarentegen afgenomen, zoodat productiebeperking werd opgeheven. De nijverheids-evolutie in de Vereenigde Staten, heeft gunstigen invloed uitgeoefend op de rubbermarkt waar eveneens voorraadsvermindering wordt gemeld. Ondanks de ongunstige statistische positie van de katoen, is er geen daling van de noteringen ingetreden, dank zij

Indexcijfers der groothandelsprijzen.

x : Door de indexcijfers bereikte maxima- en minmapunten.

de financieele steunmaatregelen van de Federale Regeering der Vereenigde Staten. De wolmarkt bleef willig. Daarentegen zijn de oogstoverschotten aanleiding geweest tot nieuwe dalingen van de prijzen dezer waar.

Op 617, wijst, voor België, het indexcijfer der groothandelsprijzen een daling van 5 punten uit, wat t.o.v. September 0,8 pCt. geeft. Op één jaar tijd, is, percentsgewijze gesproken, de achteruitgang van het indexcijfer 8,9 pCt.; t.o.v. het in Juli 1937 bereikte maximum, bedraagt het 12,1 pCt.

Onder de verschillende soorten producten welke, van de eene maand op de andere, op hausse wijzen, dienen vermeld : scheikundige meststoffen (2 pCt.), jute (4 pCt.), harsproducten (5 pCt.), huiden en leder (2,8 pCt.), tabak (9,9 pCt.) en rubber (3,7 pCt.).

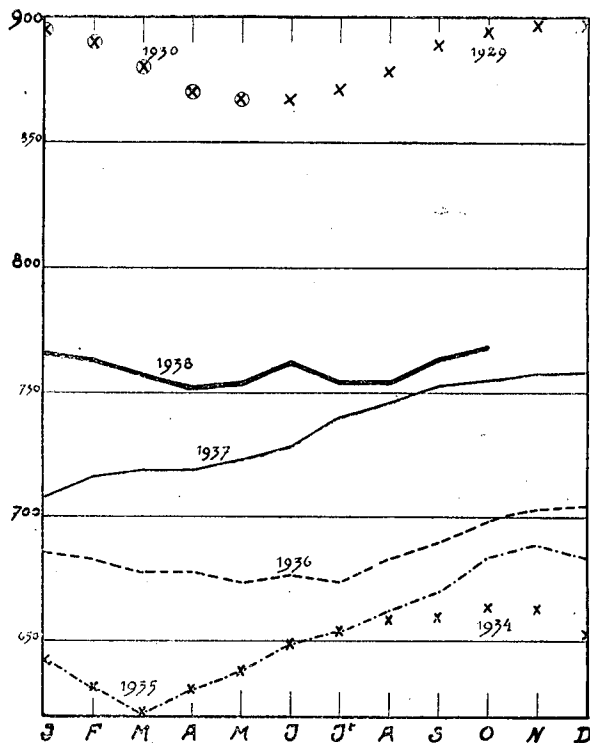
Op baisse, daarentegen, met meer dan 2 pCt., wijzen : voedingsproducten (2,8 pCt.), brandstoffen (2,4 pCt.), vetstoffen (3,9 pCt.) en vlas (5,1 pCt.).

Het indexcijfer der kleinhandelsprijzen per 15 October, staat op coëfficiënt 769, t.t.z. 5 punten hooger dan 15 September. Zijn in prijs gestegen, 22 producten, terwijl er 15 gedaald en 17 onveranderd gebleven zijn.

De gemelde verhooging is te wijten aan de seizoens-hausse van den prijs van melk, eieren en boter en aan de hausse der prijzen van spek, reuzel en boonen.

Onder den invloed van de gestegen prijzen der voeding, is het indexcijfer van de kosten voor levensonderhoud met 2 punten omhooggegaan, of met circa 1 pCt. Huisvesting, verwarming, verlichting en kleding zijn practisch onveranderd gebleven.

Indexcijfers der kleinhandelsprijzen.

x : Door de indexcijfers bereikte maxima- en minmapunten.

Indexcijfers der groothandelsprijzen in België.

CATEGORIE VAN PRODUCTEN	Aantal producten	Indexcijfers voor October 1938	VERMEERDERING OF VERMINDERING				Relatieve toename of vermindering t o. v. het in 1937 of 1938 bereikte maximum	
			t. o. v. September 1938		t. o. v. October 1937		Datum van het maximum (maand)	Toename of vermindering in %
			in absolute cijfers	in relatieve cijfers (%)	in absolute cijfers	in relatieve cijfers (%)		
Voedingswaren	16	529	- 15	- 2,8	- 106	- 16,7	7-1937	- 19,8
Brandstoffen	4	837	- 21	- 2,4	- 69	- 7,6	10-1937	- 7,6
Teer en derivaten	3	571	- 10	- 1,7	- 115	- 16,8	10-1937	- 16,8
Metaalproducten	15	689	+ 7	+ 1,0	- 69	- 9,1	8-1937	- 15,6
Petroleum en derivaten	7	910	- 12	+ 1,3	- 138	- 13,2	8-1937	- 13,2
Ceramische producten	9	859	+ 1	+ 0,1	- 31	- 3,5	7-1937	- 4,4
Glasproducten	2	549	-	-	-	-	1937	-
Chemische producten	12	609	- 11	- 1,8	+ 4	+ 0,7	4-1938	- 2,7
Kunstmeststoffen	4	519	+ 10	+ 2,0	+ 46	+ 9,7	10-1938	-
Vetstoffen	7	442	- 18	- 3,9	- 114	- 20,5	2-1937	- 28,0
Textielproducten (gezamenlijke)	19	583	- 8	- 1,4	- 71	- 10,9	6-1937	- 22,8
Wolproducten	5	533	- 10	- 1,7	- 147	- 20,1	4-1937	- 29,3
Vlasproducten	5	352	- 46	- 5,1	- 25	- 2,9	6-1937	- 11,6
Jutewaren	2	386	+ 15	+ 4,0	- 39	- 9,2	5-1937	- 12,5
Katoenproducten	7	493	- 4	- 0,8	- 62	- 11,2	3-1937	- 34,4
Bouwmaterialen	13	771	- 3	- 0,4	- 8	- 1,0	9-1937	- 1,4
Harsproducten	2	530	+ 25	+ 5,0	- 104	- 16,4	2-1937	- 34,6
Huiden en leder	9	478	+ 13	+ 2,8	- 116	- 19,5	4-1937	- 29,6
Tabak	1	500	+ 45	+ 9,9	-	-	12-1937	- 8,3
Papier	1	650	- 5	- 0,8	- 430	- 39,8	11-1937	- 40,7
Rubber	1	141	+ 5	+ 3,7	+ 8	+ 6,0	3-1937	- 31,
ALGEMEEN INDEXCIJFER	125	617	- 5	- 0,8	- 61	- 8,9	7-1937	- 12,1

WETTELIJKE BERICHTEN.

Deze rubriek bevat de wetten, besluiten en andere officieele berichten die voor de algemeene economie van het land een bijzonder belang vertoonen en in het Belgisch Staatsblad werden gepubliceerd in den loop van de maand aan deze van de publicatie van ons Tijdschrift voorafgaand.

Alleen de belangrijkste wetten en besluiten worden in extenso overgenomen. De overige wetteksten worden eenvoudig vermeld, met een verklarende nota.

Ten einde het raadplegen te vergemakkelijken,

zijn deze wetten en besluiten onder de volgende hoofden gerangschikt :

- I. Algemeene economische en sociale wetgeving.
- II. Wetgeving betreffende de openbare en private financiën.
- III. Binnenlandsche handelswetgeving.
- IV. Buitenlandsche handelswetgeving.
- V. Nijverheidswetgeving.
- VI. Arbeidswetgeving.
- VII. Internationale wetgeving.

I. — ALGEMEENE ECONOMISCHE EN SOCIALE WETGEVING.

Koninklijk besluit van 15 October 1938

brengende sommige wijzigingen aan de posttarieven (binnenlandsch verkeer) (Moniteur, 24-25 October 1938, blz. 6358).

Gezien de wet an 30 Mei 1879 op den postdienst; — Gezien de wet van 30 Juni 1932 waarbij de Regeering er toe gemachtigd is de tarieven en de voorwaarden voor het postvervoer te bepalen; — Gezien het koninklijk besluit van 10 September 1936 tot ordening van de organieke postreglementeering (binnenlandsche dienst); — Op de voordracht van Onzen Minister van Verkeerswezen, Postertijen, Telegrafie, Telefonie en van het Nationaal Instituut voor Radio-Omroep en op advies van Onzen Ministerraad, — Wij hebben besloten en Wij besluiten :

Artikel één. Artikelen 6, 7, 14, 15, 18, 19, 47, 93, 115 en 158 van het koninklijk besluit van 10 September 1936 zijn vervangen door de volgende :

Art. 6. Het port voor gefrankeerde gewone brieven is bepaald op 75 centiemen per 50 gram of gedeelte van 50 gram.

Art. 7. De taks voor officieele of voor particuliere postkaarten is bepaald op 40 centiemen per enkele kaart en op 80 centiemen per kaart met betaald antwoord.

Art. 14. Voor prent-, Kerst- en Nieuwjaarskaarten geldt het volgend tarief :

- a)
- b) Stuksgewijs, onder band of onder open omslag verzonden kaarten waarop geen andere geschreven melding voorkomt dan naam, adres en handteekening van den afzender, datum van de zending en een beleefdheidsformule van ten hoogste vijf woorden : 30 centiemen;
- c) Kaarten met allerhande geschreven meldingen : 40 centiemen als zij stuksgewijs worden verzonden; indien zij onder band of onder open omslag worden verzonden, geldt het tarief voor brieven.

Art. 15. Het port voor onder open omslag of onder band verzonden naamkaartjes, welke, per zending, gezamenlijk niet meer dan 10 gram wegen, is bepaald aldus :

- a)
- b) Zonder andere geschreven melding dan een beleefdheidsformule van ten hoogste vijf woorden : 30 centiemen;
- c)

Art. 18. Het port voor gefrankeerde zaakpapieren is bepaald op 10 centiemen per 50 gram of gedeelte van 50 gram, bruto-gewicht, met minimum van 75 centiemen per zending.

Dat minimum is verlaagd tot 50 centiemen voor onder band of onder open omslag verzonden zendingen, facturen en rekeningsopgaven van ten hoogste 20 gram.

Art. 19

Onder voorbehoud van de hierna vermelde uitzonderingen belooft het port voor een aldus samengesteld pak 10 centiemen per 50 gram of gedeelte van 50 gram, zonder minder te mogen bedragen dan 75 centiemen, indien de zending zaakpapieren, en dan 50 centiemen, indien zij monsters bevat :

- a)
- b) Indien bij de nieuwsbladen een factuur is gevoegd, wordt op de zending de taks voor nieuwsbladen ofwel de taks voor drukwerken toegepast, zoo deze laatste voordeliger is voor den afzender, de minimum-frankeering is evenwel bepaald op 75 centiemen. Op de factuur mogen alleen de voor soortgelijke bescheiden noodige aanwijzingen voorkomen.

Art. 47. De aan scheepsbevelhebbers te betalen vervoerkosten voor met gelegenheidsvaartuigen doorgezonden poststukken, afkomstig van of bestemd voor overzeesche landen, zijn, per zending, bepaald als volgt :

- Brieven : 75 centiemen;
- Postkaarten : 40 centiemen;
- Andere voorwerpen : 10 centiemen.

Art. 93. De incasseeringstaks bedraagt :
Per titel van ten hoogste 50 frank : 75 centiemen;

Art. 115. De wisselformulieren worden gratis aan het publiek verstrekt.

De afgever behoort zelf al de deelen van het formulier in te vullen (behalve het voor de dienstaanwijzingen voorbehouden deel). Hij mag op de keerzijde van de zijstrook een particuliere mededeeling voor den rechthebbenden schrijven.

Het stortingsbewijs dient als titel in geval van klacht of navraag.

Personen, die buiten het bebouwd gedeelte van ste-
den of van groote localiteiten wonen, mogen zich tot
de bestellers op dienstronde wenden om hun wissels
op te zenden, als het bedrag voor één afzender niet
5.000 frank overtreft.

Op allen onder die voorwaarden verzonden wissel
wordt een bijzondere taks geheven gelijk aan een port
voor een brief van enkelvoudig gewicht in binnenver-
keer.

Art. 158. Buiten de rechten, van toepassing op de
bijzondere door belanghebbenden aangevraagde forma-
liteiten, worden, in binnenlandschen postcheck- en
girodienst, de volgende taksen geheven :

1° Voor elke storting bij wege van een stortingsfor-
mulier :

a) Gedaan aan de winketten van het Checkbestuur
of van een postkantoor : 75 centiemen ;

b) Afgegeven aan bestellers op dienstronde : de
onder a) voorziene takts, benevens een bijtaks gelijk

aan het port voor een brief van enkelvoudig gewicht
in binnenverkeer voor elk stortingsformulier ;

2° Voor elke ter incasseering afgegeven ontvang-
kaart :

50 centiemen per 1.000 frank of gedeelte van
1.000 frank, met minimum van 75 centiemen ;

3° Voor elke afneming van geld op het Checkbestuur
of door tusschenkomst van een postkantoor :

a) Een vaste taks van 75 centiemen en, bovendien ;

b) Een evenredige taks van 10 centiemen per
1.000 frank of gedeelte van 1.000 frank. Voor de bij
wege van één check gegeven meervoudige orders
(art. 156), wordt die taks op het totaal der afgenomen
sommen berekend.

Art. 2. Al de met dit besluit strijdige bepalingen
vervallen.

Onze Minister van Verkeerswezen, Posterijen, Tele-
grafie, Telefonie en van het Nationaal Instituut voor
Radio-Omroep is belast met de uitvoering van dit
besluit, dat op 1 November 1938 in werking treedt.

II. — WETGEVING BETREFFENDE DE OPENBARE EN PRIVATE FINANCIËN.

Koninklijk besluit van 29 September 1938

betreffende de met het zegel gelijkgestelde taxes. Wetboek en
Algemeene Verordening (Moniteur, 21 October 1938,
blz. 6219).

Koninklijk besluit van 10 October 1938

machtigend den Minister van Financiën in België een loten-
leening uit te geven, nominaal groot één milliard frank
(Moniteur, 10-11 October 1939, blz. 6067).

Gelet op de verschillende machtigingen tot leening, welke aan
de Regering werden verleend, inzonderheid bij artikel 10 der
wet van 19 Maart 1937, houdende de begroting van buitengewone
ontvangsten en uitgaven van dienstjaar 1937 en bij artikel 6 der
wet van 15 Juli 1938, houdende de begroting van buitengewone
ontvangsten en uitgaven van dienstjaar 1938: — Op de voordracht
van Onzen Minister van Financiën, — Wij hebben besloten en
Wij besluiten :

Artikel één. De Minister van Financiën wordt ertoe
gemachtigd in België, bij openbare inschrijving, een
lotenleening uit te geven, nominaal groot één mili-
liard frank, vertegenwoordigd door twee miljoen
obligatiën aan toonder van vijfhonderd frank elk.
gegroepeerd in 200.000 reeksen, genummerd van 100001
tot 300000, elk van deze reeksen behelzende tien obliga-
tiën genummerd van 1 tot 10.

Art. 2. De obligatiën renten 3 1/2 pCt. 's jaars
met ingang van 15 October 1938, tot 14 October 1948:
daarna 4 pCt. 's jaars tot den datum van de terug-
betaling ervan.

Zij zijn voorzien van jaarlijksche coupons, betaal-
baar den 15ⁿ October van elk jaar.

Art. 3. De leening is aflosbaar bij uitloting binnen
zeventig jaar, overeenkomstig het bij dit besluit
behoorende trekkingsplan en aflossingsplan.

De uitgelote obligatiën zijn terugbetaalbaar, al
naar het geval, hetzij met het bedrag der eraan toe-
gekende loten, hetzij al pari, met ingang van den
15ⁿ October volgende op de trekkingen. Te rekenen
van dien datum houden zij op te renten.

Art. 4. De Staat heeft het recht om vanaf
15 October 1948 en mits preadvies van één maand,
gepubliceerd in den *Moniteur belge*, de niet bij uit-
loting afgeloste obligatiën bij vervroeging terug te

betalen. In dit geval houden de trekkingen op en
al de nog niet uitgelote obligatiën worden terugbe-
taald al pari van haar nominale waarde.

Art. 5. De rentecoupons, de loten en de terugbeta-
lingspremie worden, over den ganschen duur van de
leening, vrijgesteld van alle om het even welke wer-
kelijke Rijks-, provincie- en gemeentebelasting.

Art. 6. De uitlotingen voor de aflossing geschieden
op de in het trekkingsplan gestelde datums.

Is de gestelde dag een Zon- of feestdag, zoo
geschiedt de uitloting daags te voren.

Bij uitzondering geschiedt een eerste trekking den
23ⁿ December 1938 en omvat zij de loten, voorzien in
het trekkingsplan onder de datums van 5 November,
van 5 December 1938 en van 5 Januari 1939; de voor
den 5ⁿ der maanden Februari tot Juli 1939 voorziene
trekkingen geschieden op hun onderscheidenlijke
datums; die, voorzien voor den 5ⁿ der maanden Sep-
tember en October 1939 geschieden op 5 Augustus 1939,
terzelfdertijd als die welke voor laatstgemelden datum
is voorzien.

Bij elke uitloting worden er evenveel reeksen van
tien obligatiën uitgetrokken als er loten aan die
loting zijn toegekend. De obligatiën behoorend tot
een uitgelote reeks hebben elkeen recht op een tiende
van het aan de reeks toegevallen lot.

Art. 7. De betaling van de rentecoupons, alsmede
de terugbetaling van de obligatiën, geschieden aan
's Rijks kassen (Nationale Bank van België) te
Brussel en buiten de hoofdstad.

De met lot uitgekomen obligatiën zijn terugbetaal-
baar uitsluitend te Brussel; vóór de terugbetaling
moeten zij bij het Ministerie van Financiën (Dienst
der Schuld aan toonder) vertoond worden ten einde
er met een bijzonder attest van toelating tot betaling
te worden bekleed.

Art. 8. Er mogen voorloopige titels worden uitge-
reikt die vóór 15 October 1939, zonder overeenstem-
ming van reeks noch nummer, tegen definitieve obli-
gatiën dienen ingeruild.

Art. 9. De andere modaliteiten van de leening worden bepaald door Onzen Minister van Financiën.

Onze Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit, dat bindend wordt den dag van zijn bekendmaking in den *Moniteur belge*.

De Minister van Financiën,

Gelet op het koninklijk besluit van heden, betreffende de uitgifte van een lotenleening groot één milliard frank in Rijksschuldobligatiën, — Besluit :

Artikel één. De 2.000.000 obligatiën van 500 frank, waarvan de uitgifte bij het koninklijk besluit van heden wordt toegestaan, zullen openbaar ter inschrijving worden aangeboden.

De inschrijving zal op Maandag 17 October 1938 worden opengesteld en gesloten worden zoodra het te koop gestelde aantal titels zal volteekend zijn en, ten laatste, op Zaterdag 22 October 1938.

Eventueel zal aan de inschrijvingen van den laatsten dag bij verdeling worden voldaan.

De door de inschrijvers te veel gestorte sommen zullen zonder rente-uitkeering worden teruggegeven.

Men zal kunnen inschrijven op de Nationale Bank van België, te Brussel en op haar bijkantoren buiten de hoofdstad, hetzij rechtstreeks, hetzij door de bemiddeling van de in België gevestigde banken, financiële inrichtingen en wisselagenten.

Art. 2. De uitgiftekoers is op vierhonderd vijf en tachtig frank netto (fr. 485) per obligatie gesteld; hij dient geheel betaald bij de inschrijving.

Het bij dit besluit gaande uitgifteprospectus wordt goedgekeurd; het zal in de *Moniteur belge* worden bekendgemaakt.

Art. 3. Aan de inschrijvers zullen zoodra mogelijk en ten laatste op 21 November 1938, niet van coupons voorziene genummerde voorloopige titels van 500 frank of niet van coupons voorziene genummerde globale voorloopige titels van tien obligatiën van 500 frank van éézelfde reeks worden afgegeven, die voor de voor het tijdperk van 5 November 1938 tot en met 5 October 1939 voorziene trekkingen zullen in aanmerking komen.

Zij zullen voorzien zijn van den naamstempel van den Minister van Financiën en van dien van den directeur-generaal der Thesaurie en Staatsschuld; zij zullen door het Rekenhof worden geïllustreerd; het speciale contrôlezegel van de Staatsschuld en dat van het Rekenhof zullen deels op de titels, deels op de souche worden aangebracht.

De voorloopige titels dienen vóór 15 October 1939, titel voor titel, zonder overeenstemming van reeksen noch van nummers, tegen definitieve unitaire of globale obligatiën ingeruild.

Deze alléén komen voor de trekkingen van 5 November 1939 en volgende in aanmerking.

Art. 4. De voorloopige stukken, zooals de definitieve obligatiën, zullen in tweehonderd duizend van 100001 tot 300000 genummerde reeksen van met 1 tot 10 genummerde tien obligatiën worden verdeeld.

Art. 5. De definitieve obligatiën zullen voor de vervaldagen van 15 October 1939 tot 15 October 1978 van veertig jaarlijksche rentecoupons zijn voorzien.

Art. 6. De trekkingen voor de toekenning van de loten zullen den 5ⁿ van elke maand, in de Nationale Bank van België, te Brussel, door een gedelegeerde van den Minister van Financiën, in tegenwoordigheid van een gedelegeerde van het Rekenhof en van een gedelegeerde van het Fonds voor delging der Staatsschuld worden gedaan.

De overeenkomstig de bij het koninklijk besluit van heden behorende aflossingstabel al pari terug te betalen obligatiën komen in aanmerking voor de trekking die op 5 October van elk jaar, en voor de eerste maal op 5 October 1949, zal plaats hebben.

Art. 7. Er zal een trommel worden gesteld, houdende 200.000 bulletins met de reeksnummers 100001 tot 300000; deze trommel zal met sleutel gesloten en met elk der zegels van het Ministerie van Financiën, van het Rekenhof en van het Fonds voor delging der Staatsschuld worden toegemaakt.

Vóór elke trekking zullen de in vorenstaand artikel gequalificeerde personen den toestand van de zegels vaststellen.

Onmiddellijk na de trekking wordt de trommel weder verzegeld en de daarop passende sleutels in het Rekenhof ter bewaring gegeven.

Van deze verrichting zal proces-verbaal worden opgemaakt.

Art. 8. De lijst van de bij de trekkingen uitgekomen obligatiën zal in den *Moniteur belge* worden bekendgemaakt; de nummers van de vroeger afgeloste en nog niet terugbetaalde titels zullen, ééns per jaar, achtereenaan de lijst van de trekking van 5 October, andermaal worden vermeld.

De directeur-generaal der Thesaurie en Staatsschuld is belast met de uitvoering van dit besluit.

IV. — BUITENLANDSCHE HANDELSWETGEVING.

Koninklijk besluit van 26 September 1938

betreffende het in werking treden van het additioneel akkoord bij het Overdrachtsakkoord van 24 Augustus 1937 tusschen de Belgisch-Luxemburgsche Economische Unie en het Koninkrijk Roemenië (Moniteur, 9 October 1938, blz. 6050).

Gelet op de wet van 8 Augustus 1932 betreffende de betaling van goederen herkomstig uit landen die een toezicht op de deviezen hebben ingesteld; — Herzien het koninklijk besluit van 23 October 1937 betreffende het in werking treden van het Overdrachtsakkoord gesloten tusschen de Belgisch-Luxemburgsche Economische Unie en het Koninkrijk Roemenië, op 24 Augustus 1937; — Op de voordracht van Onze in Raad vergaderde Ministers, — Wij hebben besloten en Wij besluiten :

Artikel één. Het additioneel akkoord bij het overdrachtsakkoord van 24 Augustus 1937 tusschen de Belgisch-Luxemburgsche Economische Unie en het Koninkrijk Roemenië, op 2 September 1938 te Brussel ondertekend, zal geheele en volledige uitwerking hebben.

Art. 2. De houders van vorderingen te vereffenen door het debiteeren der rekeningen « Graangewassen » voorzien in artikel 2 van bovenvermeld additioneel akkoord, zullen bij den Belgisch-Luxemburgschen Ver-

rekeningsdienst, voor elke uitvoering der te hunnen voordeele aangewezen betalingen, alle bewijsstukken moeten indien die hun worden gevraagd door gezegden dienst.

Art. 3. De visa's van den Belgisch-Luxemburgschen Verrekeningsdienst op de afschriften der facturen betrekking hebben op uitvoeren naar Roemenië, zullen den datum van hun verstrijken vermelden.

Art. 4. De proportioneele taks vastgesteld bij artikel 3 van Ons voormeld koninklijk besluit van 23 October 1937 tot dekking der kosten van werking van gezegden Belgisch-Luxemburgschen Verrekeningsdienst, zal eveneens van toepassing zijn op de vorderingen bedoeld door bovenvermeld additioneel akkoord.

Art. 5. Onze Minister van Buitenlandsche Zaken en Buitenlandschen Handel is belast met de uitvoering van onderhavig besluit, dat in werking zal treden den dag van zijn bekendmaking in het *Staatsblad*.

Additioneel akkoord bij het Overdrachtsakkoord van 24 Augustus 1937 tusschen de Belgisch-Luxemburgsche Economische Unie en het Koninkrijk Roemenië.

Zijne Majesteit de Koning der Belgen, handelend zoowel in eigen naam als in naam Harer Koninklijke Hoogheid de Groothertogin van Luxemburg, krachtens bestaande verdragen

en

Zijne Majesteit de Koning van Roemenië, wenshende de wederzijdsche betalingen tusschen de Belgisch-Luxemburgsche Economische Unie en het Koninkrijk Roemenië binnen het kader van het Overdrachtsakkoord gesloten op 24 Augustus 1937 te vergemakkelijken, hebben besloten te dien einde een Additioneel Akkoord aan te gaan en hebben tot hunne gevolmachtigden benoemd :

Zijne Majesteit de Koning der Belgen :

Zijne Excellentie den heer P.-H. Spaak, Zijn Eerste-Minister, Minister van Buitenlandsche Zaken en Buitenlandschen Handel;

Zijne Majesteit de Koning van Roemenië :

Zijne Excellentie den heer Radulesco Mehedinti, Zijn Buitengewoon Gezant en Gevolmachtigd Minister te Brussel;

welke na elkander hunne in goede en behoorlijken vorm bevonden respectieve volmachten overhandigd te hebben, aangaande de volgende bepalingen overeengekomen zijn :

Artikel één.

Onder voorbehoud der navolgende wijzigingen wordt het Overdrachtsakkoord op 24 Augustus 1937 gesloten tusschen de Belgisch-Luxemburgsche Economische Unie en Roemenië — genaamd Overdrachtsakkoord — verlengd tot 31 December 1938, onverminderd de andere bepalingen van artikel XIII van gezegd Akkoord, betreffende de stilzwijgende verlenging en den termijn van opzegging.

Artikel 2.

De stortingen die te rekenen van de inwerkingtreding van onderhavig Additioneel Akkoord zullen worden verricht, als tegenwaarde van den invoer van graangewassen, perelgewassen, olieachtige en andere zaden in de Belgisch-Luxemburgsche Economische Unie zullen worden verdeeld als volgt :

70 pCt. zullen worden gebracht op de bijzondere rekening der Nationale Bank van Roemenië;

15 pCt. zullen worden gebracht op het crediet van rekeningen « Graangewassen », die geen intrest opbrengen, bij de Nationale Bank van België geopend op naam van den schuldeischer in Roemenië of zijn lasthebber, op het oogenblik der storting door de stortende partij aangeduid. De houders van rekeningen « Graangewassen » zullen de bedragen voorkomend op het crediet dezer rekeningen kunnen gebruiken voor de betaling van Belgische of Luxemburgsche koopwaren in Roemenië ingevoerd of in te voeren, of voor alle andere betalingen door Roemenië aan de Belgisch-Luxemburgsche Economische Unie verschuldigd voor leveringen of diensten van elken aard;

De overblijvende 15 pCt. zullen aan de betrokken Roemeensche uitvoerders ter vrije beschikking worden gelaten.

Artikel 3.

De bedragen in Belga's gestort op het credit der bijzondere rekening van de Nationale Bank van Roemenië bij de Nationale Bank van België te rekenen van de inwerkingtreding van onderhavig Additioneel Akkoord, zullen worden verdeeld volgens de hierna vermelde percentages, ter vervanging van degene voorzien in artikel III van het Overdrachtsakkoord :

Cijfers.	Percentages voorzien door het Overdrachtsakkoord	Nieuwe percentages voorzien door het Additioneel Akkoord.
1)	10 pCt.	8 1/2 pCt.
2)	36 1/2 pCt.	40 pCt.
3)	18 1/2 pCt.	18 1/2 pCt.
4)	35 pCt.	33 pCt.

Artikel 4.

Zijn begrepen onder de bijkomende kosten verbonden aan het wederzijdsch ruilverkeer van Belgische, Luxemburgsche en Roemeensche goederen, die in artikel III, cijfer 2, van het Overdrachtsakkoord zijn opgesomd, de vergoedingen wegens verbreking wanneer zij overeenstemmen met de gebruiken en hun werkelijk bestaan behoorlijk werd vastgesteld, de kosten van ontvangst, van onderzoek door deskundigen, van weging, de dienstverleeningen (zooals montering, enz.).

Artikel 5.

De reserve voorzien in artikel IV, cijfer 1, tweede lid van het Overdrachtsakkoord wordt teruggebracht tot 2 miljoen Belga.

Artikel 6.

1) De voorafgaande toelating van den Belgisch-Luxemburgschen Verrekeningsdienst zal in het vervolg niet meer vereischt zijn voor wat betrekking heeft op de verrichtingen van compensatie in goederen toegelaten door de Roemeensche Reglementeering (Ministerieele beslissing n° 60955 van 9 October 1935 en *Blad van den Ministerraad van Roemenië*, n° 1661, van 28 Juli 1938 en de eventuele latere reglementeeringen: lijsten A en B).

De wijzigingen die aan de lijsten A en B zullen worden toegebracht, alsmede de datum hunner inwerkingtreding, zullen door de bevoegde Roemeensche overheden aan den Belgisch-Luxemburgschen Verrekeningsdienst worden medegedeeld.

2) De tegenwaarde *job* der invoeren van Roemeense koopwaren in de Belgisch-Luxemburgsche Economische Unie verricht onder het regime van onderhavig artikel, zal op den vervaldag in Belga's worden gestort bij de Nationale Bank van België. Terzelfder tijd zal de stortende partij aan deze Instelling, met bestemming voor den Belgisch-Luxemburgschen Verrekeningsdienst, de verklaring van de Nationale Bank van Roemenië overhandigen, waarbij aan den Roemeenschen uitvoerder wordt toegelaten het geheel of een gedeelte der tegenwaarde van zijn uitvoer te besteden aan den aankoop van in Roemenië in te voeren goederen.

3) Volgens de onderrichtingen van den Belgisch-Luxemburgschen Verrekeningsdienst, zal de Nationale Bank van België de bedragen gestort zooals hierboven gezegd, op de volgende wijze verdeelen :

a) Het percentage vrije deviezen, aan de Nationale Bank van Roemenië voorbehouden overeenkomstig de Roemeense reglementeering, zal onmiddellijk ter vrije beschikking van deze Instelling worden gelaten ;

b) Het saldo zal gebracht worden op het credit van geblokkeerde rekeningen, « Compensatie-rekeningen » genaamd, welke geen intrest opbrengen en bij de Nationale Bank van België geopend zullen worden op naam van den schuldeischer in Roemenië, aangeduid door de stortende partijen op het oogenblik der betaling als zijnde de beneficiant van bedoelde stortingen ; deze zal daarover behoorlijk ingelicht worden door den Belgisch-Luxemburgschen Verrekeningsdienst.

4) De houders der « Compensatie-rekeningen » zullen de bedragen, die op het credit dezer rekeningen voorkomen, mogen gebruiken ter betaling van Belgische en Luxemburgsche waren vermeld op lijst B, mits voorafgaande overlegging van alle bewijsstukken aan den Belgisch-Luxemburgschen Verrekeningsdienst. Deze rekeningen zullen eveneens mogen gedebiteerd worden door het crediteeren van andere compensatie-rekeningen, geopend ter uitvoering van onderhavig artikel.

De houders van « Compensatie-rekeningen zullen aan den Belgisch-Luxemburgschen Verrekeningsdienst al de noodige onderrichtingen moeten geven betreffende de uitvoering der verrichtingen voorzien onder onderhavig cijfer.

De bepalingen van artikel VI van het Overdrachtsakkoord zijn niet toepasselijk op de betalingen voorzien door de bepalingen van onderhavig artikel.

5) De bedragen voorkomend op het credit der « Compensatie-rekeningen » zullen, op aanvraag der houders, mogen overgeschreven worden op de bijzondere rekening van de Nationale Bank van Roemenië,

voorzien bij het Overdrachtsakkoord. Elk bedrag, aldus overgeschreven op gezegde bijzondere rekening, zal enkel gebruikt worden voor de betalingen voorzien door artikel III, cijfer 2, van het Overdrachtsakkoord.

Artikel 7.

Onderhavig Additioneel Akkoord zal op den datum der ondertekening van kracht worden.

Koninklijk besluit van 30 September 1938

met betrekking op de heffing van speciale rechten bij gelegenheid van het afleveren der invoervergunningen voor steenkolen, steenkolenbriketten en cokes (Moniteur, 1 October 1938, blz. 5925).

Gelet op de wetten van 30 Juni 1931 en 30 Juli 1934, op den in-, uit- en doorvoer der koopwaren ; — Op de voordracht van Onzen Ministerraad, — Wij hebben besloten en Wij besluiten :

Artikel één. De hierna bepaalde rechten zullen geheven worden bij gelegenheid van het afleveren der invoervergunningen voor steenkolen, steenkolenbriketten en cokes :

1° Steenkolen, steenkolenbriketten en cokes wanneer die brandstoffen voor huishoudelijk gebruik bestemd zijn : 15 frank per ton ;

2° Steenkolen voor nijverheidsdoeleinden, andere dan de fabricatie van cokes, steenkolenbriketten en cokes voor alle nijverheidsdoeleinden : 10 frank per ton ;

3° Steenkolen bestemd voor de fabricatie van cokes : 5 frank per ton.

Art. 2. Onze Minister van Financiën en Onze Minister van Economische Zaken, Middenstand en Landbouw zijn belast, ieder voor wat hem betreft, met de uitvoering van dit besluit, dat in werking treedt met ingang van 1 October 1938.

Koninklijk besluit van 5 October 1938

tot intrekking van het koninklijk besluit dd. 26 September 1938, betrekkelijk de reglementeering van den in-, uit- en doorvoer van de beschermingsapparaten tegen gassen (Moniteur, 27 October 1938, blz. 6398).

Ministerieel besluit van 13 October 1938

een contrôle inrichtend betreffende den uitvoer van « Azalea Indica » (Moniteur, 30 October 1938, blz. 6456).

V. — NIJVERHEIDSWETGEVING.

Ministerieel besluit van 24 September 1938

betreffende de inrichting van een officieele en facultatieve contrôle op gecondenseerde melk (Moniteur, 19 October 1938, blz. 6187).

De Minister van Economische Zaken, Middenstand en Landbouw.

Gelet op het koninklijk besluit nr 111, van 26 Februari 1935, gewijzigd door het koninklijk besluit nr 198, van 23 Augustus 1935, betreffende den eerlijken handel in land- en tuinbouwproducten ; — Gelet op de wet van 15 Januari 1938, betreffende de oprichting van een Nationalen Zuiveldienst, — Besluit :

Artikel één. Er wordt een officieele contrôle ingesteld op de fabricage van gecondenseerde melk om de

kwaliteit en de Belgische herkomst van dit product te waarborgen. Onderhavig besluit is van toepassing op de volle gecondenseerde melk en op de volle gesuikerde gecondenseerde melk, bekomen uit inlandsche versche volle melk en overeenkomstig met de eischen van artikel 11.

De aansluiting bij die contrôle is facultatief en uitsluitend aan de aangenomen zuivelfabrieken voorbehouden.

Zij geeft recht op het gebruik van een officieel contrôlemerk.

A. — De aanneming.

Art. 2. De anneming wordt verleend door den Minister van Economische Zaken, Middenstand en Landbouw op aanvraag van de belanghebbende inrichting, na onderzoek en op verslag van de Rijkszuivelconsulenten.

Art. 3. Om aangenomen te worden, moet deze inrichting de volgende voorwaarden vervullen :

1° In het handelsregister ingeschreven zijn ;

2° Het fabricceeren doorvoeren op een wijze die alle waarborgen geeft ten opzichte van de kwaliteit, de reinheid en de hygiëne ;

3° Enkel als zuiver erkend water gebruiken voor de bewerkingen der productie en de reiniging der werktuigen ;

4° Zich onderwerpen aan de contrôle, voorzien bij de artikelen 5 en 6 van dit besluit.

Art. 4. De aangenomen inrichtingen worden geregistreerd bij het Ministerie van Economische Zaken, Middenstand en Landbouw (Departement van Landbouw) en krijgen een volgnummer.

Art. 5. De contrôle der aangenomen inrichtingen wordt uitgeoefend door de Rijkszuivelconsulenten, door de ambtenaren van den Nationalen Zuiveldienst of door ieder persoon door den Minister van Economische Zaken, Middenstand en Landbouw in 't bijzonder hiertoe aangeduid.

Deze ambtenaren hebben te allen tijde toegang tot de lokalen, in dewelke de productie, de toebereiding of de bewaring der gecontrôleerde gecondenseerde melk gedaan worden. Zij mogen stalen nemen.

Art. 6. De aangenomen inrichtingen zijn gehouden de uitoefening van de zending der contrôle-ambtenaren te vergemakkelijken. Zij moeten hun, namelijk, al de nuttige aanwijzingen verstrekken om den eigendom, den oorsprong en de herkomst van de gecondenseerde melk en van de voor de bereiding gebruikte of te gebruiken producten vast te stellen.

B. — Het contrôlemerk en zijn gebruik.

Art. 7. Het contrôlemerk, weergegeven in artikel 8 van dit besluit, mag uitsluitend gebruikt worden door de aangenomen en gecontrôleerde inrichtingen.

Art. 8.

Art. 9.

Art. 10. De aangenomen inrichtingen zijn gehouden, de busjes van het contrôlemerk voorzien, te gebruiken, voor al de gecondenseerde melk die zij voortbrengen en die moet beantwoorden aan de voorwaarden aangeduid in artikel 11.

Moest, om eene of andere reden, de voortgebrachte gecondenseerde melk niet de door artikel 11 voorschreven kwaliteit bezitten dan is de inrichting gehouden den Nationalen Zuiveldienst, binnen de vier en twintig uren, hiervan te verwittigen met opgave van de geproduceerde hoeveelheid en den datum van het fabricceeren.

Elke fabrikant van bussen bestemd voor de verpakking van gecontrôleerde producten, moet regelmatig in een bijzonder register inschrijven de hoeveelheden geleverde bussen met contrôlemerk, alsook de aanduiding der firma's aan dewelke ze werden gezonden.

Elke aangenomen inrichting moet regelmatig in een bijzonder register de hoeveelheid voortgebrachte gecondenseerde melk en het aantal gebruikte, van het contrôlemerk voorziene bussen, inschrijven.

Art. 11. Mogen enkel in bussen, van het contrôlemerk voorzien, verpakt worden de gecondenseerde melk die aan volgende voorwaarden beantwoordt :

a) Ongesuikerde gecondenseerde melk :

1° Voor het buitenland : minstens 9 pCt. botervet, minstens 31 pCt. droge stof ;

2° Voor het binnenland en Belgisch Congo : minstens 7,5 pCt. botervet, minstens 25,5 pCt. droge stof ;

b) Gesuikerde gecondenseerde melk :

Minstens 8,3 pCt. botervet, minstens 20 pCt. vetvrije droge stof uit melk, hoogstens 27 pCt. water.

C. — Contrôlekosten.

Art. 12. Om van de voordeelen van de Rijkscontrôle te genieten zijn de aangenomen inrichtingen gehouden aan den Nationalen Zuiveldienst, belast met de uitvoering van dit besluit, een vergoeding te betalen berekend op volgende basis :

0,01 fr. per doos van 397 of 410 of 453 gram netto ;
0,005 fr. per doos van 170 gram netto.

Die vergoeding wordt om de drie maanden en vooraf betaald.

D. — Verbods- en strafbepalingen.

Art. 13. Het is verboden :

1° Het contrôlemerk anders te gebruiken als in de voorwaarden voorgeschreven bij onderhavig besluit ;

2° Op gelijk welke wijze gebruik te maken van de benaming « gecontrôleerd » of van uitdrukkingen met eenzelfde beteekenis voor inlandsche gecondenseerde melk niet voorzien van het officieel contrôlemerk, voorgeschreven in artikel 8 ;

3° Belgische gecondenseerde melk, niet voorzien van het contrôlemerk, uit te voeren.

De verzendingen naar den vreemde zijn vergezeld van een contrôlecertificaat afgeleverd door den Nationalen Zuiveldienst. Dit certificaat wordt in dubbel opgemaakt. Het origineel is voor den uitvoerder bestemd en het duplicata wordt bij den uitvoer der waar aan het tolbeheer afgegeven dat het aan den voormelden dienst laat geworden.

Art. 14. Onverminderd de toepassing van de straffen voorzien bij het Strafwetboek en bij het koninklijk besluit n° 111 van 26 Februari 1935, wordt de aanneming tijdelijk of voorgoed ingetrokken, wanneer een der voorwaarden van aanneming komt te ontbreken of in geval van overtreding van dit besluit.

VII. — INTERNATIONALE WETGEVING.

Akkoord geteekend te Parijs op 31 Mei 1937 en houdende wijziging der Internationale Overeenkomst van 21 Juni 1920 voor de stichting te Parijs van een Internationaal Instituut der Koude (Moniteur, 15 October 1938, blz. 6123).

Akkoord houdende wijziging der Internationale Overeenkomst onderteeekend te Parijs op 21 Juni 1920 voor de stichting, te Parijs, van een Internationaal Instituut der Koude, gesloten tusschen Duitschland, de Argentijnsche Republiek, België, Brazilië, Bulgarije, China, de Republiek Costa-Rica, de Cubaansche Republiek, Denemarken, Spanje, de Vereenigde Staten, Finland, Frankrijk, Algerië, de Koloniën van Fransch West-Afrika, Madagascar, Groot-Brittannië en de Unie van Zuid-Afrika, Canada, de Commonwealth van Australië, Nieuw-Zeeland, Indië, Griekenland, de Republiek Haiti, Italië en zijn Koloniën Erythrea, Cyrenaica, Tripolitanie en Somaliland, Japan, Luxemburg, Marokko, Noorwegen, de Republiek Panama, Nederland en zijne Koloniën van Nederlandsch-Indië, Peru, Polen, Portugal, Roemenië, Zweden, Zwitserland, de Tsjecho-Slowaaksche Republiek, de Unie der Socialistische Sovjetrepublieken, Uruguay en Joegoslavië.

De ondergeteekenden, gevolmachtigden van de Regeeringen der voornoemde landen, zijn overeengekomen omtrent de volgende bepalingen :

Artikel één.

De Hooge Verdragsluitende Partijen verbinden zich het Internationaal Instituut der Koude, waarvan de zetel te Parijs gevestigd is, in stand te houden en te onderhouden.

Maken deel uit van het Internationaal Instituut der Koude, als leden hebbende de rechten en plichten omschreven door onderhavige Overeenkomst :

1° De Verdragsluitende Staten, alsmede hun overzeesche gebieden en koloniën, die zij aangeduid hebben bij het onderteekenen van onderhavige overeenkomst en welke vermeld zijn op de bijgaande lijst;

2° De Staten die geen partij zijn bij onderhavige Overeenkomst, de overzeesche gebieden en koloniën, niet vermeld op bovenbedoelde lijst, indien de betrokken Staten tot gezegde Overeenkomst toetreden als moederland of voor overzeesche gebieden of koloniën, en indien de opneming van het nieuwe lid in het Internationaal Instituut der Koude uitgesproken wordt door het Uitvoerend Comité voorzien in navolgend artikel 5, met een meerderheid van de twee derden der vertegenwoordigde Staten, Dominions of Koloniën. De aanvraag zal gericht worden aan den Directeur van het Instituut; ze behelst de verbintenis door een jaarlijksche bijdrage de kosten van het Instituut te helpen dekken, onder de voorwaarden vastgesteld in artikel 9. Zoodra een opneming uitgesproken is, zal er door den Directeur bericht van worden gezonden aan den Minister van Buitenlandsche Zaken der Fransche Republiek, die er kennis van zal geven aan al de toetredende Regeeringen.

Artikel 2.

De rechts- of private personen, die een rol gespeeld hebben in de wetenschap of in de nijverheid der Koude en de weldoeners van het Internationaal Instituut der Koude zullen, door een beslissing van het Uitvoerend Comité, den titel bekomen van corresponderend lid van het Instituut.

Artikel 3.

Het Instituut, dat zijn werkzaamheid tot het internationaal gebied beperkt, heeft als voornaamste doeleinden :

1° Het onderwijs der wetenschap en der praktijk van de koude, alsmede de ontwikkeling en de verspreiding der wetenschappelijke of technische studiën en onderzoekingen op dit gebied gedaan, te bevorderen;

2° De studie te bevorderen der beste oplossingen van de vragen die betrekking hebben op het bewaren, het vervoeren en het verdeelen der bederfelijke waren;

3° De plaats bekend te maken ingenomen in de wereldeconomie door de bevroren waren, uit het drievoudig oogpunt van de voortbrengst, het verkeer en het verbruik, met opgave van den oorsprong der gepubliceerde inlichtingen;

4° Alle wetenschappelijke, technische en economische inlichtingen en documenten betreffende het voortbrengen en het gebruiken der koude, met het oog op hun publicatie, bijeen te brengen;

5° De wetten, reglementen en inlichtingen van elken aard, die van belang zijn voor de nijverheid der koude, met het oog op hun bestudeering bijeen te brengen en, aan de goedkeuring der Regeeringen de maatregelen voor te stellen, welke strekken tot de verbetering en de eenmaking der reglementen betreffende het internationaal verkeer der producten, waarvoor de toepassingen der koude met nut gebruikt worden;

6° Internationale Congressen der koude in te richten;

7° Zich voortdurend in verbinding te houden met de belanghebbende wetenschappelijke en beroepsgroeperingen, ten einde de verwezenlijking van het programma zijner werkzaamheid te verzekeren.

Alle kwesties, die de economische belangen, de wetgeving en het bestuur van eenen afzonderlijken Staat raken, zijn uitgesloten uit de bevoegdheid van het Internationaal Instituut der Koude.

Artikel 4.

Het Internationaal Instituut der Koude wordt geplaatst onder het gezag en het toezicht eener Algemeene Conferentie samengesteld uit vertegenwoordigers door de Leden van het Instituut aangewezen. Deze onder deze leden die geene officieele vertegenwoordigers wenschen te benoemen, kunnen door het Internationaal Instituut der Koude een bevoegde groepeeringsgroep doen erkennen die hun land in hun plaats zal vertegenwoordigen.

Het aantal vertegenwoordigers van elk lid van het Instituut ter Algemeene Conferentie is datgene vastgesteld bij artikel 9 van onderhavige Overeenkomst, dat de bijdrage der Leden van het Instituut in de uitgaven van dit Instituut regelt. De leden der Conferentie, die verhinderd zijn eene vergadering bij te wonen, hebben het recht volmacht te geven aan een hunner collega's ter Conferentie.

De Algemeene Conferentie vergadert minstens om de vier jaren. De Voorzitter der Conferentie wordt gekozen, bij meerderheid van stemmen, voor een tijd van vijf jaar overeenstemmend met elk der vijfjaarlijksche termijnen voorzien in artikel 10.

Artikel 5.

De uitvoerende macht van het Internationaal Instituut der Koude is toevertrouwd aan een Uitvoerend Comité dat, onder de leiding en het toezicht der Algemeene Conferentie, de besluiten dezer laatste uitvoert en de voorstellen, die haar onderworpen moeten worden voorbereidt.

Het Uitvoerend Comité bestaat uit leden aangegeven door de bevoegde overheden der leden van het Instituut. Elk dezer leden zal in het Uitvoerend Comité door één persoon vertegenwoordigd zijn.

De voorzitters der Internationale Commissies, voorzien in artikel 7 van onderhavige Overeenkomst, kunnen de vergaderingen van het Uitvoerend Comité met raadgevende stem bijwonen.

Het Uitvoerend Comité komt minstens eenmaal 's jaars bijeen. Het is gelast de besluiten der Algemeene Conferentie te doen uitvoeren; het heeft volledig toezicht over het bestuur van het Instituut; het benoemt bij geheime stemming den Directeur, die het ambt van secretaris-generaal van de Algemeene Conferentie en van het Uitvoerend Comité vervult; het stelt het organiek reglement van het personeel vast, alsmede al de voor de werking van het Instituut noodige beschikkingen.

De leden van het Uitvoerend Comité, die verhinderd zijn eene vergadering bij te wonen, hebben het recht volmacht te verlenen aan een hunner collega's in het Comité.

Tusschen de zittingen in bezit het Uitvoerend Comité de macht der Algemeene Conferentie onder voorbehoud van bekrachtiging der genomen besluiten door deze laatste.

In elk geval zullen de besluiten slechts geldig zijn indien ze genomen zijn met een meerderheid van twee derden van de stemmen der aanwezige of vertegenwoordigde leden.

Het Uitvoerend Comité kiest uit zijn midden een Bestuurscomité bestaande uit een Voorzitter, zes Ondervoorzitters en een Comité van Beheer, bestaande uit twaalf leden; dit laatste is inzonderheid gelast de begroting voor te bereiden en een jaarlijksch verslag over den geldelijken toestand van het Instituut uit te brengen.

Onder het toezicht van het Comité van Beheer, geeft de Directeur bevel tot uitbetaling der uitgaven en doet hij de ontvangsten; hij teekent alle kwitanties en alle ontvangsbewijzen; hij quiteert, accepteert, endosseert of trekt elken wissel, elk effect of mandaat voor rekening van het Instituut.

De Voorzitter der Algemeene Conferentie mag de vergaderingen van het Uitvoerend Comité en van het Comité van Beheer met raadgevende stem bijwonen.

Artikel 6.

De werking van het Instituut wordt verzekerd door een bezoldigd personeel dat een door het Uitvoerend Comité benoemden Directeur, alsmede de voor de werking van het Instituut noodige beambten omvat.

De benoeming en de afzetting der beambten van elken rang behooren tot de bevoegdheid van den Directeur, die daarover rekenschap verschuldigd is aan het Uitvoerend Comité.

Artikel 7.

De studiën voorzien bij artikel 3 van onderhavige Overeenkomst worden ondernomen en voortgezet hetzij door Internationale Commissies, waarvan het aantal en de bevoegdheden vastgesteld worden door de Algemeene Conferentie, hetzij door deskundigen benoemd door de Algemeene Conferentie.

Deze studiën hebben betrekking op de vragen betreffende de productie en het gebruik der koude op elk gebied, en inzonderheid betreffende :

- Het bekomen van lage temperaturen;
- Het koelmaterieel en de koelinrichtingen;
- De industriële toepassingen van de koude;
- Het vervoer;
- De wetgeving;
- Het onderwijs;
- De algemeene economie en de statistiek.

De Voorzitter van elk dezer Commissies wordt gekozen door de Algemeene Conferentie en is er de verslaggever van tegenover deze laatste.

De samenstelling van elke Commissie wordt vastgesteld door de Algemeene Conferentie volgens voorstellen, ingediend door den Voorzitter van gezegde Commissie, daarbij rekening houdend met de wenschen uitgedrukt door de Vereenigingen der Koude of andere wetenschappelijke of nijverheidsorganismen der landen die tot onderhavige Overeenkomst toetreden.

Artikel 8.

De werken der Commissies en de inlichtingen van elken aard, verzameld door het Centraal Bureau van het Instituut, krachtens artikel 3 van onderhavige Overeenkomst, worden bekendgemaakt in een tijdschrift. Deze officieele publicatie zal verschijnen in de Engelsche en de Fransche taal, maar een uitgave in elke andere taal der tot de onderhavige Overeenkomst toetredende landen zal kunnen gepubliceerd worden, op verzoek der belanghebbenden, in de mate waarin de gewone en buitengewone inkomsten van het Instituut zulks toelaten.

Het tijdschrift wordt kosteloos verstrekt aan al de tot onderhavige Overeenkomst toetredende landen, in een verhouding vastgesteld door de Algemeene Conferentie volgens de categorie waarin deze zijn ingeschreven.

Artikel 9.

De uitgaven noodig voor de werking van het Instituut worden gedekt :

1° Door de jaarlijksche bijdragen der Leden van het Instituut die wenschen deel te nemen aan zijn werking. Deze bijdragen, betaalbaar in alle vrij verhandelbare deviezen, zijn vastgesteld in goudfranken, wegende 10/31^e gram bij een gehalte van 0,900 (1) volgens de navolgende categorieën :

(1) Munteenheid voorzien in artikel 28 der Wereldpostovereenkomst van 28 Juni 1929, afgekondigd in Frankrijk bij decreet van 17 Maart 1933.

CATEGORIEËN	Jaarlijksche bijdragen in goudfranken.	Aantal stemmen waarover de leden ter Algemeene Conferentie en in het Uitvoerend Comité beschikken.
I.	4,800	6
II.	3,600	5
III.	2,400	4
IV.	1,600	3
V.	800	2
VI.	400	1

2° Door de ontvangsten voortkomend van de intekeningen op het Tijdschrift en van den verkoop der publicaties van het Instituut, verwezenlijkt onder de voorwaarden vastgesteld door het uitvoerend Comité;

3° Door de intekeningen, giften en legaten die het wettelijk kan verkrijgen, inzonderheid krachtens de toepassing van artikel 2 van onderhavige Overeenkomst.

De sommen, die de bijdrage van elk der verdragssluitende landen vertegenwoordigen, zullen door deze, in het begin van elk jaar, gestort worden aan den Directeur van het Instituut, door tusschenkomst van het Ministerie van Buitenlandsche Zaken der Fransche Republiek.

Artikel 10.

Onderhavige Overeenkomst wordt gesloten voor een periode van tien jaar. Na afloop van dezen termijn zal zij vernieuwd worden bij stilzwijgende verlenging van vijf tot vijf jaar. Elk lid van het Instituut heeft het recht zich uit het Instituut terug te trekken of de categorie te wijzigen waarin het zich gerangschikt heeft, na elke periode, mits er minstens één jaar vooraf kennis van te geven.

Elk lid van het Instituut dat later toetreedt, is gebonden tot na afloop van de eerste periode van tien jaar, indien het wordt opgenomen in de eerste vijf jaar van die periode. In het tegenovergesteld geval is het gebonden tot na afloop van de aanvullende periode van vijf jaar, die volgt op degene in de loop waarvan het werd opgenomen.

Artikel 11.

Onderhavige Overeenkomst zal bekrachtigd worden. Elke mogendheid zal, binnen den kortst mogelijken tijd, hare bekrachtiging richten tot de Fransche Regeering, die er kennis van zal geven aan de andere onderteekenende landen.

De bekrachtigingen zullen neergelegd blijven in het archief der Fransche Regeering.

Onderhavige Overeenkomst zal in werking treden, voor elk onderteekenend land, den dag zelf van de nederlegging zijner akte van bekrachtiging.

Landen die deel uitmaken van het Internationaal Instituut der Koude.

Duitschland.	Spanje.
Argentijnsche Republiek.	Vereenigde-Statën.
België.	Finland.
Brazilië.	Frankrijk.
Bulgarije.	Fransch West-Afrika.
China.	Algerië.
Republiek Costa-Rica,	Madagascar.
Cubaansche Republiek.	Marokko.
Denemarken.	Tunis.

Groot-Brittannië.	Panama.
Engelsch Zuid-Afrika.	Nederland.
Australië.	Nederlandsch-Indië.
Canada.	Peru.
Britsch-Indië.	Polen.
Nieuw-Zeeland.	Portugal.
Griekenland.	Roemenië.
Republiek Haïti.	Zweden.
Italië.	Zwitserland.
Cyrenaica.	Tsjecho-Slowaaksche Republiek.
Erythrea.	Unie der Socialistische Sovjetrepublieken.
Somaliland.	Uruguay.
Tripolitanïë.	Joegoslavië.
Japan.	
Luxemburg.	
Noorwegen.	

Groepeerings aangewezen ter vertegenwoordiging :

1° Van Duitschland : *Deutscher Kälte-Verein*;

2° Van de belangen der koelinrichtingen van de Vereenigde Staten : *American Institute of Refrigeration*;

3° Van Groot-Brittannië : *British Association of Refrigeration*;

4° Van de Unie der Socialistische Sovjetrepublieken : *Staatsconsortium « Khladocentre »*.

De navolgende landen hebben tot hier toe deze Internationale Akte bekrachtigd :

Finland : 31 Mei 1938.

Groot-Brittannië en Noord-Ierland : 8 Augustus 1938.

België : 11 Augustus 1938.

Polen : 16 Augustus 1938.

Anderzijds is de Helleensche Regeering op 8 Juli 1938 overgegaan tot de nederlegging van haar bekrachtiging der Internationale Overeenkomst geteekend te Parijs, op 21 Juni 1920, voor de stichting te Parijs van een Internationaal Instituut der Koude.

Officieel bericht

betreffende de afwijkingen van de bepalingen van artikelen 17, 19 en 21 van de Overeenkomst met betrekking tot het vervoer van goederen per spoorweg (Moniteur, 26 October 1938, blz. 6386).

Er wordt ter kennis gebracht van het publiek dat zekere Staten gebruik makend van het recht verleend bij artikel 65 van de Internationale Overeenkomst betreffende het goederenvervoer, afwijkingen van de bepalingen van artikelen 17, 19 en 21 van de overeenkomst, met betrekking tot de frankeering van de zendingen en de belasting met voorschotten en remboursements, hebben van kracht gemaakt.

Deze afwijkingen zijn hierna opgesomd :

1. Duitschland. — Zendingen met bestemming naar Duitschland moeten franco alle kosten verzonden worden tot aan de Duitse grens van invoer.

Ze mogen niet met voorschotten of met remboursements belast zijn.

2. Hongarije. — Zendingen met bestemming naar Hongarije moeten franco alle kosten verzonden worden ten minste tot aan de Hongaarsche grens.

Ze mogen niet met voorschotten of met remboursements belast zijn.

3. Italië. — Zendingen met bestemming naar Italië mogen niet belast zijn met een voorschot van meer dan 50 lire, noch met eenig remboursement.

4. Letland. — Zendingen met bestemming naar Letland mogen niet met voorschotten of met remboursements belast zijn.

5. Polen. — Voor zendingen met bestemming naar het grondgebied van de Poolsche Republiek en van de Vrijstad Danzig, mogen de vervoerkosten (vracht en bijkosten) voor het Poolsch spoor niet door den afzender betaald worden.

Deze bepaling geldt niet voor zendingen tegen de voorwaarden van het Belgisch-Poolsch rechtstreeksch tarief en ook niet voor zendingen die, ingevolge voor-

schriften in den vrachtbrief, volgens de prijzen van de Poolsch-Tsjecho-Slowaaksche, Poolsch-Hongaarsche of Poolsch-Zwitsersche rechtstreeksche tarieven moeten bevracht worden.

De zendingen ter bestemming van Polen en van de Vrijstad Danzig mogen niet met voorschotten of met remboursements bezwaard zijn.

6. Roemenië. — Zendingen met bestemming naar Roemenië moeten franco alle kosten verzonden worden ten minste tot aan de Roemeensche grens.

Ze mogen niet met voorschotten of met remboursements bezwaard zijn.

7. Joegoslavië. — Zendingen met bestemming naar Joegoslavië mogen niet met voorschotten of met remboursements belast zijn.

DOORLOOPENDE MAANDSTATISTIEKEN

(Voor Inhoudstafel, zie op de laatste bladzijde van het Tijdschrift.)

BEVOLKINGSSTATISTIEK VAN BELGIË.

Bron : Ministerie van Binnenlandsche Zaken — Centrale Dienst voor de Statistiek.

TIJDVAK	Geboorten	Sterfgevallen	Geboorte-overschot	BINNEN- EN BUITENLANDSCHE TREK		Bevolking op eind van het jaar	Aantal huwelijken
				Immigratie	Emigratie		
1933	134.754	104.640	30.114	19.325	16.229	8.247.950	65.098
1934	131.736	96.851	34.885	15.994	18.486	8.275.552	62.692
1935	126.304	102.132	24.172	16.397	16.240	8.299.940	63.160
1936	125.511	101.595	23.916	17.655	13.510	8.330.959	64.749
1937	125.495	104.163	21.332	22.185	14.199	8.361.220	63.435
1937 8 eerste maanden	85.794	73.347	12.447				42.110
1938 8 eerste maanden	88.733	74.655	14.078				41.093
1938 Februari	10.355	8.960	1.395				4.818
Maart	11.374	10.254	1.120				2.308
April	10.961	9.422	1.539				6.858
Mei	11.516	9.876	1.640				5.910
Juni	10.984	8.823	2.161				5.294
Juli	11.229	8.046	3.183				5.716
Augustus	11.124	8.012	3.112				6.423

GELDMARKT.

I. — DISCONTOVOET EN RENTESTAND VOOR BELEENINGEN (in %).

TIJDVAK	OFFICIEEL RENTETARIEF VAN DE NATIONALE BANK			PARTICULIER DISCONTO		CALL MONEY		PROLONGATIERENTE (bij de Caisse Gén. de Rep. et de Dépôts)		PROLONGATIERENTE op Belgische waarden ter Beurs van Brussel genoteerd (gemid. jaarrente)	
	Disconto		Voorschotten en beleningen op Belgische overheidsfondsen	Handelspapier	Financieel papier	in de markt	in de verrekenningskamer	Contantwaarden	Termijnwaarden	Eerste veertien dagen	Tweede veertien dagen
	Accepten en gedomicilieerde wissels	Niet gedomicilieerde wissels en promessen									
Jaargemiddelde :											
1936	2,—	2,50	3,—	1,324	—	—	—	5,52	4,97		
1937	2,—	2,50	3,—	1,157	—	—	—	5,50	4,63		
Maandgemiddelde (1) :											
1937 Augustus	2,—	2,50	3,—	1,—	—	—	—	5,50	4,50	7,38	7,50
September	2,—	2,50	3,—	1,—	—	—	—	5,50	5,—	8,99	7,25
October	2,—	2,50	3,—	1,385	—	0,875	0,767	5,50	5,—	6,47	8,75
November	2,—	2,50	3,—	1,7825	2,1375	—	0,75	5,50	5,—	5,86	4,94
December	2,—	2,50	3,—	1,7187	2,0192	0,75	0,75	5,50	5,—	5,19	4,62
1938 Januari	2,—	2,50	3,—	1,57	1,7425	0,50	0,685	5,50	4,50	4,63	4,10
Februari	2,—	2,50	3,—	1,5182	1,7630	0,50	0,651	5,50	4,50	3,82	3,99
Maart	2,—	2,50	3,—	1,5046	1,7546	0,50	0,75	5,50	4,50	3,73	4,13
April	2,—	2,50	3,—	1,50	1,75	0,50	0,761	5,50	4,50	4,26	3,75
Mei	3,35 (2)	3,85 (2)	4,35 (2)	1,50	—	—	2,82	6,—	6,—	6,23	10,97
Juni	3,—	3,50	4,—	3,25	—	1,453	1,50	6,—	5,50	5,66	4,71
Juli	3,—	3,50	4,—	3,12	—	1,102	1,185	6,—	5,—	4,72	4,49
Augustus	3,—	3,50	4,—	2,889	—	0,885	0,960	6,—	5,—	5,03	4,88
September	3,—	3,50	4,—	3,255	—	1,038	0,9617	6,—	5,—	7,60	—
October	2,94 (3)	3,50	4,—	3,—	—	0,865	1,159	6,—	5,50	4,38	3,36
Weekcijfers :											
1938 October 3	3,—	3,50	4,—	3,375	—	1,—	1,75	6,—	6,—		
10	3,—	3,50	4,—	3,50	—	1,—	1,—	6,—	6,—		
17	3,—	3,50	4,—	3,125	—	0,75	1,75	6,—	5,50		
24	3,—	3,50	4,—	2,50	—	0,625	1,—	6,—	5,50		
27	2,50	3,50	4,—	2,125	—	0,625	1,—	6,—	5,—		
31	2,50	3,50	4,—	1,9375	—	0,625	1,—	6,—	5,—		

(1) Prolongatierente bij de « Caisse Générale de Reports et de Dépôts » : rente per eind van de maand; overige gegevens : maandgemiddelde.

(2) Van 1 tot 9 Mei, respectievelijk 2-2,50-3 %.

Van 10 tot 29 Mei, 4-4,50-5 %.

Vanaf 30 Mei, 3-3,50-4 %.

(3) Van 1 tot 26 October : 3 %; van 27 tot 31 October : 2,5 %.

II. — RENTEVOET DER AANBESTEDINGEN VAN SCHATKISTCERTIFICATEN EN BONDS
OP KORTEN TERMIJN (in %).

3

TIJDVAK	STAAT (Certificaten op 3 maanden)		KOLONIE (1) (3 maanden)		HERDISCONTEERING- EN WAARBORGINSTITUUT				
					2 maanden		3 maanden		
	van	tot	van	tot	van	tot	van	tot	
Jaarcijfers (uiterste rentevoeten) :									
1936.....	—	—	0,469	1,50	0,425	1,—	0,40	1,25	
1937.....	0,45	1,905	0,485	1,—	0,40	1,375	0,485	1,75	
Maandcijfers (uiterste rentevoeten) :									
1937 Augustus.....	0,473	0,509	0,485	0,75	—	—	0,485	0,50	
September.....	0,566	0,719	—	—	—	0,40	0,50	0,55	
October.....	0,855	1,17	—	—	—	—	—	—	
November.....	1,271	1,573	—	—	1,125	1,375	1,10	1,75	
December.....	1,557	1,905	—	—	—	—	—	—	
1938 Januari.....	1,406	1,774	—	—	1,375	1,625	—	1,625	
Februari.....	1,316	1,347	—	—	—	—	—	—	
Maart.....	1,353	1,407	—	—	—	—	—	—	
April.....	1,437	1,645	—	—	—	—	—	—	
Mei.....	—	1,872	—	—	—	—	—	—	
Juni.....	2,51	2,74	—	—	—	—	—	—	
Juli.....	2,25	2,75	—	—	—	—	—	—	
Augustus.....	2,75	2,81	3,—	3,25	—	—	—	—	
September.....	2,69	2,75	—	—	—	—	—	—	
October.....	2,18	2,6875	—	—	—	—	—	—	
Recente aanbestedingen :									
1938 2 September.....	—	2,74	—	—	—	—	—	—	
9 September.....	—	2,69	—	—	—	—	—	—	
16 September.....	—	2,725	—	—	—	—	—	—	
23 September.....	—	2,7075	—	—	—	—	—	—	
30 September.....	—	2,75	—	—	—	—	—	—	
7 October.....	—	2,6875	—	—	—	—	—	—	
14 October.....	—	2,61	—	—	—	—	—	—	
28 October.....	—	2,18	—	—	—	—	—	—	

(1) De vlottende schuld van de Kolonie bestaat gedeeltelijk uit Schatkistbons, uitgegeven door rechtstreeksche onderhandelingen of door middel van aanbesteding.

III. — RENTESTANDEN VOOR BANKDEPOSITO'S EN TEGOEED TER ALGEMEENE SPAAR- EN LIJFRENTEKAS.

Netto interestvoeten, in %.

4

TIJDVAK	BANKEN. — Depositorrekeningen :						ALGEM. SPAAR- EN LIJFRENTEKAS (tegoed op spaarboekjes)			NATION. MAATSCH. VOOR KREDIET AAN DE NIJVERHEID	
	dadelijk opvraag- baar	veertien- daagsche rekeningen	met vijftien dagen vooropzeg	op één maand	op drie maanden	op zes maanden	tot 20.000 fr.	20.000 tot 100.000 fr.	méér dan 100.000 fr.	op één jaar	op twee jaar en méér
Jaargemiddelde :											
1936.....	0,50	1,44	1,45	1,65	1,82	1,92	3,—	2,—	2,78	2,92	
1937.....	0,50	1,046	1,02	1,40	1,60	1,75	3,—	1,75 1,25	2,29	2,29	
Maandcijfers (1) :											
1937 Augustus.....	0,50	1,05	1,02	1,40	1,60	1,75	3,—	1,50	0,50	2,—	2,—
September.....	0,50	1,05	1,02	1,40	1,60	1,75	3,—	1,50	0,50	2,—	2,—
October.....	0,50	1,05	1,02	1,40	1,60	1,75	3,—	1,50	0,50	2,—	2,—
November.....	0,50	1,05	1,02	1,40	1,60	1,75	3,—	1,50	0,50	2,—	2,—
December.....	0,50	1,05	1,02	1,40	1,60	1,75	3,—	1,50	0,50	2,—	2,—
1938 Januari.....	0,50	1,05	1,02	1,40	1,60	1,75	3,—	1,50	0,50	2,—	2,—
Februari.....	0,50	1,05	1,02	1,40	1,60	1,75	3,—	1,50	0,50	2,—	2,—
Maart.....	0,50	1,05	1,02	1,40	1,60	1,75	3,—	1,50	0,50	2,—	2,—
April.....	0,50	1,05	1,02	1,40	1,60	1,75	3,—	1,50	0,50	2,—	2,—
Mei.....	0,50	1,25	1,02	1,40	1,60	1,75	3,—	1,50	0,50	2,—	2,—
Juni.....	0,50	1,30	1,18	1,40	1,60	1,75	3,—	1,50	0,50	2,—	2,—
Juli.....	0,50	1,20	1,18	1,40	1,60	2,50	3,—	1,50	0,50	2,—	2,—
Augustus.....	0,50	1,20	1,18	1,40	1,60	2,50	3,—	1,50	0,50	2,—	2,—
September.....	0,50	1,20	1,15	1,40	1,60	2,50	3,—	1,50	0,50	2,—	2,—
October.....	0,50	1,20	1,15	1,40	1,60	2,50	3,—	1,50	0,50	2,—	2,—

(1) MAANDCIJFERS : Veertiendaagsche rekeningen : rentevoet van de « Caisse Générale de Reports et de Dépôts », derde en vierde week der maand; rekeningen dadelijk opvraagbaar, met vijftien dagen vooropzeg, en op 1, 3 en 6 maanden : gemiddelde rentevoeten der voornaamste credietinstellingen.

KAPITAALMARKT.

I. — NOTEERINGEN VAN ENKELE OVERHEIDSFONDSEN (*) (VERGELIJKENDE TABEL).

AARD DER EFFECTEN	Notering voor	NOTEERING PER		
		1 Septemb. 1938	3 October 1937	3 Novemb. 1938
A. — Binnenlandsche schulden.				
I. — RECHTSTREEKSCHE BELGISCHE STAATSSCHULD (Interest te vergoeden).				
2 1/2 % Schuld	100,—	58,50	56,75	58,50
3 % Schuld, 2 ^e reeks	100,—	71,15	69,25	70,—
3 1/2 % Schuld 1937	100,—	78,25	76,50	77,50
Gefiniceerde 4 % Schuld, 1 ^{ste} reeks	100,—	87,25	86,75	89,—
Gefiniceerde 4 % Schuld, 2 ^e reeks	100,—	87,25	86,75	89,—
2 1/2 % Schatktobons op 5 jaar 1937	100,—	98,25	98,25	98,50
4 % Lotenleening van 1932	525,—	540,—	525,—	538,—
4 % Lotenleening van 1933	1.050,—	1.097,—	1.075,—	1.088,—
II. — INDIRECTE STAATSSCHULD EN DOOR DEN STAAT GEWAARBORGDE SCHULD (Interest te vergoeden).				
4 % Lotenleening der Verwoeste Gewesten 1921	250,—	237,—	232,—	240,50
4 % Lotenleening der Verwoeste Gewesten 1922	262,50	260,50	252,—	259,50
4 % Lotenleening der Verwoeste Gewesten 1923	525,—	530,—	521,—	529,—
6 % preferente aandelen van de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen (Zwitserse snede)	500,—	532,—	528,—	548,—
6 % preferente aandelen van de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen (Nederlandse snede)	500,—	530,—	528,—	547,—
4 % preferente aandelen van de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen (Belgische snede)	500,—	432,—	428,—	437,—
(*) 3 % Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen, coupon Januari-Juli	100,—	70,—	71,50	69,65
4 1/4 % Intercommunale Maatschappij van den Linker Schelde-Oever (IMALSO)	100,—	91,15	(3) 90,—	91,55
4 % Nationale Maatschappij voor Waterdistributie	100,—	88,25	88,25	88,25
III. — RECHTSTREEKSCHE KOLONIALE SCHULD.				
Zonder interest : Belgisch Congo, Lotenleening 1888	100,—	163,50	163,—	166,50
Interest te vergoeden :				
2 1/2 % Koloniale Schuld 1887	100,—	64,—	60,—	63,70
3 % Koloniale Schuld 1904	100,—	75,—	75,—	72,20
4 % Koloniale Schuld 1906	100,—	82,25	85,50	86,—
4 % Koloniale Schuld 1936	100,—	83,25	85,50	85,—
(*) 3 1/2 % Koloniale Schuld 1937	100,—	71,95	72,55	74,25
IV. — DOOR DE KOLONIE GEWAARBORGDE SCHULD (Interest te vergoeden).				
6 % Congo Supérieur aux Grands Lacs (met recht tot omwisseling) (1)	500,—	860,—	825,—	815,—
4 % Congo Supérieur aux Grands Lacs (zonder recht tot omwisseling)	500,—	426,—	421,—	421,—
(*) 4 % Vervoer te water (Unatra), Winstbedeelende obligatiën	500,—	536,—	538,—	560,—
(*) 4 % Buurtspoorwegen van Congo (obligatiën met 5 jaar looptijd)	500,—	496,—	491,—	499,—
(*) 4 % Kivu (Spoorweg), kapitaal	1.000,—	860,—	825,—	835,—
(*) 4 % Buurtspoorwegen van Congo, pref.	500,—	496,—	425,—	423,—
V. — PROVINCIEËN EN GEMEENTEN.				
Interessen te vergoeden :				
(*) 4 1/2 % Gemeentekrediet 1871 tot 1879	100,—	98,25	97,—	(3) 100,—
(*) 3 % " " 1886 tot 1911	100,—	74,25	74,50	75,95
(*) 4 % " " 1912 tot 1918	100,—	82,20	(3) 82,—	84,50
4 % " " 1927 tot 1929	100,—	83,10	83,50	85,75
4 % " " 1931 (Januari-Juli)	100,—	83,10	83,50	85,50
4 % " " 1932	100,—	83,95	83,25	85,25
4 % " " 1937	100,—	84,—	84,50	87,—
4 % Kasbons Gemeentekrediet 1934, terugbetaalbaar à 103 %	100,—	97,50	96,50	98,50
Interessen in de notering begrepen :				
3 % Provincie Antwerpen 1891	100,—	79,—	77,—	77,—
4 % Provincie Oost-Vlaanderen 1936	100,—	86,05	83,75	87,65
4 % Stad Antwerpen 1919	100,—	85,—	82,45	86,90
4 % " " 1930 (Januari-Juli)	100,—	84,25	(3) 84,—	86,40
4 % " " 1933, terugbetaalbaar à 103 %	100,—	97,50	97,50	98,—
4 % " " 1936 (coupon 31 December)	100,—	85,65	84,—	87,60
4 % " " 1937	100,—	84,80	(3) 83,25	85,90
4 % Brussel 1930	100,—	87,60	(3) 82,55	85,55
4 % Brussel 1936, terugbetaalbaar à 103 %	100,—	97,30	92,55	97,05
4 % Gent 1929	100,—	84,—	(3) 83,—	86,05
4 % Gent 1936	100,—	86,—	(3) 82,—	86,95
4 1/2 % Luik 1917	100,—	93,85	(3) 91,—	97,—
4 % Luik 1919	100,—	84,75	(3) 82,—	84,05
4 % Luik 1929	100,—	84,30	77,—	85,05
4 % Luik 1937	100,—	84,10	(4) 85,05	86,25
Lootenleeningen. — Interests in de notering begrepen :				
2 1/2 % Antwerpen 1887, terugbetaalbaar à 110	100,—	84,—	(3) 83,—	(4) 82,25
2 % Antwerpen 1903, terugbetaalbaar à 110	100,—	68,25	66,75	69,50
2 1/2 % Brussel 1902, terugbetaalbaar à 110	100,—	77,50	77,—	78,25
2 % Brussel 1905, terugbetaalbaar à 110	100,—	(2) 68,50	(3) 67,50	66,50
(*) 2 % Kanaal en Zeovaartinstellingen van Brussel 1897	100,—	69,75	(3) 66,—	68,50
2 % Gent 1896	100,—	67,25	67,50	69,75
2 % Luik 1897	100,—	68,—	(3) 65,25	67,75
B. — Buitenlandsche schulden.				
I. — LEENINGEN IN \$.				
6 % Belgische Schuld 1955	100 \$	103 3/4	104	104
6 1/2 % Belgische Schuld 1949	100 \$	106 1/2	106 7/8	106 1/2
7 % Belgische Schuld 1955	100 \$	111 1/2	110 1/2	113 1/2
II. — LEENINGEN IN £.				
3 % Belgische Schuld 1914	100 £	100 3/4	100 1/8	100 3/4
4 % Leening 1936	100 £	96 1/2	98 1/2	88 3/4
4 % Leening 1937	100 £	94 3/4	95 1/2	89 3/4
III. — LEENINGEN IN FRANSCHE FRANK.				
5 1/2 % Buitenlandsche leening 1932 (Fransche frank-goud)	1.000 F.fr.	2.580,—	2.680,—	2.630,—
5 1/2 % Buitenlandsche leening 1934 (Fransche frank-goud)	1.000 F.fr.	2.583,—	2.723,—	2.625,—
5 % Buitenlandsche leening conversie 1934	1.000 F.fr.	781,—	785,—	826,—
IV. — LEENINGEN IN NEDERLANDSCHE GULDEN.				
3 1/2 % Leening 1937	100 N.G.	94,—	94 1/4	93 7/8

(*) Over 't algemeen zijn de coupons der leeningen vrij van belasting, deze welke aan de belasting van 2 pCt. zijn onderworpen, zijn met een sterretje aangegevend.

(1) Interest tot 4 pCt. gewaarborgd.

(2) Tegen deze notering werden de verkoopers niet of slechts gedeeltelijk voldaan.

(3) Gewijzigde notering : geld.

(4) Tegen deze notering werden de koopers niet of slechts gedeeltelijk voldaan.

II. — MAANDELIJSCH E INDEXCIJFERS VAN DE BEURS TE BRUSSEL.

15

	VASTRENDERENDE FONDSSEN (30)						EFFECTEN MET VERANDERLIJK RENDEMENT (120)												
	Algemeen indexcijfer	Recht- en onrechtst. Belgische Staatsleeningen	Provincie- en gemeente-leeningen	4 pCt. Obligaties 16,50 % belasting	6 pCt. Obligaties vrij van belasting	Algemeen indexcijfer	Verzekeringen, banken en financiële instelling.	Omroepende goederen, hypotheeken en hotelwezen	Tranwegen	Buurtspoorwegen	Tranwegen en electric. (Trusts)	Gas en electriciteit	Metaalnijverheid	Steenkolennijnen	Zink, lood en mijnen	Glas en spiegelglas-fabrieken	Textielnijverheid en zijdefabrieken	Koloniale waarden	Diverse
Indexcijfer in verhouding tot de notering der vorige maand.																			
1938 3 October	99	99	99	99	99	105	109	102	102	107	106	112	101	99	101	104	101	103	
3 November	102	102	102	100	102	99	94	99	95	96	99	99	110	106	106	98	100	96	
Indexcijfer in verhouding tot de notering op 3 Januari 1928.																			
1937 1 September ...	130	135	145	148	107	49	37	31	31	28	60	105	162	39	80	39	41	42	
1 October	130	135	144	146	107	47	36	30	31	27	60	97	154	35	77	36	38	40	
3 November	127	129	143	144	106	41	33	28	29	25	58	83	138	29	72	31	31	37	
1 December	127	129	142	143	106	40	32	27	29	24	56	76	130	28	66	31	31	36	
1938 3 Januari	127	129	141	145	106	40	32	28	30	24	57	75	133	27	67	30	31	35	
1 Februari	127	129	143	144	107	39	32	26	30	22	54	74	131	26	62	29	31	33	
2 Maart	127	128	142	143	107	38	30	27	30	22	55	66	121	26	63	28	30	33	
1 April	123	124	135	142	104	34	27	26	29	21	52	61	102	21	53	25	27	29	
2 Mei	124	122	138	142	105	38	29	28	30	22	55	71	118	25	59	27	29	33	
1 Juni	121	120	131	141	104	36	28	27	29	22	53	70	114	22	58	25	28	31	
1 Juli	121	119	131	142	104	38	28	27	30	23	54	74	118	24	57	25	30	32	
1 Augustus	120	117	128	142	104	38	28	27	29	23	55	75	119	24	57	24	31	31	
1 September ...	119	116	127	143	103	37	27	25	28	22	55	70	116	22	56	23	30	29	
3 October	118	114	126	141	102	38	30	26	29	24	58	79	118	22	56	24	30	30	
3 November ...	120	117	129	141	105	38	28	25	27	23	57	78	129	23	60	24	30	29	

III. — RENDEMENT VAN EENIGE BELGISCHE EN CONGOLEESCHE STAATSFONDSEN

(met inachtneming van de notering alleen).

16

DATUM	Belgische Rente, 3 pCt., 2 ^e reeks vrij van belasting		Geünificeerde schuld, 4 pCt., vrij van belasting		Belgische schuld 1937, 3,50 pCt., vrij van belasting		Oorlogsschade 1922 (*)		Congo 1906, 4 pCt., vrij van belasting		Congo 1936, 4 pCt., vrij van belasting	
	Notering	Rende-ment	Notering	Rende-ment	Notering	Rende-ment	Notering	Rende-ment	Notering	Rende-ment	Notering	Rende-ment
1936 2 Januari	78,75	3,81	93,55	4,28	—	—	258,—	4,07	91,50	4,37	—	—
1937 4 Januari	84,50	3,55	100,35	3,99	—	—	279,—	3,76	98,65	4,05	99,95	4,—
1937 1 September	92,—	3,26	102,90	3,89	97,90	3,58	298,—	3,52	101,—	3,96	101,—	3,96
1 October	91,50	3,28	102,90	3,89	97,90	3,58	291,—	3,61	100,—	4,—	100,—	4,—
3 November	87,25	3,44	98,10	4,08	93,70	3,74	270,—	3,89	95,50	4,19	95,—	4,21
1 December	86,—	3,49	97,75	4,09	93,—	3,76	274,—	3,83	96,80	4,13	96,15	4,16
1938 3 Januari	84,—	3,57	97,40	4,11	88,85	3,94	285,—	3,68	95,65	4,18	95,15	4,20
1 Februari	84,75	3,54	97,05	4,12	88,40	3,96	286,—	3,67	96,—	4,17	95,35	4,19
2 Maart	83,—	3,61	97,20	4,12	88,—	3,98	279,—	3,76	96,—	4,17	96,75	4,13
1 April	79,75	3,76	94,30	4,24	82,—	4,27	260,—	4,04	91,—	4,40	89,50	4,47
2 Mei	78,—	3,85	92,45	4,33	81,20	4,31	264,—	3,98	91,—	4,40	90,—	4,44
1 Juni	73,—	4,11	90,20	4,43	80,—	4,37	260,—	4,04	84,75	4,72	84,55	4,73
1 Juli	72,75	4,12	90,05	4,44	80,05	4,37	268,—	3,92	88,50	4,52	87,—	4,60
1 Augustus	71,—	4,23	88,15	4,54	79,25	4,42	260,—	4,04	85,—	4,71	84,—	4,76
1 September	71,15	4,22	87,25	4,58	78,25	4,47	260,50	4,03	82,25	4,86	83,25	4,80
3 October	69,25	4,33	86,75	4,61	76,50	4,58	252,—	4,17	85,50	4,68	85,50	4,68
3 November	70,—	4,29	89,—	4,49	77,50	4,52	259,50	4,05	86,—	4,65	85,—	4,71

(*) 4 pCt., vrij van belasting op de nominale waarde van fr. 262,50.

**IV. — UITGIFTEN VAN DE BELGISCHE EN CONGOLEESCHE NIJVERHEIDS-
EN HANDELSVENNOOTSCHAPPEN.**

a) Retrospectief overzicht
(duizenden franken).

17

TIJDVAK	STICHTINGEN VAN VENNOOTSCHAPPEN						KAPITAALSVERHOOGINGEN (Naamloze vennootschappen) (commandit. vennootschappen op aandelen) (personenvennootsch. met beperkte aansprak.)			
	naamloze en commanditaire op aandelen			personenvennootschappen met beperkte aansprakelijkheid			Aantal	Oud kapitaal	Nominale verhooging.	Gestort bedrag op nomin. waarde
	Aantal	Nominaal bedrag	Gestort bedrag op nomin. waarde	Aantal	Nominaal bedrag	Gestort bedrag op nomin. waarde				
1936.....	511	559.766	454.441	574	332.930	319.052	363	2.627.536	2.571.837	2.442.444
1937.....	452	350.879	284.968	937	327.861	316.285	473	5.056.092	3.797.925	3.655.773
1937 Eerste 9 maanden.....	354	262.548	218.262	583	202.133	198.519	362	3.410.358	2.892.939	2.821.226
1938 Eerste 9 maanden.....	280	185.961	159.384	793	212.699	206.688	237	1.128.554	1.048.235	985.953
1937 Juli.....	47	16.505	14.427	94	40.504	39.971	31	448.675	345.058	343.695
Augustus.....	29	8.420	5.810	44	7.599	6.707	23	666.265	211.595	211.195
September.....	29	36.535	32.922	60	18.207	18.117	41	170.195	193.361	172.821
October.....	38	49.125	35.742	69	35.541	34.084	27	449.005	99.773	97.478
November.....	25	10.300	7.198	74	25.444	23.703	35	900.934	283.013	230.693
December.....	35	28.906	23.766	211	64.743	59.979	49	295.795	522.200	506.376
1938 Januari.....	30	28.450	25.142	99	22.268	22.193	27	172.692	95.469	93.445
Februari.....	27	26.560	25.050	82	22.634	22.393	21	110.192	58.569	58.443
Maart.....	37	15.300	14.176	118	25.060	23.758	35	70.209	86.511	78.655
April.....	38	27.191	20.951	108	34.459	33.717	45	134.302	376.866	365.920
Mei.....	29	15.370	11.896	83	20.931	20.235	33	95.898	61.115	59.701
Juni.....	40	23.393	18.524	62	17.145	15.744	21	65.853	79.746	51.196
Juli.....	37	30.797	25.654	81	19.098	18.208	26	107.423	134.319	131.158
Augustus.....	14	2.790	2.593	70	31.587	31.208	14	109.775	80.174	74.849
September.....	28	16.110	15.398	90	19.517	19.232	15	262.210	75.466	72.586

TIJDVAK	OBLIGATIE-UITGIFTEN		Gezamen- lijke uitgiffen	UITGIFTE PREMIËN (1)	ANDERE STORTINGEN DAN IN GELD		UITGIFTEN bestemd voor aflossing van oude leeningen (4)	Netto uitgiffen (5)
	Aantal	Nominaal bedrag			Inbreng in natura (2)	Inlijving van reserves (3)		
1936.....	30	236.205	3.700.738	64.687	1.235.069	1.594.020	—	687.740
1937.....	47	2.021.550	6.498.215	400.495	721.690	2.331.933	2.370.828	1.254.620
1937 Eerste 9 maanden.....	43	2.012.550	5.370.170	361.995	533.071	1.729.425	2.370.828	979.228
1938 Eerste 9 maanden.....	19	340.975	1.787.870	6.375	405.821	715.761	152.500	425.293
1937 Juli.....	4	255.000	657.067	—	123.691	163.825	225.000	140.577
Augustus.....	3	82.000	309.614	—	11.672	26.962	233.333	33.745
September.....	8	247.200	495.303	—	34.206	141.712	145.000	150.142
October.....	1	5.000	189.439	—	52.640	40.355	—	79.309
November.....	—	—	318.757	33.750	58.206	111.911	—	125.227
December.....	3	4.000	619.849	4.750	77.773	450.242	—	70.856
1938 Januari.....	3	74.950	221.137	—	48.067	74.550	74.500	18.613
Februari.....	4	24.025	131.788	—	54.040	23.637	—	52.234
Maart.....	3	50.400	177.271	4.000	30.034	42.757	—	98.198
April.....	1	12.500	451.016	2.000	74.598	318.097	—	42.393
Mei.....	2	20.000	117.416	375	34.593	30.586	—	47.028
Juni.....	3	118.600	238.884	—	43.992	16.200	68.000	75.872
Juli.....	1	6.000	190.214	—	28.582	118.314	—	34.124
Augustus.....	—	—	114.551	—	31.360	72.495	—	4.795
September.....	2	34.500	145.593	—	60.555	19.125	10.000	52.036

- (1) In de gestorte bedragen niet begrepen.
(2) In de oprichtingen en kapitaalsverhoogingen begrepen.
(3) In de kapitaalsverhoogingen begrepen.
(4) In de kapitaalsverhoogingen en de obligatie-uitgiffen begrepen.
(5) Omvatten de bedragen gestort voor aandelen, toewijzingen en obligatie-uitgiffen, met inbegrip van het bedrag aan uitgifte premieën, min de andere stortingen en de uitgiffen bestemd voor aflossing van oude leeningen.

IV. — UITGIFTEN VAN DE BELGISCHE EN CONGOLEESCHE NIJVERHEIDS- EN HANDELSVENNOOTSCHAPPEN.

b) Detail der uitgiften

(duizenden franken).

SEPTEMBER 1938.

RUBRIEKEN	OPRICHTINGEN VAN VENNOOTSCHAPPEN (1)					KAPITAALSVERHOOGINGEN (naamlooze vennootschappen) (command. vennoot. op aand.) (personenvennootschappen met beperkte aansprakelijkheid)				OBLIGATIE- UITGIFTEN			Uitgifte- premiën (in de gestorte bedra- gen niet begre- pen)	ANDERE STORTIN- GEN DAN IN SPECIE		ONTBINDINGEN VAN VENNOOTSCHAPPEN (1) (naamlooze) (commanditaire op aand.) (personenvennootschappen met beperkte aansprakelijkheid)				KAPITAALS- VERMINDE- NINGEN (naamlooze vennootsch.) (comm. venn. op aandelen) (personen vennootsch. met beperkte aansprakel.)		
	naamlooze en commanditaire op aandelen			personenvennootsch. met beperkte aansprakelijkheid		Aantal	Oud kapitaal	Nomin. vergroo- ting	Gestort bedrag op nomin. waarde	Aantal	Nomin. bedrag	waarvan conversie leenin- gen		Inbreng in natura (in de oprichtingen en capi- taalsverhoogingen begrepen)	Inlijving van reserves (in de kapitaalsver- hoogingen begrepen)	Liquidaties		Samensmel- tingen		Aantal	Bedrag	
	Aantal	Nomin. bedrag	Gestort bedrag op nomin. waarde	Aantal	Nomin. bedrag											Aantal	Bedrag	Aantal	Bedrag			Aantal
1. Private banken	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
2. Verzekeringen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
3. Financiële inrichtingen	1	100	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
4. In-, uitvoer	2	200	200	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
5. Handel in metalen	1	50	50	2	370	370	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
6. Handel in kleerstoffen en meubelen	—	—	—	12	1.966	1.966	1	800	300	300	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
7. Handel in eetwaren	1	200	38	7	725	725	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
8. Diverse handel	4	545	545	27	2.526	2.476	4	1.210	2.590	2.310	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
9. Suikerfabrieken	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
10. Maalderijen	—	—	—	1	2.550	2.550	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
11. Bierbrouwerijen	—	—	—	3	1.950	1.950	2	33.300	20.125	20.125	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
12. Stokerijen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
13. Andere voedingsnijverheden	—	—	—	4	1.076	1.076	1	20.000	3.000	3.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
14. Steengroeven	1	200	100	—	—	—	1	3.500	2.375	1.775	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
15. Kolenmijnen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
16. Mijnbouw	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
17. Gas	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
18. Electriciteit	1	1.750	1.750	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
19. Electricite constructie	1	200	200	4	200	200	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
20. Hotels, bioscopen, schouwburgen	3	1.350	1.350	4	740	680	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
21. Drukkerijen, publiciteit	1	50	50	5	800	800	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
22. Textielbedrijf	3	2.630	2.362	3	2.100	1.940	1	400	160	160	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
23. Kunstmatige en ceramische materialen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
24. Metaalnijverheden, mechanische constructie	1	400	400	4	870	855	1	175.000	31.166	31.166	1	10.000	10.000	—	—	—	—	—	—	—		
25. Gebouwen, openbare werken	—	—	—	6	1.698	1.698	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
26. Papiernijverheden	—	—	—	1	623	623	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
27. Plant. en koloniale vennootschappen	1	1.000	1.000	—	—	—	3	18.000	5.750	3.750	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
28. Chemische nijverheden	1	200	122	1	60	60	1	10.000	10.000	10.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
29. Houtnijverheden	—	—	—	1	123	123	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
30. Leerlooierijen, riemfabrieken	1	2.800	2.800	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
31. Automobielen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
32. Glasblazerijen, kristalfabrieken	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
33. Spiegelgieterijen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
34. Diverse nijverheden	2	1.125	1.101	3	330	330	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
35. Spoorwégen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
36. Buurtspoorwegen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
37. Scheepvaart, vliegwezen	3	3.310	3.310	1	750	750	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
38. Telegrafien, telefonen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
39. Electricische tramwegen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
40. Autobussen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
41. Andere vervoerondernemingen	—	—	—	1	60	60	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
42. Diverse andere nijverheden	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
TOTAAL	28	16.110	15.398	90	19.517	19.232	15	262.210	75.466	72.586	2	34.500	10.000	—	60.555	19.125	12	80.673	3	25.424	16	35.684

(1) Samenwerkende vennootschappen en credietverenigingen: 7 opgericht met een minimumkapitaal van 1.271.700 fr.; 5 ontbonden met een minimumkapitaal van 893.000 fr.
 (2) Leening « Tannerie et Maroquinerie belges », 1.500.000 gulden.

**IV. — UITGIFFEN VAN DE BELGISCHE EN CONGOLEESCHE NIJVERHEIDS-
EN HANDELSVENNOOTSCHAPPEN.**

c) Ingedeeld naar de ligging en naar de belangrijkheid van het uitgegeven of vernietigd kapitaal
(duizenden franken). SEPTEMBER 1938.

17

INDEELING	OPRICHTING. VAN VENNOOTSCH.					KAPITAALSVERHOOGINGEN (Naamloze vennootsch. (Command. vennootsch. op aandelen) (Personenvennootsch. met beperkte aansprakelijkheid)			OBLIGATIE- UITGIFFEN		Uitgiftepremiën (in de gestorte bedragen niet begrepen)	ANDERE STORTINGEN		ONTBIN- DINGEN		KAPITAALSVERMINDERINGEN Bedrag	
	naamloze en commanditaire op aandelen			personenvenn. met beperkte aansprakelijkheid		Aantal	Oud kapitaal	Nominale verhooging	Gestort bedrag op nominale waarde	Aantal		Nominale bedrag waarvan conversie- leeningen	Inbreng in natura (1)	Inlijving van reserves (2)	Liquidades		Samensmeltingen
	Aantal	Nominale bedrag	Gestort bedrag op nominale waarde	Aantal	Nominale bedrag												
	Aantal	Nominale bedrag	Gestort bedrag op nominale waarde	Aantal	Nominale bedrag	Gestort bedrag op nominale waarde	Aantal	Nominale bedrag	waarvan conversie- leeningen	Inbreng in natura (1)		Inlijving van reserves (2)	Liquidades	Samensmeltingen			

1. — Naar hun geografische ligging.

België	27	15.110	14.398	90	19.517	19.232	12	244.210	69.716	68.836	2	34.500	10.000	—	57.805	19.125	80.673	19.424	30.184
België en buitenland	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Congo	1	1.000	1.000	—	—	—	3	18.000	5.750	3.750	—	—	—	—	2.750	—	—	6.000	5.500
TOTAAL...	28	16.110	15.398	90	19.517	19.232	15	262.210	75.466	72.586	2	34.500	10.000	—	60.555	19.125	80.673	25.424	35.684

2. — Naar de belangrijkheid van het uitgegeven of vernietigd kapitaal.

1 miljoen en minder	24	7.025	6.581	89	16.967	16.682	6	11.810	1.650	1.370	—	—	—	—	12.914	—	2.452	—	5.534
van 1 tot 5 miljoen	4	9.085	8.817	1	2.550	2.550	5	32.100	12.525	9.925	—	—	—	—	15.475	—	3.750	—	4.650
van 5 tot 10 miljoen	—	—	—	—	—	—	2	13.300	15.125	15.125	1	10.000	10.000	—	1.000	4.125	—	14.562	5.500
van 10 tot 20 miljoen	—	—	—	—	—	—	1	30.000	15.000	15.000	—	—	—	—	—	15.000	—	10.882	20.000
van 20 tot 50 miljoen	—	—	—	—	—	—	1	175.000	31.166	31.166	1	24.500	—	—	31.166	—	—	—	—
van 50 tot 100 miljoen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	74.471	—	—
100 miljoen en meer	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
TOTAAL...	28	16.110	15.398	90	19.517	19.232	15	262.210	75.466	72.586	2	34.500	10.000	—	60.555	19.125	80.673	25.424	35.684

(1) In de oprichtingen en kapitaalsverhogingen begrepen.

(2) In de kapitaalsverhogingen begrepen.

18
19

**V. — LEENINGEN VAN OVERHEIDSMACHTEN EN INRICHTINGEN
VAN OPENBAAR NUT.**

**VI. — HYPOTHEEK-
INSCRIVINGEN (1).**

TIJDVAK	RECHTSTREEKSCHE LEENINGEN		BANKVERRICHTINGEN VAN HET GEMEENTECREDIET				TIJDVAK	Bedrag naar de geïnde inschrijvings- rechten berekend
	VAN OVERHEIDSMACHTEN (2)		Voorschotten en terugbetalingen op leeningen toegestaan voor de betaling van :					
			Buitengewone uitgaven		Gewone uitgaven			
	in België	in het buitenland	Uit rekening genomen	Netto terugbetaald	Netto voorschotten	Netto terugbetaald		
	(duiz. franken)	(miljoenen)	(duizendtallen franken)					(duiz. frank.)
1936	2.301.500	{ £ 8,6 Zw. Kr. 20 }	389.835	179.622	213.976	244.513	1936 Maandgem...	190.488
1937	6.955.000	{ Ned. G. 48 £ 5 }	451.491	205.369	200.606	206.350	1937 Maandgem...	211.092
1937 Juli	800.000	—	44.889	7.975	19.369	12.858	1937 Juli	218.337
Augustus ..	120.000	—	35.751	8.871	13.724	20.264	Augustus ...	232.403
September ..	935.000	—	35.594	4.761	13.506	14.247	September ..	192.470
October ...	—	—	50.259	7.082	12.247	23.894	October ...	228.216
November ..	—	—	59.908	11.358	10.327	29.894	November ..	211.192
December ..	—	£ 5	47.930	62.582	11.663	23.006	December ...	242.077
1938 Januari ...	—	—	51.979	7.298	23.480	25.500	1938 Januari ...	208.074
Februari ...	609.875	—	39.491	12.062	20.361	19.974	Februari ...	216.760
Maart	—	—	61.551	21.313	22.293	9.749	Maart	248.938
April	—	—	73.431	13.877	21.639	5.296	April	290.964
Mei	—	—	65.249	11.448	16.789	6.973	Mei	283.647
Juni	—	(3)	62.110	19.630	23.093	6.092	Juni	246.895
Juli	(4) 250.000	—	65.551	17.636	18.628	15.840	Juli	236.207
Augustus ...	—	—	67.847	19.274	20.145	25.848	Augustus ...	207.602
September ..	—	—	63.467	26.997	22.348	18.015	September ..	231.556

(1) De hernieuwingen bij het eind van het vijftiende jaar inbegrepen; deze beloopt ongeveer 1 pCt. van het totaal; de wettelijke hypotheek niet inbegrepen.

(2) Leeningen van Staat, Kolonie, provinciën en gemeenten, inrichtingen van openbaar nut, zoals de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen, de Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen, de Nationale Maatschappij voor Watervoorziening, het Gemeentekrediet, enz.

(3) In Juni 1938 heeft de Belgische Regering een leening afgesloten van 35 miljoen Nederlandsche gulden in Schatkistbons op 3 maanden. Zij kan deze bons driemaal hernieuwen.

(4) Leening Gemeentekrediet, 4 pCt., kasbons op 10 jaar.

RIJKSFINANCIËN.

I. — OPBRENGST VAN DE BELASTINGEN (volgens het « Belgisch Staatsblad »).

a) Ontvangsten zonder onderscheid van dienstjaar (die der gemeentelijke en provinciale opcentiemen niet inbegrepen)

(millioenen franken).

25

TIJDVAK	Rechtstreeksche belastingen	Douanen en accijnzen	Registratierechten	Globale ontvangsten van het tijdvak	Globale gecumuleerde ontvangsten van Januari tot en met de aangeduide maand
1936.....	3.028	2.857	3.183	9.068	—
1937.....	2.998	3.027	3.653	9.679	—
1937 Juli.....	265	251	309	825	5.657
Augustus.....	241	256	294	791	6.448
September.....	189	249	325	763	7.211
October.....	231	253	324	808	8.019
November.....	250	250	289	789	8.809
December.....	276	280	314	870	9.679
1938 Januari.....	431	221	267	919	919
Februari.....	187	213	273	673	1.592
Maart.....	214	282	322	818	2.410
April.....	270	256	304	830	3.240
Mei.....	262	243	279	784	4.024
Juni.....	187	262	271	721	4.745
Juli.....	221	264	266	751	5.496
Augustus.....	236	261	253	750	6.246
September.....	253	255	285	793	7.039

b) Totale ontvangsten van de dienstjaren 1937 en 1938 vóór 30 September 1938 geïnd (gemeentelijke en provinciale opcentiemen niet inbegrepen)

(millioenen franken).

	Dienstjaar 1937 (2)		Dienstjaar 1938		September 1938	
	Geïnde ontvangsten	Budgetaire ramingen	Geïnde ontvangsten	Budgetaire ramingen	Ontvangsten voor rekening van	
					dienstjaar 1937 (2)	dienstjaar 1938
I. Rechtstreeksche belastingen	2.824	3.116	1.641	1.470	—	253
II. Douanen en accijnzen	3.017	2.815	2.237	2.313	—	255
waarvan douanen.....	1.587	1.531	1.153	1.233	—	131
accijnzen.....	1.204	(1) 1.273	927	(1) 1.069	—	109
III. Registratie	3.651	3.246	2.519	2.975	—	285
waarvan registratie en overschrijvingen.....	546	485	371	386	—	34
erfenissen.....	254	206	182	150	—	19
zegel en gelijkgestelde taxes.....	2.816	2.515	1.934	2.419	—	228
Totaal...	9.492	9.177	6.397	6.758	—	793
Verschil in vergelijking met de budgetaire ramingen	+ 315					

NOTA. — Het tijdperk van invordering der rechtstreeksche belastingen duurt langer dan het burgerlijk jaar; het indienen der verklaringen door den belastingplichtige en het opmaken der rollen door het beheer nemen inderdaad een zekeren tijd in beslag. Voor deze belastingsoort zijn de cijfers dus maar beslissend na het afsluiten van het dienstjaar.

(1) Accijnzen en bijzondere verbruikstaxes.

(2) Dienstjaar afgesloten op 31 Mei 1938.

**II. — DRIEMAANDELIJKSCHE TOESTAND VAN HET FONDS TOT DELGING
DER STAATSSCHULD.**

	4 ^e kwartaal 1937	1 ^{ste} kwartaal 1938	2 ^e kwartaal 1938	3 ^e kwartaal 1938
Verrichtingen in specie (<i>millioenen franken</i>).				
ONTVANGSTEN.				
Gewone dotaties voor de delging der geconsolideerde (gevestigde) schuld	754	908	49	175
Niet aangewende excedenten van de dotatie van Amerikaansche 6 ½ % te besteden aan het aanleggen van een productieve reserve (artikel 16 der wet van 24 Juli 1937)...	—	3	—	—
Geïnde interesten en coupons	1	2	—	3
Netto-opbrengst van de reserve van de 6 ½ % Amerikaansche lening	2	2	3	4
Kortingen voor pensioenkas, te regulariseeren	—	—	—	—
Cessie van titels uit de portefeuille	—	3	—	19
Cessie van titels aangekocht krachtens artikel 24 van het koninklijk besluit van 11 Mei 1935...	581	653	317	164
Interessen op titels verkregen krachtens het koninklijk besluit van 11 Mei 1935	1	22	3	11
Interessen en amortisatie van de portefeuille der oude pensioenkassen (artikel 1 van de koninklijke besluiten n ^o s 221 en 222 van 27 December 1935)	7	25	4	13
Ontvangsten van het kwartaal	1.345	1.619	376	389
UITGAVEN.				
Kostprijs der titels van de geconsolideerde (gevestigde) schuld voor de delging ingekocht of terugbetaald	774	116	758	175
Terugbetaling aan de Schatkist van een deel der dotatie aangaande geconverteerde Amerikaansche leningen	0,7	—	—	—
Kosten betreffende de delging der geconsolideerde (gevestigde) schuld	0,9	2	0,1	0,3
Algemeene onkosten	0,1	0,1	0,1	0,1
Kostprijs der titels verkregen krachtens artikel 24 van het koninklijk besluit van 11 Mei 1935...	681	673	361	173
Kostprijs der titels aangekocht krachtens artikel 11, 2 ^e lid, der wet van 23 Juli 1926...	3	—	—	39
Storting in de Schatkist van de netto-opbrengst der reserve van 6 ½ % Amerikaansche in 1937.	—	—	10	—
Storting in de Schatkist van de interesten en de amortisatie van de portefeuille der oude pensioenkassen	—	—	46	29
Interestcoupons op titels aangekocht door het Regularisatiefonds van de Rentenmarkt.....	12	—	—	—
Regularisatie van afhoudingen voor pensioenkassen.....	—	—	—	—
Uitgaven van het kwartaal.....	1.472	791	1.175	416
Batig saldo op het einde van het kwartaal	506	1.333	535	507
Verrichtingen in effecten (<i>millioenen franken</i>).				
DELGING DER GECONSOLIDEERDE (GEVESTIGDE) SCHULD.				
Nominaal kapitaal der titels ingekocht of terugbetaald voor de delging gedurende het kwartaal.	685	116	591	169
CONVERSIE DER VLOTTENDE SCHULD.				
Bedrag der Schatkistbons omgezet in preferente aandelen van de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen tot op het einde van het kwartaal	4.175	4.175	4.175	4.175
PREFERENTE AANDELEN VAN DE NATIONALE MAATSCHAPPIJ DER BELGISCHE SPOORWEGEN.				
Nominaal kapitaal der titels : a) tegen specie uitgegeven	824	824	824	824
b) tegen niet afgestempelde Schatkistbons geruild	4.175	4.175	4.175	4.175
Beschikbaar saldo op het einde van het kwartaal	4.999	4.999	4.999	4.999
	1	1	1	1
Totaal der eerste uitgifte (artikel 2 der wet van 24 December 1927)	5.000	5.000	5.000	5.000
Niet uitgegeven	5.000	5.000	5.000	5.000
Nominaal kapitaal der aan het Delgingsfonds afgegeven titels (artikel 11 der wet van 23 Juli 1926).	10.000	10.000	10.000	10.000
EFFECTENPORTEFEUILLE OP HET EINDE VAN HET KWARTAAL.				
Waarden aangekocht krachtens artikel 11, 2 ^e lid, der wet van 23 Juli 1926	99	94	94	115
PORTEFEUILLE VAN DE RESERVE VAN DE 6 ½ % AMERIKAANSCH LEENING OP HET EINDE VAN HET KWARTAAL.				
Waarden aangekocht ter uitvoering van artikel 16 der wet van 24 Juli 1927.....	269	269	269	269
PORTEFEUILLE VAN HET REGULARISATIEFONDS VAN DE RENTENMARKT OP HET EINDE VAN HET KWARTAAL.				
Waarden verkregen ter uitvoering van artikel 24 van het koninklijk besluit van 11 Mei 1935....	941	972	1.001	1.012
PORTEFEUILLE VAN DE OUDE PENSIOENKAS OP HET EINDE VAN HET KWARTAAL.				
Waarden gedeponceerd in het amortisatiefonds ter voldoening aan artikel 1 der koninklijke besluiten n ^o s 221 en 222 van 27 December 1935	1.051	1.047	1.046	1.041
DEPOSITO'S DOOR STICHTINGEN VOOR DE AFLEVERING VAN INSCHRIJVINGEN OP NAAM 4 %, 3^e REEKS.				
Waarden gedeponceerd in het amortisatiefonds krachtens het koninklijk besluit n ^o 267 van 28 Maart 1936	334	335	335	335

**II. — DRIEMAANDELIJKSCHE TOESTAND VAN HET FONDS TOT DELGING
DER STAATSSCHULD**
(vervolg).

26

	Per 31 Decemb. 1937	Per 31 Maart 1938	Per 30 Juni 1938	Per 30 Septemb. 1938
Balans (duizenden franken).				
ACTIVA.				
Banken, postchèquerekening en kas	194.189	547.499	223.003	199.743
Tijdelijke beleggingen in buitenlandsche deviezen	3.745	3.788	3.719	3.048
Delgingsreserve aangelegd bij buitenlandsche bankiers	50.231	145.163	51.349	53.201
Terugbetaling van bij uitloting aflosbare titels, om te slaan	—	402.166	20.007	14.305
Nog te innen vervallen dotaties	14.082	22	1.614	891
Betalingsordonnantien in portefeuille	23	—	—	—
Te innen voorgeschoten belastingen en kosten	68	22	9	332
Beleggingen der reserve van de 6 ½ % Amerikaansche leening	234.583	234.623	234.904	234.912
	505.921	1.333.283	534.605	507.032
Effectenportefeuille (tegen.kostprijs)	87.211	84.563	84.555	104.717
Totaal activa ...	593.132	1.417.846	619.160	611.749
PASSIVA.				
Saldi van aan de delging te besteden dotaties :				
a) in Belgische franken	92.811	798.450	183.968	182.952
b) in deviezen	59.231	145.163	51.349	53.201
Reserve van de 6 ½ % Amerikaansche leening	235.770	241.226	234.347	238.842
Regularisatiefonds van de Rentemarkt	52.470	54.474	13.264	14.606
Opbrengst van de portefeuille van de oude pensioenkassen	46.083	71.546	29.437	13.117
Beschikbaar saldo :				
Niet aangewend deel van de netto-opbrengst der uitgiften van preferente aandelen van de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen	54.083	54.083	54.083	54.083
Vrijwillige bijdragen	4.104	4.104	4.104	4.104
	58.187	58.187	58.187	58.187
Excedent der inkomsten op de lasten	48.580	48.801	48.609	50.844
	106.767	106.988	106.796	109.031
Totaal passiva ...	593.132	1.417.846	619.160	611.749

Winst- en verliesrekening
(duizenden franken).

DEBET.				
Beheerkosten	74	93	111	102
Kosten in verband met de delging	925	1.623	127	311
	999	1.716	238	413
Excedent der inkomsten op de lasten voor het kwartaal	—	221	—	2.234
Totaal ...	999	1.937	238	2.647
CREDIT.				
Geinde interesten en coupons	624	1.937	46	2.647
Excedent der lasten op de inkomsten voor het kwartaal	375	—	192	—
Totaal ...	999	1.937	238	2.647
Batig saldo op het einde van het kwartaal	48.579	48.801	48.609	50.843

HET INKOMEN EN HET SPAREN.

I. — RENDEMENT DER BELGISCHE NAAMLOOZE VENNOOTSCHAPPEN.

30

a) Maand September 1938.

RUBRIEKEN	AANTAL VENNOOTSCHAPPEN			Gestort kapitaal	Reserves	NETTO RESULTAAT		Uitgekeer- de bruto winst	Obligatie- schuld (2)	Bruto obligatie- coupons (1)
	getelde	met winst	met verlies			winst	verlies			

(duizenden franken)

A. — Vennootschappen wier voornaamste werkkring in België gelegen is.

1a Particuliere banken	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1b Banken van openbaar nut ..	—	—	—	100.000	164.775	19.559	—	10.554	—	—
2. Verzekeringen	1	1	—	1.000	208	8	—	30	—	—
3. Financiële inrichtingen	15	10	5	147.238	22.551	8.248	122	7.333	84.924	3.497
4. Invoer, uitvoer	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5. Handel in metalen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6. Handel in klerst. en meubel.	3	2	1	950	87	70	67	55	—	—
7. Handel in eetwaren	5	4	1	5.350	1.092	53	17	49	331	20
8. Diverse handel	56	36	20	35.605	19.874	2.154	2.454	1.138	—	—
9. Suikerfabrieken	10	9	1	29.582	25.372	3.717	989	2.207	—	—
10. Maalderijen	2	2	—	1.200	181	74	—	36	—	—
11. Bierbrouwerijen	3	3	—	7.100	2.208	39	—	—	1.500	75
12. Stokerijen	1	1	—	2.100	347	302	—	168	—	—
13. Andere voedingsnijverheden.	9	6	3	30.522	3.126	5.996	209	4.323	1.380	72
14. Steengroeven	6	6	—	7.089	3.794	600	—	358	240	12
15. Kolenmijnen	1	1	—	1.000	7.905	883	—	324	62.434	2.969
16. Mijnbouw	—	—	—	—	—	—	—	—	2.000	100
17. Gas	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
18. Electriciteit	—	—	—	—	—	—	—	—	16.930	801
19. Electricische constructie	3	2	1	4.600	428	226	7	11	—	—
20. Hotels, bioscopen, schouwb.	16	10	6	22.319	13.164	411	5.633	—	—	—
21. Drukkerijen, publiciteit	2	2	—	1.649	207	322	—	182	2.413	121
22. Textielnijverheid	21	13	8	32.647	335	1.270	1.995	938	4.500	212
23. Kunst- en cer. bouwstoffen .	4	2	2	1.940	2.787	72	143	61	2.500	124
24. Metaaln. en mechan. constr.	22	18	4	49.385	29.437	14.789	320	6.966	179.205	8.157
25. Gebouw (openb. werken)....	4	3	1	5.426	68	587	13	559	—	—
26. Papiernijverheden	—	—	—	—	—	—	—	—	8.500	382
27. Chemische nijverheden	8	7	1	31.750	3.100	987	11	678	750	37
28. Houtnijverheden	4	2	2	14.600	1.386	879	96	304	—	—
29. Leerlooier. en riemfabrieken.	3	3	—	10.503	4.696	1.984	—	726	—	—
30. Automobielen	1	1	—	6.000	589	578	—	420	—	—
31. Glasblazerijen en kristalfabr.	3	3	—	250.380	19.537	28.119	—	22.572	—	—
32. Spiegelgieterijen	1	1	—	7.976	1.999	2.929	—	3.006	—	—
33. Diverse nijverheden	23	15	8	26.375	13.930	2.312	487	972	—	—
34. Spoorwegen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
35. Buurtspoorwegen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
36. Scheepvaart en vliegwozen..	3	3	—	250	1.840	635	—	300	—	—
37. Telegraf. en telefonen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
38. Electriche tramwegen	—	—	—	—	—	—	—	—	1.587	57
39. Autobussen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
40. Andere vervoerondernem....	1	1	—	200	256	97	—	—	—	—
41. Diverse andere nijverheden .	—	—	—	—	—	—	—	—	2.000	80
42. Diverse andere nijverheden .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
TOTAAL...	31	167	64	834.736	338.223	97.990	12.563	64.320	371.194	16.716

B. — Vennootschappen wier voornaamste werkkring in Congo gelegen is.

1. Bank, financ. vennootschap.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2. Handelsvennootschappen ..	1	1	—	7.000	1.008	393	—	—	—	—
3. Nijverheidsvennootschappen.	1	1	—	400	2.090	50	—	—	74.582	4.475
4. Landbouwvennootschappen.	1	—	1	11.000	3.139	—	358	—	—	—
5. Openbare diensten	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
TOTAAL...	3	2	1	18.400	41	443	358	—	74.582	4.475

C. — Vennootschappen wier voornaamste werkkring in het buitenland gelegen is.

1. Electriciteit	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2. Spoorwegen	—	—	—	—	—	—	—	—	1.093	44
3. Tramwegen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4. Plant. en kolon. vennootsch.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5. Diverse vennootschappen...	4	3	1	33.877	248	755	47	714	11.235	740
TOTAAL...	4	3	1	33.877	248	755	47	714	12.328	793
Algemeen totaal...	238	172	66	887.013	338.430	99.188	12.968	65.034	458.104	21.984

(1) Bovendien is er gedurende de maand September betaald : (duizenden franken)

Coupons van binnenlandsche Staatsleeningen	7.500
Coupons van leeningen van de Kolonie	14.660
Coupons van provinciën en gemeenten	8.736
Coupons van verscheidene leeningen	230.732

TOTAAL... 261.628

Coupons van buitenlandsche Staatsleeningen	8.836
Coupons van buitenlandsche leeningen van de stad Antwerpen ..	—

(2) De getelde leeningen slaan op andere vennootschappen dan deze opgegeven in de vorige kolommen.

I. — RENDEMENT DER BELGISCHE NAAMLOOZE VENNOOTSCHAPPEN (vervolg).

b) Retrospectief overzicht.

30

TIJDVAK	AANTAL VENNOOTSCHAPPEN			Gestort kapitaal	Reserves	NETTO RESULTAAT		Uitgekeerde bruto-winst	Obligatie-schuld (1)	Obligatie-coupons (bruto)
	getelde	met winst	met verlies			winst	verlies			
(Duizenden franken)										
Jaar 1936	7.478	5.478	2.000	44.979.711	17.204.061	4.216.978	1.169.540	2.869.383	10.504.183	565.925
Jaar 1937	7.611	5.887	1.724	45.890.185	17.761.760	5.289.888	469.276	3.787.107	9.223.488	476.458
1937 eerste 9 maanden	5.854	4.540	1.314	32.352.169	12.999.191	3.658.303	369.365	2.591.669	7.211.362	380.522
1938 eerste 9 maanden	5.934	4.589	1.345	34.551.102	13.159.948	4.524.847	257.664	3.135.166	6.072.798	289.759
1937 Juli	414	323	91	5.942.827	1.742.658	723.282	32.976	540.819	1.105.161	56.752
Augustus	182	139	43	1.325.661	336.153	107.639	20.592	76.225	549.783	29.057
September	249	196	53	1.019.515	271.730	130.857	8.180	78.302	492.304	25.693
October	545	446	99	4.689.059	1.243.373	494.663	47.336	348.026	1.013.402	46.091
November	277	230	47	3.733.015	2.004.919	584.120	6.792	463.727	401.720	19.273
December	293	232	61	3.462.210	1.318.773	409.521	17.031	289.738	597.004	30.572
1938 Januari	122	108	14	1.019.857	304.013	175.450	2.143	87.038	1.150.958	69.927
Februari	175	141	34	575.811	137.340	44.678	8.260	26.536	419.736	19.550
Maart	1.332	1.042	290	4.853.781	2.372.517	657.439	35.159	504.800	499.366	24.852
April	1.685	1.300	385	8.238.525	2.342.647	986.362	56.700	652.481	1.023.060	45.322
Mei	1.179	914	265	8.774.632	4.707.102	1.126.265	53.121	844.914	383.850	18.078
Juni	615	457	158	3.108.611	724.821	349.444	31.433	238.992	664.370	33.293
Juli	418	330	88	5.924.694	1.889.757	986.934	45.700	646.614	979.321	43.497
Augustus	170	125	45	1.168.178	343.321	99.087	12.180	68.757	494.033	22.256
September	238	172	66	887.013	338.430	99.188	12.968	65.034	458.104	21.984

(1) Voor de maandelijksche resultaten, slaan de getelde leningen op andere vennootschappen dan deze opgegeven in de vorige kolommen.

II. — ALGEMEENE SPAAR- EN LIJFRENTKAS.

a) Inlagen op persoonlijke spaarboekjes (1)

(duizenden franken).

31

TIJDVAK	Inlagen	Uitbetalingen	Saldi	Tegood der deponenten op het einde van het tijdvak (2)	Aantal spaarboekjes op het eind van 't jaar
1936	3.034.068	2.469.677	564.390	11.455.993	5.694.797
1937	3.501.365	2.800.663	700.702	12.489.170	5.844.595
1937 Augustus	283.289	231.047	52.242	12.021.917	
September	255.648	246.730	8.918	12.030.835	
October	286.243	251.613	34.630	12.065.465	
November	258.529	210.600	47.929	12.113.394	
December	294.514	251.214	43.300	12.489.170	
1938 Januari	398.603	201.090	197.513	12.686.683	
Februari	295.300	221.764	73.536	12.760.219	
Maart	246.737	328.490	— 81.753	12.678.466	
April	270.721	277.883	— 7.162	12.671.304	
Mei	255.455	428.875	— 173.420	12.497.884	
Juni	245.881	258.729	— 12.848	12.485.036	
Juli	281.099 (3)	236.310 (3)	44.789 (3)	12.532.218 (3)	
Augustus	250.164 (3)	229.999 (3)	20.165 (3)	12.552.383 (3)	
September	154.945 (3)	537.295 (3)	— 382.350 (3)	12.170.033 (3)	
October	384.817 (3)	324.188 (3)	60.629 (3)	12.230.662 (3)	

(1) Deze cijfers geven enkel de bewegingen van het sparen aan.

(2) De tegooden van de jaren 1936 en 1937 en dit van December 1937 omvatten de gekapitaliseerde renten van het dienstjaar.

(3) Voorloopige cijfers.

b) Stortingen ingeschreven op de rekeningen der aangeslotenen ter Lijfrentekas

(duizenden franken).

TIJDVAK	HANDBEIDERS en vrije stortingen, buiten het raam van de verplichte verzekeringswetten (wetten van 15 December 1937 en 16 Maart 1865)	BEDIENDEN (wetten van 10 Maart 1925 en 18 Juni 1930)	MIJNWERKERS (wetten bij koninklijk besluit van 25 Augustus 1937 samengeordend)	Totaal	
1935	232.975	38.178	11.930	283.082	
1936	259.283	40.430	11.880	311.593	
1937					
1938 Januari	28.914	3.839	} 4.472	} 99.914	
Februari	26.359	3.845			
Maart	27.875	4.610			
April	27.831	4.093			
Mei	27.002	3.953			
Juni	24.378	4.273			
Juli					
Augustus					} 4.564
September					

III. — DRIEMAANDELIJKSCH LOONINDEXCIJFER. (Basis : loongemiddelden van 1933 = 100.)

TIJDVAK	ALGEMEEN INDEXCIJFER	INDEXCIJFER PER BEDRIJFSGROEP																				INDEXCIJFERS der gemiddelde uurloonen per nijverheidsgroep				
		Cokesovens	Groeven, cementfabrieken, marmerbewerkin	Metaalnijverheden				Aardwerf- en steentakkerijen	Glasnijverheden	Chemische nijverheden	Voedingsnijverheden	Textielnijverheden			Bouwnijverheid en openbare werken	Hout en meubelen	Huiden en leder	Tabak	Papier		Kunstwerk en gevogelte instrumenten	Vervoer		Gas en electriciteit	productie-goederen	verbruiks-goederen
				IJzerindustrie	Niet-ijzerhoudende metalen	Gietijzer, machinebouw en metaalbouw	Samen					Vlas, katoen, hennep en jute	Wol, tapijten, breiwerk, confectie	Samen					Fabrieken	Drukkerij en transformatie		Havenwerkers, sleepers	Spoorwegen (1)			

a) Indexcijfer van het gemiddeld uurloon.

1936 Juli	101	107	97	109	107	97	103	98	99	102	98	101	98	99	96	102	106	—	99	101	113	102	104	101	103	99
Augustus	102	108	99	110	109	98	104	98	100	103	99	102	98	100	99	103	111	—	100	101	113	102	105	101	104	100
October	102	106	98	111	106	97	103	100	100	103	99	101	97	99	98	105	109	—	101	100	114	102	105	101	103	100
December	103	108	97	114	109	97	105	100	100	104	101	103	97	100	101	96	106	109	100	97	117	101	104	102	105	100
1937 Maart	105	111	102	116	112	103	109	101	104	107	103	104	100	102	103	99	109	108	107	102	101	121	97	101	102	103
Juni	109	114	104	125	114	104	113	108	105	109	105	105	100	102	106	101	112	104	—	104	105	122	105	108	106	111
September	112	118	108	129	119	110	118	112	106	112	106	107	107	107	108	102	113	108	122	106	109	122	107	110	107	114
December	114	121	108	129	121	112	119	115	108	114	108	109	108	109	111	105	115	109	115	106	114	130	113	116	110	117
1938 Maart	116	123	112	130	121	115	121	110	112	115	108	111	110	111	112	106	116	113	115	108	117	127	110	113	111	118
Juni	116	123	111	132	121	113	121	109	112	116	109	112	110	111	112	108	115	112	—	109	115	125	109	112	111	118
September	* 117	123	108	132	121	113	122	111	110	* 114	* 109	* 113	* 110	* 111	114	109	115	113	—	110	115	115	115	111	111	* 110

b) Indexcijfer der loonen van geschoolde of gespecialiseerde werklieden.

1936 Juli	102	105	99	107	105	101	104	95	99	101	97	104	95	99	98	102	100	103	—	100	94	117	—	—	99	102	99
Augustus	103	105	101	109	109	101	105	94	100	103	97	106	96	101	98	103	101	108	—	100	96	117	—	—	99	103	100
October	103	105	101	111	104	101	105	96	99	103	99	105	95	100	100	101	102	109	—	101	95	119	—	—	99	102	100
December	105	105	100	113	108	102	107	96	101	103	101	108	96	102	101	101	102	110	—	101	97	120	—	—	101	104	101
1937 Maart	107	108	104	117	111	107	111	99	106	106	101	109	95	102	103	106	106	110	108	103	97	120	—	—	102	108	103
Juni	111	112	105	127	113	109	116	102	107	109	103	110	96	103	106	106	110	109	—	104	98	122	—	—	106	110	105
September	114	115	111	136	117	115	123	104	109	111	106	112	101	107	108	107	112	113	124	106	102	126	—	—	107	115	107
December	116	117	113	133	120	117	123	106	106	114	106	115	102	109	110	111	114	115	127	105	110	128	—	—	111	117	109
1938 Maart	117	116	114	132	120	120	124	107	112	114	106	116	104	110	111	111	116	115	127	106	112	125	—	—	112	118	111
Juni	118	114	114	136	120	117	124	106	110	116	107	116	105	111	113	112	114	115	—	107	110	127	—	—	112	117	111
September	* 119	114	116	145	120	115	127	106	111	* 114	* 108	* 113	* 104	* 108	114	115	116	116	—	108	110	128	—	—	112	* 119	* 111

c) Indexcijfer der loonen van werklieden zonder vak of zonder specialisering.

	SCHOMMELING volgens regime (2)																											
	I	II	III																									
1936 Juli	104	105	94	112	108	103	107	103	109	107	97	101	99	100	99	97	100	104	—	101	113	117	—	—	102	101	101	100
Augustus	105	105	96	114	109	102	107	103	111	108	99	103	103	103	101	100	100	107	—	103	114	118	—	—	103	103	102	101
October	106	105	96	117	108	104	109	103	111	108	100	102	102	102	102	100	101	108	—	105	113	120	—	—	104	103	101	100
December	107	105	95	120	111	105	111	102	113	109	103	105	103	104	103	100	108	110	—	104	115	120	—	—	105	103	103	101
1937 Maart	110	108	99	123	114	109	115	105	119	113	104	106	105	105	106	103	110	109	106	105	121	126	—	—	107	108	104	102
Juni	114	112	101	141	116	109	122	114	119	116	106	106	106	106	109	103	112	108	—	108	122	123	—	—	102	111	106	103
September	117	115	106	147	121	114	127	116	117	119	108	108	109	108	112	107	115	113	122	110	127	125	—	—	103	114	110	104
December	118	117	108	140	123	117	126	112	113	122	109	111	111	111	114	107	116	115	115	110	134	128	—	—	115	116	112	106
1938 Maart	119	116	110	142	123	120	128	116	118	122	109	113	111	112	115	109	118	115	115	114	136	123	—	—	116	117	114	107
Juni	119	114	107	145	122	118	128	118	116	123	109	112	112	112	116	109	116	115	—	114	133	124	—	—	114	118	113	108
September	* 121	114	107	151	122	120	132	119	119	* 116	* 104	* 114	* 111	* 112	118	110	117	116	—	116	134	124	—	—	115	* 119	* 113	* 113

(1) Wij bezitten geen gegevens voor de berekening van de indexcijfers der loonen van de geschoolde en ongeschoolde arbeiders van de spoorwegen. Alleen het gemiddeld loon is ons bekend.
 (2) Regime I : schommelingen volgens indexcijfers van de kleinhandelsprijzen of barema's van de verkoopprijzen.
 Regime II : paritaire commissies of andere verzoeningsorganismen.
 Regime III : individuele beslissingen van werkgevers of vraag en aanbod.
 * Voorloopige indexcijfers.

LOOP DER ZAKEN.

I. — BEDRIJVIGHEID VAN DE VERREKENINGSKAMERS.

35

TIJDVAK	VERREKENINGSKAMERS					Omloopsnelheid van het geld in de banken (3)	LIQUIDATIEKAS VAN DE BEURS VAN BRUSSEL			
	BRUSSEL EN PROVINCIE			BRUSSEL			CONTANT			TERMIJN
	Aantal kamers op het eind v. h. tijdsv.	Aantal verrekende stukken (duizenden)	Verrekende kapitalen (miljoenen franken)	Aantal verrekende stukken (duizenden)	Verrekende kapitalen (miljoenen franken)		Aantal zittingen	Aantal deelnemers op het eind v. h. tijdsv.	Geliqid. bedrag (miljoenen franken) (1)	Geliqid. bedrag (miljoenen franken) (1)
1936 Maandgemiddelde	38 (2)	326	27.031	157	20.261	4,76	21	287 (2)	943	103
1937 Maandgemiddelde	38 (2)	343	31.057	167	22.648	5,45	20	320 (2)	1.152	174
1937 Augustus	38	322	27.939	157	20.044	—	21	315	1.118	214
September	38	334	34.080	164	25.482	5,38	22	318	952	206
October	38	348	35.317	169	26.358	—	21	319	1.015	210
November	38	331	26.649	162	18.914	—	19	320	608	90
December	38	357	32.457	175	23.605	5,81	22	320	615	99
1938 Januari	38	336	32.895	167	24.711	—	21	320	582	83
Februari	38	313	26.436	155	19.325	—	20	320	567	104
Maart	38	344	33.582	171	24.972	5,56	22	320	746	91
April	38	327	30.386	160	22.507	—	19	320	558	79
Mei	38	354	42.960	180	33.535	—	20	320	723	139
Juni	38	336	32.489	166	25.315	7,17	21	320	396	79
Juli	38	330	28.850	161	21.596	—	19	320	375	67
Augustus	38	326	31.781	161	24.620	—	22	300	363	68
September	38	320	34.021	157	24.430	—	22	300	386	86
October	38	334	36.304	162	28.471	—	21	305	647	94

(1) In dit bedrag zijn de aankopen of de verkoopen maar één maal geteld.

(2) Op 31 December.

(3) Verhouding van het totaal bedrag der in den loop van het aangeduide kwartaal verrekende kapitalen tot het saldo, per eind trimester, der deposito-rekeningen op zicht en op minder dan 30 dagen.

II. — POSTCHEQUE- EN GIROVERKEER

(miljoenen franken).

36

TIJDVAK	Aantal rekeningen op 't einde van het tijdvak	Gloobaal tegoed (daggemiddelde)	CREDIT		DEBIT		Algemeene beweging	Verrichtingen zonder gebruik van specie %	Omloopsnelheid (2)
			Stortingen	Giro's	Cheques en diversen	Giro's			
1936 Maandgemiddelde	(1) 388.796	3.312	4.428	10.804	4.373	10.805	30.409	88,0	4,58
1937 Maandgemiddelde	(1) 412.126	3.666	4.925	12.393	4.900	12.409	34.627	89,0	4,72
1937 Augustus	404.370	3.710	4.770	12.355	5.011	12.377	34.513	89,0	4,69
September	406.452	3.638	4.842	12.413	4.909	12.423	34.587	88,9	4,58
October	409.879	3.708	5.315	12.880	5.060	12.914	36.168	88,2	4,66
November	412.326	3.769	4.553	11.993	4.571	12.007	33.124	88,4	4,58
December	412.126	3.873	5.485	13.781	5.303	13.803	38.372	89,2	4,74
1938 Januari	414.432	3.855	5.706	13.923	5.628	13.946	39.202	89,0	5,08
Februari	416.568	3.780	4.367	11.709	4.589	11.723	32.388	89,1	4,50
Maart	418.318	3.563	4.912	12.320	4.863	12.338	34.433	88,3	4,47
April	419.240	3.686	4.900	12.280	4.947	12.293	34.420	88,3	4,68
Mei	421.161	3.526	5.066	12.600	5.294	12.630	35.580	88,5	5,08
Juni	421.680	3.396	4.467	11.284	4.415	11.292	31.459	88,2	4,63
Juli	423.292	3.516	5.130	12.009	4.809	12.014	33.962	87,9	4,78
Augustus	424.609	3.548	4.652	11.866	4.715	11.874	33.107	90,2	4,50
September	426.460	3.484	5.492	13.044	5.813	13.055	37.404	93,8	5,21
October	428.217	3.504	5.990	14.215	5.829	14.208	40.242	87,9	5,50

(1) Op 31 December.

(2) Verhouding, per type-maand van 25 dagen, van den debet-omzet tot het dagelijksch gemiddeld tegoed.

III. — GEVAARLIJKE OF HINDERLIJKE INRICHTINGEN.

Bron: *Arbeidsblad.*

Aanvragen om vergunning.

37

TIJDVAK	Voor het Rijk	Brabant	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	West-Vlaanderen	Hene-gouwen	Namen	Luxem-burg	Luik
1936	4.701	1.109	798	99	571	608	603	245	63	605
1937	4.272	1.135	722	92	786	480	413	151	42	451
1937 Mei	398	103	74	5	104	32	26	15	5	34
Juni	418	100	65	6	82	49	48	13	2	53
Juli	389	91	59	4	87	49	40	17	1	41
Augustus	307	91	43	9	50	34	41	6	2	31
September	315	82	61	4	37	30	32	8	3	58
October	346	82	50	12	57	62	28	12	—	43
November	327	110	62	8	39	46	22	9	1	30
December	298	71	37	11	39	31	51	15	6	37
1938 Januari	291	90	52	10	36	36	26	—	—	41
Februari	326	84	44	4	21	41	43	16	4	69
Maart	314	91	67	9	40	32	26	5	4	40
April	347	67	77	4	66	35	39	10	—	49
Mei	367	100	66	9	48	42	43	9	3	47
Juni	383	78	62	17	47	44	34	22	5	74
Juli	329	82	59	14	21	51	56	6	3	37

**IV. — VERHOUDING VAN DE ONBETAALDE TOT DE DOOR DE NATIONALE BANK VAN BELGIE
TER INNING AANGEBODEN WISSELS.**

TIJDVAK	AANTAL DER			BEDRAG DER		
	Aangeboden wissels	Onbetaalde wissels	%	Aangeboden wissels	Onbetaalde wissels	%
				<i>(duizendtallen franken)</i>		
1936.....	925.823	58.291	6,30	4.551.786	76.819	1,69
1937.....	1.117.161	69.857	6,25	4.644.274	99.390	2,14
1937 Juli.....	97.832	5.794	5,92	396.316	9.042	2,28
Augustus.....	87.194	5.766	6,61	371.169	8.374	2,26
September.....	89.373	5.493	6,15	347.466	7.948	2,29
October.....	99.715	6.018	6,04	379.256	9.416	2,48
November.....	100.177	5.965	5,95	387.347	9.283	2,40
December.....	101.963	6.880	6,75	457.713	10.008	2,19
1938 Januari.....	93.231	6.752	7,24	375.270	9.611	2,56
Februari.....	87.593	5.934	6,77	346.734	8.356	2,41
Maart.....	98.388	6.275	6,38	491.348	8.775	1,79
April.....	121.741	7.534	6,19	516.979	10.513	2,03
Mei.....	138.333	8.763	6,33	667.163	14.287	2,14
Juni.....	155.249	9.657	6,22	1.005.813	16.768	1,67
Juli.....	141.215	9.353	6,62	978.256	15.194	1,55
Augustus.....	121.944	7.950	6,52	807.139	11.972	1,48
September.....	121.865	11.417	9,37	554.951	19.701	3,55

**V. — FAILLISEMENTEN,
BEKRACHTIGDE AKKOORDEN TOT VOORKOMING VAN FAILLISEMENT,
ZAKEN ONDER GECONTROLEERD BEHEER.
GEPUBLICEERD IN DE « MONITEUR DU COMMERCE BELGE ».**

a) Retrospectief overzicht.

TIJDVAK (13 weken)	Uitgesproken faillissementen			Akkoorden tot voorkoming van faillissement			Zaken onder gecontroleerd beheer		
	1936	1937	1938	1936	1937	1938	1936	1937	1938
Eerste tijdvak.....	151	165	190	29	39	29	29	11	—
Tweede tijdvak.....	155	138	145	34	23	35	37	—	—
Derde tijdvak.....	136	111	118	15	17	23	14	—	—
Vierde tijdvak.....	179	146	—	28	29	—	16	—	—
Totaal...	621	560	—	106	108	—	96	11	—

b) Gedetailleerde opgave per bedrijfsgroep.

OCTOBER 1938.

GROEP	AANTAL									
	FAILLISEMENTEN					AKKOORDEN TOT VOORKOMING VAN FAILLISEMENT				
	Physische personen	Personen-vennootschappen	Naamlooze vennootschappen	Personen-vennoots. m. beperkte aansprakelijkheid	Totaal	Physische personen	Personen-vennootschappen	Naamlooze vennootschappen	Personen-vennoots. m. beperkte aansprakelijkheid	Totaal
A. Handelsverrichtingen.....	39	—	—	—	39	10	—	—	—	10
B. Bankzaken en financiële ver- richtingen.....	2	—	1	—	3	—	—	—	—	—
C. Nijverheden.....	2	—	1	—	3	—	—	1	—	1
D. Vennootschappen wier voor- naamste uitbating in Congo gelegen is.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Totaal...	43	—	2	—	45	10	—	1	—	11

PRIJZEN.

I. — INDEXCIJFERS DER GROOTHANDELSPRIJZEN.

a) Officieel indexcijfer in België. — Algemeen indexcijfer en per bedrijfspgroep.

Basis : April 1914 = 100.

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Middenstand en Landbouw.

45

TIJDVAK	Algemeen indexcijfer	Voedingsproducten	Brandstoffen	Teer en derivat.	Producten der metaalbedrijven	Petroleum en derivaten	Producten der aardwerkbedrijven	Producten der glasbedrijven	Scheikundige producten	Kunstmeststoffen	Vetstoffen
<i>Aantal producten</i>	125	16	4	3	15	7	9	2	12	4	7
1936 Maangemiddelde	588	530	637	597	536	893	805	440	538	439	523
1937 Maangemiddelde	684	632	839	648	759	1.000	871	549	599	448	570
1937 Juli	702	660	880	677	775	1.047	899	549	615	428	585
Augustus	700	651	883	677	816	1.048	896	549	611	428	566
September	690	656	883	677	774	1.048	887	549	597	451	561
October	683	635	906	686	758	1.048	890	549	605	473	556
November	663	616	906	679	738	1.048	885	549	612	478	524
December	659	607	906	674	733	1.035	885	549	612	480	506
1938 Januari	660	600	906	671	732	1.036	887	549	615	482	505
Februari	657	591	906	654	737	1.025	883	549	625	490	487
Maart	644	556	906	645	719	1.025	881	549	625	495	484
April	640	574	879	624	712	1.029	855	549	626	495	478
Mei	631	580	882	629	674	1.029	863	549	622	505	466
Juni	629	592	884	623	674	964	862	549	623	510	452
Juli	623	553	860	581	684	926	861	549	623	490	463
Augustus	620	546	862	581	671	926	859	549	621	495	464
September	622	544	858	581	682	922	858	549	620	509	460

TIJDVAK	PRODUCTEN DER VEZELBEDRIJVEN					Bouwmaterialen	Harsproducten	Producten der huiden en lederb.	Tabak	Producten der papierbedrijven	Ruwe rubber
	Algemeen indexcijfer	Wol	Vlas	Jute	Katoen						
<i>Aantal producten</i>	19	5	5	2	7	13	2	9	1	1	1
1936 Maangemiddelde	646	684	786	364	635	665	597	520	519	599	136
1937 Maangemiddelde	704	781	877	407	657	768	692	599	492	902	164
1937 Juli	735	820	932	427	670	769	694	597	477	1.012	159
Augustus	703	810	878	418	630	778	679	599	455	1.012	152
September	674	774	877	411	583	782	684	594	500	1.080	159
October	654	730	877	425	555	779	634	594	500	1.080	133
November	618	670	817	408	538	770	577	528	500	1.096	121
December	620	726	762	376	552	767	552	523	545	938	126
1938 Januari	617	663	816	375	551	767	598	524	545	927	126
Februari	629	631	894	374	567	772	561	505	523	927	128
Maart	616	623	885	361	549	782	549	482	523	835	115
April	606	623	850	352	543	780	538	470	523	732	109
Mei	579	605	793	346	519	774	527	471	523	732	101
Juni	578	603	795	354	515	776	527	461	523	710	111
Juli	587	596	810	372	525	775	519	465	545	710	130
Augustus	585	598	838	375	505	774	515	466	455	655	138
September	591	593	898	371	497	774	505	465	455	655	136

b) Indexcijfers der groothandelsprijsen in het buitenland.

TIJDVAK	ENGELAND (Board of Trade) Basis : 1930	FRANKRIJK (Statistique Générale de la France) Basis : Juli 1914	NEDERLAND (Centraal Bureau voor de Statistiek) Basis : 1913	ZWITSERLAND (Office fédéral de l'industrie des arts et métiers et du travail) Basis : Juli 1914	ZWEDEN (Kommerskollegium) Basis : 1913	DUITSCHLAND (Statistisches Reichsamt) Basis : 1913	VER. STATEN (Bureau of Labor) Basis : 1926
1936 Maangemiddelde	94	405	79	96	120	104	81
1937 Maangemiddelde	109	563	97	111	137	106	86
1937 Juli	111	580	98	112	140	106	88
Augustus	111	591	98	111	140	107	87
September	111	618	97	110	140	106	87
October	111	611	97	111	139	106	85
November	108	590	97	110	137	105	83
December	108	601	96	110	136	105	82
1938 Januari	108	612	97	110	135	106	81
Februari	106	614	95	109	134	106	80
Maart	104	619	93	108	132	106	80
April	103	619	92	108	131	106	79
Mei	102	643	92	107	130	105	78
Juni	101	653	92	107	130	106	78
Juli	101	652	90	106	130	106	79
Augustus	99	644	90	105	128	106	
September	98	646		106	127	106	

II. — INDEXCIJFERS DER KLEINHANDELSPRIJZEN EN VAN DE KOSTEN VAN LEVENSONDERHOUD.

a) Indexcijfers der kleinhandelsprijzen in België.

Base : April 1914 = 100.

Bron : *Ministerie van Economische Zaken, Middenstand en Landbouw.*

TIJDVAK	Voor het Rijk	Antwerpen	Brussel	Gent	Luik
1936 Maandgemiddelde	685	716	732	664	675
1937 Maandgemiddelde	735	778	791	733	732
1937 15 Augustus	746	790	801	746	744
15 September	753	796	812	752	755
15 October	756	798	817	754	761
15 November	758	799	821	755	759
15 December	758	799	824	757	760
1938 15 Januari	766	807	832	759	773
15 Februari	763	805	832	760	770
15 Maart	757	794	825	753	761
15 April	751	790	819	749	753
15 Mei	753	791	821	753	756
15 Juni	761	808	833	763	772
15 Juli	755	794	820	756	758
15 Augustus	755	794	819	755	760
15 September	764	804	828	766	769
15 October	769	810	839	771	776

b) Indexcijfers van de kosten van levensonderhoud in België.

Arbeidersbudgetten, 3^e categorie : gezinnen welke beschikken over een inkomen van 80 frank tot minder dan 40 frank, per verbruikseenheid en per veertien dagen.

Basis 1921 = 100.

Bron : *Ministerie van Economische Zaken, Middenstand en Landbouw.*

TIJDVAK	Algemeen indexcijfer	Voeding	Huisvesting en huisraad	Verwarming en verlichting	Kleding	Behoeften van hygiënischen, maatschappelijken en zedelijken aard
1936 Maandgemiddelde	185	159	400	162	223	174
1937 Maandgemiddelde	199	175	404	186	239	181
1937 Augustus	201	176	405	192	241	182
September	205	181	405	195	243	182
October	206	183	405	197	245	182
November	208	185	405	197	244	182
December	208	185	405	196	246	182
1938 Januari	209	187	405	195	246	182
Februari	207	184	405	196	245	183
Maart	204	179	405	196	246	183
April	201	174	405	191	246	183
Mei	201	174	405	191	247	183
Juni	204	179	405	192	246	183
Juli	202	175	405	193	247	183
Augustus	202	176	405	194	247	183
September	205	180	405	195	246	183
October	207	183	405	196	246	183

c) Indexcijfers van de kosten van levensonderhoud en van de kleinhandelsprijzen in het buitenland.

TIJDVAK	ENGELAND <i>(Ministry of Labour)</i>	FRANKRIJK <i>(Statistique Générale de la France)</i>		NEDERLAND <i>(Centraal Bureau voor de Statistiek)</i>	ZWITSERLAND <i>(Office fédéral de l'industrie, des arts et métiers et du travail)</i>	ZWEDEN	DUITSCHLAND <i>(Statistisches Reichsamt)</i>	VEREEN. STAT. <i>(National Industrial Conference Board)</i>
	Kosten van levensonderh.	Detailprijzen (gepondereerd indexcijfer voor 34 artikelen. Gemiddelde voor 300 steden)	Kosten van levensonderh. (eenvormig gemaakte type-budgetten)	Kosten van levensonderh.	Kosten van levensonderh. (34 steden)	Kosten van levensonderh. (49 steden)	Kosten van levensonderh.	Kosten van levensonderh.
		Basis : Juli 1914 = 100	Basis : Juli 1914 = 100	Basis : 1930 = 100	Basis : tijdvak 1911/13 = 100	Basis : Juni 1914 = 100	Basis : Juli 1914 = 100	Basis : 1913/14 = 100
1936 Gemiddelde ...	147	454	85,7	131,9	130	158	124,5	84,8
1937 Gemiddelde ...	154	572	102,4	137,3	137	162	125,1	88,5
1937 Juli	155	—	—	138,7	137	162	126,2	88,9
Augustus	155	579	103,8	139,1	137	—	126,0	89,0
September	155	—	—	138,8	137	—	125,1	89,4
October	158	—	—	139,7	138	165	124,8	89,5
November	160	621	110,0	139,7	138	—	124,9	89,0
December	159	—	—	139,4	138	—	124,8	88,6
1938 Januari	157	—	—	139,1	138	165	124,9	87,5
Februari	156	641	113,2	138,7	137	—	125,2	86,7
Maart	154	—	—	137,9	137	—	125,5	86,7
April	156	—	—	138,2	136	165	125,6	86,8
Mei	155	646	115,3	139,1	136	—	125,9	86,5
Juni	159	—	—	140,4	137	—	126,0	86,7
Juli	156	—	—	138,7	137	166	126,8	86,5
Augustus	156	657	—	138,4	136	—	126,5	—
September	—	—	—	—	137	—	125,2	—

III. — GROOTHANDELSPRIJZEN VAN ENKELE NIJVERHEIDSPRODUCTEN.

47

TIJDVAK	Binnenlandsche prijzen (in franken per metrieke ton).										Uitvoerprizen (in goud-£ per Engelsche ton).					
	STEENKOLEN					IJZER EN STAAL					IJZER EN STAAL					
	Anthracieten 20/30 voor huisbrand	Nijverheidskolen halfwet, half gewassch.	Fijne cokeskolen	Inlandsche briquettes	Gewone cokes	Ruw gietijzer	Billettes	Largets	Staven	Poutrelles	Rails	Billettes	Largets	Staven	Poutrelles	Rails
1936 Maandgemiddelde	243,50	131,—	121,—	136,—	131,—	393,25	571,25	611,75	677,—	677,—	1.129,25	2-8-1	2-9-1	3-5-0	3-2-10	5-10-0
1937 Maandgemiddelde	275,75	170,75	160,75	172,50	204,—	755,75	869,25	991,25	1.014,50	1.014,50	1.314,50	4-11-2	4-12-2	5-7-0	4-19-7	5-15-10
1937 Augustus	287,—	177,—	167,—	182,—	215,—	825,—	960,—	1.095,—	1.100,—	1.100,—	1.375,—	5-7-6	5-8-6	6-0-0	5-7-6	5-15-0
September	287,—	177,—	167,—	182,—	215,—	825,—	960,—	1.095,—	1.100,—	1.100,—	1.375,—	5-7-6	5-8-6	6-0-0	5-7-6	5-15-0
October	287,—	177,—	167,—	182,—	215,—	825,—	960,—	1.095,—	1.100,—	1.100,—	1.375,—	5-7-6	5-8-6	6-0-0	5-7-6	5-15-0
November	287,—	177,—	167,—	182,—	215,—	825,—	960,—	1.095,—	1.100,—	1.100,—	1.375,—	5-7-6	5-8-6	6-0-0	5-7-6	5-15-0
December	287,—	177,—	167,—	182,—	215,—	795,—	960,—	1.095,—	1.100,—	1.100,—	1.375,—	5-7-6	5-8-6	6-0-0	5-7-6	5-15-0
1938 Januari	287,—	177,—	167,—	182,—	215,—	795,—	960,—	1.095,—	1.100,—	1.100,—	1.375,—			3-0-0	4-17-6	5-15-0
Februari	287,—	177,—	167,—	182,—	215,—	795,—	960,—	1.095,—	1.100,—	1.100,—	1.375,—			5-0-0	4-17-6	5-15-0
Maart	287,—	177,—	167,—	182,—	215,—	795,—	960,—	1.095,—	1.100,—	1.100,—	1.375,—			5-0-0	4-17-6	5-15-0
April	287,—	177,—	167,—	182,—	215,—	795,—	860,—	950,—	1.100,—	1.100,—	1.375,—			5-0-0	4-17-6	5-15-0
Mei	287,—	177,—	167,—	182,—	215,—	795,—	860,—	950,—	1.100,—	1.100,—	1.375,—			5-0-0	4-17-6	5-15-0
Juni	287,—	172,—	177,—	177,—	215,—	795,—	860,—	950,—	1.100,—	1.100,—	1.375,—			5-0-0	4-17-6	5-15-0
Juli	287,—	172,—	177,—	177,—		860,—	860,—	950,—	1.100,—	1.100,—	1.375,—			5-0-0	4-17-6	5-15-0
Augustus	287,—	172,—	177,—	177,—		860,—	860,—	950,—	1.100,—	1.100,—	1.375,—			5-0-0	4-17-6	5-15-0
September	287,—	172,—	177,—	172,—		860,—	860,—	950,—	1.100,—	1.100,—	1.375,—			5-0-0	4-17-6	5-15-0
October						860,—	860,—	950,—	1.100,—	1.100,—	1.375,—			5-0-0	4-17-6	5-15-0

IV. — PRIJZEN VAN LANDBOUWPRODUCTEN.

a) Gemiddelde prijzen van granen en andere landbouwproducten op de regelende markten van België (« Belgisch Staatsblad »).

48

TIJDVAK	TARWE	ROGGE	HAVER	WINTER GERST	AARDAPPELEN		DROGE CICHOREI-BOONEN (laatste oogst)	TARWE-STROO	RUW VLAS	ONGEZOUT HOEVEBATER (verkocht per kg.)	ONONT-VETTE WOL	VERSCHE EIEREN
	(laatste oogst)	(laatste oogst)	(laatste oogst)	(laatste oogst)	Geldersche-muizen	Industrie	(laatste oogst)					in fr. per stuk
1936 Maandgemiddelde	109,—	83,11	89,69	87,41	45,72	45,19	77,60	18,80	97,17	18,75	18,59	0,57
1937 Maandgemiddelde	135,62	123,44	114,66	117,21	40,38	39,05	117,02	25,63	97,47	22,66	23,72	0,56
1937 Juli	140,29	128,10	122,03	116,18	53,50	40,35	127,50	25,53	102,99	21,24	26,60	0,50
Augustus	132,96	125,94	115,49	114,77	47,92	43,77	150,50	23,18	106,38	22,87	25,62	0,55
September	129,72	124,17	111,48	113,45	42,51	40,04	138,60	24,87	104,10	24,46	23,—	0,69
October	134,92	122,59	113,65	118,09	40,51	37,92	103,16	27,82	102,58	24,87	20,56	0,81
November	132,30	116,85	112,24	116,34	34,89	35,16	98,37	26,75	99,03	25,54	18,37	0,83
December	128,94	113,32	110,80	113,84	34,95	34,69	95,30	27,79	93,40	26,13	19,20	0,81
1938 Januari	134,21	117,28	114,73	116,92	38,16	36,41	97,62	28,56	96,07	24,93	18,31	0,69
Februari	131,74	115,84	113,95	115,90	38,33	36,52	92,93	28,10	104,25	25,76	17,87	0,58
Maart	128,92	113,47	111,03	112,48	37,83	36,42	92,40	27,60	100,12	23,41	18,35	0,42
April	128,91	110,02	110,61	109,29	42,15	38,90	93,62	25,43	101,64	21,87	18,81	0,42
Mei	128,22	107,31	110,26	107,63	66,66	56,97	92,37	24,42	101,87	20,47	19,06	0,49
Juni	125,77	101,85	109,77	103,42	71,19	85,88	90,80	24,23	105,50	19,91	14,76	0,54
Juli	123,77	82,—	108,46	81,79	41,25	62,65	91,62	25,40	108,25	19,57	15,50	0,59
Augustus	113,98	76,25	94,09	78,76	30,75	38,18	85,57	21,91	116,19	20,90	15,35	0,68
September	112,67	67,60	78,03	76,12	24,88	31,71	75,83	19,49	108,30	22,84	15,06	0,74

b) Gemiddelde prijzen der granen op de Graanbeurzen van Kortrijk, Brussel, Charleroi, Namen en Luik. Bron: Ministerie van Economische Zaken, Middenstand en Landbouw.

TIJDVAK	TARWE (goede handelskwaliteit)	ROGGE	HAVER	GERST	SPELT
	in frank per 100 kg.				
1937 Maandgemiddelde	133,43	119,99	113,22	116,45	96,49
1937 Juli	140,—	125,25	121,50	113,—	—
Augustus	130,50	127,—	113,50	113,—	88,—
September	127,—	120,30	108,—	112,—	89,06
October	132,30	118,—	111,—	118,—	95,58
November	129,—	110,80	110,—	115,—	99,33
December	126,70	109,30	110,—	112,—	101,—
1938 Januari	132,30	114,10	114,20	114,60	104,—
Februari	128,10	113,20	110,80	112,80	100,91
Maart	126,50	110,—	108,20	109,80	99,—
April	126,80	106,30	108,50	106,—	97,66
Mei	125,60	103,50	108,60	103,10	—
Juni	122,90	103,50	107,10	103,10	—
Juli	120,—	81,—	105,60	81,66	—
Augustus	114,65	73,08	93,07	77,13	95,—
September	116,94	64,98	75,65	74,80	81,71

VOORTBRENGING.

I. — VOORTBRENGING DER STEENKOLENMIJNEN EN METAALBEDRIJVEN.

Bron : Ministerie van Arbeid en Sociale Voorzorg.

55

TIJDVAK	STEENKOLENMIJNEN										Gemiddeld aantal extractie- dagen	Voorraad op 't einde der maand (duiz. ton)
	GEMIDDELD AANTAL ARBEIDERS (duizenden)		NETTO HOEVEELHEID OPGEDOLVEN STEENKOLEN PER BEKKEN (duiz. ton)							TOTAAL		
	onder- gronsche	onder- en boven- gronsche	Bergen	Centrum	Charleroi	Namen	Luik	Kempen				
1936 Maandgemiddeld.	82,6	120,5	391	341	603	29	436	523	2.323	23,2	1.969	
1937 Maandgemiddeld.	86,5	124,9	421	364	652	34	450	552	2.473	24,6	605	
1937 Juli	83,0	121,0	365	333	586	29	429	533	2.274	23,2	496	
Augustus	85,0	122,9	422	350	614	31	402	525	2.345	23,9	488	
September	87,3	125,6	439	373	677	35	462	546	2.532	25,6	504	
October	89,3	128,5	438	392	694	35	478	557	2.593	25,8	522	
November	92,2	131,5	422	369	667	34	452	538	2.481	24,0	595	
December	92,6	131,6	439	371	689	34	472	576	2.582	24,8	676	
1938 Januari	92,3	130,7	443	377	679	34	458	574	2.566	25,0	894	
Februari	92,8	131,5	414	359	657	31	447	555	2.463	23,7	1.149	
Maart	92,2	131,1	456	381	725	36	497	606	2.701	26,3	1.572	
April	91,7	130,9	420	378	672	34	461	535	2.501	24,6	1.755	
Mei	91,0	130,2	412	361	668	33	458	531	2.463	24,3	1.943	
Juni	91,1	130,3	389	340	669	33	459	515	2.405	23,8	2.207	
Juli	91,0	130,1	358	309	586	28	456	497	2.233	21,7	2.293	
Augustus	89,3	127,4	380	315	615	32	383	510	2.234	22,4	2.380	
September	87,8	125,9	371	346	669	34	464	502	2.386	24,4	2.351	

TIJDVAK	COKES		BRIKETTEN		Hoogovens in werking (op het eind van het tijdvak)	VOORTBRENGING DER METAALNIJVERHEID (duiz. ton)				
	Voort- brenging (duiz. ton)	Gemiddeld aantal arbeiders	Voort- brenging (duiz. ton)	Gemiddeld aantal arbeiders		Gietijzer	Ruw staal	Stukken gegoten staal	Afgewerkte staalwaren	Afgewerkte ijzerwaren
1936 Maandgemiddelde	423	3.743	129	802	44 (1)	267	259	5,8	204	3,4
1937 Maandgemiddelde	489	3.974	155	893	47 (1)	320	315	7,7	231	3,0
1937 Juli	505	3.952	132	862	48	344	349	7,0	253	2,8
Augustus	518	4.010	150	890	49	350	347	8,3	234	2,6
September	511	4.024	163	897	49	340	344	8,7	240	2,5
October	533	4.010	176	927	49	350	346	8,4	235	2,9
November	506	4.031	163	952	50	315	308	7,7	204	2,5
December	507	4.029	157	924	47	283	258	8,4	183	2,8
1938 Januari	489	4.015	154	900	42	260	222	6,9	136	2,7
Februari	424	3.983	148	903	40	207	174	6,7	114	2,4
Maart	429	3.990	164	884	34	193	168	7,1	110	2,0
April	373	3.813	155	891	33	174	154	6,2	116	2,6
Mei	367	3.671	144	874	33	177	158	4,4	124	2,2
Juni	362	3.699	140	872	33	192	174	5,9	138	2,6
Juli	372	3.676	125	893	35	198	179	5,2	150	2,1
Augustus	363	3.696	125	859	35	196	176	5,6	149	2,2
September	356	3.625	139	848	35	197	180	6,6	156	2,8

(1) Op 31 December.

II. — DIVERSE PRODUCTIES.

56

TIJDVAK	KATOEN Zesmaande- lijksche productie van gesponnen katoen (ton)	WOL		BIERBROUWE- RIJEN Hoeveelheden verklaard meel (ton)	STOKERIJEN Voort- gebrachte alcohol (hectoliters)	MARGARINE EN BEREIDE VETTEN		
		Conditionneer- richtingen van Verviers, van Dison en van het Oostan (reeds gedroogd of enkel gewogen) (ton)	Kamwol- voorraden in de "façon" wolkammerijen (eind der maand)			Voort- brenging	Voor verbruik verklaard	Voor den uitvoer verklaard
1936 Maandgemiddelde	30.200 (1) 36.100 (2)	2.741	3.140	16.400	33.506	4.371	4.358	8
1937 Maandgemiddelde	36.300 (1) 36.200 (2)	2.511	2.952	16.829	32.904	4.558	4.516	17
1937 Juli	36.300 (1)	2.367	3.103	18.387	37.393	3.929	3.635	11
Augustus		1.964	3.088	18.138	33.603	4.558	4.604	10
September		2.444	3.276	16.706	35.411	5.373	5.357	16
October		2.517	2.933	15.824	34.873	4.957	4.924	39
November	36.200 (2)	1.976	2.899	15.858	23.176	3.886	3.774	26
December		2.562	2.988	16.083	35.850	5.934	5.950	10
1938 Januari		1.999	3.207	13.746	39.296	5.037	4.865	15
Februari		1.761	3.474	14.226	34.903	4.904	4.991	7
Maart		2.312	3.802	18.205	39.717	5.095	4.925	26
April		2.177	4.068	16.693	39.336	4.736	4.712	14
Mei	29.100 (1)	2.297	4.881	16.666	36.482	3.962	4.133	17
Juni		2.090	3.762	17.134	36.765	5.363	5.054	17
Juli		2.165	3.689	16.423	39.302	4.586	4.638	7
Augustus		2.027	3.753	18.171	37.539	4.282	4.228	23
September		2.316	3.525	14.489	40.379	5.558	5.910	23

TIJDVAK	SUIKER				VISSCHERIJ		LUCIFERS		
	Voortbrenging		Voorraden (raffinade- en ruwe suiker) (eind der maand) (ton)	Voor verbruik verklaard	Omzetten ter mijn van Oostende		Fabricage	Verbruik	Uitvoer (met onthefing van de accijns)
	Ruwe suiker	Raffinade- suiker			Hoeveelheden	Waarde			
1936 Maandgemiddelde	18.829	16.681	126.346	17.017	2.013	6.958	4.603	1.823	2.740
1937 Maandgemiddelde	18.675	15.938	111.567	17.210	2.286	7.164	4.703	1.830	2.739
1937 Juli	—	14.377	74.922	21.884	1.930	6.177	4.162	1.610	2.782
Augustus	—	13.988	48.934	15.498	2.633	7.579	3.964	1.239	2.977
September	—	16.066	32.410	18.182	3.059	8.143	3.878	2.124	2.565
October	69.806	20.976	77.669	16.152	3.200	8.135	4.854	2.329	2.572
November	139.492	22.565	193.389	19.286	2.842	8.539	4.087	1.368	2.456
December	13.915	12.305	197.799	17.020	2.342	8.057	4.260	1.584	2.238
1938 Januari	72	14.889	188.673	14.351	2.104	8.007	3.558	1.279	2.274
Februari	388	15.958	175.551	13.971	1.832	7.747	3.621	1.699	2.242
Maart	152	19.034	151.744	28.342	2.879	9.089	4.123	2.574	2.504
April	—	19.057	139.858	12.754	2.135	7.664	3.872	1.193	2.112
Mei	—	17.651	128.630	13.685	1.863	5.763	3.369	1.284	1.943
Juni	—	16.350	113.019	16.553	1.790	6.357	3.951	1.516	2.251
Juli	—	18.142	93.620	20.422	2.021	5.973	3.242	1.396	1.886
Augustus	9	17.797	69.211	16.773	3.061	8.246	3.423	1.915	2.422
September	17	17.211	49.212	19.191	4.071	7.705	4.121	2.096	2.482

(1) Productie van het halfjaar 1 Februari-31 Juli.
(2) Productie van het halfjaar 1 Augustus-31 Januari.

III. — BOUWBEDRIJVIGHEID.

57

TIJDVAK	BOUWVERGUNNINGEN VERLEEND IN STEDELIJKE CENTRA (53 CENTRA — 114 GEMEENTEN)		
	Nieuwbouw	Herbouw en veranderingen	Totaal
1936 Voor het jaar	9.859	18.332	28.191
1937 Voor het jaar	8.196	18.002	26.198
1937 Juli	622	1.606	2.228
Augustus	680	1.531	2.211
September	651	1.479	2.130
October	606	1.494	2.100
November	556	1.270	1.826
December	474	1.114	1.588
1938 Januari	532	981	1.513
Februari	709	1.377	2.086
Maart	1005	1.702	2.707
April	916	1.815	2.731
Mei	884	1.637	2.521
Juni	943	1.507	2.450
Juli	666	1.468	2.134
Augustus	816 (1)	1.379 (1)	2.195 (1)
September	564 (2)	1.332 (2)	1.896 (2)

(1) Onvolledige cijfers (113 gemeenten).
(2) Onvolledige cijfers (110 gemeenten).

IV. — VOORTBRENGING VAN ELECTRISCHEN STROOM.

(Centrales van 100 kW. en meer.)

Bron : *Ministerie van Openbare Werken en Werkverschaffing.*

58

TIJDVAK	Totaal aantal centrales	PRODUOTIE (duizenden kWh.)				Totaal
		Union des exploitations électriques de Belgique	Verbond der industriële centrales	Niet verbonden maatschappijen	Gemeentelijke regiën	
1936 Maandgemiddelde	348 (1)	176.179	191.097	25.623	19.044	411.943
1937 Maandgemiddelde	343 (1)	198.932	213.803	28.234	21.424	462.393
1937 Juli	343	177.193	213.584	27.670	16.643	435.090
Augustus	343	181.756	214.362	26.762	18.691	441.571
September	343	198.324	218.363	28.409	20.560	465.656
October	343	213.321	226.123	29.789	23.714	492.947
November	343	211.076	220.074	28.880	24.718	484.748
December	343	225.855	217.256	28.537	27.388	499.035
1938 Januari	340	216.795	211.491	27.332	25.507	481.125
Februari	340	194.896	189.491	25.099	22.029	431.515
Maart	339	200.896	203.186	26.629	22.136	452.848
April	339	185.112	183.336	25.792	18.401	412.671
Mei	338	180.463	199.019	25.366	17.797	422.644
Juni	338	173.402	182.729	25.741	16.266	398.138
Juli	338	170.957	186.980	25.199	14.900	398.036
Augustus	338	184.379	186.630	24.640	17.509	413.157
September	338	194.731	196.347	25.724	18.251	435.053

(1) Op het eind van het jaar.

V. — GASDISTRIBUTIE (1)

(duizenden kubieke meters).

Bron : *Ministerie van Openbare Werken en Werkverschaffing.*

59

TIJDVAK	GEMEENTEBEDRIJVEN		GASVERDEELINGSMAATSCHAPPIJEN		Gasvoort- brengende nijverheids- maatschappijen die rechtstreeks verbruikende inrichtingen voeden	TOTAAL
	die zelf het gas dat zij verdeelen, geheel of gedeeltelijk voortbrengen (voorgebr. gas)	die het gas dat zij verdeelen, aan een nijver- heidsmaatschappij aankopen (aangekocht gas)	die zelf het gas dat zij verdeelen geheel of gedeeltelijk voortbrengen (voortgebr. gas)	die het gas dat zij verdeelen geheel of gedeeltelijk aankopen (aangekocht gas)		
1936 Maandgemiddelde	5.390	459	1.270	36.350	12.836	56.305
1937 Maandgemiddelde	5.894	468	1.238	40.170	16.317	64.086
1937 Juli	6.100	690	1.468	43.120	15.237	66.615
Augustus	6.132	791	1.489	43.217	16.431	68.060
September	5.959	537	1.301	41.848	16.345	65.989
October	6.215	416	1.187	41.082	17.207	66.107
November	5.898	352	1.143	39.525	16.569	63.486
December	6.568	380	1.184	42.059	16.625	66.816
1938 Januari	6.178	372	1.135	41.353	15.240	64.287
Februari	5.300	326	1.026	37.326	13.073	57.051
Maart	5.626	373	1.104	39.060	13.665	59.828
April	4.910	387	992	36.657	10.115	53.060
Mei	5.822	441	1.115	37.658	9.220	54.256
Juni	5.973	503	1.360	40.729	7.419	55.985
Juli	6.248	670	1.417	41.521	7.756	57.611
Augustus	6.294	801	1.492	41.447	7.900	57.934
September	6.173	536	1.322	41.301	5.966	55.298

(1) Deze statistiek betreft de verdeling van gas, verkregen door droge distillatie van steenkool. Zij omvat dus niet het soortgelijk gas, voortgebracht in de mijn-, metaal- en chemische cokesfabrieken of in de andere bedrijven en door de voortbrengers voor eigen gebruik gebezigd.

VERBRUIK.

N. B. — Voor het verbruik van suiker, margarine en toeberedende vetstoffen en lucifers, zie tabel n° 56.

I. — INDEXCIJFERS VAN DEN VERKOOP AAN DE VERBRUIKERS.

Basis : maandgemiddelde van 1927 = 100 (1).

TIJDVAK	GROOTE WARENHUIZEN						Magazijnen met bijhuizen		COOPERATIES EN PATROONSWINKELS					
	Kleding		Meubelen		Huishoud-artikelen en andere (1)		Voedingswaren		Bakkerij		Voedingswaren		Kleding	
	1936	1937	1936	1937	1936	1937	1936	1937	1936	1937	1936	1937	1936	1937
October	111	108	119	132	110	124	130	135	80	85	138	147	201	211
November	77	85	96	118	132	147	128	142	75	80	123	136	141	158
December	96	86	128	138	169	182	145	162	84	87	149	167	138	164
	1937	1938	1937	1938	1937	1938	1937	1938	1937	1938	1937	1938	1937	1938
Januari	72	85	106	129	98	123	129	132	75	74	131	148	144	158
Februari	73	72	115	117	107	101	119	123	74	73	124	140	128	127
Maart	95	109	125	129	130	125	131	130	82	81	140	150	160	166
April	106	100	130	130	112	123	134	140	83	73	137	153	164	184
Mei	96	99	124	136	112	124	130	136	80	71	131	146	160	167
Juni	88	88	106	114	120	128	136	137	84	72	138	148	142	142
Juli	88	77	129	120	143	138	150	141	85	72	149	147	129	130
Augustus	61	55	93	96	116	124	135	148	80	67	137	142	116	114
September	88	76	125	111	125	137	137	() 160	83	69	143	175	163	164

(1) Basis van de indexcijfers van de groote warenhuizen (huishoudelijke artikelen en verscheidene) = het maandgemiddelde over 1934.

(2) Voorloopige indexcijfer.

II. — TABAKSVERBRUIK.

(Fabricage en invoer.)

TIJDVAK	Sigaren	Sigarillos	Sigaretten	Rook-, snuif- en pruimtabak (ton)
	(miljoenen stukken)			
1936	197	580	5.116	13.351
1937	192	584	5.258	12.945
1934 3 ^o kwartaal	42	107	1.320	3.257
4 ^o id.	49	109	1.151	3.191
1935 1 ^{ste} id.	41	106	1.085	3.025
2 ^o id.	52	137	1.376	3.324
3 ^o id.	45	132	1.303	3.264
4 ^o id.	54	136	1.190	3.324
1936 1 ^{ste} id.	48	134	1.177	3.194
2 ^o id.	40	126	1.356	3.287
3 ^o id.	51	176	1.405	3.469
4 ^o id.	58	143	1.177	3.401
1937 1 ^{ste} id.	46	132	1.205	2.988
2 ^o id.	43	140	1.395	3.283
3 ^o id.	46	153	1.406	3.420
4 ^o id.	57	159	1.252	3.274
1938 1 ^{ste} id.	47	152	1.263	3.223
2 ^o id.	48	200	1.444	3.246
3 ^o id.	42	133	1.312	3.299

III. — SLACHTINGEN IN DE 13 VOORNAAMSTE SLACHTHUIZEN VAN HET LAND.

TIJDVAK	Groot vee (Ossen, stieren, koeien, varzen)	Paarden	Kalveren	Varkens, biggen	Schape, lammeren, geiten
1936 Maandgemiddelde	16.665	659	13.042	26.980	6.126
1937 Maandgemiddelde	16.561	656	12.727	29.991	6.957
1937 Juli	15.725	596	12.588	26.199	2.479
Augustus	15.987	618	11.671	27.888	3.034
September	19.045	685	12.727	34.321	7.492
October	16.184	747	10.167	32.373	12.269
November	16.755	772	10.657	33.560	14.498
December	17.312	778	11.991	29.490	14.966
1938 Januari	15.837	786	9.219	24.448	8.686
Februari	15.358	838	9.895	23.641	6.852
Maart	17.110	705	13.708	26.310	4.372
April	15.682	703	11.755	21.786	3.736
Mei	15.419	642	11.544	23.194	2.743
Juni	17.121	652	13.566	24.630	2.579
Juli	15.070	683	11.065	22.379	2.443
Augustus	18.004	761	13.252	23.308	2.882
September	16.057	788	9.578	18.897	3.953

VERVOER.

I. — BEDRIJVIGHEID VAN DE NATIONALE MAATSCHAPPIJ DER BELGISCHE SPOORWEGEN.

a) Bedrijfsontvangsten en -uitgaven

(millioenen franken).

70

TIJDVAK	ONTVANGSTEN				UITGAVEN	SALDO	UITBATINGS- COEFFICIENT
	Reizigers	Goederen	Buitengewone inkomsten	Totaal			
1936 Maandgemiddelde	62,9	123,0	4,7	190,6	192,0	— 1,4	100,76
1937 Maandgemiddelde	69,8	149,4	4,9	224,1	221,0	3,1	98,63
1937 Juli	88,7	143,8	5,1	237,6	226,5	11,1	95,35
Augustus	104,7	151,9	4,9	261,5	229,1	32,4	87,62
September	85,7	160,2	5,0	250,9	227,1	23,8	90,50
October	70,7	171,6	4,6	246,9	234,6	12,3	95,02
November	55,9	160,2	4,6	220,7	239,1	— 18,4	108,35
December	61,4	147,9	4,2	213,5	240,9	— 27,4	112,80
1938 Januari	64,9	136,0	7,0	207,9	236,5	— 28,6	113,74
Februari	56,0	131,7	4,7	192,4	231,9	— 39,5	120,53
Maart	59,1	143,2	5,2	207,5	235,2	— 27,7	113,37
April	68,8	133,9	4,8	207,5	231,7	— 24,2	111,65
Mei	66,9	131,4	4,4	202,7	224,3	— 21,6	110,67
Juni	73,9	129,5	4,8	208,2	216,8	— 8,6	104,12
Juli	92,9	123,0	5,2	221,1	226,8	— 5,7	102,56
Augustus	99,9	126,9	4,4	231,2	221,8	9,4	95,94
September (1) ..	80,1	143,3	4,5	227,9	221,2	6,7	97,06

(1) Voorloopige cijfers.

TIJDVAK	b) Aantal wagens aan de nijverheid geleverd (1).				c) Transportstatistiek. 1° Algemeen spoorverkeer.						
	A	B	C	A + C	REIZIGERS		ZWARE GOEDEREN				
					Aantal (duizenden)	Reizigers- Km. (millioen.)	Ton (duizenden)	Ton-km. (millioenen)			
								Belgisch binnenl. vervoer	Internat. vervoer	Doorvoer	Totaal
1936 Maandgemidd..	409.084	126.372	88.794	497.878	15.800	470	5.413	190	178	76	444
1937 Maandgemidd..	438.774	132.576	108.493	547.267	16.867	512	6.090	205	204	110	519
1937 Juli	421.337	121.534	109.878	531.215	16.892	582	5.787	196	200	107	503
Augustus	429.434	127.200	115.504	544.938	17.853	657	5.879	204	202	103	509
September	450.808	131.504	120.022	570.830	16.855	547	6.251	215	211	111	537
October	490.872	133.319	118.090	608.962	16.499	501	6.930	225	227	113	566
November	462.517	125.013	109.276	571.793	16.977	489	6.580	222	204	118	544
December	419.461	127.714	110.126	529.587	16.833	489	5.985	190	212	139	541
1938 Januari	376.736	120.771	95.007	471.743	16.581	493	5.205	179	178	95	452
Februari	365.028	112.640	89.805	454.833	15.237	444	4.907	171	161	89	421
Maart	414.596	112.301	96.687	511.283	16.160	478	5.547	202	163	88	453
April	386.834	110.383	86.591	473.425	15.606	491	5.092	187	135	83	405
Mei	376.308	108.856	85.904	462.212	16.384	510	5.047	189	130	77	396
Juni	371.410	101.804	84.379	455.789	15.929	534	5.000	178	136	78	392
Juli	358.683	97.474	81.402	440.085	15.939	584	4.782	171	129	75	375
Augustus	377.312	101.951	87.807	465.119	16.818	653	4.911	175	139	73	386
September	399.858	118.692	96.075	495.933							

A. — Aantal wagens aan de nijverheid geleverd en belast bij het vertrek aan de Belgische stations (deze voor het vervoer van kolen, cokes en briketten inbegrepen).

B. — Aantal wagens in 't bijzonder voor het vervoer van kolen, cokes en briketten geleverd.

C. — Aantal geladen wagens komend van vreemde netten en bestemd, 't zij voor stations van het net van de Maatschappij, 't zij voor stations van andere netten.

(1) Spoorwagens van de Nationale Maatschappij en van particulieren.

I. — **BEDRIJVIGHEID VAN DE NATIONALE MAATSCHAPPIJ DER BELGISCHE SPOORWEGEN**

(*vervolg.*)

c) **Transportstatistiek** (*vervolg.*)

2° **Vervoer der voornaamste zware goederen.**

A. — **Gezamenlijk verkeer.**

70

TIJDVAK	(duiz. ton.)										
	Totaal	Landbouw- en voedings- producten	Brand- stoffen	Ertsen	Metaal- waren	Bouw- materialen, glas en spiegelglas	Producten der groefbe- drijven, zand, kiezel en aarde	Textiel, leerlooi- er, kleding	Chemische en artseni- kundige producten	Nijver- heidsvetten en oliën, petroleum, teer	Vershil- lende
1936 Maandgemidd..	5.413	386	2.254	440	525	496	688	57	173	64	330
1937 Maandgemidd..	6.090	379	2.434	572	653	556	777	65	202	82	370
1935 Maart	4.544	276	1.840	399	467	369	586	44	205	61	297
Juni	4.726	201	1.988	398	533	465	672	37	118	56	258
September	5.251	258	2.117	416	492	493	845	131	143	59	297
December	5.055	326	2.236	449	564	378	525	47	162	61	307
1936 Maart	5.563	298	2.276	453	536	541	734	50	215	68	392
Juni	3.767	227	1.486	328	355	366	556	29	128	53	239
September	5.492	281	2.152	435	542	534	822	104	192	63	367
December	5.942	385	2.679	511	609	443	629	67	188	72	359
1937 Maart	6.147	341	2.472	536	672	592	726	64	255	98	391
Juni	6.316	243	2.515	567	826	594	898	53	175	61	384
September	6.251	289	2.434	584	664	630	869	100	198	71	412
December	5.985	330	2.370	674	608	456	747	49	275	106	370
1938 Maart	5.547	301	2.110	424	428	555	996	51	228	81	373
Juni	5.000	207	1.954	388	422	509	983	39	125	56	317

B. — **Belgisch binnenlandsch verkeer.**

TIJDVAK	(duiz. ton.)										
	Totaal	Landbouw- en voedings- producten	Brand- stoffen	Ertsen	Metaal- waren	Bouw- materialen, glas en spiegelglas	Producten der groefbe- drijven, zand, kiezel en aarde	Textiel, leerlooi- er, kleding	Chemische en artseni- kundige producten	Nijver- heidsvetten en oliën, petroleum, teer	Vershil- lende
1936 Maandgemidd..	3.254	263	1.580	12	153	318	548	13	91	27	249
1937 Maandgemidd..	3.527	253	1.692	11	186	350	610	13	94	30	288
1937 Juni	3.615	128	1.762	20	193	381	717	11	78	28	297
Juli	3.318	150	1.550	19	181	382	616	9	84	28	299
Augustus	3.425	151	1.622	10	190	373	623	37	76	28	315
September	3.623	173	1.695	7	198	395	679	25	86	30	335
October	4.165	640	1.697	10	190	388	794	9	82	34	321
November	4.018	783	1.628	11	172	349	674	7	81	32	281
December	3.236	192	1.629	8	156	270	555	6	119	31	271
1938 Januari	2.987	151	1.607	7	131	269	453	8	88	30	242
Februari	2.886	127	1.486	7	117	265	502	9	104	25	244
Maart	3.467	161	1.468	7	124	394	847	9	135	30	292
April	3.294	135	1.475	11	120	366	835	8	78	28	238
Mei	3.300	117	1.496	9	138	367	838	8	66	25	236
Juni	3.171	111	1.360	11	149	347	848	7	64	27	246
Juli	3.013	125	1.327	9	116	317	779	6	74	23	237
Augustus	3.071	143	1.373	13	130	317	694	38	89	23	261

II. — HAVENVERKEER.

TIJDVAK	a) Haven van Antwerpen.											
	Bronnen : Havendienst van Antwerpen en « Bulletin over den Handel met de vreemde landen ».											
	ZEEVAART						BINNENVAART					
	BINNENGEKOMEN			VERTROKKEN			BINNENGEKOMEN			VERTROKKEN		
Aantal schepen	Tonnelmaat (duizend register-ton)	Goederen (duizend metrieke ton)	Aantal schepen		Goederen (duizend metrieke ton)	Aantal schepen	Laadvermogen (duizend steren)	Goederen (duizend metrieke ton)	Aantal schepen	Laadvermogen (duizend steren)	Goederen (duizend metrieke ton)	
			geladen	ledig (met ballast)								
1936 Maandgemidd..	952	1.920	1.035	800	152	1.064	3.924	1.307	399	3.729	1.238	308
1937 Maandgemidd..	1.032	2.093	1.193	864	167	1.177	4.129	1.422	469	3.994	1.378	422
1937 Augustus	1.080	2.185	1.285	878	168	1.186	4.212	1.384	456	4.058	1.345	366
September	1.092	2.097	1.240	907	184	1.205	4.466	1.568	554	4.362	1.497	511
October	1.127	2.225	1.409	966	177	1.295	4.408	1.515	559	4.255	1.467	581
November	1.065	2.074	1.374	860	173	1.150	4.128	1.461	429	3.724	1.314	430
December	1.093	2.230	1.402	930	186	1.090	4.097	1.443	438	4.062	1.447	583
1938 Januari	1.011	2.049	1.143	884	132	1.074	3.754	1.268	381	3.550	1.237	435
Februari	899	1.789	1.017	746	134	914	3.379	1.127	428	3.342	1.129	430
Maart	1.022	2.038	988	881	134	966	3.852	1.291	362	3.816	1.301	358
April	909	1.910	848	822	124	851	3.503	1.206	365	3.491	1.164	352
Mei	976	2.061	876	819	130	920	3.791	1.305	432	3.606	1.239	377
Juni	925	1.868	1.034	794	138	878	3.748	1.234	400	3.702	1.224	368
Juli	980	2.042	934	842	117	868	3.802	1.244	306	3.597	1.194	298
Augustus	1.009	2.115	1.068	883	132	889	3.747	1.214	373	3.610	1.225	402
September	1.025	2.142		855	139		3.921	1.252		3.589	1.135	
October	1.012	2.042		915	132							

TIJDVAK	a) Haven van Antwerpen (verv.).					b) Haven van Gent.						
	Bron : Havendienst van Antwerpen.					Bron : Havendienst van Gent.						
	OPOEGEGDE ZEESCHEPEN (op het eind van de maand)					ZEEVAART						BINNENVAART
	Aantal schepen		Tonnelmaat (duizend registerton)			BINNENGEKOMEN			VERTROKKEN			GOEDEREN (duizend metrieke ton)
totaal	Belgische	totaal	Belgische		Aantal schepen	Tonnelmaat (duizend register-ton)	Goederen (duizend metrieke ton)	Aantal schepen	Tonnelmaat (duizend register-ton)	Goederen (duizend metrieke ton)	Gelost	Geladen
1936 Maandgemidd..	(1) 1	(1) —	(1) 6	(1) —	172	181	191	172	181	94	140	144
1937 Maandgemidd..	(1) 5	(1) —	(1) 19	(1) —	185	189	243	186	190	94	212	186
1937 Augustus	—	—	—	—	175	197	240	172	187	97	242	209
September	—	—	—	—	178	175	199	184	192	122	218	226
October	—	—	—	—	195	183	224	190	176	104	276	162
November	—	—	—	—	214	197	273	218	198	118	217	176
December	5	—	19	—	237	229	284	235	224	151	193	176
1938 Januari	7	—	20	—	189	188	206	185	184	132	192	156
Februari	8	—	24	—	167	136	200	175	162	133	170	166
Maart	12	2	37	5	184	180	176	185	173	90	175	132
April	15	4	41	7	137	138	188	140	143	65	166	141
Mei	15	4	41	7	126	128	119	125	132	63	178	94
Juni	20	1	48	1	134	167	216	128	163	69	158	142
Juli	27	7	63	13	137	171	198	132	159	53	180	117
Augustus	27	6	69	13	117	141	168	127	151	83	179	133
September	22	5	57	11	157	201		146	180			
October	18	4	44	7								

(1) Op het eind van het jaar.

TIJDVAK	c) Haven van Brugge-Zeebrugge.						d) Haven van Groot-Brussel.						
	Bronnen : Havendienst van Brugge en « Bulletin over den Handel met de vreemde landen ».						Bron : Havendienst van Brussel.						
	ZEEVAART			BINNENVAART			ZEEVAART			BINNENVAART			
	Binnengekomen zeeschepen	Tonne-maat (duizend register-ton)	GOEDEREN (duizend metrieke ton)		Gelost	Geladen	BINNENGEKOMEN		VERTROKKEN		GELOST EN GELADEN GOEDEREN (duizend metrieke ton)		
Gelost			Geladen	Aantal schepen			Tonne-maat (duizend register-ton)	Goede-ren (duizend metrieke ton)	Aantal schepen	Tonne-maat (duizend register-ton)		Goede-ren (duizend metrieke ton)	
1936 Maandgemiddelde...	158	188	51	32	12	3	77	41	24	76	41	51	481
1937 Maandgemiddelde...	172	189	59	34	21	4	72	37	32	73	38	39	579
1937 Augustus	232	240	64	30	25	3	84	41	35	76	38	33	630
September	191	192	45	43	21	3	71	35	29	77	39	42	633
October	169	196	77	28	25	4	81	46	43	79	45	44	610
November	130	163	60	29	18	5	67	31	24	69	32	36	515
December	133	151	53	23	31	2	58	31	20	60	31	35	537
1938 Januari	138	161	20	34	16	4	56	32	14	58	34	46	492
Februari	116	137	38	21	12	2	43	19	6	40	17	23	500
Maart	125	164	40	21	16	2	55	26	15	55	25	28	566
April	105	129	29	26	12	2	40	19	7	44	20	26	473
Mei	117	141	45	24	10	3	50	31	37	46	29	17	515
Juni	121	154	35	21	10	1	53	23	21	56	25	25	479
Juli	142	177	43	20	13	2	59	38	30	58	36	29	544
Augustus	155	222	49	25	11	3	46	22	18	46	22	19	519
September	133	165					44	23	23	45	24	21	492
October							58	30	19	52	25	29	492

TIJDVAK	e) Haven van Oostende.															
	ZEEVAART						BINNENVAART						STAATSPAKETBOOTEN			
	BINNENGEKOMEN			VERTROKKEN			BINNENGEKOMEN			VERTROKKEN			BINNENGEKOM.		VERTROKKEN	
	Aantal schepen	Tonne-maat (duizend register-ton)	Goede-ren (duizend metrieke ton)	Aantal schepen	Tonne-maat (duizend register-ton)	Goede-ren (duizend metrieke ton)	Aantal schepen	Tonne-maat	Goede-ren (duizend metrieke ton)	Aantal schepen	Tonne-maat	Goede-ren (duizend metrieke ton)	Aantal schepen	Aantal reizigers (duizend)	Aantal schepen	Aantal reizigers (duizend)
1936 Maandgemidd.	65	31	13	65	31	21	99	17	6	100	4	—	84	26	84	26
1937 Maandgemidd.	71	39	10	71	39	21	107	20	8	109	3	—	100	32	101	33
1937 Februari	49	25	8	50	24	14	93	15	8	91	4	—	56	6	56	7
Maart	47	19	4	46	20	19	102	19	9	110	4	—	76	20	76	16
April	66	25	2	68	25	19	115	21	9	109	4	—	62	13	62	18
Mei	77	32	10	74	31	19	116	23	7	114	3	—	74	26	75	24
Juni	76	43	9	73	40	22	113	22	7	115	2	—	117	43	117	33
Juli	98	69	8	97	71	22	128	29	6	143	3	1	258	110	258	70
Augustus	109	63	9	112	64	26	131	26	6	124	4	—	190	103	192	129
September	87	60	5	86	56	28	116	22	8	126	2	—	110	27	127	62
1938 Februari	50	21	2	53	27	18	89	16	6	84	2	—	56	6	57	7
Maart	54	21	14	53	21	22	100	16	8	97	4	—	64	7	63	8
April	60	31	8	58	30	19	88	16	7	88	5	—	77	28	76	25
Mei	55	25	8	56	26	14	86	17	9	87	2	1	75	17	77	16
Juni	89	67	7	87	64	18	103	17	7	99	3	—	183	90	181	63
Juli	99	73	5	98	73	21	91	18	8	85	3	—	182	78	183	96
Augustus	102	72	17	104	74	26	107	22	8	99	2	—	127	27	127	47
September	85	62		84	61		92	17		89	3					

BUITENLANDSCHE HANDEL VAN HET BELGISCH-LUXEMBURGSCHE ECONOMISCH VERBOND MET DE VREEMDE LANDEN.

I. — HERHALING NAAR DE VIJF GROEPEN DER ALGEMEENE NAAMLIJST AANGENOMEN DOOR DE OVEREENKOMST VAN BRUSSEL VAN 31 DECEMBER 1913.

75

TIJDVAK	GEWICHT (duizenden ton)					WAARDE (miljoenen franken)					GEMID- DELDE PRIJS PER TON (frank)	OVERSCHOT (+) OF TEKORT (-) VAN DE HANDELSBALANS (miljoenen franken)	VERHOUDING VAN UIT. TOT INVOER IN PCT.	
	Levende dieren	Voe- dings- mid- delen en dranken	Ruwe of enkel toebe- reide stoffen	Fabri- katen	Totaal	Levende dieren	Voe- dings- mid- delen en dranken	Ruwe of enkel toebe- reide stoffen	Fabri- katen	Onbew. goud en zilver gouden en zilver. munt				Totaal
INVOER														
1936 Voor het jaar	15,1	4.086	27.998	747	32.846	46,3	4.585	11.621	5.047	408,2	21.708	661	— 1.962	91,0
1937 Voor het jaar	12,0	4.078	34.134	840	39.065	36,0	5.347	15.677	6.197	405,5	27.662	708		
1937 Eerste 9 maand	9,0	2.819	25.303	617	28.749	26,2	3.652	11.912	4.658	298,4	20.547	715	— 1.331	93,5
1938 Eerste 9 maand	7,7	2.686	20.402	499	23.594	23,1	3.458	9.448	4.123	378,9	17.430	739	— 1.651	90,5
1937 Juli	0,8	271	2.891	68	3.231	2,2	354	1.228	497	29,6	2.111	653	— 25	98,8
Augustus	0,9	284	3.154	64	3.503	2,5	362	1.295	476	42,7	2.178	622	— 122	94,4
September	0,7	363	2.973	67	3.403	2,1	490	1.212	525	33,2	2.262	665	— 4	99,8
October	0,8	454	3.103	78	3.636	2,5	586	1.270	513	36,8	2.408	662	— 1.047	20
November	1,2	414	2.804	73	3.292	3,8	554	1.196	517	32,8	2.305	700	— 990	4
December	1,0	391	2.925	71	3.388	3,5	554	1.288	509	37,5	2.392	706	— 1.010	20
1938 Januari	1,0	311	2.481	57	2.849	3,0	392	1.153	460	32,9	2.041	716	— 990	330
Februari	0,9	266	2.296	58	2.621	2,8	341	1.075	466	41,3	1.928	735	— 1.013	279
Maart	1,0	314	2.372	61	2.747	2,7	439	1.121	559	43,6	2.165	788	— 1.048	226
April	0,8	241	2.182	56	2.480	2,5	348	1.038	477	34,7	1.900	766	— 1.022	104
Mei	0,9	273	2.170	58	2.502	2,6	355	1.021	500	46,2	1.925	769	— 976	251
Juni	0,7	327	2.214	54	2.595	2,0	417	994	446	46,9	1.906	734	— 849	178
Juli	0,7	289	2.219	54	2.562	2,1	370	943	417	54,3	1.786	697	— 830	21,3
Augustus	0,9	321	2.202	56	2.579	3,2	395	1.127	389	46,4	1.981	760	— 717	831
September	0,7	344	2.267	47	2.659	2,2	401	1.001	409	32,6	1.845	694	— 825	15,5
UITVOER														
1936 Voor het jaar	6,5	625	16.402	4.833	21.866	67,1	1.083	8.885	9.490	219,7	19.745	903	— 1.027	91,0
1937 Voor het jaar	6,3	731	18.512	5.761	25.011	67,4	1.365	11.426	12.535	295,6	25.689	1.027	— 1.973	92,9
1937 Eerste 9 maand	5,2	567	13.630	4.447	18.650	54,6	1.034	8.543	9.336	247,9	19.215	1.030	— 1.331	93,5
1938 Eerste 9 maand	4,4	405	12.667	3.042	16.119	52,6	807	7.075	7.680	163,5	15.779	979	— 1.651	90,5
1937 Juli	0,5	37	1.564	523	2.124	5,4	83	880	1.102	14,5	2.086	982	— 982	25
Augustus	0,5	39	1.576	489	2.104	5,1	88	878	1.064	20,6	2.056	977	— 1.064	122
September	0,5	50	1.773	457	2.281	6,3	98	1.053	1.075	25,0	2.258	990	— 1.075	4
October	0,7	54	1.756	470	2.280	8,8	105	1.092	1.162	19,4	2.387	1.047	— 1.162	20
November	0,2	49	1.513	432	1.994	2,0	100	851	1.010	11,4	1.974	990	— 1.010	330
December	0,2	61	1.613	412	2.086	2,0	126	941	1.026	16,8	2.112	1.013	— 1.026	279
1938 Januari	0,4	54	1.311	366	1.732	4,7	115	778	901	16,9	1.815	1.048	— 901	226
Februari	0,6	54	1.413	315	1.783	6,8	109	797	889	18,7	1.822	1.022	— 889	104
Maart	0,5	71	1.529	362	1.963	6,3	132	836	917	23,6	1.915	976	— 917	251
April	0,5	50	1.364	334	1.749	6,1	96	754	849	17,5	1.723	985	— 849	178
Mei	0,4	37	1.394	335	1.768	5,0	76	791	830	21,3	1.723	975	— 830	21,3
Juni	0,5	39	1.375	334	1.749	6,2	75	717	831	19,1	1.648	942	— 717	831
Juli	0,5	35	1.352	331	1.719	5,5	73	704	825	15,5	1.623	944	— 825	15,5
Augustus	0,5	29	1.429	321	1.780	6,3	61	858	788	11,0	1.725	969	— 788	11,0
September	0,4	36	1.499	343	1.879	5,6	72	829	849	20,0	1.776	945	— 849	20,0

II. — SAMENVATTING VOLGENS DEN GRAAD VAN VOLTOOIING DER PRODUCTEN
(rangschikking aangenomen door den Raad van den Volkenbond op 17 September 1935).

76

TIJDVAK	GEWICHT (duizenden tonnen)				WAARDE (millioenen franken)			
	Ruwe artikelen	Artikelen welke een verwerking hebben ondergaan		Totaal (1)	Ruwe artikelen	Artikelen welke een verwerking hebben ondergaan		Totaal (1)
		gewone verwerking	grootere verwerking			gewone verwerking	grootere verwerking	
INVOER.								
1936 Voor het jaar	24.694	7.511	641	32.846	11.032	5.456	4.815	21.708
1937 Voor het jaar	29.755	8.557	752	39.065	13.754	7.641	5.860	27.662
1937 Eerste 8 maanden	19.078	5.783	485	25.346	8.933	5.206	3.879	18.284
1938 Eerste 8 maanden	16.313	4.205	417	20.936	7.559	4.173	3.581	15.585
1937 Juni	2.491	740	66	3.298	1.041	676	526	2.275
Juli	2.420	754	57	3.231	932	684	464	2.111
Augustus	2.701	741	60	3.503	1.032	637	468	2.178
September	2.668	674	61	3.403	1.129	608	494	2.262
October	2.824	740	72	3.636	1.255	625	487	2.408
November	2.522	700	69	3.292	1.189	599	488	2.305
December	2.663	661	65	3.388	1.247	603	512	2.392
1938 Januari	2.249	547	53	2.849	1.049	514	445	2.041
Februari	2.056	511	54	2.621	944	501	480	1.926
Maart	2.114	575	58	2.747	978	608	539	2.165
April	1.925	504	51	2.480	877	521	460	1.900
Mei	1.952	500	50	2.501	891	522	476	1.924
Juni	2.024	521	50	2.595	913	521	433	1.906
Juli	1.988	526	48	2.562	844	550	399	1.786
Augustus	2.005	521	53	2.580	1.063	436	349	1.939

UITVOER.

1936 Voor het jaar	9.822	10.580	1.463	21.866	4.153	8.283	7.193	19.745
1937 Voor het jaar	11.462	11.716	1.833	25.011	5.021	11.846	8.666	25.689
1937 Eerste 8 maanden	7.362	7.787	1.220	16.369	3.372	7.814	5.650	16.957
1938 Eerste 8 maanden	7.095	6.048	1.096	14.240	2.826	5.949	5.137	14.002
1937 Juni	1.072	1.056	221	2.349	421	1.108	698	2.231
Juli	973	1.009	142	2.124	347	1.000	730	2.086
Augustus	994	976	135	2.104	375	979	690	2.056
September	1.070	1.065	148	2.281	413	1.031	799	2.258
October	1.103	1.019	159	2.280	440	1.047	893	2.387
November	940	884	169	1.994	372	957	639	1.974
December	987	961	139	2.086	424	998	685	2.112
1938 Januari	769	840	122	1.732	370	829	609	1.815
Februari	833	826	125	1.783	335	831	641	1.822
Maart	954	857	150	1.963	403	830	664	1.915
April	916	686	147	1.749	359	689	665	1.723
Mei	932	709	126	1.767	352	745	610	1.723
Juni	906	671	172	1.743	346	657	633	1.648
Juli	846	742	131	1.719	317	686	614	1.623
Augustus	939	717	123	1.779	344	682	701	1.734

(1) Onrangschikbare of aan bijzondere voorwaarden onderworpen artikelen inbegrepen.

WERKLOOSHEID.

I. — MAANDCIJFERS.

Bron: Nationale Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Werkloosheid.

80

MAAND	Aantal werkloze verzekerden								Verloren werkdagen			
	Absolute cijfers				Gemiddelden per 100 verzekerden				Per 1.000 verzekerden en per week		In % van het totaal der mogelijke werkdagen	
	Geheel werkloos		Gedeeltelijk werkloos		Geheel werkloos		Gedeeltelijk werkloos		1936	1937	1936	1937
	1936	1937	1936	1937	1936	1937	1936	1937	1936	1937	1936	1937
September	105.978	90.574	78.948	84.282	11,3	9,9	8,4	9,3	773	687	12,9	11,5
October	101.070	91.993	74.537	81.504	10,8	10,1	7,9	8,9	737	686	12,3	11,4
November	112.881	115.564	94.332	110.176	12,1	12,7	10,1	12,1	848	872	14,1	14,5
December	131.565	136.298	92.619	147.510	14,4	14,9	10,2	16,1	1.005	1.114	16,7	18,6
	1937	1938	1937	1938	1937	1938	1937	1938	1937	1938	1937	1938
Januari	131.645	146.678	97.737	178.668	14,5	15,9	10,7	19,4	993	1.213	16,6	20,2
Februari	124.669	141.499	82.125	164.444	13,7	15,3	9,0	17,8	907	1.195	15,1	19,9
Maart	113.296	131.007	79.711	136.510	12,4	14,2	8,7	14,8	804	1.038	13,4	17,3
April	97.979	121.734	66.163	136.141	10,8	13,1	7,3	14,7	708	992	11,8	16,5
Mei	95.888	121.763	75.673	171.217	10,6	13,1	8,3	18,4	704	1.014	11,7	16,9
Juni	86.344	115.382	78.052	158.064	9,5	12,3	8,6	16,8	663	956	11,0	15,9
Juli	84.348	114.555	78.831	152.286	9,3	12,1	8,7	16,1	654	936	10,9	15,6
Augustus	88.825	118.750	89.606	149.096	9,8	12,5	9,8	15,7	687	899	11,5	15,0

BANKSTATISTIEKEN.

I. — BELGIE EN BELGISCH-CONGO.

a) Nationale Bank van België.

Voornaamste posten van de weekstaten
(millioenen franken).

1° Tot December 1937.

85

TIJDVAK	Goudvoor- raad	Binnen- landsche wissel- portefeuille en goud- waarden op het buitenland	Voor- schotten op Belgische overheids- fondsen	Bons, annuïteiten en obligatie- stukken der Belgische Schatkist	Bank- biljetten in circulatie	Rek.-courantsaldi		Totaal der opeisch- bare schulden	Dekkings- percentage	Discontovoet voor geaccep- teerde wissels	Rentevoet voor belening op overheids- fondsen
						Diverse	Van 's Rijks- schatkist				
<i>Jaargemiddelde :</i>											
1936.....	17.954	6.590	390	793	21.697	4.335	148	26.180	68,57	2, —	3, —
1937.....	17.904	6.664	191	767	22.067	3.351	515	25.933	69,04	2, —	3, —
<i>Maandgemiddelde :</i>											
1937 Augustus.....	17.994	6.788	170	761	22.145	3.282	655	26.082	68,99	2, —	3, —
September.....	17.734	6.519	197	761	22.097	3.145	351	25.593	69,29	2, —	3, —
October.....	17.275	6.284	190	761	21.865	2.904	131	24.900	69,38	2, —	3, —
November.....	16.750	6.310	194	761	21.557	2.665	199	24.421	68,59	2, —	3, —
December.....	17.274	6.402	187	761	21.464	3.286	292	25.042	68,98	2, —	3, —

2° Sedert Januari 1938.

TIJDVAK	Goudvoor- raad	Buitenlandsche deviezen en goudwaarden	Wissels		Voor- schotten op Belgische overheids- fondsen	Vorde- ringen op den Staat	Bank- biljetten in circulatie	Rek.-courantsaldi		Totaal der opeisch- bare schulden	Dekkings- percentage	Discontovoet voor geaccepteerde wissels	Rentevoet voor belening op overheidsfondsen.
			binnen- landsche	buiten- landsche				Diverse	Van 's Rijks- schatkist				
<i>Maandgemiddelde :</i>													
1938 Januari.....	17.766	4.897	1.038	14	159	748	21.578	3.878	143	25.599	69,40	2, —	3, —
Februari.....	17.539	5.247	980	14	167	748	21.665	3.935	76	25.676	68,31	2, —	3, —
Maart.....	16.542	5.347	992	15	189	748	21.954	2.687	173	24.814	66,66	2, —	3, —
April.....	15.658	5.660	964	16	175	748	22.077	1.972	139	24.188	64,74	2, —	3, —
Mei.....	14.159	4.188	1.998	24	592	748	21.068	1.474	140	22.682	62,42	3,35	4,35
Juni.....	13.853	3.722	2.320	25	428	748	20.660	1.288	123	22.071	62,77	3, —	4, —
Juli.....	14.582	4.061	1.836	16	286	745	20.914	1.493	63	22.470	64,89	3, —	4, —
Augustus.....	15.164	4.537	1.245	15	249	735	21.159	1.655	67	22.881	66,27	3, —	4, —
September.....	15.564	4.877	1.412	14	414	735	22.681	1.202	76	25.959	64,96	3, —	4, —
October.....	16.393	5.057	2.335	13	276	735	23.334	1.962	456	25.752	63,66	2,92	4, —
<i>Weekcijfers :</i>													
1938 6 October.....	16.144	5.212	2.733	14	324	735	24.268	1.586	232	26.087	61,88	3, —	4, —
13 id.....	16.375	5.239	2.371	13	253	735	23.498	2.246	175	25.919	63,18	3, —	4, —
20 id.....	16.463	5.263	2.137	13	288	735	22.857	1.845	1.148	25.850	63,69	3, —	4, —
27 id.....	16.590	4.514	2.100	12	240	735	22.712	2.170	268	25.150	65,96	2,5	4, —

b) Bank van Belgisch-Congo.

Voornaamste posten van de maandstaten
(millioenen franken).

TIJDVAK	DEKKINGSVOORRAAD			Verschil- lende inkasso's en tegoed in banken	Wissels op Congo, op België en op andere landen	Debiteuren	Circulatie (Bank- biljetten en munten)	CREDITEUREN		Dekkings- percentage
	Gouden munt en munt- materiaal	Goud- deviezen	Totaal					dadelijk opvraag- baar	op termijn	
1936 Jaargemiddelde.....	85,8	46,8	132,6	293,0	145,0	157,3	265,8	420,3	67,7	49,91
1937 Jaargemiddelde.....	98,3	67,4	165,7	344,1	174,4	168,3	342,6	559,5	58,6	48,39
<i>1937</i>										
31 Maart.....	85,8	66,3	152,1	320,9	142,3	187,7	318,9	549,6	50,2	47,72
30 April.....	85,8	66,3	152,1	229,5	162,4	163,5	316,5	457,1	50,0	48,07
31 Mei.....	85,8	75,0	160,8	264,7	160,2	163,0	332,8	475,1	43,6	48,32
30 Juni.....	85,8	87,0	172,8	336,6	159,2	163,3	343,5	590,8	52,0	50,31
31 Juli.....	85,8	87,0	172,8	247,4	160,5	163,0	351,3	451,3	56,8	49,20
31 Augustus.....	85,8	87,0	172,8	285,1	151,1	160,7	352,3	462,8	66,6	49,05
30 September.....	85,8	87,0	172,8	461,2	198,3	165,2	351,0	689,2	65,1	49,23
31 October.....	135,9	37,0	172,9	529,9	198,8	158,9	352,9	753,8	70,4	48,99
30 November.....	135,9	37,0	172,9	553,3	252,4	144,8	355,2	825,4	76,6	48,67
31 December.....	135,9	47,0	182,9	306,9	224,8	189,9	387,1	560,5	73,9	47,25
<i>1938</i>										
31 Januari.....	135,9	47,0	182,9	250,5	224,3	178,9	400,3	475,9	84,2	45,68
28 Februari.....	135,9	47,0	182,9	285,1	217,4	174,9	392,1	499,7	84,8	46,64
31 Maart.....	135,9	47,0	182,9	286,0	187,7	173,1	378,0	501,8	83,6	48,64
30 April.....	135,9	47,0	182,9	283,9	178,6	170,4	363,9	510,9	69,8	50,25
31 Mei.....	165,9	17,0	182,9	281,8	165,7	165,7	369,2	494,5	60,9	49,54

c) **Driemaandelijkse staten der Belgische banken (1).**
1° Globale staten door de Bankcommissie gepubliceerd
(in millioenen franken).

RUBRIEKEN	1935	1936	1937			
	31 December	31 December	31 Maart	30 Juni	30 September	31 December
ACTIVA.						
BESCHIKBARE EN VLOTTENDE MIDDELEN :						
Niet gestort kapitaal	251	231	231	229	229	224
Kas, Nationale Bank, Postrekeningen	4.455	3.756	2.924	2.962	2.048	2.975
Bankiers debiteuren	3.135	4.473	4.156	4.440	5.077	4.605
Te innen wissels	4.456	4.462	4.444	4.698	4.558	4.446
Debiteuren	8.133	7.903	8.291	8.429	8.385	7.990
Belgische overheidsfondsen	3.122	4.459	4.710	4.680	4.399	3.800
Buitenlandsche overheidsfondsen	120	152	207	278	119	86
Bankaandeelen	337	333	322	324	327	259
Andero aandeeleu	487	494	485	475	483	478
Obligaties	3	30	19	9	22	18
Syndicale participaties en te realiseeren waarden	27	34	78	107	160	88
Belegde wettelijke reserve	109	122	123	139	139	140
Diversen	1.505	2.009	2.218	2.186	2.516	2.012
<i>Totaal beschikbaar en vlottende middelen...</i>	<i>26.140</i>	<i>28.458</i>	<i>28.208</i>	<i>28.956</i>	<i>28.492</i>	<i>27.121</i>
VASTGELEGDE MIDDELEN :						
Oprichtings- en eerste inrichtingskosten	5	3	3	3	3	4
Gebouwen, materieel en meubilair	521	579	576	575	583	597
<i>Totaal vastgelegde middelen...</i>	<i>526</i>	<i>582</i>	<i>579</i>	<i>578</i>	<i>586</i>	<i>601</i>
Algemeen totaal activa...	26.666	29.040	28.787	29.534	29.048	27.722
PASSIVA.						
OPVRAAGBAAR :						
Bankiers crediteuren	2.528	2.959	2.596	2.637	2.566	2.340
Deposito's en crediteuren dadelijk opvraagbaar en op minder dan dertig dagen (1)	16.067	17.312	17.004	17.881	17.292	16.343
Deposito's en diverse crediteuren op meer dan dertig dagen	3.036	3.300	3.586	3.377	3.302	3.288
Obligaties en kaobons	69	56	58	64	64	61
Diversen	1.463	1.834	2.185	2.188	2.444	2.274
<i>Totaal opvraagbaar...</i>	<i>23.163</i>	<i>25.461</i>	<i>25.429</i>	<i>26.147</i>	<i>25.668</i>	<i>24.306</i>
NIET OPVRAAGBAAR :						
Maatschappelijk kapitaal	2.827	2.795	2.798	2.810	2.804	2.845
Wettelijke reserve	128	131	126	146	139	140
Niet beschikbare reserven	4	1	1	2	1	—
Beschikbare reserven	352	374	388	391	398	392
Reservefonds	192	39	45	38	38	37
Inschrijvingen op kapitaalverhoogingen	—	—	—	—	—	2
<i>Totaal niet opvraagbaar...</i>	<i>3.503</i>	<i>3.340</i>	<i>3.358</i>	<i>3.387</i>	<i>3.380</i>	<i>3.416</i>
Algemeen totaal passiva...	26.666	28.801	28.787	29.534	29.048	27.722

(1) Voor de omloopsnelheid van het geld in de banken, zie tabel nr 35.

2° Algemeene Staat der Belgische banken
door de Nationale Bank van België gepubliceerd.
(millioenen franken).

85

RUBRIEKEN	31 Maart 1938	30 Juni 1938	30 September 1938
ACTIVA.			
A. Spaargelden (artikel 15, koninklijk besluit 42)	—	—	—
B. Beschikbare en vlottende middelen :			
Kas, Nationale Bank, Postrekeningen	1.703	1.162	1.493
Daggeld	759	477	314
Bankiers	3.879	3.591	3.040
Moedermaatschappij, filialen en dochtermaatschappijen	718	503	294
Andere te innen waarden op korte termijn	1.782	1.566	1.509
Wissels	4.280	3.054	2.190
Prolongaties en voorschotten op effecten	1.604	1.398	1.347
Debiteuren wegens verstrekte acceptaties	894	995	895
Diverse debiteuren	5.552	5.501	5.447
Effecten	5.719	5.516	5.174
a) Belegde wettelijke reserve	141	142	141
b) Belgische overheidsfondsen	4.519	4.280	4.025
c) Buitenlandsche overheidsfondsen	60	54	58
d) Bankaandeelen	309	335	334
e) Andere fondsen	690	704	616
Diversen	452	285	286
Niet gestort kapitaal	51	50	50
<i>Totaal beschikbare en vlottende middelen...</i>	27.393	24.097	22.040
C. Vastgelegde middelen :			
Oprichtings- en eerste inrichtingskosten	5	4	4
Gebrouwen	340	335	335
Participaties in de dochtermaatschappijen voor immobiliën	171	171	171
Vorderingen op dochtermaatschappijen voor immobiliën	120	119	117
Materieel en meubilair	12	14	15
<i>Totaal vastgelegde middelen ..</i>	648	643	642
Algemeen totaal activa ...	28.041	24.740	22.682
PASSIVA.			
A. Spaargelden (artikel 15, koninklijk besluit 42)	—	—	—
B. Opvraagbaar :			
Bevoorrechte of gewaarborgde schuldeischers	130	194	297
Daggeld	127	61	26
Bankiers	1.779	1.230	1.215
Moedermaatschappij, filialen en dochtermaatschappijen	440	177	230
Geaccepteerde wissels	894	995	895
Andere te betalen waarden op korten termijn	561	388	459
Crediteuren wegens wissels ter incasso	908	930	878
Deposito's crediteuren	18.990	16.700	14.610
a) Dadelijk opvraagbaar en op hoogstens 30 dagen	16.699	14.769	12.868
b) Op meer dan 30 dagen	2.291	1.931	1.742
Obligaties en kasbons	55	63	61
Nog te storten op fondsen en participaties	232	249	261
Diversen	657	443	441
<i>Totaal opvraagbaar ...</i>	24.773	21.430	19.373
C. Niet opvraagbaar			
Kapitaal	2.648	2.687	2.686
Niet beschikbare reserve wegens uitgiftepremie	64	64	64
Wettelijke reserve (artikel 13, koninklijk besluit 185)	145	145	145
Beschikbare reserve	333	373	371
Reservefonds	78	41	42
<i>Totaal niet opvraagbaar ...</i>	3.268	3.310	3.309
Algemeen totaal passiva ...	28.041	24.740	22.682

II. — BUITENLANDSCHE CIRCULATIEBANKEN.

86

a) Discontovoet van de voornaamste circulatiebanken.

	Sedert	%		Sedert	%
België	27 October 1938	2,50	Japan	11 Maart 1938	3,40
Bulgarije	15 Augustus 1935	6,—	Jocgo-Slavië	1 Februari 1935	5,—
Dantzig	2 Januari 1937	4,—	Letland (1)	1 November 1936	5,50
Denemarken	19 November 1936	4,—	Litauen	1 Juli 1938	5,—
Duitschland	22 September 1932	4,—	Nederland	3 December 1936	2,—
Estland	1 October 1935	4,50	Noorwegen	5 Januari 1938	3,50
Finland	3 December 1934	4,—	Polen	18 December 1937	4,50
Frankrijk	28 September 1938	3,—	Portugal	11 Augustus 1937	4,—
Griekenland	4 Januari 1937	6,—	Roemenië	5 Mei 1938	3,50
Groot-Brittannië	30 Juni 1932	2,—	Sweden	1 December 1933	2,50
Hongarije	29 Augustus 1935	4,—	Tsjecho-Slowakije	1 Januari 1936	3,—
Indië	30 November 1935	3,—	Vereenigde Staten	27 Augustus 1937	1,—
Italië	18 Mei 1936	4,50	Zwitserland	26 November 1936	1,50

(1) Discontovoet voor handelshuizen. Voor credietinstellingen : 5 %.

b) Banque de France.

Weekstaten

(in millioenen franken).

DATUM	Munt en muntmateriaal	Tegood in het buitenland	Wisselportefeuille en openbare waarden			Beleeningen op effecten	Voorloopige voorschotten zonder interest aan den Staat (Overeenkomsten van 18 Juni 1936 en 30 Juni 1937, 22 Maart en 14 April 1938)	Bankbiljetten in circulatie	Rekeningen-courant (creditsaldi)	Dekkingspercentage
			Gedisconteerd handelspapier		Aangekocht verhandelbaar papier					
			binnenlandsch	buitenlandsch						
1936 Jaargemidd.	60.130	53,1	11.602	80,0	1.518	3.468	11.087	84.223	10.423	63,53
1937 Jaargemidd.	56.612	15,1	9.374	16,4	1.393	3.856	24.931	88.288	17.726	53,40
1937 5 Augustus	55.717	15,7	9.493	18,5	1.247	4.129	23.878	89.604	16.959	52,29
9 Septemb.	55.761	14,3	8.544	14,7	1.185	3.841	26.008	89.370	17.706	52,08
7 October.	55.805	17,6	11.141	17,9	1.150	3.983	26.918	90.991	19.185	50,65
4 Novemb.	55.805	17,5	9.778	20,6	1.324	4.004	26.918	91.891	16.945	51,27
9 Decemb.	58.932	17,9	9.093	18,1	1.284	3.762	26.918	91.143	18.980	53,51
1938 6 Januari.	58.933	19,8	8.767	18,7	1.241	3.909	31.909	93.474	21.622	51,20
10 Februari.	55.806	21,0	11.540	20,2	1.193	3.860	31.904	92.574	22.757	48,39
10 Maart ..	55.807	17,5	11.072	20,6	1.206	3.787	33.704	93.631	23.227	47,76
7 April	55.807	20,0	10.903	21,3	1.194	3.754	39.554	98.144	23.574	45,85
5 Mei	55.807	20,1	10.657	20,2	1.187	3.878	40.134	98.960	23.615	45,53
9 Juni	55.808	19,5	7.594	16,3	1.057	3.514	40.134	100.235	18.930	46,83
7 Juli	55.808	25,2	5.930	16,7	1.030	3.564	40.134	101.504	15.676	47,63
4 Augustus	55.808	23,9	6.334	17,3	1.194	3.675	40.134	101.351	16.818	47,23
8 Septemb.	55.808	24,5	9.166	17,3	1.358	3.717	40.134	102.900	18.714	45,89
6 October.	55.808	10,0	18.416	24,6	1.967	3.988	50.134	118.290	23.707	39,30

Discontovoet { huidige : 3 % sedert 28 September 1938.
vorige : 2 ½ % sedert 13 Mei 1938.

c) **Bank of England.**
Weekstaten
(in duizenden £).

86

DATUM	Metaalvoorraad		Beleggingen van het «Banking Department»				Bank- biljetten in circulatie	Deposito's				Verhoud. v. d. goudv. v. h. Bank. Dep. tot het saldo van haar dep. %
	Goud (Issue Departm.)	Gouden en zilveren munt (Banking Departm.)	Door den Staat gewaar- borgde fondsen	Disconto en beleening	Andere waarden	Totaal		Openbare organismen	Banken	Andere deposito's	Totaal	
1936 Jaargemidd.	227.707	850	88.799	9.809	17.070	115.678	431.441	16.723	96.212	38.465	151.400	35,4
1937 Jaargemidd.	321.351	1.071	98.357	6.855	21.164	126.376	479.590	19.514	97.155	37.243	153.912	29,6
1937 4 Augustus	326.407	1.115	110.205	6.445	20.146	136.796	503.877	9.810	95.491	36.995	142.296	16,6
8 Septemb.	326.407	1.620	107.142	5.121	21.030	133.293	489.148	11.969	105.702	36.256	153.927	25,2
6 October.	326.407	1.697	106.533	10.837	20.897	138.267	491.834	17.954	102.131	36.805	156.890	23,1
10 Novemb.	326.407	1.529	103.908	8.413	20.743	133.064	485.573	30.679	90.909	36.094	157.682	26,8
8 Decemb.	326.407	1.172	87.243	9.641	20.955	117.839	492.831	11.742	106.310	36.658	154.710	35,3
1938 5 Januari.	326.407	703	108.338	15.088	21.137	144.563	492.576	14.442	129.235	37.387	181.064	30,1
9 Februari.	326.407	581	93.273	9.559	18.957	121.789	476.071	16.077	102.907	35.549	154.533	32,9
9 Maart ..	326.407	825	105.221	6.525	21.473	133.219	479.260	12.572	114.280	36.091	162.943	29,4
6 April	326.407	843	111.886	10.120	20.150	142.156	489.694	12.833	112.447	36.760	162.040	23,1
4 Mei	326.408	794	117.766	8.189	19.265	145.220	490.533	10.742	117.453	35.971	164.166	22,3
8 Juni ...	326.410	856	111.421	7.937	20.167	139.525	490.721	11.732	111.110	35.425	158.267	23,0
6 Juli	326.412	990	111.891	10.711	20.402	143.004	488.231	12.546	115.663	35.989	164.198	23,8
10 Augustus	326.412	1.137	109.716	9.238	21.544	140.498	489.993	19.315	106.079	34.513	159.907	23,4
7 Septemb.	326.414	1.421	101.336	5.354	22.073	128.763	480.115	32.151	91.259	34.852	158.262	30,1
5 October.	326.414	1.344	121.871	10.205	22.477	154.553	505.784	12.055	109.703	37.141	158.899	13,8

Discontovoet { huidige : 2 %, sedert 30 Juni 1932.
vorige : 2 1/2 %, sedert 12 Mei 1932.

d) **Nederlandsche Bank.**
Weekstaten
(in miljoenen guldens).

DATUM	Munt en munt- materiaal	Wissels		Beleening			Bank- biljetten	Reke- ningen- courant (credit- saldi)	Dekkings- percentage
		Binnen- landsche	Buiten- landsche	op titels	op goederen en ceelen	Totaal			
1936 Jaargemiddelde	671	28,4	1,8	165	4,3	169	769	121	75,39
1937 Jaargemiddelde	1.158	17,2	3,2	183	2,8	186	828	555	83,71
1937 9 Augustus	1.284	12,9	2,4	178	2,2	180	832	669	85,57
6 September	1.284	11,0	2,5	178	1,5	180	845	654	85,65
4 October	1.293	10,7	5,1	196	1,4	197	863	664	84,72
8 November	1.412	9,6	5,1	189	1,7	191	882	751	86,45
6 December	1.382	26,2	5,1	188	2,1	190	878	745	85,19
1938 10 Januari	1.402	2,8	5,1	199	2,5	202	875	754	86,08
7 Februari	1.433	9,0	5,2	235	2,0	237	869	832	84,23
7 Maart	1.470	8,7	5,2	284	1,4	285	884	903	82,27
4 April	1.479	9,1	5,4	297	1,0	298	934	876	81,70
9 Mei	1.500	9,2	5,4	331	0,7	332	931	934	80,46
7 Juni	1.500	8,6	5,4	329	1,1	330	932	933	80,47
4 Juli	1.501	7,8	5,4	329	2,0	331	951	915	80,48
8 Augustus	1.501	9,3	4,9	296	0,9	297	921	910	82,00
5 September	1.500	9,3	4,9	294	1,2	296	952	876	82,06
10 October	1.495	18,5	4,0	289	1,3	290	1.069	757	81,85

Discontovoet { huidige : 2 %, sedert 3 December 1936.
vorige : 2,5 %, sedert 20 October 1936.

e) Nationale Bank van Zwitserland.
Weekstaten
(in millioenen Zwitsersche franken).

DATUM	Goud- voorraad	Tegoed in het buitenland	Binnen- landsche wissels	Beleening	Correspon- denten	Bank- biljetten in circulatie	Andero onmiddellijk opvorderbare verplichting.	Dekkings- percentage
1936 Jaargemiddelde	1.708	18	94,0	64,5	13,6	1.298	624	89,78
1937 Jaargemiddelde	2.638	182	12,0	32,5	12,3	1.382	1.480	98,56
1937 7 Augustus	2.568	136	6,9	28,2	9,5	1.382	1.344	99,20
7 September	2.543	217	9,3	27,2	11,4	1.387	1.394	99,23
7 October	2.531	474	9,1	27,8	14,7	1.414	1.614	99,27
6 November	2.708	484	10,2	27,5	19,4	1.419	1.810	98,88
7 December	2.663	490	10,5	32,8	22,5	1.432	1.777	98,27
1938 7 Januari	2.699	492	8,9	25,2	27,3	1.465	1.785	98,18
7 Februari	2.881	493	7,7	23,2	28,0	1.425	2.007	98,30
7 Maart	2.890	491	7,6	22,4	27,7	1.455	1.981	98,39
7 April	2.884	486	8,9	22,7	23,2	1.508	1.915	98,44
7 Mei	2.873	440	6,4	21,5	8,3	1.505	1.904	97,17
7 Juni	2.836	382	23,0	21,5	24,4	1.502	1.848	98,08
7 Juli	2.802	390	5,1	21,7	6,2	1.511	1.778	97,04
6 Augustus	2.794	388	4,9	20,1	3,8	1.512	1.761	97,21
7 September	2.847	374	11,0	20,4	4,5	1.546	1.775	96,98
7 October	2.851	311	110,4	26,8	4,6	1.803	1.565	93,86

Discontovoet { huidige : 1 1/2 %, sedert 26 November 1936
vorige : 2 %, sedert 9 September 1936.

f) Reichsbank.
Weekstaten
(in millioenen R.M.).

DATUM	Goudvoorr.	Deviezen als goud- dekking geldende	Pasmunt	Waarde tot bijgevoegde dekking	Wissels	Beleening	Gediscont. Schatkist- bons	Bank- biljetten in circulatie	Vershill. opeisbare schulden	Dekkings- percentage van goud en deviezen
1936 Jaargemiddelde	69,9	5,4	182	257	4.295	48,8	22,1	4.232	708	1,52
1937 Jaargemiddelde	68,8	5,8	192	133	4.893	43,3	14,7	4.778	739	1,35
1937 7 Augustus	69,1	5,9	150	104	4.988	25,2	3,2	4.867	593	1,37
8 September	70,0	5,8	141	104	5.104	40,6	1,5	4.936	665	1,35
7 October	70,1	5,9	133	105	5.285	35,7	0,1	5.035	745	1,31
6 November	70,1	5,9	137	105	5.249	39,9	0,4	5.025	672	1,34
7 December	70,5	5,6	138	105	5.361	42,8	0,1	5.075	703	1,32
1938 7 Januari	70,7	5,8	169	107	5.299	47,8	28,6	5.118	723	1,31
7 Februari	70,8	5,5	185	111	5.167	59,8	4,9	4.957	744	1,34
7 Maart	70,8	5,4	152	108	5.360	43,3	2,2	5.086	811	1,29
7 April	70,8	5,3	181	114	5.504	47,6	16,1	5.476	1.245	1,13
7 Mei	70,8	5,4	189	121	5.623	42,5	0,1	5.860	953	1,12
7 Juni	70,8	5,6	153	545	5.766	54,3	0,9	6.145	1.110	1,05
7 Juli	70,8	5,8	169	547	5.832	43,1	6,9	6.196	970	1,07
6 Augustus	70,8	5,6	142	549	6.063	38,7	2,6	6.429	958	1,03
7 September	70,8	5,4	133	550	6.378	28,5	0,2	6.690	948	1,00
7 October	70,8	5,7	92	550	7.337	19,6	0,8	7.541	887	0,91

Discontovoet { huidige 4 %, sedert 22 September 1932.
vorige : 5 %, sedert 28 April 1932.

g) Federal Reserve Banks.
Weekstaten
(in millioenen \$).

86

DATUM	MUNTVOORRAAD		WISSELS		Nationale openbare fondsen	Bankbiljetten in circulatie (Federal Reserve Notes)	Deposito's aangesloten banken, Schatkist, enz.)	Dekkings-percentage (1)
	Goud-certificaten op de Schatkist	Andere reserves	In herdisconto van de member-banks	in de open markt gekocht				
1936 Jaargemiddelde	8.126	293	6,2	3,7	2.430	3.919	6.737	79,0
1937 Jaargemiddelde	8.939	297	13,9	3,4	2.504	4.221	7.326	80,0
1937 4 Augustus	8.843	312	15,4	3,1	2.526	4.222	7.265	79,7
8 September	8.840	271	23,6	3,1	2.526	4.295	7.154	79,6
6 October	9.138	301	23,1	2,8	2.526	4.284	7.501	80,1
3 November	9.134	308	24,3	2,8	2.526	4.284	7.481	80,3
8 December	9.132	311	17,4	2,8	2.564	4.295	7.524	79,9
1938 5 Januari	9.129	363	11,1	0,5	2.564	4.258	7.602	80,0
9 Februari	9.126	438	11,2	0,5	2.564	4.125	7.795	80,2
9 Maart	9.188	472	8,4	0,5	2.564	4.134	7.881	80,4
6 April	9.231	445	11,3	0,5	2.564	4.158	7.875	80,4
4 Mei	10.650	435	8,2	0,5	2.564	4.148	9.286	82,5
8 Juni	10.647	398	8,6	0,5	2.564	4.136	9.251	82,5
6 Juli	10.645	374	8,0	0,5	2.564	4.175	9.207	82,3
10 Augustus	10.642	394	6,9	0,5	2.564	4.136	9.249	82,4
7 September	10.640	356	7,1	0,5	2.564	4.212	9.147	82,3
5 October	10.976	367	7,3	0,5	2.564	4.263	9.437	82,8

Discontovoet van de Federal Reserve Bank of New-York { huidige : 1 %, sedert 27 Augustus 1937.
vorige : 1,50 % sedert 2 Februari 1934.

(1) Verhouding muntvoorraad tegenover opesichbare schulden

h) Sveriges Riksbank.

Toestand op het eind van ieder maand

(in millioenen Kr.).

TIJDVAK (op het einde van het jaar of van de maand)	Metaalvoorraad (1)		STAATS-FONDSEN		BETAALBARE WISSELS EN WAARDEN		Bekeringen en voorschotten in rekening-courant	Bankbiljetten in circulatie	REKENING-COURANTSALDI				Emissierecht (2)	VERHOUDING, IN %		
	In het buitenland bewaarde goud niet in den metaalvoorraad begrepen	Rekeningen-courant in het buitenland	Zweedsche	Vreemde	Zweedsche	Vreemde			Staat	Handelsbanken	Andererekeningen	Buitenlandsche banken		van metaalvoorraad tot de biljetten in circulatie	van de metaalvoorraad tot het emissierecht	
1935	408	—	207	28,5	68,4	11,9	365	30,1	786	180	181	21,5	11,6	1.111	51,89	36,70
1936	459	69,8	259	29,7	70,4	12,2	391	25,3	893	278	294	15,4	3,0	1.269	51,45	36,21
1937 Augustus	467	68,6	284	2,0	47,6	12,0	687	25,3	885	115	705	10,1	57,7	1.284	52,79	36,37
September	468	68,5	340	2,0	42,0	12,7	696	26,0	947	129	696	9,2	64,3	1.286	49,37	36,39
October	469	68,4	346	2,0	44,6	13,4	704	24,3	931	118	730	8,5	67,8	1.287	50,32	36,41
November	469	68,3	347	3,1	46,4	13,7	595	26,7	893	365	544	8,0	59,2	1.289	52,56	36,42
December	471	68,1	256	6,1	39,6	12,8	749	25,4	980	311	434	6,4	61,4	1.291	48,02	36,45
1938 Januari	472	67,9	279	12,1	41,9	12,2	710	23,0	906	277	537	6,3	58,4	1.294	52,11	36,48
Februari	473	84,3	267	17,1	47,1	11,7	654	21,4	921	300	476	5,8	46,6	1.296	51,37	36,50
Maart	494	80,8	290	21,1	50,6	12,6	573	21,4	965	269	434	7,6	47,8	1.338	51,19	36,92
April	521	54,4	299	31,1	38,0	12,6	564	20,1	948	293	437	6,2	49,4	1.393	55,01	37,44
Mei	524	76,0	347	36,1	39,1	13,0	489	20,7	931	403	380	5,7	47,4	1.398	56,28	37,48
Juni	525	90,0	307	41,1	41,4	12,5	524	22,2	972	392	373	6,2	58,7	1.400	54,03	37,50
Juli	526	89,8	289	56,0	41,9	12,1	530	23,1	950	269	510	2,9	57,2	1.402	55,39	37,52
Augustus	528	89,6	301	66,0	41,2	11,8	511	22,7	971	260	512	2,7	56,4	1.406	54,34	37,55
September	573	110,7	548	72,0	32,8	12,2	411	25,9	1.083	248	678	2,9	69,3	1.496	52,89	38,30
October	591	115,9	473	82,0	31,8	13,2	385	28,0	1.028	237	673	4,1	71,1	1.531	57,49	38,58

Discontovoet { huidige : 2 1/2 %, sedert 1 December 1933.
vorige : 3 %, sedert 1 Juni 1933.

(1) De metaalvoorraad omvat het in Zweden bewaarde goud van de Bank, alsmede het in het buitenland gedeponeerde goud (circa 15 % van den gezamenlijken metaalvoorraad).

(2) De bank mag bankbiljetten uitgeven voor een bedrag gelijk aan het dubbel van haar metaalvoorraad + (sedert 30 Juni 1933) 350 miljoen kronen.

i) Japansche Bank.
Weekstaten
(in millioenen yen).

DATUM	MUNT EN MUNTMATERIAAL			Speciaal fonds voor buitenlandsche valuta	Gedisconteerde wissels	Voorschotten aan den Staat	Voorschotten	Voorschotten op buitenlandsch papier	Obligaties van de Schatkist	Biljettencirculatie	DEPOSITO'S VAN DE REGERING			Andere deposito's	Overige verplichtingen	Gezamenlijke verbintenissen	Dekkingspercentage (munt en muntmateriaal t.o.v. verbintenissen)
	Gouden munt en goud munt- materiaal	Andere	Totaal								Rekening- courant	Diverse	Totaal				
1937 4 September ..	801	47	848	—	507	233,7	27,3	117	640	1.522	208	133	341	67	412	2.342	36,2
9 October.....	801	51	852	—	557	2,9	27,3	82	532	1.573	141	133	274	67	105	2.019	42,2
6 November ..	801	60	861	—	632	2,9	27,2	149	642	1.677	295	121	416	65	117	2.275	37,8
4 December ..	801	56	857	—	487	2,9	27,1	136	693	1.776	76	122	198	67	106	2.147	39,9
1938 8 Januari	801	25	826	—	454	2,9	27,1	26	1.150	1.859	233	101	334	105	130	2.428	34,0
5 Februari ...	801	24	825	—	470	2,9	27,2	30	1.170	1.849	326	113	439	82	121	2.491	33,1
5 Maart	801	32	833	—	469	2,9	30,8	30	1.157	1.791	404	130	534	66	104	2.495	33,4
9 April	801	35	836	—	452	2,9	30,7	30	1.043	1.762	269	110	379	107	114	2.362	35,4
7 Mei	801	37	838	—	444	2,9	30,6	30	1.051	1.784	250	108	358	103	115	2.360	35,5
4 Juni	801	49	850	—	441	2,9	30,8	30	1.127	1.837	201	119	320	127	136	2.420	35,1
9 Juli	801	47	848	—	434	2,9	30,4	23	1.090	1.871	131	139	270	113	136	2.390	35,5
6 Augustus ...	501	46	547	300	486	2,9	32,1	23	1.141	1.965	179	157	336	70	147	2.518	21,7
10 September ..	501	46	547	300	468	2,9	30,4	15	1.366	1.843	452	178	630	122	139	2.734	20,0
8 October.....	501	44	545	300	482	2,9	30,5	15	1.441	1.940	411	201	612	143	140	2.835	19,2

Discontovoet { huidige : 3,46 %, sedert 11 Maart 1938.
vorige : 3,285 %, sedert 7 April 1936.

III. — BANK VOOR INTERNATIONALE BETALINGEN, TE BAZEL.

STAAT in duizendtallen Zwitsersche goud-franken [eenheden van 0,29032258... gr. fijn goud (art. 5 der statuten)].

87

	Per 31 October 1938		Per 30 September 1938	
ACTIVA.				
I. <i>Goud in baren</i>	29.303	5,0	19.181	3,3
II. <i>Kas</i> : Specie en tegoed bij banken	27.935	4,8	40.516	7,0
III. <i>Call-gelden</i>	14.434	2,5	17.415	3,0
IV. <i>Herdiscontabel papier</i> : 1° Handelswissels en bankaccepten	153.568	26,2	142.490	24,7
2° Schatkistpapier	47.497	8,1	54.642	9,5
	201.065		197.132	
V. <i>Fondsen op termijn tegen interest uitgezet</i> : 1° Op ten hoogste 3 maanden	51.974	8,9	51.456	8,9
2° Op 3 tot 6 maanden	106	0,0		
	52.080			
VI. <i>Wissels en onderscheiden beleggingen</i> : 1° Op ten hoogste 3 maanden : a) Schatkistpapier	35.996	6,1	39.677	6,9
b) Onderscheiden beleggingen	88.120	15,0	82.374	14,3
2° Op 3 tot 6 maanden : a) Schatkistpapier	25.714	4,4	24.197	4,2
b) Onderscheiden beleggingen	34.301	5,9	31.113	5,4
3° Op méér dan 6 maanden : a) Schatkistpapier	32.867	5,6	29.367	5,1
b) Onderscheiden beleggingen	31.245	5,3	30.925	5,4
	248.243		237.653	
VII. <i>Andere activa</i> : 1° Borg door centrale banken op gecedeerde wissels verleend	803	0,1	807	0,1
2° Andere posten	12.066	2,1	12.463	2,2
	12.869		13.270	
TOTAAL ACTIVA...	585.929	100,0	576.623	100,0

PASSIVA.

	Per 31 October 1938		Per 30 September 1938	
I. <i>Kapitaal</i> : Geautoriseerd en geëmitteerd kapitaal : 200.000 aandelen van 2.500 Zwitsersche franken ieder	500.000		500.000	
Aandelen met 25 % volgestort	125.000	21,3	125.000	21,7
II. <i>Reserves</i> : 1° Wettelijke reserve	4.688		4.688	
2° Dividende-reserfonds	6.528		6.528	
3° Algemeen reserfonds	13.055		13.055	
	24.271	4,1	24.271	4,2
III. <i>Lang loopende deposito's</i> : 1° Rekening van de Trust der annuïteiten	152.850	26,1	153.035	26,5
2° Deposito der Duitse regeering	76.425	13,1	76.517	13,3
3° Deposito der Fransche regeering (Saargebied)	813	0,1	825	0,1
4° Waarborgfonds der Fransche regeering	24.799	4,2	25.153	4,4
	254.887		255.530	
IV. <i>Kort loopende en dadelijke opvraagbare deposito's</i> : 1° Circulatiebanken voor eigen rekening : a) Op 3 maanden maximum	99.290	17,0	76.903	13,3
b) Op zicht	11.651	2,0	23.186	4,0
	110.941		100.089	
2° Circulatiebanken voor rekening van derden : Dadelijk opvraagbaar	2.196	0,4	3.646	0,6
3° Andere depositanten : a) Op ten hoogste 3 maanden	33	0,0	2.985	0,5
b) Dadelijk opvraagbaar	6.321	1,1	3.893	0,7
	6.354		6.878	
V. <i>Deposito's op zicht (goud)</i>	9.347	1,6	9.248	1,6
VI. <i>Verskillende posten</i> : 1° Garantie op gecedeerde wissels	1.412	0,2	1.399	0,3
2° Andere posten	51.521	8,8	50.562	8,8
	52.933		51.961	
TOTAAL PASSIVA...	585.929	100,0	576.623	100,0

NOTA. — In dezen staat is niet inbegrepen het goud voor rekening van circulatiebanken bewaard en de fondsen dienende tot betaling van de internationale leeningen waarvan de Bank voor Internationale Betalingen trustee of fiscaal agent is.

INHOUDSTAFEL DER DOORLOOPENDE MAANDSTATISTIEKEN.

	Tabel		Tabel
BEVOLKINGSSTATISTIEK VAN BELGIË	1	III. — Groothandelsprijzen van nijverheidspro- ducten	47
GELDMARKT.		IV. — Prijzen van landbouwproducten	48
I. — Discontovoet en rentestand voor belee- ningen	2	VOORTBRENGING.	
II. — Rentevoeten der Schatkistcertificaten en kortlopende bons	3	I. — Steenkoolmijnen en metaalproductie..	55
III. — Rentestanden voor bankdeposito's en Lijfrentekas	4	II. — Diverse producties	56
WISSELMARKT EN MARKT DER EDELE METALEN.		III. — Bouwbedrijvigheid	57
I. — Noteering der edele metalen te Londen.	9	IV. — Electriciteit	58
II. — Contantwisselkoersen op de Beurs te Brussel	10	V. — Gas	59
III. — Termijnwisselkoersen	11	VERBRUIK.	
a) wisselkoers op één maand;		I. — Indexcijfers van den verkoop aan de verbruikers	65
b) wisselkoers op drie maanden.		II. — Tabak	66
KAPITAALMARKT.		III. — Slachtingen	67
I. — Noteeringen van enkele overheidsfondsen	14	VERVOER.	
II. — Indexcijfer van de Beurs te Brussel...	15	I. — Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen	70
III. — Rendement der Belgische en Congo- leesche Staatsfondsen	16	a) Uitbatingsontvangsten en -uit- gaven;	
IV. — Kapitaaluitgiften in België en Belgisch- Congo	17	b) Wagons aan de nijverheid gele- verd;	
a) retrospectief overzicht;		c) Verkeer :	
b) detail der uitgiften;		1° algemeen spoorverkeer;	
c) ingedeeld naar de belangrijkheid van het kapitaal.		2° zware goederen :	
V. — Leeningen van overheids machten.....	18	A) gezamenlijk verkeer;	
VI. — Hypotheekinschrijvingen	19	B) binnenlandsch verkeer.	
RIJKSFINANCIËN.		II. — Havenverkeer	71
I. — Opbrengst van de belastingen.....	25	a) Antwerpen;	
II. — Toestand van de Fonds voor Del- ging der Staatsschuld.....	26	b) Gent;	
HET INKOMEN EN HET SPAREN.		c) Brugge-Zeebrugge;	
I. — Rendement der Belgische naamlooze vennootschappen.....	30	d) Groot-Brussel;	
a) detailgegevens per bedrijfsgroep;		e) Oostende.	
b) retrospectief overzicht;		BUITENLANDSCHE HANDEL.	
II. — Algemeene Spaar- en Lijfrentekas.....	31	I. — Indeeling aangenomen door de overeen- komst van Brussel	75
a) inlagen op particuliere spaar- boekjes;		II. — Indeeling naar den graad van afwerking der producten	76
b) stortingen ingeschreven op de rekeningen der aangeslotenen ter Lijfrentekas.		WERKLOOSHEID.	
III. — Driemaandelijksch loonindexcijfer.....	32	I. — Algemeen overzicht	80
LOOP DER ZAKEN.		II. — Indeeling per provincie	81
I. — Verrekeningskamers	35	BANKSTATISTIEKEN.	
II. — Postchèque- en giroverkeer	36	I. — België en Belgisch-Congo.....	85
III. — Gevaarlijke of hinderlijke inrichtingen. — Aanvragen om vergunning.....	37	a) Nationale Bank van België;	
IV. — Onbetaalde wissels	38	b) Bank van Belgisch-Congo;	
V. — Faillissementen en akkoorden tot voor- koming van faillissement.....	39	c) Driemaandelijksche staten der Belgische banken;	
a) retrospectief overzicht;		1. Door de Bankcommissie ge- publiceerd;	
b) detail per bedrijfsgroep.		2. Door de Nationale Bank ge- publiceerd.	
PRIJZEN.		II. — Buitenlandsche circulatiebanken.....	86
I. — Indexcijfers der groothandelsprijzen..	45	a) Discontovoet;	
a) in België;		b) Staat van de Banque de France;	
b) in het buitenland.		c) " Bank of England;	
II. — Indexcijfers der kleinhandelsprijzen en van de kosten van levensonder- houd	46	d) " Nederland. Bank;	
a) kleinhandelsprijzen in België;		e) " Zwitsersche Natio- nale Bank;	
b) kosten van levensonderhoud in België;		f) " Reichsbank;	
c) kosten van levensonderhoud en kleinhandelsprijzen in het bui- tenland.		g) " Feder. Res. Banks;	
		h) " Sveriges Riksbank;	
		i) " Japansche Bank.	
		III. — Bank voor Internationale Betalingen...	87

Abonnementsprijs per jaargang : 100 frank voor België.
120 frank voor het buitenland.

Losse exemplaren : fr. 7,50 voor België.
fr. 9,— voor het buitenland.

Prijs van het speciaal nummer : « Overzicht van den economischen toestand
van België », in den loop van het voorafgaande jaar :
20 frank voor België.
25 frank voor het buitenland.

De betaling moet vooraf geschieden door overmaking op postgirorekening
n° 500 van de Nationale Bank van België.

De abonneuten worden verzocht op te geven welke uitgave zij wenschen
te ontvangen : de Nederlandsche of de Fransche.

Voorheen Drukkerijgesticht.
TH. DEWARICHET
J., M., G. en L. Dewarichet,
Brs & Zrs, maat. in gez. naam
16 Wilde-Woudstr., Brussel.

16502